

היכל הקודש ברסלב

הלימוד היומי

בי"ת נצחי,
שנים מקרא ואחד תרגום,
נ"ך, רמב"ם

לעתיד בעולם הבא
מזכירין אותו כל מה שלמד
בעולם הזה
(שיחת הר"ן כח)

עַל יְהוָה
לִי מוֹד
שִׁיעוּרִים אֱלוֹ
אֲנִי נוֹתֵן
אֶת הַחֹמֶשׁ
וְאֶת הַמַּעֲשֵׂר
לְהַקְדֹּשׁ
בְּרוּךְ הוּא
(עצתו אמונה)

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

כני ברק

**רחוב ירושלים 2
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגראוו

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'רפס ע"י

**קון הדפסה
היכל הקודש**

**2623 State Route 52
Liberty, NY 12754**

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

אחד יוכיח שישנו בהכחשה והבוקהו. שפיר גרס הכא ובבוקהו כיון שעי' הקמה דבורו בטל ואין להקשות מה לפיו שכן אינו משלם בהקמה תאמר בעדים שמשלמין בהקמה ואין לא יבול לומר עד אחר יוכיח שמשלם כי מה שהעיד אינו משלם כשהוא מום אינו חזקא אלא לפי שבעדותו אינו מחייבו ממנו לכך הואיל ודבריו בטל חייב ישנו בהקמה ובכפורו על מה העיד פריכין ליה משום דהעל מה העיד פריכין פריכא כי דהו ורבי חייא אפי' על מה העיד לא פריך ליה משום דמה שאינו משלם העיד בשמאם והו גריעותו לפי שהא היה כח בעדותו לחייבו ממנו:

הצד השקה ושקבוו שע"י טענה בו. וא"ת כופר הכל יוכיח שע"י טענה ובפירה פטור ויש לומר דבהצד השקה שפקו יש טענה חשובה דכשמונה מקצת או עד מחייבו ליה נראה דמפקר ולכך יש שבועה:

ותנא תונא אמרין דר' תנאי. אגון סהדי דמאי דתפיס האי בו פרשי" כיון דרבי כהנא דע"ם משתבע מדרכי חייא קמיינתא וקשה כיון דלא מצי לאוכחי הך ברייתא דהילך אלא מבחא קמיינתא לימא ותנא תונא אקמיינתא לכך ר' לא דאגן סהדי לאו דוקא דמאי דתפיס מחשבונו ליה השתא וספי מהענדת גוים מבחא דמי' כאילו מודה ליה דדידהו הוא אף קשה דמי' איכא לסיפקר דמתני' בו היכי דהאי מודה לתנאי האי נמי מודה להאי ואפי' קמשתבעי כדפרין אקמיינתא ומאי חשקו ר'יל דהשתא נמי מבחא רבנן טעמא דבספקר אי הילך פטור לא הוי מתקני רבנן שבועה לילבא דבנותה באורייתא אכל לרבי חייא אקמיינתא כי נמי בהענדת עדים פטור מתקני רבנן שבועה מבטני' חשבי הודאק גוים דתפיס ברייה ודחוק דלפי' תא דלא קאמר ותנא תונא אקמיינתא משום דמאי דתפיס חשבי כבודאק והו לא התיקת פריכתו מעלה אלא משע"י בו היכי דאגן סהדי להאי בו: **ורב** ששת אמר הילך פטור. נראה שהלכה כר' ששת דבפי השואל (לקמן דף ק) גבי עבד קסן פריך ועוד הילך הוא אלא כספרי חפץ משמע הילך חייב וכו' חוסי' ב"ב קטב ד"ה הלכתא:

וש"מ דהילך פטור. וא"ת תאן נאמן בשלש דמינו דבעי אמר שמוש י"ל כיון דהילך פטור או יאמר שתיס הר"ל כופר הכל ואין אדם מעז ולר"ע לא הוי עזות מסייע ליה שטרא.

לעולם **ששת** מלוה דמי באינד' חמשים הוא לא מודי תלפד ליפא הודאקת מקצת הפענה ולר'ב ששת קשיא מתניתין אמר לך רב ששת מתניתין תקנת חכמים היא ואיך אין תקנת חכמים היא ומיהו אי אמרת בשלמא מדאורייתא הילך חייב מתקני רבנן שבועה כעין דאורייתא אלא אי אמרת מדאורייתא הילך פטור מתקני רבנן שבועה דליתא דכנותה כדאורייתא מיתיבי טלעיס

דפרוך הישבע על השאר: מתיב' כי חייב סהדי להאי. דחציה שלו וקמה הצריכותו חכמים שבועה ש"מ טעמא לאו משום מודה מקצת הטענה הוא כר' חייא ואינה שבועה דאורייתא אלא תקנת חכמים שלא יתא כל אחר הולך בו: ותיקל. לא הואציתו וכו' שלך בכ"מ שחם: חייב. לישבע על השאר ולא אמרין בני דקמודי ליה בגיורו הואיל ואיתנהו בעיניהו כמאן דנקט ליה דמי אלא כשאר מודה במקצת הוא ותיב: ותנא תונא בו. קס"ד דלר' חייא טעמא דמתני' משום דאגן סהדי דמאי דתפיס דלילה הוא והוי כמנהל יו בידך והלה אמר לך אין בידך כלום והעדים מעידים אותו שיש לו חמשים וכי אידך דרבי חייא דמתייב ליה שבועה דאורייתא: ותא הקא. ודכו הענדת עדים אגן סהדי דמאי דתפיס האי הילך הוא שדרי בגיורו הוא: וקמני. דמתייב שבועה שאנרא וד"ה לוהדאק במקצת: תקנת חכמים היא. ולא משום הענדת עדים וכדפרוכין לעיל כי היכי דאגן סהדי להאי אגן סהדי להאי:

סהדי להאי אגן סהדי להאי: אי אמרת בשלמא הילך מדאורייתא חייב. כלומר גבי שבועה דאורייתא כגון כבודאק במקצת.

תאמר בעדים שעל מה שפכפר הוא נשבע אלא אמר רב פפא אתי מגלגול שבועה דעד אחר מה לגלגול שבועה דעד אחר שכן שבועה גוררת שבועה תאמר בעדים דממון קא מחייבי פיו יוכיח מה לפיו שכן אינו בהכחשה עד אחר יוכיח שישנו בהכחשה ומחייבו שבועה מה לעד אחר שכן על מה שפכפר הוא נשבע תאמר בעדים שעל מה שפכפר הוא נשבע פיו יוכיח ותור הדין לא ראי וה פראי וה ולא ראי וה פראי וה הצד השוה שבהן שעל ידי מענה וכפירה הן פאין ונשבע אף אני אביא עדים שעל ידי מענה וכפירה הם פאין ונשבע מה להצד השוה שבהן שכן לא הוהוה פפין תאמר בעדים שכן הוהוה פפין ובעדים הם הוהוה פפין והאמר רב אידי בר אבין אמר רב חסדא הוהוה פפין משה לעדות בפפדון פסול לעדות אלא פריד הכי מה להצד השוה שבהן שכן אינן בתורת הוהוה תאמר בעדים שישנן בתורת הוהוה הא לא קשיא רבי חייא תורת הוהוה לא פריד אלא דקאמר ותנא תונא מי דמי התם למלוה אית ליה סהדי ללוה לית ליה סהדי דלא מסיק ליה ולא מודי דאי הווי ליה סהדי ללוה דלא מסיק ליה ולא מידי לא בעי רבי חייא לאשתובעי הכא כי היכי דאגן סהדי בתאי אגן סהדי בתאי ואפילו הכי משתבעי אלא כי איתמר ותנא תונא אמרין דרבי חייא איתמר דאמר ר' חייא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידך אלא נ' וזו והילך חייב מאי טעמא הילך נמי כמורה מקצת הפענה דמי ותנא תונא שנים אוחזין בטלית והא הכא כיון דתפיס [אגן סהדי דמאי דתפיס] הילך הוא וקתני ישבע ורב ששת אמר הילך פטור מ"ט כיון דאמר ליה הילך הני זווין דקא מודי בגיורו כמאן דנקוט ליה מלוה דמי באינד' חמשים הוא לא מודי תלפד ליפא הודאקת מקצת הפענה ולר'ב ששת מתניתין אמר לך רב ששת מתניתין תקנת חכמים היא ואיך אין תקנת חכמים היא ומיהו אי אמרת בשלמא מדאורייתא הילך חייב מתקני רבנן שבועה כעין דאורייתא מיתיבי טלעיס

דפרוך הישבע על השאר: מתיב' כי חייב סהדי להאי. דחציה שלו וקמה הצריכותו חכמים שבועה ש"מ טעמא לאו משום מודה מקצת הטענה הוא כר' חייא ואינה שבועה דאורייתא אלא תקנת חכמים שלא יתא כל אחר הולך בו: ותיקל. לא הואציתו וכו' שלך בכ"מ שחם: חייב. לישבע על השאר ולא אמרין בני דקמודי ליה בגיורו הואיל ואיתנהו בעיניהו כמאן דנקט ליה דמי אלא כשאר מודה במקצת הוא ותיב: ותנא תונא בו. קס"ד דלר' חייא טעמא דמתני' משום דאגן סהדי דמאי דתפיס דלילה הוא והוי כמנהל יו בידך והלה אמר לך אין בידך כלום והעדים מעידים אותו שיש לו חמשים וכי אידך דרבי חייא דמתייב ליה שבועה דאורייתא: ותא הקא. ודכו הענדת עדים אגן סהדי דמאי דתפיס האי הילך הוא שדרי בגיורו הוא: וקמני. דמתייב שבועה שאנרא וד"ה לוהדאק במקצת: תקנת חכמים היא. ולא משום הענדת עדים וכדפרוכין לעיל כי היכי דאגן סהדי להאי אגן סהדי להאי:

סהדי להאי אגן סהדי להאי: אי אמרת בשלמא הילך מדאורייתא חייב. כלומר גבי שבועה דאורייתא כגון כבודאק במקצת.

תאמר בשבועה דעדים שאינו נשבע על מה שהעידו אלא על מה שלא העידו ועל כפירתו הוא נשבע ולא אהעידאון ומגן לך להחמיר כל כה מגלגול שבועה דעד אחר. אם נתחייב לו שבועה ע"י עד אחר כדאמרין ותיקתה עליו טענה אחרת שלא התיקתה מוטלת עליו שבועה מגלגלין אותה עם שבועה זאת ונשבע על שניהן דגלגול שבועה דאורייתא דהיל' פליג ליה בקדושתו (דף כו)

מזאמרה האשה אמן אמן הרי שעל מה שלא העיד העד העד הוא משביעו: שכן שבועה גוררת שבועה. על לא חייבו שבועה אלא על מה שהעיד והשבועה גוררת שבועה תאמר בעדים הללו שהחמשים שהעידוהו הם מחייבין אותו לשלם ואין כאן שבועה גוררת על דה שבועה על השאר: פיו יוכיח. מודה מקצת הטענה שעל מה שפכפר פשו' ליה קמיינתא ונשבעי טענה וכפירה. זה טוען וזה כופר הן פאין לדין: לא הוהוה פפין. על מה שפכפר אינו מוחזק כפרן שגמא לא כיחש שהעיד אינו נאמן להכחישו ולהתיקו כפרה תאמר בעדים שפכפר שפכר הכל והם העידו על החמשים דהחזק כפרן ולא תאמר נאמניהו על השבועה: הופטר במלוה. כן על בולע בין על מקצת ובאו עדים והעידוהו על שלא נשבע: פשו' ליה לעדות. תאמר בעדים שפכפר והתורה אמרה (שמות כג) אל תשת לרשע עד דכיון דמלוה לוהאקא נתנה דלמא פריך לוהאקא וסבר עד דהקה לו וזווין ופרענא ליה ואי מודיאק ליה השתא קמיינתא נמי אכל כופר כפרדון אפי' על מקצת ובאו עדים והעידוהו פטול לעדות דמאי הנה ליה גבי כפרדון לאשתמושי נפשיה ושקא תאמר אבד ממנו ואשתמושי ליה עד דמשכח ליה לקמן פריכין (דף ה) מוקמינן כדארתו סהדי ואמרני הוהיא שקתא כבדיה נקט ליה: בתורת הוהוה. לשלם קנס דכפאר שם ועד אחר שהוהו פטור ופיו גבי הודאק לך וכן דמי אישכא הוהוה כול: תאמר בעדים. אם הוהוה בחמשים שהעידו משלמין ממנו: תורת הוהוה לא פריה. אינה חשובה לו פריכא בעדי' דעד אחר ישנו בהקמה ליבטל עדותו בעדות שני עדים אם הוהוה לו למימר בעדים משום דישנן בהקמה לא חייבו שבועה הוהוה לן למימר נמי בעד אחר לא יחייבוהו שבועה דתא ישנו בהקמה ליבטל עדותו ואי משום דאין משלם קנס אין פיו בעד כל להאמן עדותו: אלא דקאמר ר' תנאי אהי' אהי' שן לך להשיב על דברי רבי חייא בר שן לך להשיב ממשנתנו מי דמי התם. כדרכי רביה לדרבי אית ליה סהדי. דמסיק ביה חמשים: ללוה ללוה ליה סהדי. באינן חמשים שאינו חייב לו עליה: אי הוה ליה בו. כגון אילו העידו העדים חמשים חייב וחמשים פרע בבדי' לא הוה אמר ר' חייא

דפרוך הישבע על השאר: מתיב' כי חייב סהדי להאי. דחציה שלו וקמה הצריכותו חכמים שבועה ש"מ טעמא לאו משום מודה מקצת הטענה הוא כר' חייא ואינה שבועה דאורייתא אלא תקנת חכמים שלא יתא כל אחר הולך בו: ותיקל. לא הואציתו וכו' שלך בכ"מ שחם: חייב. לישבע על השאר ולא אמרין בני דקמודי ליה בגיורו הואיל ואיתנהו בעיניהו כמאן דנקט ליה דמי אלא כשאר מודה במקצת הוא ותיב: ותנא תונא בו. קס"ד דלר' חייא טעמא דמתני' משום דאגן סהדי דמאי דתפיס דלילה הוא והוי כמנהל יו בידך והלה אמר לך אין בידך כלום והעדים מעידים אותו שיש לו חמשים וכי אידך דרבי חייא דמתייב ליה שבועה דאורייתא: ותא הקא. ודכו הענדת עדים אגן סהדי דמאי דתפיס האי הילך הוא שדרי בגיורו הוא: וקמני. דמתייב שבועה שאנרא וד"ה לוהדאק במקצת: תקנת חכמים היא. ולא משום הענדת עדים וכדפרוכין לעיל כי היכי דאגן סהדי להאי אגן סהדי להאי:

סהדי להאי אגן סהדי להאי: אי אמרת בשלמא הילך מדאורייתא חייב. כלומר גבי שבועה דאורייתא כגון כבודאק במקצת.

שמים חייב. ואע"ג דשמים חייב חשיב ליה רבי עקיבא משיב אבידה דכשאר שמים נראה יותר נאמן לפי שהשטר מסייעו: **לעולם** שמים פטור היחיד חייב. וא"ת כיון דהיחיד חייב כי אמר נמי שמים אינו כופר הכל וכי אמר שלש הוא נאמן במינו דאי בעי אמר שמים ומאי טעמא דשמים חייב ר"ל דס"ל דמה שהשטר מסייעו אינו טוען ברצון לפי שראוה שפוקמת השטר מודה והאם לא היה השטר היה כופר הכל:

אין שפוקמת השטר מודה והאם לא היה השטר היה כופר הכל:
 1 למיד בפוק על פטרת שעבוד רקקעות. וא"ת שעבודא דאורייתא מודה מקצת הטענה למה נשבע הא כופר שעבוד רקקעות ו"ל שמהל לו השעבוד או שאין לו בכל רקקעות אפי' משעבדי אכל לרבי יוחנן דאמר כפ' שבעות הפדיון (שבעות חרף זה: ושמ' ר"ה ואפי' כופר ממנון שיש עליו עדים חייב רקרן שיש עליו שטר פטור משום וכופר שעבוד רקקעות דבעדים לא חשיב כופר שעבוד רקקעות אע"ג דסבר ר' יוחנן שעבודא דאורייתא הינו משום הון שהקיעו חכמים השעבוד במלוה ע"פ משום פסיקא דלקוחות חשיב כאילו מחל לו השעבוד ומיירי דאית ליה משעבדי ולית ליה בני חרי דאי אית ליה בני חרי אפי' יש עליו עדים פטור ואי לית ליה אפי' משועבדים אפילו יש עליו שטר חייב **אין** נשבעין על פטרת כו'. לפסדים דגרסי בבבאי פ"ק אין על הקהשות הוא ר"ע דרשי ריבוי ומיעוט פ"ק דהשבתא חרף ד' ושם ד"ה רב) ובפרקי ג' מינים (מיר לה. ושם) ומאן דדרשי ריבוי ומיעוט אינו ממשע רקקעות כ"א פטרות כדמובא בפרק הגזול בתרא (ביק דף ק"ה) והכי קאמר שפוק אין נשבעין על פטרת שעבוד רקקעות ו"ל שיש לו שום מיעוט למעט רקקעות וכן צ"ל לקמן כפ' השואל (דף ק' ושם ד"ה ר"מ) אליבא דר"מ דאית ליה נשבעין אעבדים ולא אקרקעות ואע"ג דבעדים השטר רקקעות לכ"ע דמהאי טעמא עבד נקנה בכסף בפ"ק דקדושין (דף כ"ב) אלא דר"מ דרשי ריבוי ומיעוט לדחוצא פטרות ויש לו שום מיעוט למעט רקקעות ובאותו מיעוט אין למעט עבדים אע"ג דהוקשו לרקקעות כדמובא במרוצה (ביק סו. ושם ד"ה חרף) דמאן דדרשי ברביה ומיעט וריבוי צריך שני מיעוטי לרקקעות ועבדים ואע"ג דרשב"א היה תלמידו של ר"ע אין לחזי מה שחולק עמו והחבר קודם דכען זה מציעו לקמן (דף 1) גבי שנים אדוקים בשטר דפלגי רבי עם רשב"ג אביו ויש פסרים דגרסי הקא ר' יעקב: **הא** פלים וכלת חייב. הנה מצוי לשנוני בחפר מה בורות אחרות בפרשבור: **הא** הולדת במקצת פלים חייב. וא"ת יהא נאמן במינו דאי בעי כפר בכלים ונהי מודה במקצת רקקעות ו"ל שמא חפץ בקרקעות ויתרו ס"א:

פלעים דירין. שטר שכתבו בו פלוני לזה מפלוני טעלון ולא פירש כמה וכן שטר שכתבו בו דירין סתם: אינו אלא כפשיב אבידה. מדהיה ליה למימר שמים והשטר מסייעו דכיון דלא פירש ניכרים הדברים ששנים היו לכך לא החזיר לפרש דמיעוט פלעים ב' וכוון דאמר ג' משיב אבידה הוא ונחכמים פטור את משיב אבידה כפי השבועה דחנן המוציא את המציאה לא ילווה דכיון דכתיב ואלו פלעים את המציאה לא ילווה: ויטין דף מהח: **מקצת** דאמר שלש. קס"ד השתא דמיימי תיובתא מדנקט פלוגתיהו בשלש והמשל ולא נקט ולוה אמר שמים שי"מ בשתיים לא מחייב ליה רשב"א וכוונתפרש ואלו דכיון דכל הודאתו בשטר כתובה דשטר נמי שמים משמע וכל משמעות השטר היחיד הוא שח"ה הנקראות משועבדים על כן אכל כי לא אמר כפ' פלעים שלישי מלוה ע"פ ח"ה דלאו בשטר שכתבו ואלו הנקראות משועבדים ולא היחיד הוא: ה"ג וטשרא דקמדתא היחיד הוא ו"ל כיון דקמדתא ביה דבאלו הודאתו נמי כל שטרי היחיד הוא ה"פ ומאי דקמדתא ביה דכתוב בשטר היחיד הוא: **לאפוקי** פדר"ע כו'. דאי תנא שמים לא היה פלוג ר"ע: א"ה. דבשתיים נמי חייב אמאי תנא הוה ליה הודאה מקצת הטענה ישבע רשב"א אומר אף זה ישבע מקצתו כדאמרינן דלאו משיב אבידה חשיב ליה ומדנקט הוה משמע דחייבא משום דגם לעצמו שודרה במקצת ההשוא הוא דהקיא הודאה משום דסלע שלישי לא היחיד אלא שמים לא הוה הודאה חייב היחיד אלא אית ליה לתרוצי חרף הכי לעולם כדקאמרת הא שמים פטור וטעמא לאו משום היחיד דהיחיד בעלמא חייב ושאיני הקא דקא מפסיע וליה שטרא דהיינו התחייב על השטר מעידן כדבירי שלא היו אלא שמים ולכך לא פירשו מניין הלכך א"צ שבועה: א"נ. ל"ה ליה הוה שמים הודאה לחייבו שבועה לפי שהשטר אומר כן ושטר ח"ה שעבוד רקקעות וכשם שאין נשבעין על פטרת רקקעות כן הודאתו אינה מביאה לידו שבועה דרקקעות אמעוט מחלות שבועה במס' שבועות פ' שבועות דהיינו (כ"ב) אכל כי אמר מלוה חמש ולוה כשלו פטרה הודאה מרוב נשאן כתוב בשטר: הא שמים. דליכא משיב אבידה: חייב. מילא פטור בשתיים ונימא טעמא משום היחיד הוה מקצת ח"י. ואינו משיב אבידה דאיערומי קמיעת דלחוקיה כנאמן קמ"ל. כיון דבשתיים נמי פטור ליכא למימר איערומי מערים אלא משיב אבידה חייב נמי כפסתברא דבשתיים פטור: ואלא קשיא לרבי חייא. דהא איכא למידך מיהא דשתיים פטור כדאמרנן דהא ס"ד כו'. שאני הקא. האי דקאמר שמים פטור טעמא לאו משום היחיד אלא דקא מסייע ליה שטרא: קטנו. ובריו ובר"ה כלים רקקעות: פטור. דלא פפירתי ולא דשתיים פטור כדאמרנן ליד שבועה חייב. אף על הרקקעות לישיבע כדאמרנן לקמן שהנכסים שאין להן אחריות וזקקין את הרקקעות לישיבע עליהן משנתחייב לישיבע על המטלטלין וזקקין ומגלגלין עמהם שבתא ולמאן

פלעים דירין. שטר שכתבו בו פלוני לזה מפלוני טעלון ולא פירש כמה וכן שטר שכתבו בו דירין סתם: אינו אלא כפשיב אבידה. מדהיה ליה למימר שמים והשטר מסייעו דכיון דלא פירש ניכרים הדברים ששנים היו לכך לא החזיר לפרש דמיעוט פלעים ב' וכוון דאמר ג' משיב אבידה הוא ונחכמים פטור את משיב אבידה כפי השבועה דחנן המוציא את המציאה לא ילווה דכיון דכתיב ואלו פלעים את המציאה לא ילווה: ויטין דף מהח: **מקצת** דאמר שלש. קס"ד השתא דמיימי תיובתא מדנקט פלוגתיהו בשלש והמשל ולא נקט ולוה אמר שמים שי"מ בשתיים לא מחייב ליה רשב"א וכוונתפרש ואלו דכיון דכל הודאתו בשטר כתובה דשטר נמי שמים משמע וכל משמעות השטר היחיד הוא שח"ה הנקראות משועבדים על כן אכל כי לא אמר כפ' פלעים שלישי מלוה ע"פ ח"ה דלאו בשטר שכתבו ואלו הנקראות משועבדים ולא היחיד הוא: ה"ג וטשרא דקמדתא היחיד הוא ו"ל כיון דקמדתא ביה דבאלו הודאתו נמי כל שטרי היחיד הוא ה"פ ומאי דקמדתא ביה דכתוב בשטר היחיד הוא: **לאפוקי** פדר"ע כו'. דאי תנא שמים לא היה פלוג ר"ע: א"ה. דבשתיים נמי חייב אמאי תנא הוה ליה הודאה מקצת הטענה ישבע רשב"א אומר אף זה ישבע מקצתו כדאמרנן דלאו משיב אבידה חשיב ליה ומדנקט הוה משמע דחייבא משום דגם לעצמו שודרה במקצת ההשוא הוא דהקיא הודאה משום דסלע שלישי לא היחיד אלא שמים לא הוה הודאה חייב היחיד אלא אית ליה לתרוצי חרף הכי לעולם כדקאמרת הא שמים פטור וטעמא לאו משום היחיד דהיחיד בעלמא חייב ושאיני הקא דקא מפסיע וליה שטרא דהיינו התחייב על השטר מעידן כדבירי שלא היו אלא שמים ולכך לא פירשו מניין הלכך א"צ שבועה: א"נ. ל"ה ליה הוה שמים הודאה לחייבו שבועה לפי שהשטר אומר כן ושטר ח"ה שעבוד רקקעות וכשם שאין נשבעין על פטרת רקקעות כן הודאתו אינה מביאה לידו שבועה דרקקעות אמעוט מחלות שבועה במס' שבועות פ' שבועות דהיינו (כ"ב) אכל כי אמר מלוה חמש ולוה כשלו פטרה הודאה מרוב נשאן כתוב בשטר: הא שמים. דליכא משיב אבידה: חייב. מילא פטור בשתיים ונימא טעמא משום היחיד הוה מקצת ח"י. ואינו משיב אבידה דאיערומי קמיעת דלחוקיה כנאמן קמ"ל. כיון דבשתיים נמי פטור ליכא למימר איערומי מערים אלא משיב אבידה חייב נמי כפסתברא דבשתיים פטור: ואלא קשיא לרבי חייא. דהא איכא למידך מיהא דשתיים פטור כדאמרנן דהא ס"ד כו'. שאני הקא. האי דקאמר שמים פטור טעמא לאו משום היחיד אלא דקא מסייע ליה שטרא: קטנו. ובריו ובר"ה כלים רקקעות: פטור. דלא פפירתי ולא דשתיים פטור כדאמרנן ליד שבועה חייב. אף על הרקקעות לישיבע כדאמרנן לקמן שהנכסים שאין להן אחריות וזקקין את הרקקעות לישיבע עליהן משנתחייב לישיבע על המטלטלין וזקקין ומגלגלין עמהם שבתא ולמאן

פלעים דירין. שטר שכתבו בו פלוני לזה מפלוני טעלון ולא פירש כמה וכן שטר שכתבו בו דירין סתם: אינו אלא כפשיב אבידה. מדהיה ליה למימר שמים והשטר מסייעו דכיון דלא פירש ניכרים הדברים ששנים היו לכך לא החזיר לפרש דמיעוט פלעים ב' וכוון דאמר ג' משיב אבידה הוא ונחכמים פטור את משיב אבידה כפי השבועה דחנן המוציא את המציאה לא ילווה דכיון דכתיב ואלו פלעים את המציאה לא ילווה: ויטין דף מהח: **מקצת** דאמר שלש. קס"ד השתא דמיימי תיובתא מדנקט פלוגתיהו בשלש והמשל ולא נקט ולוה אמר שמים שי"מ בשתיים לא מחייב ליה רשב"א וכוונתפרש ואלו דכיון דכל הודאתו בשטר כתובה דשטר נמי שמים משמע וכל משמעות השטר היחיד הוא שח"ה הנקראות משועבדים על כן אכל כי לא אמר כפ' פלעים שלישי מלוה ע"פ ח"ה דלאו בשטר שכתבו ואלו הנקראות משועבדים ולא היחיד הוא: ה"ג וטשרא דקמדתא היחיד הוא ו"ל כיון דקמדתא ביה דבאלו הודאתו נמי כל שטרי היחיד הוא ה"פ ומאי דקמדתא ביה דכתוב בשטר היחיד הוא: **לאפוקי** פדר"ע כו'. דאי תנא שמים לא היה פלוג ר"ע: א"ה. דבשתיים נמי חייב אמאי תנא הוה ליה הודאה מקצת הטענה ישבע רשב"א אומר אף זה ישבע מקצתו כדאמרנן דלאו משיב אבידה חשיב ליה ומדנקט הוה משמע דחייבא משום דגם לעצמו שודרה במקצת ההשוא הוא דהקיא הודאה משום דסלע שלישי לא היחיד אלא שמים לא הוה הודאה חייב היחיד אלא אית ליה לתרוצי חרף הכי לעולם כדקאמרת הא שמים פטור וטעמא לאו משום היחיד דהיחיד בעלמא חייב ושאיני הקא דקא מפסיע וליה שטרא דהיינו התחייב על השטר מעידן כדבירי שלא היו אלא שמים ולכך לא פירשו מניין הלכך א"צ שבועה: א"נ. ל"ה ליה הוה שמים הודאה לחייבו שבועה לפי שהשטר אומר כן ושטר ח"ה שעבוד רקקעות וכשם שאין נשבעין על פטרת רקקעות כן הודאתו אינה מביאה לידו שבועה דרקקעות אמעוט מחלות שבועה במס' שבועות פ' שבועות דהיינו (כ"ב) אכל כי אמר מלוה חמש ולוה כשלו פטרה הודאה מרוב נשאן כתוב בשטר: הא שמים. דליכא משיב אבידה: חייב. מילא פטור בשתיים ונימא טעמא משום היחיד הוה מקצת ח"י. ואינו משיב אבידה דאיערומי קמיעת דלחוקיה כנאמן קמ"ל. כיון דבשתיים נמי פטור ליכא למימר איערומי מערים אלא משיב אבידה חייב נמי כפסתברא דבשתיים פטור: ואלא קשיא לרבי חייא. דהא איכא למידך מיהא דשתיים פטור כדאמרנן דהא ס"ד כו'. שאני הקא. האי דקאמר שמים פטור טעמא לאו משום היחיד אלא דקא מסייע ליה שטרא: קטנו. ובריו ובר"ה כלים רקקעות: פטור. דלא פפירתי ולא דשתיים פטור כדאמרנן ליד שבועה חייב. אף על הרקקעות לישיבע כדאמרנן לקמן שהנכסים שאין להן אחריות וזקקין את הרקקעות לישיבע עליהן משנתחייב לישיבע על המטלטלין וזקקין ומגלגלין עמהם שבתא ולמאן

רקע: דומיא דכלים ורקקעות. שכלים שהודרה עליהם מוחכים לפנינו וא"ל היחיד: וזקקין. המטלטלין וזקקין הרקקעות לישיבע ע"י גלגול: תניא. בקדושין (דף כו.) הנכסים שאין להן אחריות וזקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישיבע עליהם: הקא עיקר. שמשנה זו שבועה במסכת שבועות (דף ל"ה.) הנהם. בקדושין: **אב** נראה נכסה. דאירייה הנהם נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף בשטר ובחובה ואבב דאירייה נדקנין עמהם הנהם אבב נראה נכסה: **למאן**

למ"ד הילך פטור קרא אמאי איצטרין כו. תימה גם למ"ד הילך חייב אמאי איצטרין קרא למעוטי הא בקרקע לא שייך משתמיט וכן ופרי"ו לקמן דכי כופר במקצת קרקע פטור הוא דנאמן הוא משעם דאין אדם מעיז ביה דלא שייך הכא אשתמוטי קא משתמיט ושקא גם בקרקע שייך קצת אשתמוטי קא משתמיט ביה שקא משכנה וקבר עד דתהוי לה וזו ושמרנא ליה:

אמאי איצטרין קרא למעוטי. תימה הוא לכא קרא מיתרי למעוטי קרקעת אלא מכלל ופטר וכלל ממועטין להו וכלל ופטר וכלל איצטרין למעוטי שטרות וכלל דקשיא לה אמאי איצטרין תנא למילף קרקעות מכלל ופטר וכלל והילך פטור וא"ת לימא דאיצטרין למעוטי משבועה דעד אהך מיהו י"ל משום דמנתי דאין נשבעין על הקרקעות מיירי בשבועה ומהנה במקצת: **א"נ** דשענו כלים וקרקעות. מהכא משמע דשענו חסין ושטרות והודה אבהו מן דחייב דדקאן כלים וקרקעות פטור הא חסין ושטרות חייב וכן כפר ושמאל רבני ויחזק לחד לישנא חייב קרב שבועת הדינין (שבועת דף מ.ו.) **שומר** חגב. פטור מכל חוץ מפשיעה ושואל חייב בכל חוץ ממנה מחמת מלקאה ונושא שקר והשוכר במומחה חייב ממנה פטור וכלכתי וא"ת לזה סודר זה ולא שגאם כסדר כתיבתם וא"ת ואמאי לא מקשה במקום משנית דהו אמר עד דהו וזה אמר עד החלוץ והשאר גפנים דשענו (שבועת דף מ.ב.) ומהנין דתשאר ללמן (ב"ב דף לו. ב.) וזה אמר שאולק זהו אמר שבכר דמייירי בפסוקין הא הילך הוא ויר"ל דניא ליה לאקשניא מכל ד' שומרי:

רבי תניא אמאי ופליגי. אי גרס לעיל (ג.) א"ר חייא א"ש ואפילו אי גרסין תני ר' חייא י"ל דרבי קאמר דאפילו לא היה ברייתא תנא הוא ופליגי: **והוה** בשערים פטור. אף מן השערים במומחה חייב המניח פטור ולכתי ויה"ל לימא: **מכרי** ליה בסתמי. ומייירי דאמרי ליה אל תחזיר אלא בעדים א"כ הא קריל (מכובות א.) ומילתא לא תחזירו בעדים א"כ לפרעו בעדים **א** איתא לדריב תפלי. נראה דהלכה כרבי חייא דהו לעיל מוקי לה ברבנן דר"ג דהלכה כותיהדי כפרפירי שליחי המניח (ביק שם) מאי קריל תנינא וכן פ' השואל (למן ק. ושם) פריך אמאי טענה חסין והודה לו בשערים והוה וכן כתיב במומחה חייב שבועת השטרות (דף מ.ו.) ושם אע"ג דקאמר הקא אם איתא הכי נמי אשכחנא פ' (א"ג) (מכובות דף טו.) דקאמר אם איתא לדרב הונא דאמר וכלהו אשה שותאמר לבעלה איני ניתנת נמי וברקס פד דייני גזירות (שם דף קט) פסיק כרב הונא תימה אפי' אי איתא לדריב תניא לא משתבע הקא דאסידרו עליה

דאכל תרי מנייהו דמה להצד השוה שבחן שכן לא החזוק כפר האמר הקא דהחזוק כפרן כדפריך לעיל (ו.) והכא לא שייך משתמיט ושקא י"ל אורי שלמך שיש שבועת הבעדא עדים במלוה מעתה איך לחלק בין מלוה לפקדון: **שכנגדו** קאמנא. וא"ת מאי שקא דבבשר על השבועה שכנגדו נשבע ונטול אמאי לא אמרין מתוך שאי' לישבע משלם כדאמר גמי חמשין ודענא חמשין לא ודענא (למן דף עמ.) ובגסאכא ל"ד אבא (שבועת דף ו"ל) הכא אי אמרי משלם לא שבקת ליה תני דכל העולם ביאירו ליה שבועתו ויטלו כל אשך לו ועוד דהתם אמר ליה שבועה דאורייתא אית לי עליך או תשבע או תשלם אבא

הכא הוא ברצון ישבע אם גניחו ולכך לא ישלם: **אין** לך בידו פטור וא"ר נחמן. מהכא משמע דהלכה כלישנא קמא דפ' שבועת הדינין (שם דף מט.) ולא בעי דנרא דקמאן אלא אפי' כופר הכל חייב שבועת היסת מדלא מייחי הקא סיפא דתתמי לק פטור וכו' פירש בשקלים דרב האי ואי טעין איני עדיב בכל ישבע שאינו יודע:

למאי איצטרין קרא למעוטי קרקע משבועה. דלפניו לה מכלל ופטר בשבועתו (דף מב.) ולקמן בפרק הנהוב (דף נט.) וקפ"ה כר' בורות שחיו וזמירות. דלאו הילך הוא שהרי קלקלה אי גמי' ליהבין דהודה בכלים דלאו הילך הוא ואשמועינן דאינו נשבע אפסירת (שבועה) קרקעות: ד' שומרי. שבועה האמורה בהן באומר חגם שנגנבה דהינו ושמרנא שקר שגאנסה וישואל שמתה מחמת מלקאה: צריבין

- בפירה במקצת והודאה במקצת. בפירה לא
- הויא אלא כופר פטור או לא היה דברים
- מעולם אם הודאת לה הודאה לא הויא א"כ
- הודה משק שש לו בידו שתיב החזיר לו
- נמצא שאין חייב שבועת השומרים באה אלא
- אם כן טען שלש פרות באחת כפר לו ואמרת
- הודה לו ששקנה בידו והשלישית ואמר לו
- אנאכי או אם שומר חגם הוא אומר לו
- בשלישית נגנבה דחייב עליה שבועה האמורה
- בפרשה (שמות כב) שלא שלח ידי במקלאת
- רעהו דאילו שבועה דבפירה אין זו שבועה
- האמורה בשומרים וכלאי בפירה נמי לא
- תחייבה שבועת שומרים דכתיב בשומר חגם כי
- הוא זה דמינה נפקא לן (שבועת לט) שמודה
- במקצת וכפר במקצת ולאפיו ממי"ד בבבא קמא
- דהגזיל (למאן דף קו.) עירוב בענין כותב קמא
- וכי כתיב כי זה הוא זה לאו אשומר חגם דכתיב
- גביה קאי אלא אם כסף תלוה ואשמועינן האי
- תנא דבשומרים נמי בעינן בפירה והודאה
- והשבועה האמורה בפרשה על כרתי שלישי
- חייב דמי. פרה של הודאה. לאו. דקיימא קמן
- ואמר ליה קתה בכל מקום שהיא דהינו הילך:
- אידך פתח לה באונס. ועליה הוא נשבע שבועת
- שומרי: ומה פתח לה כפשיעה. היא של
- הודאה ולא הילך הוא: ת"ש דתני אבות דרבי
- אפשוורי. ת"ש מיהו תיובתא: לרבי תניא
- קפיייתא. כלומר ת"ש לדרבי חייא קפיייתא
- דאמר לעיל שלא תהא הודאת פיו גזולה
- מהודאת עדים כו: אשר יאמר וגו'. מודה לו
- במקצת מכלל כופר במקצת וכתב בההוא
- לעיל מניה ונקרב בעל היתא אל האלהים
- ודרשין לקמן (דף מט.) ונקרב אל השבועה. הווא.
- מביע ליה להודאתא מקצת דתיחייבא עליה
- שבועה ואתאי הודאתא עדים מניה קבל וחומר
- כדלעיל דליבא קרא תיבא דתדרוש מניה
- מיעוטא: וחד לתעניתא עדים. למעוטה: וחד
- להודאתא מפין השבועה. דבעינן שתתא הודאה
- ממין טענת בפירה שאם טענו אהא של חסים
- והודה לו שבועתו פטור: אם איתא לדרבי חייא.
- אם הלכה כמותם אמר ליה אפי' ואם איתא
- לדרבי חייא משתבע אפי' התיב: התיב: והו גזול היה
- וכי אמר רבי חייא במלון אי נמי בפסוקין שלא
- שלו בו די ואבד ממנו דאיבא למימר אשתמוטי
- משתמיט: וכן אמר. אם שבועה מוסלת עליו נשבע שכנגדו ונטול כדאמרין
- בשבועת (דף טו.) שהחזיק על השבועת תנן חכמים שכנגדו נשבע: השתא נמי. כי
- ליתא לדר' חייא ואין כאן הודאה במקצת: נתייבית. שבועת היסת מדרב נחמן וישבע
- שכנגדו ונטול: היסת. שבועה שהסתיי חכמים ככך להסתיי להודות וטעמא מפרש
- בשבועת (דף מט.) וקוקה אין אדם טוען א"כ יש לו בידו: דר"ג. תפתתא היא. דהא
- מדאורייתא לא רבי שבועה עליה:

הכא הוא ברצון ישבע אם גניחו ולכך לא ישלם: **אין** לך בידו פטור וא"ר נחמן. מהכא משמע דהלכה כלישנא קמא דפ' שבועת הדינין (שם דף מט.) ולא בעי דנרא דקמאן אלא אפי' כופר הכל חייב שבועת היסת מדלא מייחי הקא סיפא דתתמי לק פטור וכו' פירש בשקלים דרב האי ואי טעין איני עדיב בכל ישבע שאינו יודע:

וּתְתַנְתָּא

וּתְתַנְתָּא. ותתן. ומהך שאני יכול לישבע משלם לא שייך הכא בדפרישיה: על דאית ליה משתבע בוי, ואנכי דעל דעת ב"ד משביעין אותו מי"א לא הו"ל לתקן שבועה בקשון דלא משתמע שחזיה שלו: וְנִימָא שבועה שבוכה שלי. לרבוך נון בן פרוך ליה חזיה לשבועת שאן:

פּוּלְחָא

פּוּלְחָא. פולחן שלי ולדבריים כו. אף על גב דקאמר בולחא שלי לא משתבע שחזיה שלו

שקור לדבריה: 1
אמנונא אף חשיד אשבועתא. נראה 2
דהיינו טעמא משום דשבועה חמורה 3
כדאימא בימא (דף פו) וא בשבועת (דף לט) 4
שהולם נודעו על לא תשא וא"ת א"כ אמאי 5
גזלן פסול לשבועה דאמר שנקבוי נשבע ונטל 6
ו"ל דגזלן לא פסול לשבועה אלא מדרבנן 7
לעדות הוא דפסול מדאורייתא משום אל תשת 8
רשע עד וי"מ בשם ה"ר יהודה חסיד הוא דחשיד 9
אמנונא כשר לשבועה ומה שאמר פירוש על י"י שבועה 10
יפירוש מגול אכל גזלן ודאי כמו משממון אינו 11
פורש ד"ה שבועה ולא קשה מהוהא וקציא 12
דאסהידו ביה דאכל מנייהו אמאי פסול דבתרא 13
תרי דאכל צירי' ופירש ומה שאמר פירוש על י"י 14
שבועה דמה שהוא משלם על ידי עדים אין זה 15
השבע מעלף דעל כרחו משלם והיינו טעמא 16
דכופר בפקדון פסול לעדות:

תְּהִיא

תְּהִיא. שנתא איתיה בביתיה. ל"ג דאשתבע 1
דאי איכא סודי נדבשע לשקר במלחא 2
גמי פסול וכן משמעוהו קמא (בי"ק דף קט) 3
דמירי' כלא שבועה: **בְּלֵא** דמי משמע להו. 4
וא"ת תיפוק ליה מלא תגזול ו"ל לעבור עליו 5
בשני לזמן וא"ת הוא כי תהיב דמי גמי תמסן עזי 6
כדמכות שלהי הכונס (שם דף סב. ושם תמסן 7
פסול לעדות בדכתיבי אל תשת יד' עם רשע 8
לזוית עד תמסן הפסול לעדות פסול לשבועה 9
דכל תהו דחשיב בפסולי עדות כפרק זה בורר 10
(סנהדרין דף כה. ושם) פוסל להו לשבועה כפרק 11
כל הנשבעין (שבועת דף מה.) ו"ל דתמסן לא 12
פסול לעדות אלא מדרבנן מדרבנן כפרק זה בורר 13
הוסיף וקרא תימסן ליה תהיב דמי פרוך תמסן 14
דאורייתא הוא כדפרקי' אגזלן ותמסן דקרא דלא 15
יהיב דמי ושלוה תגזול (בי"ק דף קט) המייתי קרא 16
דתמסן בני יהודה אפי' אי יהיב דמי אסמכתא 17
בעלמא הוא ו"ג דהוסיף וקרא עליה תמסנתן 18
לפסול לעדות וד"ה שפסול לשבועה היינו תמסן 19
שחזקה לחסוף מיד ליה בדיעת הבעלים אבל 20
הכא לא חזיקו אלא מעלים תמסנתו ואמר 21
שבועתה לו לא פסול:

אלא

שַׁעְתָּא איתיה לפקדון בביתיה ותוה ידע א"ג דתוה נקוט ליה כדריה אלא הא דאמר 1
רב הונא משביעין אותו שבועה שאינה ברשותו נימא מיגו דחשיד אמנונא חשיד 2
אשבועתא תהם גמי מורה ואמר דמי קא יהבנא ליה אלא רב אהא מדיפתיה 3
לרבינא והא קא עבר על לאו דלא תחמוד לא תחמוד לאיניש בלא דמי משמע להו 4

וּתְתַנְתָּא. דכשכנגדו ישבע ויטול דהו"א גמי תקנתא דמן תורה מי שעליו לשלם הוא 1
ישבע והפטר מן התשלומין ואין נשבע ונטל מן התורה ואותן המנויין שבבועת (דף מה) 2
תקנת חכמים הן ולשבועה דאורייתא עבד רבן קא תקנתא אכל תקנתא לא 3
עבדינן: והתיפוק ליה דתוה ליה רועה. אלא גמי רבן מתמה דקשיא ליה וקא גזלן הוא 4

וּתְתַנְתָּא לא עבדינן ותיפוק ליה דתוה ליה 1
רועה ואמר רב יהודה סתם רועה פסול לא קשיא 2
הא דידיה הא דעלמא דאי לא תימא הכי אגן 3
חיותא לרועה היכי מסרינן והא פתיב לפגי עור 4
לא תתן מכושול אלא חוקה אין אדם חוטא ולא 5
לו: וה ישבע שאין לו בה פחות מחציה (וכו'): 6
על דאית ליה משתבע או על דלית ליה משתבע 7
אמר רב הונא דאמר שבועה שיש לי בה ואין 8
לי בה פחות מחציה ונימא שבועה שפולח שלי 9
ומי יהבינן ליה פולח ונימא שבועה שחזיה שלי 10
כרע ליה לדיבוריה השתא גמי כרע ליה לדיבוריה 11
דאמר בולחא שלי ולדבריים שבועה שיש לי בה 12
ואין לי בה פחות מחציה וכי מאחר שגיה תפוס 13
ועומד וזה תפוס ועומד שבועה זו למה אומר ר' 14
יוחנן שבועה זו תקנת חכמים היא שלא יהא 15
כל אהד ואהד הולך ותוקף בטליתו של חבריו 16
ואומר שלי הוא ונימא מיגו דחשיד אמנונא חשיד 17
גמי אשבועתא לא אמרינן מיגו דחשיד אמנונא 18
חשיד אשבועתא דאי לא תימא הכי האי דאמר 19
ר' חמנא מורה מקצת הטענה ישבע נימא מיגו 20
דחשיד אמנונא חשיד אשבועתא תהם אשתמוטי 21
קא משתמיט ליה כדרכה תדע דאמר רב אידי 22
בר אבין אמר רב חסדא הכופר במלוה כשר 23
לעדות בפקדון פסול לעדות אלא הא דרמי רמי בר 24
המא ארבעה שומרון צריכון כפירה במקצת והודאה 25
במקצת שומר חנם והשואל גושא שקר והשוכר 26
נימא מיגו דחשיד אמנונא חשיד אשבועתא תהם 27
גמי אשתמוטי קא משתמיט סבר משפחנא לגב 28
ותפיסנא ליה א"ג נ משפחנא ליה באגם ומייתיתא 29
ליה אי הכי הכופר בפקדון אמאי פסול לעדות 30
ומשפחנא ליה כי אמרינן הכופר בפקדון פסול 31
לעדות כגון דאתו סהרי ואסהידו ביה דתהו 32

והוא קא עבר על לאו דלא תחמוד לא תחמוד לאיניש בלא דמי משמע להו 33
ואלא 34
בשמירתה ותיב לשלם אונסיה וסבר עד דהו לי וזוי ופרענא ליה אלא ההיא דכפירה הא ודאי כופר בפקדון הוא ומשקר והיכי משביעין ליה עלה תהם גמי אשתמוטי משתמיט. 35
שאבדך ממנו וסבר משתכחא לגב כו: א' הכי. בפקדון איכא למימר משתמיט: ותפשנא. אחפש: ה"ג ההיא שעתא הוה גביה ולא גרס ההיא שעתא דאשתבע: דאמר רב הונא. לקמן 36
בהפסוק גבי שילם וי כהן רשע לישבע אמר כו הוהא אם בא לשלם משביעין אותו שבועה שאינה ברשותו חיישין שמא עניו נתן כהן בה. תהם. לא חשיד אמנונא דמורי היתירא למימר 37
דמי אבדך למיתב. והא קא עבר בלא תחמוד. מה לי חשוד על לא תגזול נימא מיגו דחשיד עליה שבועתא:

בשמירתה ותיב לשלם אונסיה וסבר עד דהו לי וזוי ופרענא ליה אלא ההיא דכפירה הא ודאי כופר בפקדון הוא ומשקר והיכי משביעין ליה עלה תהם גמי אשתמוטי משתמיט. 1
שאבדך ממנו וסבר משתכחא לגב כו: א' הכי. בפקדון איכא למימר משתמיט: ותפשנא. אחפש: ה"ג ההיא שעתא הוה גביה ולא גרס ההיא שעתא דאשתבע: דאמר רב הונא. לקמן 2
בהפסוק גבי שילם וי כהן רשע לישבע אמר כו הוהא אם בא לשלם משביעין אותו שבועה שאינה ברשותו חיישין שמא עניו נתן כהן בה. תהם. לא חשיד אמנונא דמורי היתירא למימר 3
דמי אבדך למיתב. והא קא עבר בלא תחמוד. מה לי חשוד על לא תגזול נימא מיגו דחשיד עליה שבועתא:

משביעין

קצא בבא מציעא – שנים אוחזין – פרק ראשון דף ו עמוד א – אבן ישראל – (שבינוז'לין) תוספות

אָלָא הא דאָמַר רב נחמן. תימא היה הקא נמי משתמיט וי"ל דרב נחמן מחייב שבועת היסת אפי' היבא שחובעו ואמר וזו החפץ שהוא בידך של חי' ולא היבא אשתמטיט' וכן פי ר' האי גאון שמשביעין שבועת היסת אשתמטיט אע"ג דלא שייך בהו אשתמטיט וקשה דבפ' שבועת הדינים דרפ' שבועת הדינים ר"מ: ומש דר' אשתמטיט משמע דלא מחייב שבועת היסת אלא משום אשתמטיט דקא פריך אדרבא אין אָרִים מעיז ומשני דמשתמיט וי"ל ביון דבשאינו בעין משתמיט אפי' כשהוא בעין לא פלוג רבנן אי נמי אקושאין דר' חייא דתני ר' חייא. הקשה רש"י אמאי לא מיימי' מתני' דשבועות וי"ל דע"ג ר' חייא שגאה רבי כדמוכח תקום ר"מ מה).

שְׁבוּעָה שלא שלחתי בה יד. פרשי' דאם שלח בה יד אפילו נאנסה חייב ואף על פי דמשהייתיה פטור כדקתני בהמפקדי למקן דף לז' מ"מ שקא נאנסה קודם שהחזירה אבל קשה משלחי' האנונין (למקן דף פ"ג). דאָקמַר ונשבר וי' נשבה אין רואה היא: יש רואה; ביא ר'איה וקטר וזהו שקא שלח בה יד וי"ל שיפטר משבועה שבאנסא אף ישבע שלא שלח בה יד אי נמי שלא שלחתי בה יד אינו נשבע אלא ע"י גלגול שבועה שלא פשעתי בה וכשיש רואה שגאנסא פטור לגמרי ור"ת מפרש אפי' ע"י גלגול ישבע עדין שהיא מתה בפנינו דאין מגלגלין אלא היבא דהיומא דלקמ' וי"ל ששלח בה יד דדוקא בשותפין שהלקו ונתחייב שבועה ממקום אחר מגלגלין משום דמורי' היתרא ושבועה שלא שלחתי בה יד מפרש ר"ת שלא אכלה דאינו בכלל שבועה שלא פשעתי בה ושאיתא ברישון **ספק** מלוה ישנה יש לו עליו. וההיא דמשביעין אחרו ג' שבועות ודשניהם נשבעין ונתקל' נמי חיישון שקא מלוה ישנה יש לו עליו ולכך אין לטורו (ב' שבויעה ונע לא טיול שלא שבועה אבל בגולן ודאי וכופר בפקדון אין להכשיר מטעם שקא ספק מלוה ישנה יש לו עליו.

מְמוֹן אפשר בחזרה. אם לא קבור יחזיר ולא יעקבנו מספק אבל אין לפרש לא קבור שאינו חייב לו יחזיר אבל לא קבור יעקבנו אע"פ שידוע שלא קבור עוד דאי"ג גם מספק שבועה לא יפרוש:

אָנְרָת ליה בלא סודרי. ואינו נאמן במינו דאי בעי אמר תקפה ממני מדינו במקום עדים הוא:

הקדישה בלא תקפה מהו. ומיידי נמי בגון ששקא בשעת שהקדיש בלתי כששאלה הנובר צווח ומפציץ ליה ביון דאמירתו לגבוה כי הוה הקדש בתקפה דכיון ששקא ארזי' אודי' ליה תוהו הקדש ולא דמי לגול' ולא תניי'אש' התקעלים דבעינן אין יבולין להקדיש זה לפי שאינו של הוה לפי שאינו שרונתו דכיון דאודי' ליה הוה בפקדון שיש לו ביד אחרים דיכול להקדיש כדמוכח בהמכר אב' סודרי (ב"ב דף פח) גבי הווא דאיתיי' קרי' בו דאי לא קייצי דמיידי הו' קדושות או דלמא תקדיש לא הו' בתקפה דלקמ' יצווח כשכיל דכרוי מיימי' מההיא משותא דהקדיש חזי ושמך איך ומפציץ דלא הו' הקדש אלאמא שתוקתו אינו כהודאית: **וְהָיָה** הקא דכי תקפה כוון בו. נראה דהכי מיבעי ליה כמסותא ביון דמקובעי עוהו תוהו וזהו קינא כל דלאים וביון דאם תקפה האחד והקדישה כשהיא בידו מסתקא תו לא פקע אפי' חזר חבירו ותקפה ממנו כי הקדישה בלא תקפה נמי הו' הקדש או דלמא כיון דאפי' גבר האחד אם יבול השני לחזור ולתקפה ממנו וזהו ה"ה הקדיש בלא תקפה לא יחזר הקדש כולל ביון דחבירו אם תקפה היה וזהו דלא אלים הקדש מתקפה והשתא איתיי' ותה' הקא אם תקפה

משביעין אותו. לשאינו מוזהר במקנה; ניקא מינו. דמעני פניו לכפור הכל לאו לאשתמטיט בעי וחדש אשבועה שניהם נשבעים. גבי חנוני על פנקס וקשה לי אמאי שבקה למתני דשבועת ומיימי' לתו מבריקתא: ניקא מינו. כיון דחד מיינידו ודאי חשיד אממונא: שלש שבועות משביעין אותו. לשומר נפשו שטוען נגבה: שלא שלחתי בה יד. לעשות מלאכתי

וְאֵלָּא הא דאָמַר רב נחמן משביעין אותו שבועת היסת ניקא מינו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא ותו הא דתני רבי חייא שניהם נשבעין ונמשלו' כמכור'ב' ניקא מינו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא ותו הא דאָמַר רב נחמן שלש שבועות משביעין אותו שבועה שלא פשעתי בה שבועה שלא שלחתי בה יד שבועה שאינה ברשותי ניקא מינו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא אלא לא אמרינן מינו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא אפי' אָמַר חיישון שקא מלוה ישנה יש לו עליו אי הכי נשקול' בלא שבועה אלא חיישון שקא ספק מלוה ישנה יש לו עליו ולא אמרינן תפיס ממונא אלא מודאי דממונא פרשי ומאן דלא פריש חשיד נמי אשבועתא: שקא מלוה ישנה יש לו עליו חבירו בחקה וזרי בולה בידו קודם שנשבעה: ויצאה מתחת ידו של אחר מתה. ויצאה (לכודו) לפני ב"ד מתחת יד האחד שהוא לכדו אחוה בה ולא חבירו: היתרא: בעדים: כדקתני. שנה לכדו אחוה בה ובאי אלא לאו בו. וכדאמרינן דשתיק ולבסוף צווח אפי' ולבסוף בו'. כלומר ואליבא דסומכוס דמקל בחלוקה ולא מצריך אפי' שבועה מעיקרא כהלוקח וזכרנו' מודי סומכוס דאפי' בשבועה לא שקיל דקא לאו ממון המוטל בספק הוא: דתקרא לאו כלום היא. ואין שור שחוט פגנו' דאי דמי למצא עובדה בידה' וביק דף מ"ג: א. אתל. שאלתכנה' לפשט דמוציאין אותה מידו ויחלוק: הקדישה. בלא תקפה: אינה מקודשת. דלא אלים הקדישה מתקפה: היא לא תקפה. ואין יבול להקדישה כמותרא

לא הָכָא בְּמַאי עֲסָקִינוּ פְּגוֹן דְּתָתּוּ לְקַמְן בְּרַתְפִּיסוּ לֵה תְרִינְוִיהוּ וְאִמְרִינוּ לְהוּ וְיִלּוּ פְּלוֹגוּ וְנַפְקוּ וְהָדַר אָתּוּ בִּי תְפִיס לֵה חַר מַיְיִוּהוּ הַאי אָמַר אֹדְרִי אֹדְרִי לִי וְהַאי אָמַר בְּדַמִּי אֶהְיֵי נִהְיֵיהּ אִמְרִינוּ לֵיה עַד הַשְׁתָּא חֲשַׁדְתָּ לֵיה בְּגוֹלָן וְהַשְׁתָּא מוֹזְנַת לֵיה בְּלֵא סוּדְרֵי וְאִיבְעִית אִימַר פְּדָתְקוּ דְאָמְרוּ לְקַמְן בִּי תְפִיס לֵה חַר מַיְיִוּהוּ וְאִדְךָ מִפְּדָךְ בַּה סְרוּכִי וְאִפְּלוּ לְסוּמְכוּם דְאָמְרוּ מְמוֹן הַמוּטָל בְּסַפֵּךְ חוֹלְקֵךְ בְּלֵא שְׁבוּעָה מוֹדָה סוּמְכוּם דְסָרְכָא לֹא כְלוּם הִיא אִם תְּמַצִּי לוֹמַר תְּקַפָּה אֶחָד בְּפִינֵנוּ מוּצִיאִין אוֹתָהּ מִיָּדוּ הַקְדִּישָׁה אִינְהּ כְּקוֹדְשֵׁת אִם תְּמַצִּי לוֹמַר תְּקַפָּה אֶחָד בְּפִינֵנוּ אִין מוּצִיאִין אוֹתָהּ מִיָּדוּ הַקְדִּישָׁה בְּלֵא תְקַפָּה מַהוּ בְּיוֹן דְאָמַר מַר אִמְרִיתוּ לְגַבוּהּ כְּמִסְרִיתוּ לְהִדְיוּט דְמִי כְּמַאן דְתְקַפָּה דְמִי או דְלְמָא הַשְׁתָּא מִיָּהּ הָא לֹא תְקַפָּה וְכַתִּיב וְאִישׁ כִּי יִקְדִישׁ אֶת בֵּיתוֹ קִדְשׁ וְגו' (מָה בֵּיתוֹ בְּרִשְׁוֹתוֹ אֶף כֹּל בְּרִשְׁוֹתוֹ הָאִי דְלֵא בְרִשְׁוֹתוֹ ת"ש דְהִתְהַו מוֹתָא

פח) גבי הווא דאיתיי' קרי' בו דאי לא קייצי דמיידי הו' קדושות או דלמא תקדיש לא הו' בתקפה דלקמ' יצווח כשכיל דכרוי מיימי' מההיא משותא דהקדיש חזי ושמך איך ומפציץ דלא הו' הקדש אלאמא שתוקתו אינו כהודאית: **וְהָיָה** הקא דכי תקפה כוון בו. נראה דהכי מיבעי ליה כמסותא ביון דמקובעי עוהו תוהו וזהו קינא כל דלאים וביון דאם תקפה האחד והקדישה כשהיא בידו מסתקא תו לא פקע אפי' חזר חבירו ותקפה ממנו כי הקדישה בלא תקפה נמי הו' הקדש או דלמא כיון דאפי' גבר האחד אם יבול השני לחזור ולתקפה ממנו וזהו ה"ה הקדיש בלא תקפה לא יחזר הקדש כולל ביון דחבירו אם תקפה היה וזהו דלא אלים הקדש מתקפה והשתא איתיי' ותה' הקא אם תקפה

תקפה כהן אין מוציאין ולכך אפי' לא תקפה אסרוין בגיזה ועבודה מספק משום דשמוא ש לבתן חלקו בו ולכך יכול לתוקפה אלמא אפי' לא תקפה חשיב כאלו תקפה כבר והקדישה בעודה כידו דתיי רבה דהקם אם תקפה כהן מוציאין מינדו ואע"פ שאין לבתן בו כלום דאפי' כבר תקפה מוציאין מינדו ואפי' הכי אסרוין בגיזה ועבודה ועל כרחוק משום דקדושה הבקאה מאליה שמיא ואי' תאמיא אסרוין מינדו והלא

הבעלים יאמרו ליתן לבתן אחר וי"ל במכירי
1 כהנה א"י אינו יכול לתובעו רק טובת הבאה שיש
2 לו בו למיר טובת הלאה ממון ומפרק הדרע חלולו
3 דף קל"ג דאמר יתן אלו דייקט מתנתא שריותא
4 הוא משמע דאינו חייב לשלם אין ראייה דשקא
5 מיידי בשאכלו בדארטרון הקם (הף קל) המזיק
6 מתנות כהונה ואן אכלן פטור.

פומ"ר ממונו במקומו כהן. וכן הוא מספקא דאם
7 תקפה כהן מוציאין מינדו תימה דבפ'
8 השואל למקד דף קכ"ג (שם) ופסק בית בר' (כ"ב דף
9 קה. וע"ה ר"א אבל) גבי אהד ששכר מרחץ מוקי
10 שפואל גבי דהחוקו בכא בכומע החדש אכל
11 בכא בסוף החדש כולו לשוכר והא מסיק הכא
12 דמוציאין מינדו וי"ל דהקם נכנס בהיתר לכך
13 מהניא תפיסתו אכל הכא לא בהיתר תפיס כי אם
14 כספק והא דאמר' בפ"י דכתובות דף כ' ושם
15 ד"ה ואוקי' שנים החתומים על השטר וכא
16 אחרים ואמרו אנטיסם הדי כו' אין נאמנים ומסיק
17 דאוקי' תרי בהדי תרי ואוקי' ממונא בחוקת מריה
18 ואין נאמנים דאמרי פריש"י דאם תפיס המלוה אכל
19 מפקיון מנייה צ"ל שתפס קודם שקאו עדים
20 לפסול השטר דהיינו קודם שנולד הספק ועי"ל
21 דאין נאמנים דלא מקרעיון ליה ולא מנגיין ביה
22 ולא לענן הפיסה: **ותשעה** לאו בר עשורי
23 ניהו. דאין צריך לצרפו לגורן אחר דלא כאו
24 לעולם לכלל חיוב דנאי ודנאק הכא דהו עשורה
25 מתחלה הוא דאיצטרך לצרפו לגורן אחר: **קפ"ז**
כולן שטרין. תימה דלכא ברובא וליחייבו כוליהו
במעשר דהא דרבי שבעמך לא טעיל היינו
מדרבנן וקבוע נמי איז שייך אלא כדבר שהאיסור
ט' תהיהו ניבירן ורדיעין לא ידע מנייה לקח כגון
צוז ואין לומר שלא נשאר בעדו רק אהד דליכא
רובא דלשון לתוכן לא משמע הכי: **לפמ"ו** במגן הראוי. תימה דהכא לא שייך מגן
הראוי ולא שייך אלא הכא דאין כי אם עשורה והתחיל למנות ומת אהד מהן ואין כאן
אפ"ה פטורים אותן שפיצאו ולא יעקרו לגורן אחר בין שתחילת יציאתן היה ראוי להשלים
המגן אכל הכא שיש בעדו הריב שלים המגן ויהא עשורי וי"א קודש וקרא לשניהם
עשורי מספק אם יש מגני ביניהם אם לאו וכן יעשה בכל אחד עשר ובאחרונה שלא ישאר
עשורה יצטרפו לגורן אחר:

ולא

מגן הראוי ששכמנאן היה המגן ראוי להשלים ולבא לכלל מעשר ואמרין בכבורות והכי מייחין לה מגן הראוי פטר ואתון שבתוך הדייר פטורין משום זה המעורב דכל אשר יעבור
תחת השטב אמר רחמנא ולא שעבר כבר וכל חי' מינייהו ספק כבר עבר הוא: ואי ס"ד ספיקא. דאיכא למימר ממה נפשך בעי לעשורי שמאי יעשה בתורה וכמציא בעשירייהו ליתך
בתוך הדייר ממה נפשך כל' ש' שפיצאין אם מעשר שלשן בר חיוב וקריא הוא כגון שלא יצא אותו והקופץ לתוכן שפיר קא מעשרו: ואי לאו בר חיובא. כגון אותן עשורה שפיצאין לתוכן
ואין עשירי שלשן מעשרה נפטרין. שבעמנה א' ב' ג' היו בדייר סטליים הריבה שהיו ראון להשלים ופטרין מנייהו: **דאמ"ר** רבא. בכבורות (הף קכ"ג) כגון הראוי
פומ"ר. הדי' לו י' טללים ומנה חמש ומת אחד מן שאינו מגוון המגנון פטורין ושאינו מגוון מצטרפן לגורן אחר שיקלדו לו טללים עד ששיגע זמן הגורן ויצטרפם עם אלו אכל המגנון
פטורין ממגן הראוי וליה לה מאשר יעבור ולא שכבר עבר דמשעבר תחת השטב ולא עלה כידו לעשר שוב אינו מעבירו פעם אחרת כשיקלדו לו טללים לצרף עמיהו:
אלא

מסותא. מרחץ. פריש' מינה. מלרוחץ בה: ואמר ליה רב אושעיא לרבה גרסין: **לפמ"ו** שם
מקום: כי **ואתא** למורא. כשהיה עובר דרך טורא לילך לכפרי: **ספק** כבורות. כגון בהמה
שקלדה ואין ידוע אם בכרה כבר אם לא: **אחר** כבור אדם. כגון שהפילה אמו לפניו ספק
דבר הפותר בכבורה ספק רוח הפילה והכא אחריו כבור. כגון פטר תמור:
המוציא מחבירו כו'. **לפמ"ו** אין ביד ישראל הן

היי כהן מוציא מחבירו עליו הראייה ואם תקפה
כהן שותקי ישראל והדר צוחו הוי ישראל
מוציא מחבירו: אסרוין בגיזה ועבודה. מספק
שמא קדושה הוי: **לפמ"ו** משמע בין כהן
בין ישראל וכו' לא תקפו. תמור כח הקדש
לאסורן בגיזה ועבודה ש"מ דאתיל תקפו אין
מוציאין אותו מינדו הקדישה מקדשתה: **לעילם**
אמ"ר ק"ה. גבי בכור דאפי' תקפו כהן מוציאין
אותו מינדו מסתמא בחוקת ישראל הן ולעולם
הכהן קרי מוציא מחבירו וטעמא דגיזה ועבודה
לאו משום דיהא לבתן שום כח בהן דתפשו
מינה לתיבא דאי תקפו אין מוציאין מינדו
הקדישה הוי הקדש אלא הכא משום איסור
ספק גיות קדשים וקדושה הבא מאליה שאני
שאם בכור הוא אמליו קדוש ואיכא לספוקי
בהכי אכל גבי מוסותא דאין קדושה כאן אלא
על פוי של זה אימא לך דאפי' אם תמצי לומר
תקפה אין מוציאין הקדישה בלא תקפה לא הוי
הקדש דאין יכול להקדש דבר שאינו ברשותה
דפתיק לך. דגבי פטר כבורות כהן תקפה כהן
מוציאין מינדו: **הספיקות**. לקמן מפרש בספק
פרוין פטר תמור דמפריש עליו טלה לאפקועי
איסורא והוא לעצמו שאין צריך ליתנו לבתן
שמוציא מחבירו עליו הראייה ופרוין פטר תמור
בר עשורי הוא אם יש לבתן י' פטרי חמורים
שקפלו לו מבתי אביא אמו ישראל מפרשי עלים
עשורה שיון ומעשרו וכן שלו הלכך ספק פרוין
פטר תמור כידו ישראל נכנס לדיד עם שאר
טללים שלו להתעשר ואי נפקא בעשירי ליפוק
ואי ס"ד. יש לבתן עד וביהו בו נמצא זה אם יצא
בעשירי פטר ממונו בממונו של בתן: **לפ"ר**. רבה
שדחה רבא אם בר חיובא הוא. אי התיא נקרא בר
חיובא הוא לעשורי שפרוין זה לאו פרוין פטר
תמור שלו הוא הרי יש לו י' טללים ותיב לעשרן שפיר קמעשור: **אי** לאו בר חיובא הוא.
שפרוין זה של בתן לא פטר ליה מדי תשעה לאו בני עשורי ניהו: **לאו** מליהא **היא**
דאמרי. ודאי סיעתא היא למר דאי הנה עד וביהו בתן ביה מספק ואשתמח דכל הני
טללים ספק תיביב במעשר ספק אין תיביב מספיקא לא בני צריך לעשוריהו כדאמרת
לעשורי ממה נפשך דכל ספק חייב ספק פטור לאו בני עשורי ניהו ואפילו הכא דאיכא
למימר ממה נפשך: **קפי' אהד** מן המגנוין כו'. היה מעשר טללים והתחיל למנות כשיו
יוצאים כפתח הדייר ועד שלא הגיע לעשורה קפץ אהד מן המגנוין לתוך הדייר ואינו מכירה
בוין **שפומ"ר**. בין אותן שפיצאו בין אותן שבתוך הדייר ואפילו הן אלק שפיצאו פטורין (שם)

מגן הראוי ששכמנאן היה המגן ראוי להשלים ולבא לכלל מעשר ואמרין בכבורות והכי מייחין לה מגן הראוי פטר ואתון שבתוך הדייר פטורין משום זה המעורב דכל אשר יעבור
תחת השטב אמר רחמנא ולא שעבר כבר וכל חי' מינייהו ספק כבר עבר הוא: ואי ס"ד ספיקא. דאיכא למימר ממה נפשך בעי לעשורי שמאי יעשה בתורה וכמציא בעשירייהו ליתך
בתוך הדייר ממה נפשך כל' ש' שפיצאין אם מעשר שלשן בר חיוב וקריא הוא כגון שלא יצא אותו והקופץ לתוכן שפיר קא מעשרו: ואי לאו בר חיובא. כגון אותן עשורה שפיצאין לתוכן
ואין עשירי שלשן מעשרה נפטרין. שבעמנה א' ב' ג' היו בדייר סטליים הריבה שהיו ראון להשלים ופטרין מנייהו: **דאמ"ר** רבא. בכבורות (הף קכ"ג) כגון הראוי
פומ"ר. הדי' לו י' טללים ומנה חמש ומת אחד מן שאינו מגוון המגנון פטורין ושאינו מגוון מצטרפן לגורן אחר שיקלדו לו טללים עד ששיגע זמן הגורן ויצטרפם עם אלו אכל המגנון
פטורין ממגן הראוי וליה לה מאשר יעבור ולא שכבר עבר דמשעבר תחת השטב ולא עלה כידו לעשר שוב אינו מעבירו פעם אחרת כשיקלדו לו טללים לצרף עמיהו:
אלא

וְאֵלַי עשירי ספּק. אין להקשות איצטרין קרא למעטי ספיקא בדפריך במסכת חולין (דף כב: ד"ה איצטרין).

מפרש

עלין עשרה שיון. תימה דבפ"ב דבבורות (דף יא: ושם) אמרי' דשה אהר פוטר במה פטר חמורים ומה צריך עשרה שיים ותו ואי קא משמע לן מנהי' היא הספיקות נכנסים לדי' להתעשר ותו ביה דאמר מעשין מה צריך להשמיענו דתן שלו פשיטא ביון דמעשין דתן שלו דאילו הי' של ביה לו היה מעשין ביי' ולו בלקח דתן? (שם דף גה) הלקוח והענין לו במתנה פטור ואי קמ"ל דאע"ג דמעשין גדיין הם שלו פשיטא דמעשין בהמה של ביעלים הוא:

מחוי' ר' אבהו והשאר בשבועה נראה דלא גרסי' והשאר דאף כמה שידו מגעת ישבע כיון דנתקנה השבועה שלא יתא אדם הולך ונזקק משמע' זה ישבע אף כמה שהוא תופס ומכל מקום שעפר נזכח כמפור' דבבבין מאי דתפיס מנאן דתפיס דמי כיון דהקא לאחר שבועה נוטל כל מה שהוא תופס אפילו יותר ממתקנה השבועה היא כשיכלי הטענה ומפני התקנה:

אם יכול לנתקו. נראה דאם היתה דה פתחה בשעת שנתן ג' לחד' ומגורה המשיחה בידו וקפצה; דה בחוק שאם מושך המשיחה אל ויכל להביאו אצלו שאינה מוגרשת שרבי בשנתן בידה קודם שפסקה; דה הנה; יכול להביאו אצלו ונתקפה; לא עשה הוא אלא היא והנה ככלי גישר מעל גבי קרקע דאינה מוגרשת דלא קרינן ביה ותנו בידה ותקא דקאמר אם אינו; יכול להביאו אצלו דמגורשת כגון שהיתה; דה קפצה והוא תחב בידה כל כך בחוק שאם ימשוך המשיחה לא יביא הטט אצלו ורת' (גמ' פירש אם הטט כבר כל כך שאם רוצה למשוך הטט אלו תתק המשיחה מגורשת ומייד בידה פתחה ולא קפצה ולא עשתה שום דבר;

מאי

הוא סודרא כיון דתפסי' ביה שלש על שלש קרינן ביה ונתן לרעהו דכמאן דפסיק דמי וקני' ומאי שנא מדרב חסדא דאמר רב חסדא ג' בידה ומשיחה בידו אם יכול לנתקו ולהביאו אצלו אינה מוגרשת ואם לאו מוגרשת התם פריחת בעינן ולפיא הקא נתניה בעינן והא איפא אומר רבא אמ' היתה טלית מוהקת חולקין פשיטא לא צריכא דקאי דהקא בי מצעי' הא נמי פשיטא לא צריכא דמקרב לגבי דחד מהו דתימא דא"ל פלוג הכי קמ"ל דא"ל מאי הוית דפלגת הכי פלוג הכי; ת"ר שנים אהדיון בשטר מלוה אומר שלי הוא ונפל ממני ומצאתיו ולזה אומר שלך הוא ופרעתיו לך ותקיים לך והא אומר רבי רבא רבי רשב"ג אומר ויחלוקו נפל ליד דין' הוא יוציא עולמית ר' יוסי אומר רבי הוא בחוקתו אומר מר ותקיים השטר בחוקתו ונבי' ליה מלוה בוליה וליה ליה מתני' שנים אוחזין פ' א' אומר רבא אומר רב נחמן במוקיים דברי הכל ויחלוקו כי פלוגי' בשאינו מוקיים רבי סבר מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו ואי מוקיים ליה פלוג' ואי לא מוקיים ליה לא פלוג' מאי טעמא חספא בעלמא הוא מאן קא משיו' ליה להאי שטרך לזה הא קאמר דפרעי' ורבי שמעון בן גמליאל סבר מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו ואע"ג דלא מוקיים ליה ויחלוקו נפל ליד דין' לא יוציא עולמית מאי

אָלַא מַאי אִית לך לְמִימַר. למה לא חיבדו לעשר ממה נפשתי עשירי ודאי. הצריך הכתוב לעשר ולא הצריך לעשר את הספק וכל עשירי שבקאן ספק הון שאפי' וצא הפטור בחמישי שוב אין העשירי קרוי עשירי אלא תשיעי שהפטור אינו מן המנין; **מאי ספיקות.** דאמרו ללעיל הספיקות נכנסין לדי' דרשמו פשוטא ספק פשוטא ספק פשוטא ספק פשוטא על ספק פטר חמור שאפילו הוא פטר חמור ודאי אין

- 1 בלקח זה של פרוין משום קדושתו עשרה שיון.
- 2 לאפקועי איצטרין לא מעשין להו בעובדנה; עובדא
- 3 הנה' בי רב חסדא ורב חסדא' בי רב חיאיא. מעשה
- 4 היה הוא לפני רב חסדא ורב חסדא הביאו לפני
- 5 רב חננאי; שאינו יכול להוציאו ביו' והאי נמי
- 6 הדיןון ליה דאין יכול להוציאו בדינין שאין לו
- 7 קריה בדרך אין הקדישו קדשו; שאל' ויכל'
- 8 להוציאו ביו' בתמיה; שאינו ברשותו; והא סתם
- 9 גזילה ויכולן להוציאו בדינין הוא; כמסותא
- 10 משלמיליו. כגון גינתו. פקעתי. דכל היקא
- 11 דאייתי' בשות' מרי קיימא דקרבא אינה גולת
- 12 ושפיר פשיטא מהא דאי היה ליה קריה עלה
- 13 הקדישו הקדשו; בר' מערבא. מנצין ישראל מתני
- 14 ליה. מראש באצבעותיו כפי מעלה; ככרפשא.
- 15 בגדין' כשי' ראשין כקמין; ברייש' ש"מ
- 16 מוקחני' עד מקום שידו מגעת קני' לה; האי
- 17 סודרא. של קונה שקוין בו קנו; כיון דתפסי' ביה.
- 18 מקנה שלש על שלש קרינא ביה ושלח איש
- 19 געלו ונתן לרעהו וקנה בו דפסיק דמי'. וקניה
- 20 מקנה המכיר והוא נכסו בו ללוקח וקני' שלש
- 21 על שלש דכלי בענין דבתיב (רות ז) געלו ובעיר
- 22 משלש אצבעות לא גבי' הוא כמסותא; כגון
- 23 שמואה; ג' בידה. שנתנו לה; פשיטא. קשורו
- 24 בה בידו אם יש חב באותו חוט שיכול לנתקו
- 25 לגט מדה ולהביאו אצלו; אינה מוגרשת. אלמא
- 26 לא נתקנה היא; פריחתה. התבאר שידו
- 27 מובדלים זה מזה ורבי אגודים הם בחיט זה; אם
- 28 היתה טלית מוהקת. כלומר אפילו היא מוהקת
- 29 חולקים. פלוג הכי. לרחוקה ויחא הוקב לאחד
- 30 מהם; קא משפע לן דאל' בי' פלוג. לארובה;
- 31 שנים אוחזים כשטר. המלוה הולדתו שלך הוא
- 32 ופרעתיו לך. והתורה ל' ומנני נפל. ותקיים
- 33 השטר בחוקתמי. קסיד' דהכי קאמר אם השטר
- 34 כשר שיקיימנהו וחוקמי לומר כתב דינו הוא
- 35 ורי הוא בחוקתה; נפל השטר ליד תריין' משמע
- 36 דהכי קאמר אם החיטא שנתן לו יוצא אתו
- 37 עולמית מיד דין וילקמן פרוך מאי שנא דין
- 38 מאישי' דעלמא; ובי' ליה מלוח בוליה. בתמיה;
- 39 מוקיים. כשנתנו בו חנק שנתא ככר כביד
- 40 והעיר עדים על חתימת דין ויחבין הדינין בו
- 41 שטרך דון נפק דקמא ואסתידו פלוגי' ופלוגי' על
- 42 חתימת ידיו; ואשרנוה וקיימנהו בדתוי' בול'
- 43 עלמא ל"ט' דחלוקי. דאי כמרנן דתיקמי השטר
- 44 בחוקתמי לא למנני מלוה כלו יוצא אתא
- 45 למנני פלגיה ופלוגתיהוידו כשאנו מוקים רבי
- 46 סבר אף על פי שהלוח מודה ליה שקבת שטר
- 47 זה ולזה לו מנעו צריך המלוה לקיימו בחוקתמי
- 48 ואפילו השטר בידו נאמן מודה לומר פרעתני
- 49 דכל זמן שאינו מוקיים מאן קמשי' ליה שטרך
- 50 לזה שמודה לו שקבתה זה אמר דפרעי' אכל' משהשטר מחוקק על פי עריו אין הלה נאמן לומר פרעתי ויחלוקו נפל ליד דין' הוא יוציא עולמית
- 51 אין הלה נאמן באימירתו אלא על ידי חוקה זה שאדוק בו ורבי הוא כשאר מציעא ופליג; ואי לא לא פליג. שאפילו בול' ביה המלוה נאמן הלה לומר פרעתי.

מאי שנא ליד דין. לפסדים דגרסי בשנויא והכי דמי כגון דכתבו ביה הנפק השתא לא ידע דנפל ליד דין דהיינו הנפק אלא סבור דהיינו שהדין מצאו לכתב בעי מאי שנא דין מאיש אחר ולפסדים דא גרסי ביה התיב דמי כגון דכתבו ביה הנפק ידע שפיר השתא דנפל ליד דין דהיינו שקטובו בו הנפק ומיבעיא ליה מאי שנא כתוב בו הנפק דלא יוציאו לעולם הלא אם אין כתוב בו הנפק נראה דכ"ש הוא שלא יוציאו עולמית דאיכא למימר שמא כתב ליה ולא ותיב ומשני דלא מיבעיא אלה:

בזמן שהבעל מודה חזיר לאשה. דלא חישינן לגבויא וליכא למיחש לשמוא כתב בניסן ולא נשא עד תשרי דמנה ומאמינס משתעבדי מן הירושין קאי בלא כתובה דאירוסין קלא אית להו ולקדים אירוסין ליכא למיחש דכתב לה ותוספת נמי לאבני דאמר ערוי בחתומי וכן לו איש ור' אפי' יעמיד בשהתנה לה:

דתיישבין לשתי כתובות. ובלא איפוך לא מצי לאוקמא דרבי יוסי חישי לשתי כתובות דא"כ עודה תחת בעלה אמאי יחזיר לאשה כשאין הבעל מודה:

מחלוקת. פרש"י דהיינו תחלוק דקאמר רשב"ג ותידין שפיר שלא רצה לפרש פלוגתא דרבי ורשב"ג משום דהיכי קאמר אכל אחר ארוק מטופס בר משמע דהתם לא פליגי וחד אינו דגם שם אם אינו מקיים לא נשקל לרבי מדי:

דאית ביה זמן כמה שנה. פרש"י דמעות וזהו ומלח לא שיימינן דכתיבי נמי בשיטה אחרונה בטופס והוא עיקר דתנן (ב"ב דף קסה) כתוב וכו' מלמעלה מנה בו ותימא הא אין למדין משניה אחרונה ולכך עושין חזרת השטר ומתיני דכתבו למעלה מנה לא מירי בשיטה אחרונה וגם פ' דבעשר שנים שיימינן דרשב"ג אית ליה מודה בשיטה אין צריך לקיימו ופירשו תימה דאם חשב אותו שאינו תופס עדים כשאלו יש לו שטר בלא עדים אי"כ לרשב"ג נמי לא איש דנהי דסבר דאין צריך לקיימו מימ כשאין כולו עדי תימיה פסול ועוד כמה עדין תורף מטופס כך השטר פסול בלא טופס כמו בלא תורף דאם נמחק אפי' שיטה אחת מן השטר הוא פסול אלא ודאי יש לומר דבמה שהשטר נפסל אין שמיני דבר שיהיה כשהטופס שטתא אחת מן הטופס כמו תופס ליה ומלח ומעות ועדים והשטר אינו כשר בלא זה כמו בלא זה אכל זמן שהשטר כשר בלא זמן שמיני כמה שנה ובירושלמי יאמר א"ר אבהו הבל הולך כתיב דין שטופס עדים ופליגי אנמי' שלנו דמוכרי זמן וסובר דעדי מסידי פרתו והשטר כשר בלא עדי תימיה ושמיני כמה שנה שאין צריך לחזור אחר עדי מסידי ולית ליה ההוא וישנא דרבי' (ב"ב דף קע) דסבר רשב"ג עדי תימיה פרתו: **ויחלוקו** נמי לרמי. ואין חולקין את החוב כמו שקתוב בשטר אלא כמו ששדה לו למכור מנה יפרע תחצי דאי לא תימא הכי אלא חצי החוב ממש גבי טלית

מאי שנא ליד דין. מאיש אחר. הכי קאמר ואחר. שאינו לא ליה ולא מלח: **שמציא שטר שנפיל**. כבר ליד הדין ומאי ניהו דין נפילה דכתיב ביה הנפק: **אל יוציאוהו מידו**. לא ליה ולא מלח עד שיקא אליהו או עדים שראו מיד מי נפל: **לפירעון**. שמא אמת טוען הלוח שקרעו: **ורבי יוסי** לא תיש לפירעון. דמאן דמחזיר ליה שטר פרעו לאלתר וזהו ביה לקורעו ולא משהו ליה: **שהבעל מודה**. שלא נתן לה כתובתה: **אין הבעל מודה**. שאמר פרעתי ומידי נפלו: **עודה תחת בעלה**. שיש ביה חזרה: **חזיר לאשה**. דלא עובד ליה שטר פרעו לאלתר קודם גירושין: **צריד אתפסה**. מעות צרות או כספים מסר לה ליהודי כתובתה שקשצא או לא לאלתר מכאן שלא יטריחוהו ירושים אם התמלך לעולם **איפוך מפרתא**. וירושלמי לך דרבנן אדרבנן לא תיקשי שדעמייהו שמוא חזר וכתב לה לא משום דחישינן לפירעון דמאן דפרעו וזהו ליה שטרא לא לאלתר קוד ליה אלא משום דחישינן לשתי כתובות שמוא חזר וכתב לה בתובה אחרת שניה לאחר שנפלה זאת מידה ואין הבעל מודה דקתני לא באומר פרעתי אלא באומר אל תחזור לה שיש ביה אחרת ותוציא על יוקרשי שטר אחר שטר: **מחלוקת**. האי תחלוקה דקאמר ר' ש"ב דמשמעו חלוקין בשוה כך ושמיני מטופס ר' יצחק ב"ר מנחם ונראה בעינינו ושנייה ארוקים בתורף. כלומר אז שניהם ארוקים בתורף ותורף גזילו של שטר מקום הלוח והמלח והמעות והזמן טופס שאר כל לשון השטר: **זה נוטל בו**. דמאי דתפיס דידיה הוא דתקמי לעיל זה נוטל עד מקום שידו מגעת בר לקמן מפרש למאי מיבעי ליה: **ואפי' אחד ארוק בו**. בתמיה: **והא תניא** עד מקום שידו מגעת שלו: **דקאי תורף בו פועלי**. ומו אמו חזא ומו אמו חזא ולא פליגי לרבי. **דאית ביה זמן כמה תורף** יפה מן הטופס: **שפרא דאית ביה זמן כמה שנה**. דתורף עדין מטופס דאית ביה מקום הזמן דאילו שם המלח והלוח והמעות כתובין אף בטופס שצריך לחזור מעניינו של שטר בשיטה אחרונה והוא עיקר דתנן (ב"ב דף קסה) כתוב בו מלמעלה מנה ומלמטה מאמינס מלמעלה מאמינס ומלמטה מנה הולך אחר התחתון אבל זמן לא מיידיד ואי משום תימיה עדים דהוא תחת הטופס קאי אית ליה לרשב"ג מודה בשטר שכבתי אין צריך לקיימו והיא מודה שקתבו הוא:

מאי שנא ליד דין אמר רבא הכי קאמר ואחר שמציא שטר שנפיל ליד דין והיכי דמי דכתב ביה הנפק לא יוציאו עולמית ולא מיבעיא לא כתב ביה הנפק דאיכא למימר כתב ללות ולא ליה אלא אפי' כתב ביה הנפק דמקום לא יחזיר דחישינן לפירעון ורבי יוסי אומר הרי הוא בחזקתו ולא חישינן לפירעון ולא תיש ר' יוסי לפירעון והתניא מצא שטר בתובה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא ליה ולא רבי יוסי אומר עודה תחת בעלה יחזיר לאשה נתארמלה או נתגרשה לא יחזיר לא ליה ולא ליה אפוד נפל ליד דין לא יוציאו עולמית דברי רבי יוסי ורב"כ הרי הוא בחזקתו אי הכי קשיא דרבנן אדרבנן שטר בתובה כולה רבי יוסי וחסוריה מחסר"א והכי קתני אין הבעל מודה לא יחזיר לא ליה ולא ליה בר"א שנתארמלה או שנתגרשה אבל עודה תחת בעלה יחזיר לאשה שר"י אומר עודה תחת בעלה יחזיר לאשה נתארמלה או שנתגרשה לא יחזיר לא ליה ולא ליה רב פפא אמר לעולם לא תיפוד רבי יוסי לדרביהם דרבנן קאמר להו לדידי אפילו נתארמלה או נתגרשה נמי לא חישינן לפירעון לדידכו אודו לי מיהת בעודה תחת בעלה דיהזיר לאשה דלאו בת פירעון היא ואמרו ליה רבנן אימור צריד אתפסה רבינא אמר לעולם אפוד קמיייתא ומטעמא דרבנן הכא משום דחישינן לשתי כתובות ורבי יוסי לשתי כתובות לא תיש אמר רבי אלעזר מחלוקת בששנייהם ארוקים בפופס ושניהם בתורף אבל אחד ארוק בפופס ואחד ארוק בתורף וזה נוטל טופס וזה נוטל תורף ור' יוחנן אמר לעולם חלוקין ואפילו אחד ארוק בפופס ואחד ארוק בתורף והתניא זה נוטל עד מקום שידו מגעת לא צריק דקאי תורף בי

מציעא אי הכי מאי למימרא לא צריכא דמקרב לגבי דחד מהו דתימא א"ל פלוג הכי קמ"ל דא"ל מאי חיות דפלגת הכי פלוג הכי א"ל רב אחא מדפתי לרבינא לרבי אלעזר דאמר זה נוטל טופס וזה נוטל תורף למה ליה ובי לצור ע"פ צלוחתו הוא צריק א"ל לרמי דאמר הכי שטרא דאית ביה זמן כמה שוי ודלית ביה זמן כמה שוי בשטרא דאית ביה זמן גבי ממשעבדי ואידך לא גבי ממשעבדי יהיב ליה היאך דביני ביני ויחלוקו נמי דאמרן לרמי דאי לא תימא הכי שנים אוחזין בטלית הכי נמי דפלגי הא אפסדיה הא לא קשיא

דחויא

מי חלוקין ממש הא אפסדיה ולא גרסי' לא דפסקין לשטרא דא"כ מה מביא משלית אדרבה בטלית אם יתחבנו לשנים אין פסידא כל כך ואם יחזוקו השטר לא ישנה כלום ועוד דפשיטא הוא דלא יחלוקו השטר לשנים דאוקמנא לעיל פלוגתא דרבי ורבי שמעון בו גמליאל במודה בשטר שקתבו אלא בדפרשיה:

דחויא

דחויא

דְּחִיּוּא לבְּנֵי מְלָכִים. לבְּנֵים קטנים: **ואת אומרת** מתני' דקתני שנים שהגבויא מציאה קנאיה ויחלוקו וכשמגביה מגביה לדעת שיקנה בה חבירו חציה ש"מ המגביה מציאה בו וליקמייה פריך דיוקא דרמי בר חמא מהדיקא מאיזו בבא ממשנתנה הוא למר בן: ולא יקנה לה זה ולא זה. וכל הורצה בתקנתה מידם: ועליוס לא קנה חבירו. היקא ומגביה לא נתבין לקנות בה כלום וטעמא אמר לקנון דף י.)

דְּחִיּוּא לבְּנֵי מְלָכִים. לבְּנֵים קטנים: **ואת אומרת** מתני' דקתני שנים שהגבויא מציאה קנאיה ויחלוקו וכשמגביה מגביה לדעת שיקנה בה חבירו חציה ש"מ המגביה מציאה בו וליקמייה פריך דיוקא דרמי בר חמא מהדיקא מאיזו בבא ממשנתנה הוא למר בן: ולא יקנה לה זה ולא זה. וכל הורצה בתקנתה מידם: ועליוס לא קנה חבירו. היקא ומגביה לא נתבין לקנות בה כלום וטעמא אמר לקנון דף י.)

דְּחִיּוּא לבְּנֵי מְלָכִים. לבְּנֵים קטנים: **ואת אומרת** מתני' דקתני שנים שהגבויא מציאה קנאיה ויחלוקו וכשמגביה מגביה לדעת שיקנה בה חבירו חציה ש"מ המגביה מציאה בו וליקמייה פריך דיוקא דרמי בר חמא מהדיקא מאיזו בבא ממשנתנה הוא למר בן: ולא יקנה לה זה ולא זה. וכל הורצה בתקנתה מידם: ועליוס לא קנה חבירו. היקא ומגביה לא נתבין לקנות בה כלום וטעמא אמר לקנון דף י.)

דְּחִיּוּא לבְּנֵי מְלָכִים. לבְּנֵים קטנים: **ואת אומרת** מתני' דקתני שנים שהגבויא מציאה קנאיה ויחלוקו וכשמגביה מגביה לדעת שיקנה בה חבירו חציה ש"מ המגביה מציאה בו וליקמייה פריך דיוקא דרמי בר חמא מהדיקא מאיזו בבא ממשנתנה הוא למר בן: ולא יקנה לה זה ולא זה. וכל הורצה בתקנתה מידם: ועליוס לא קנה חבירו. היקא ומגביה לא נתבין לקנות בה כלום וטעמא אמר לקנון דף י.)

דְּחִיּוּא לבְּנֵי מְלָכִים. לבְּנֵים קטנים: **ואת אומרת** מתני' דקתני שנים שהגבויא מציאה קנאיה ויחלוקו וכשמגביה מגביה לדעת שיקנה בה חבירו חציה ש"מ המגביה מציאה בו וליקמייה פריך דיוקא דרמי בר חמא מהדיקא מאיזו בבא ממשנתנה הוא למר בן: ולא יקנה לה זה ולא זה. וכל הורצה בתקנתה מידם: ועליוס לא קנה חבירו. היקא ומגביה לא נתבין לקנות בה כלום וטעמא אמר לקנון דף י.)

דְּחִיּוּא לבְּנֵי מְלָכִים. לבְּנֵים קטנים: **ואת אומרת** מתני' דקתני שנים שהגבויא מציאה קנאיה ויחלוקו וכשמגביה מגביה לדעת שיקנה בה חבירו חציה ש"מ המגביה מציאה בו וליקמייה פריך דיוקא דרמי בר חמא מהדיקא מאיזו בבא ממשנתנה הוא למר בן: ולא יקנה לה זה ולא זה. וכל הורצה בתקנתה מידם: ועליוס לא קנה חבירו. היקא ומגביה לא נתבין לקנות בה כלום וטעמא אמר לקנון דף י.)

דְּחִיּוּא לבְּנֵי מְלָכִים. לבְּנֵים קטנים: **ואת אומרת** מתני' דקתני שנים שהגבויא מציאה קנאיה ויחלוקו וכשמגביה מגביה לדעת שיקנה בה חבירו חציה ש"מ המגביה מציאה בו וליקמייה פריך דיוקא דרמי בר חמא מהדיקא מאיזו בבא ממשנתנה הוא למר בן: ולא יקנה לה זה ולא זה. וכל הורצה בתקנתה מידם: ועליוס לא קנה חבירו. היקא ומגביה לא נתבין לקנות בה כלום וטעמא אמר לקנון דף י.)

מְנַהֵיג

לחודיה מי איבא מאן דאמר לא קנה. אע"ג דר"ש אית ליה בפ"ק דקדושין דף כח: וס' דבבבא וכן דקנה ביה גסוקא אינה נקנית אלא בהתנהגה מי"מ פריך מבח סתם מתניתין דהיא תנן אבד רובא ואחד רובא כו' ויהא דתנן בפ"ק דקדושין (שם) בהמה גסה נקנית במוסירה קמרי ר"מ א"ל אף במוסירה קאמר וכ"ש במשיכה וכן התם בגמ' דהיבא דמוכר מוסירה דהו"פ אף במוסירה

ובמקום שזוכר משיכה דוקא ולא מוסירה ובלאו כפי צריך לומר כן התם:

רְכוּב הוא רלא קני. ומנחי דאחך רכוב דתי לקמן במנהיגה ברגליה: **רְכוּב** עדיף דתפיס בה. איז לפרש דתפיס ברגליו או במה יושב עליה דהאי לא מייקר תפיס בה אלא במה שהוא תפוס במוסירה קמרי תפיס בה דהיא במוסירה נקט האי לישנא וצריך לומר דתפיס בה ואזלא נמי מטעם מהתמיהא או דלקמא עדיף דאזלא מהתמיהא טובא דאי לא מייבא ליה ברכוב אלא משום דתפיס בה גרידא א"ר מה פושט במוסירה מושב תפוס חביני נמי ורכוב לא קני הלא לענן כלאסמי אנו תליי כלל בתפיסה אלא באזלא מהתמיהא ולענן קנן את תליי כי אם בתפיס בה ולא באזלא מהתמיהא:

או דלקמא עדיף כו'. תימה דלפשוט מהנתיב דמנהיג קונה במקום רכוב ואי רכוב אידיי מרכיב ברגליו כו' דמנהיג עדיף דאפילו במקום רכוב מנהיג ברגליו קני כ"ש במקום רכוב לחודיה וי"ל דמן המישהו אין לחובייה דקני מנהיג במקום רכוב דאפילו לא קני מיקרי מוחזק בדיון דמנהיג לחודיה שלא במקום רכוב קני מקרי מוחזק אפי' במקום רכוב ומ"מ לקמן מוכיח שפיר מהתניתין דרכוב לחודיה קני מאחר שקריי מוחזק דאי אפילו לחודיה לא קני סברא הוא דאפי' מוחזק נמי לא תוי וכן לעיל דקאמר אליקמא מתא שנים אוחזין האי אבא כולה אבגתיהי אכל שנים שהתנהו לא קני התם נמי אנטי רכוב שנים שניהם תפוסים לא קנו מקרי מוחזק ביון דאם היה מנהיג לחודיה אילו לא היה חבירו תפוס בעד השני היה קונה לבן איקריי מוחזק אפילו עם חבירו ומספק את לחובייה דרכוב ומנהיג עם שניהם זה במקום זה דקאמרי לא הוי שניהם מודים יחלוקו דאין שניהם מודים שפך קנו אותה ביחד זה ברכיבה וזה בהתנהגה אלא שניהם בתנהגה או בקנן אתר: **רְכוּב** לחודיה לא קני. גי' נראה דרב יהודה היה מסופק אם שמע משמואל ברכוב לחודיה ומנהיג לחודיה והוא פשיט ליה דרכוב הוא דלא קני או אם שמיע ליה ברכוב במקום מנהיג וזו מספקא ליה הדי מנייהו קני דאי לא מספקא ליה אלא שמע משמואל ברכוב במקום מנהיג ותו לא איכ"ס ל' לשמואל דרכוב לחודיה קני ודחיקתא פשיט רב יהודה דאפילו לחודיה לא קני:

מהו דתימא רכוב עדיף. פ"י חזקתו עדיף ויבטל את חזקת המנהיג קמיל דשיניהם מוחזקים יחלוקו אבל אין לפרש מהו דתימא דרכוב עדיף ויבטל את קנן המנהיג קמיל דשיניהם קנו כדפרישית לעיל דאפילו לא תוי קני במקום רכוב מקרי מוחזק ביון דמנהיג לחודיה קני וא"ת לעיל כי פריך השתא יושב קני רכוב מביעאי לישני דקא משמע לן דלא מבטל חזקת רכוב דתפיס בה ואזלא מהתמיהא את חזקת המנהיג וי"ל דאין צריך להשמענו דפשיטא דרכוב לחודיה במלא מנהיג ברגליו לא חשיב לבטל את חזקת המנהיג דאי משום דתפיס בה מנהיג נמי אולא מהתמיהא טפי מרכוב אבל השתא דמיידי מנהיג ברגליו דיוקן דכל מה שיש במנהיג יש ברכוב ועוד דתפיס בה יבטל את חזקת המנהיג קא משמע לן גפי' מאי דאוקמנא השתא במנהיג ברגליו אתיאי ברבנן וכל שכן כרבי מאיר:

שְׁמַעִית מִיָּנִיחָה דְּמַר שְׂמוּאֵל תְּרַתֵּי. שְׂמַעִיתָ מִמֶּנּוּ שְׁנֵי דְּבָרִים דְּיוֹן רְכוּב וְדִין מְנַהֵיג בְּחַד אָמַר לִי קְנִי וְנָחַד אָמַר לִי לֹא קְנִי וְלֹא יִדְעָנָא כּו': אִי יִנְיָא רְכוּב לְחֻדְיָה. שְׂאִין אַחַר מְנַהֵיג עֲמַד וְכֹא אָחַד מִן הַשּׁוֹק וְרוֹחוּפוּ מִמֶּנּוּ בְּפִינּוּ וּמוֹשְׁבָה לְקֻנְתָּהּ וְכֵן מְנַהֵיג וְאִין רְכוּב עֲמַד וְכֹא אָחַד וְרוֹחוּפוּ מִמֶּנּוּ בְּפִינּוּ לְקֻנְתָּהּ וְקָאָמַר שְׂמוּאֵל בְּחַד מְנַהֵיג וְדִין מִיָּנִיחָה לִּלְאָ אִי יִנְיָא וְרוֹחוּפוּ שְׂפִירָא

שְׁמַעִית מִיָּנִיחָה דְּמַר שְׂמוּאֵל תְּרַתֵּי רְכוּב וּמְנַהֵיג חַד קְנִי וְנָחַד לֹא קְנִי וְלֹא יִדְעָנָא הֵי מִיָּנִיחָה הֵיכִי דְּמִי אִילִימָא רְכוּב לְחֻדְיָה וּמְנַהֵיג לְחֻדְיָה מְנַהֵיג לְחֻדְיָה מִי אִיבָא מֵאֵן דְּאָמַר לֹא קְנִי אֶלָּא אִי אִיבָא לְמִימַר דְּלֹא קְנִי רְכוּב הוּא דְּאִיבָא לְמִימַר אֶלָּא רְכוּב בְּמִקּוּם מְנַהֵיג אִיבָעִיא לִיחָ מֵאִי רְכוּב עֲדִיף דְּהָא תְּפִיס בֵּה אִו דְּלִמָּא מְנַהֵיג עֲדִיף אֶזְלָא מִהַתְמִיחָה אָמַר רַב יוֹסֵף אָמַר לִי רַב יְהוּדָה נְחִיז אָנִן דְּתַנְנָן הַמְּנַהֵיג סוֹפְגֵי אֶת הָאֲרָבָעִים וְהַיּוֹשֵׁב בְּקֻרְוֹן סוֹפְגֵי אֶת הָאֲרָבָעִים וְר"מ פּוֹטַר אֶת הַיּוֹשֵׁב בְּקֻרְוֹן וּמִדְּאִפְדִּי שְׂמוּאֵל רַבֵּי וְחֻבְבָּים פּוֹטַרִין אֶת הַיּוֹשֵׁב בְּקֻרְוֹן שְׂמַע מִיָּנִיחָה רְכוּב לְחֻדְיָה לֹא קְנִי וְכַל שֶׁפֶן רְכוּב בְּמִקּוּם מְנַהֵיג אָמַר לִיחָ אֲבִי לְרַב יוֹסֵף הָא זְמִינֵי סוֹגִיאִין אֲמַרְתָּ לָן נְחִיז אָנִן וְלֹא אֲמַרְתָּ לָן מִשְׁמִיחָה דְּרַב יְהוּדָה א"ל אֲבָרָא וְדַכְרֵנָּה נְמִי דְּאָמַרְי לִיחָ הֵיכִי פְּשִׁיט מַר רְכוּב מִיּוֹשֵׁב יוֹשֵׁב לֹא תְּפִיס בְּמוֹסִרָה רְכוּב תְּפִיס בְּמוֹסִרָה לֹא וְשְׂמוּאֵל דְּאָמַרְי תְּרִוּוּהוּ מוֹסִרָה לֹא קְנִי אִיבָא דְּאָמַרְי א"ל אֲבִי לְרַב יוֹסֵף הֵיכִי פְּשִׁיט מַר רְכוּב מִיּוֹשֵׁב יוֹשֵׁב לֹא תְּפִיס בְּמוֹסִרָה רְכוּב תְּפִיס בְּמוֹסִרָה א"ל הֵכִי תֵּנָא אִידִי מוֹסִרָה לֹא קְנִי אֲחִמַר נְמִי אָמַר רַבִּי חֵלְבֹא אָמַר רַב הוֹנָא מוֹסִרָה מַחְבִּירוֹ קֻנְהָ בְּמִצְעִיָּה וּבְנֻכְסֵי הִגְרָ לֹא קְנִי מֵאִי לִשְׁוֹן מוֹסִרָה אָמַר רַבָּא אִידִי אֲסַבְרָא לִי כַּאֲדָם הַמּוֹסֵר דְּבַר לְחִבְרוֹ בְּשִׁלְמָא מַחְבִּירוֹ קְנִי דְּקָא כֶּסֶר לִיחָ חֲבִירֵיהּ אֶלָּא בְּמִצְעִיָּה וּבְנֻכְסֵי הִגְרָ מֵאֵן קָא מִסַר לִיחָ דְּלִיקְנֵי מִיִּתְיָבִי הִיז שְׁנַיִם רוֹכְבִין עַל גְּבִי בְּהֵמָה וְכו' מִנִּי אֶלִימָא רַבִּי מֵאִיר הִשְׁתָּא יוֹשֵׁב קְנִי רְכוּב מִיּוֹשֵׁב אֶלָּא לֹא רַבְּנָן וְשְׂמַע מִיָּנִיחָה רְכוּב קְנִי תְּפִיס בְּמֵאִי עַסְקִינָן בְּמְנַהֵיג בְּרַגְלֵיוֹ אִי הֵכִי תִיַיְנו מְנַהֵיג תִּירִי וְגוֹנֵי מְנַהֵיג מַהוּ דְּתִימָא רְכוּב עֲדִיף דְּהָא מְנַהֵיג וְתְּפִיס בֵּה קַמ"ל ת"ש שְׁנַיִם שְׂהִיו מוֹשְׁבִין בְּגַמְלָא וּמְנַהֵיגִין בְּחִמּוּרָ אִו שְׂהִיה אֲתִיר מוֹשְׁף אֲחִיר מְנַהֵיג בְּמַהוּ

במשכה שבעטס בה ברגליו והולכת מחמתו כדרך רוכבי סוסים: תיניו מנהיג. והי"ל למיתני או שהיו שניהם מנהיגים. תרי' גונוי מנהיג. דאי אשמעינן בשני מנהיגים יחלוקו לא היינו יודעים להאי מהו דתימא כו': חמור דרכו בהתנהגה וגמל דרכו במשיכה. במרה

מושך ומנהיג אין אכל רכוב לא. תימה מנ"ל דלמא כ"ש רכוב דתפיס ביה ואי משום דשרייה אטו בכל דוכתי תנא כוליה קנייניו וי"ל דתמשהו יתיך קדימך דליעריבניה ולתניניהו שנים שהיו מושכין או מנהיגים בין בגמול בין בחמור ותו לא מדקתני בשלמא יתיב ש"מ דלמעוטי רכוב אתא היינו דפרקי בתר הכי וליעריבניה ולתניניהו וא"ל לעולם מנ"ל למעוטי רכוב דלמא את דלא שריבניה כדי

לאשמועינן דמשיכה אורחא בגמול ותנהגה בחמור ופא"ר אחד מושך ואחד מנהיג בגמול לא מבטל משיכה באורחא בגמול את התנהגה דלא אורחא וכן בחמור איפכא לרבך תנא בתר הכי אחד מושך ואחד מנהיג ולא למעוטי רכוב וי"ל למעוטי רכוב בגמול בין בחמור ובחמור פשיטא שאין אחד מבטל חבירו משום דהאי אורחיה והאי לאו אורחיה אבל משיכה משמיננה שפיר שאין מבטל רכוב ומנהיג ברגליו את מנהיג לחדויה לפי שיש כרכוב כל מה שיש במנהיג ועוד דתפיס בה: **אי** הכי וליעריבניה ולתניניהו. לפי מאי דסיד דרכוב קני משיכה ותנהגה בין בגמול בין בחמור במידה זו קנה אתא למעוטי שום קנין אחר או רכוב במקום מנהיג: **א** הכי היינו ר' יהודה. הוה מצי לאקשויי מגופה דקתני או שריה אחד מושך ואחד מנהיג ש"מ דבחד צד קני: **ו** **נ** נמי רכוב במוסירה. אי גרסינן אי הכי ה"פ אי אמת בשלמא כשאין מנהיג ברגליו ורכוב קני בהמטה משום דתפיס בה איש ולא קני מנהיג דמבטלילין לא שריי קנה של מוסירה אלא בהגהה או משיכה אבל אי מיירי במנהיג ברגליו לא קני מוסירה במשבת בהמטה אי אמרין משוך במקום או וקני כלים שקליהו קני דללקנן מביענין לן אי קני אי לא קני ליעושו מחבא דלא מהני:

והשאר לא קנה לא זה ולא זה. ואפילו אי אמרין משוך במקום וקני כלים שקליהו קני תנא בין דתפיס באוסייה לא קני רכוב נמי לא קני בדאמרין אדעתא דידיה אגבהה איהו לא קני בו:

דא לא תימא הכי טלית שהציה בו. קצת קשה מנ"ל שלא תחלוף רבי אברהם אף קנה:

הואיל ויכול לנתקו ולהביאו אצלו. תימה דמשמע דאם נתקה שהוא קונה בו משום שעל ידו הונתקה למעלה משלש ומאי שנא מעני המנקה בראש חותן (ניטין דף טז) שאין בו גזל אלא מפני דרכי שלום וכן פרק הגזול קמא (ביק דף צח. ו) ושם דריה מילי הוורק סלע של חבירי לים פסור ומוקי לה בדארי' אדווי אלוטא לא תשיבום של הונתקה על ידו הואיל וסופו ליפול וי"ל דשאני קנה שיתופס בידו אחד מן הראש אי' הקא איירי בשותיקן מן הפסוד אטו ארוך כ"כ שגייע ראש השני לארץ ושלחיה שילוח תקן תחלוף דף גמאד דאקמו ר' טרפו פ"ח דלגבייהו ולקנייהו הקטן נמי והונתו על ידו יותר משהו שהיה תחלוף שחרי קצת ממריחים למעלה לכך קני: **אי** רכוב בעיר מאי טעמא לא קני. אי גרסינן אי ה"פ אי אמת בשלמא לא

במדה זו. לקמיה מפלש למעוטי מאי: אי ה"ב. דלנתק קמא איפכא קני אמאי קתני משיכה בגמול ותנהגה בחמור וליעריבניה וכו' מושכין ומנהיגין: **איכא** ח"י צד דלא קני. להכי לא מצי למתני בתרייהו משיכה ותנהגה וקנא הכי מושכין בגמול ומנהיגין בחמור או שהיה אחד מושך ואחד מנהיג באחד מקו אחר שדרכו בשניהם. במדה הזאת. קס"ד במשך

במדה זאת קנו ר' יהודה ואומר לעולם לא קנה עד **1**
שתיקה משיכה בגמול ותנהגה בחמור קתני מיהת או **2**
שתיקה אחד מושך ואחד מנהיג מושך ומנהיג אין **3**
אכל רכוב לא הוא הדין דאפילו רכוב והא דקתני **4**
מושך ומנהיג לאפוקי מדר' יהודה דאמר עד שתיקה **5**
מושכה בגמול ותנהגה בחמור קמשמע לן דאפילו **6**
איפכא נמי קני אי הכי וליעריבניה ולתניניהו שנים **7**
שהיו מושכין ומנהיגין בין בגמול בין בחמור **איכא** חד **8**
צד דלא קני **איכא** דאמרי משיכה בחמור **ואיכא** **9**
דאמרי תנהגה בגמול ואת דמותיב מסיפא במדה זו **10**
קנה במדה זו למעוטי מאי לאו למעוטי רכוב לא **11**
למעוטי **איפכא** אי הכי היינו ר' יהודה **איכא** ביניהו **12**
צד אחד דלא קנה את דאמרי משיכה בחמור **ואיכא** **13**
דאמרי תנהגה בגמול ת"ש אחד רכוב חמור ואחד **14**
תפוס במוסירה זה קנה חמור וזה קנה מוסירה שמע **15**
מיהת רכוב קני תכא נמי במנהיג ברגליו אי הכי נקני **16**
נמי רכוב במוסירה **אימא** זה קנה חמור ויחצי מוסירה **17**
וזה קנה חצי מוסירה בשלמא רכוב קני דקמגבה ליה **18**
בן דעת אלא תפוס במוסירה במאי קני **אימא** זה **19**
קנה חמור וכוליה מוסירה וזה קני מה שתפוס בידו **20**
האי מאי אם תימצי לומר המגביה מציאה לחבירו **21**
קנה חבירו הני מילי הויכא דקא מגבה ליה **אדעתא** **22**
דחבריה האי **אדעתא** דידיה קא מגבה ליה **איהו** לא **23**
קני לאחריני מקני אמר רב **אשי** זה קנה חמור ובית **24**
פגיה וזה קנה מה שתפוס בידו **והשאר** לא קנה לא **25**
זה ולא זה רבי אבהו אמר לעולם דקתני **הואיל** **26**
ויכול לנתקה ולהביאה אצלו **והא** דר' אבהו ברותא **27**
היא דאי לא תימא הכי טלית שהיא מונחת הציה **28**
על גבי קרקע ויחציה על גבי עמוד **וקא** אחד והגיביה **29**
הציה מעל גבי קרקע **וקא** אחר והגיביה הציה מעל **30**
גבי עמוד **הכי** נמי דקפא קני ובתרא לא קני **הואיל** **31**

ויכול לנתק ולהביאו אצלו **אלא** הא **דר'** אבהו ברותא היא ת"ש ר' אליעזר אומר רכוב **1**
בשדה ומנהיג בעיר קנה **הכא** נמי מנהיג ברגליו אי הכי היינו מנהיג תרי גוויי מנהיג אי **2**
הכי רכוב בעיר מאי טעמא לא קני אמר רב פהנא לפי שאין דרכן של בני אדם לרכוב **3**
בעיר אמר ליה רב **אשי** לרב פהנא אלא מעשה הגביה ארנגן בשבת שאין דרכן של בני **4**
אדם להגביה ארנגן בשבת **הכי** נמי דלא קני **אלא** מאי דעבד עבד וקני **הכא** נמי מאי דעבד **5**
עבד וקני **אלא** במקום ומקמר עסקינן **דאמר** ליה קני בדרך שגבני אדם קונין **6**

מייירי במנהיג ברגליו לכך בעיר לא קני דלא אולא מחמתיה לפי שיש בני אדם שומריים ודו' ויש פהו דברים באמצע הדרכים אלא אי אמרין במנהיג ברגליו אי אמת מחמתיה טובא

משוך

בהמה זו וקני כלים שעליה כו'. ומציעא ליה כיון דמשיכת הבהמה שהולכת מעצמה לא שייכא בכלים לא יקנה הכלים אבל אם אמר משוך קופה וקני כלים שבתורה פשיטא ליה דקני ואם תאמר פירושו מבריתא דהמוכר את הספינה (גבי דף פה ושם) דקנתני משך תמירין ופועילן ולחוד פשוט וקנייה בולין לחזור אלמא דלא קני פירות במשיכת

הבהמה וי"ל דהתם לא אמר ליה קני לכך לא קני ואי"ה התם בשמשך המחרין ולא משך את החמור ותא דקנתני בן פסק בר' זיה אפי' פסק ומדר דבבא זילחור אלמא משום דסיפא מפליגי בן פסק עד דלא עבד רובין מדר עד שלא נקט נמי ברשא האי שלשנא וכן צריך לתרין בספא דקנתני פרקו והבנין לתוך ביתו פסק עד שלא מדר אין יוכלין לחזור ובעי נלמשט מיהא הלא דבלי של מוכר רבשכא לוקח לא היה מוכר שהשקא קיים אלמא הבלי מהבטל אצל הרשות משמע מטעם משיכה אינה קונה לפי שהוא בכליו של מוכר וכי משני התם ומקיל לה ששקבן מבלי של מוכר או מהבטל דרומי משמע שאם היה בכליו של מוכר לא היה קונה אף על פי שהבנין לתוך ביתו דהינו משיכה ואמאי תא פשיטא לך במשוך קופה זו וקני כלים שבתורה קני אלא התם י"ל משום דלא אמר ליה קני ואינו רוצה שיקנה אלא במשיכת פירות עצמן ועוד מציעו למימר דהתם משמע ליה שלא פסק עד אחר המשיכה ולכך לא קניא במשיכה ואי"ת אמאי קנתני בהמה זו ולא נקוט מיהא קני משום דבקני פשיטא ליה דקני משמע חצר אע"פ שהיא מהלכת אי"כ במשוך נמי אמאי מספקא ליה כיון שהשאינה לו חרי היא בעל היל שכלו עד לאחר השקן וקנה משום חצר וי"ל דכ"א ליה משוך לא השאילו לו הבהמה לקנות הכלים משמע חצר אלא במשיכת הבהמה אי נמי אי חרי קני בעיה וכלים ור"ה ומתיר ליה דקני לא היה יכול לידע מזה דמשיכת הבהמה יקנה הכלים פי שקמא משמע חצר קני ובכפופה ולכך איבעי ליה במשוך.

ספינה
מינה נתייא ומיא הוא דקא דמטו לה. אע"ג דבפי' דקדושתא (דף נה) אמרין דתלמיד חכם רכוב כמהלך דמי קבא חצר משום די אתרבאי והנה שפיר דמיאי דיד ומינה ניח ומטמו לה זה גופיה וכן בפ"ק דשבת (דף טו) ושם ד"ה אנו (אנו) אגון ופ' ג' ע"מ לא היה נהנה האדם בכלי וכלי אף על גבי מים מהו התם משום דדומיא דמלאכת המשכן בעל ואל היו מצניעין ספיצם בדבר שהיה מתנוגעע ומתגדר אבל גבי קנייה פירן שהוא דומה לדוד קני: ה"ל דלא מגרשה. פרש"י הוא דתנן ורק לתוך קלטה מנושרת תתימה לוקמה בכפופה ושקמא גיל דוחק אי"כ אנו מסבא רפין בדפדפין מספינה ולא מבח משקן:

וְלִיאָמַר

מר מעני לעני מחלוקת. ויחלוק בתופס לב"ח במקום שחב לאחרים ולא משמע מנה דרב תסדא דקאמר כמו בר נחמן בסמוך המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו אית ליה פקא קמא דיגשין (דף יא) ושם דפליגי בתופס דבעל דמלך ולא משמע מנה עד דרתי ליה בר פפא דלקמא כמגו בפינה.

ר"ב

דהגביה לדעת שיהם בגון שנים שהגביהו מציאה דאמר בה לעיל (דף ח) גבי בזמן שהם מדיים חולקים כלא שבועה דטעמא משום מגו דוכי בהגבהה זו נפשיה וכי נמי לחבריה אבל

מנה דאי בעי תרין וכי לנפשיה וכי לחבריה לא אמרין:

ואי רשות הרבים הוא קני. בעיר דדרך לרכוב שם ולא להגביהו פן יפסקו עוברי דרכים בינה לבין בהמתו: ואי אדם חשוב הוא. אין דרכו להגביהו בהמה ברגליו ודרך כבוד לרכוב עליה אף בסמטא שאין בני אדם שם וכן אשה שאין בה כח לאחוז בהמה פן תיתקן תיקונה: ואי איניש וילא הוא קני. שדרבו לרכוב לפני כל פלא דוחק לפי שאינו עונת

אבל אדם בינוני בגון שאינו חשוב בעושר ואינו בוש להולילו בהמה ברגליו אין דרכו לרכוב בסמטא בעיר משום צניעות: משוך בהמה זו על קנה כלים פליגין בלי ששליה. בתקא ומקור ומוכר לו את הבהמה ולא את תרומתה: לקנות מי קאמר ליה קני. לקנות משמע אתה החבון לקנות את איני מקנה לך: מי קני כלים. במשיכה בהמה עם הבהמה דמודא ומקני לך כמוכר כלים בלא הבהמה מכלל דמוכר שניהם פשיטא לך דמוקני בהמה קני כלים משום תורת חצר דקנייתא לן חצרו של אדם קונה לו והבמות חצרו והא חצר מהלכת היא וחצר מהלכת לא שמינתין דקנתני דלא תרבאי (בנין דף טו) מאם הקמא תמנא כידו גגו חצרו וקריפו אתרבאי דלא נייד ורזו משמתנה: וכי תימא בששעמיה. לאחר ששקרה דהו ורגלה ונגיטו לו בהמה במשיכה עמידה ולא הליכה ונגנו כלים בעמידתה דקנה לו חצרו: כל שאילו מהלך לא קנה. בלומר כיון דרבייהא היא לילך לא דומיא דחצר היא ואין קונה בחורת חצרה והלוקח. האי דפשיטא ליה כ"ח תמנא ליה קני בהמה וקני כלים קני בכפופה. היא דפשיטא ליה דדומיא דחצר הוא קני וכל היכא דאמרין בגמרא ותאמר רבא כל שאילו מהלך לא קני כו' מביא קאמר ליה: קלטה. כל שעל ראשה שנותנת בה כלי מלאכתה וטווי שלה: ה"ל דלא חרי נתייא. ותאנן תנן מפי' גיטין (דף טו) ורק דלי גישה לתוך חזקה או לתוך קלטה. חרי זו מנושרת: **מתני'** ואלא אמר ר' יוחנן אמר' המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו כיון דיתבאה ליה קנייה מקמא נפשא אי קנייה קמא דלא מתבויין לתקנות חבירו הוא יתבא גיהליה במתנה ואי לא קנייה קמא משום דלא היה מתבויין לקנות הואי ליה הפקר עד דקמא ליה: והאי וקנייה האי במאי דשקרה מריה דקמא לשם קנייה: **גמ'** מי שלקח את הפאה אדם בעלמא שאינו בעל שדה דאי בבעל שדה לא אמר ר' אליעזר וכה דליקא למימר מיגו דוכי לנפשיה דאפילו הוא עני מנוחה הוא שלא ללקט פאה משהו שלו כדאמר בשבטין חולין (דף קלא) לא תלקט לעל ליהויה עני של שדה מעשיר לעני. שעשיר הוא שליקטה לאורך העני מנה וכי לנפשיה. דאי בעי תרין וכה וכן לנפשיה אם הגביה לעצמו חר מנה. מעני לעני וליאמר דאפילו מעני לעני. אמרין דלא וכה לוי: דהא מציאה הכל עניים אצלה. כלומר הכל כשרים לזכות בה בעניים כפאה: ותנן. המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו ולא אמרין מנה דאי תרין וכי תרין וכה וכן לנפשיה וכי נמי לחבריה לא קנה חצר רכב כו': ואמר' אני וזכיתי תהו. קס"ד אין רוצה לזכות בה בעשוי קאמר ומודה הוא שמתחילה הגביה לשם חבירו וקנתני וכה בה אלמא לא קנה חבירו: **אי אמרת בשלמא** מעני לעני מחלוקת. דאמרין רבון לא אמרין מנה דוכי לנפשיה וכי נמי לחבריה אלא היכא

לעני מחלוקת. ויחלוק בתופס לב"ח במקום שחב לאחרים ולא משמע מנה דרב תסדא דקאמר כמו בר נחמן בסמוך המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו אית ליה פקא קמא דיגשין (דף יא) ושם דפליגי בתופס דבעל דמלך ולא משמע מנה עד דרתי ליה בר פפא דלקמא כמגו בפינה.

ר"ב

דהגביה לדעת שיהם בגון שנים שהגביהו מציאה דאמר בה לעיל (דף ח) גבי בזמן שהם מדיים חולקים כלא שבועה דטעמא משום מגו דוכי בהגבהה זו נפשיה וכי נמי לחבריה אבל

מנה דאי בעי תרין וכי לנפשיה וכי לחבריה לא אמרין:

רב נתקן ורב חסדא כו'. תימה דבשלמי משלין (ביצה דף טו. ושם ר"ה הכא) אמר מילא מים ונתן לחבירו רב ששת אמר כרגלי הממלא ור"ג אמר כרגלי מי שנתמלא לו ומסיק דבמגוביה מציאה לחבירו פלגי דמר קנה ומר סבר לא קנה ומשמע דלרב נתקן קנה חבירו ולרב היו כרגלי מי שנתמלאו לו ורש"י ג"ס התם מן קניו סבר לא קני ור"ג חבירו וכולו סברי דלא קני חבירו אלא רב נתקן סבר דמגוביה נמי לא קני ולרב כשלקח חבירו ממש קנאו ומן ההפך שמתפזרו לקנות אבל המגוביה לא קנאו (דקנותו) רב קנה ששת רב קנה כרגליו ור"ת פ"י דהתם רב נתקן מודה קנה חבירו דאניו קב לאחריים שיש הרבה מים בבור ועוד אמר ר"ת דשפיר גיטין קנאו חבירו וסבר ר"ג לא קנה חבירו כי הקא וגם הממלא לא קנה ולרב כשקנהם לו קנאם והיו כרגליו רב ששת סבר קני חבירו משמע מן דוכי לנפשיה ויכין דלא קנה חבירו אלא משמע דוכי לנפשיה ואי קנה וזכי לנפשיה היו כרגליו והשתא נמי דוכי לחבירה היו כרגליו ולא עדיף מניה לענן תלמידיה והיו שאילו לנפי שפיה:

תופס לבצע"ה במקום שחביל לאחריים לא קני. מה שפירשי' משום דלא עשאו שליחי א"ר נראה דכ"פ הכותב (כתובות דף פה. ושם ר"ה אה) משמע גבי עובדא דיימר בר חשו דתופס לבצע"ה במקום שחביל לאחריים לא קני אפילו עשאו שליחי:

איתבייה רבא לרב נתקן. אע"ג דלעיל (ו' ט.) ה"י דייקא דרמי בר חמא משמע דסבר לא קנה חבירו שקא בקלה קבא מר"ב:

יכול לחזור בו אפי' בחצי היום. וא"ת ומאי קמי' ודלא פסק האימורי (למקור דף עו.) לא פליגי בו דוקא ורבנן אלא דר' דוסא סבר דיד פועל על התחלתו ורבנן סברי דידו על העליונה אבל בכולהו יכול לחזור בו ור"ל דקמיל היכול לחזור בו וידו על העליונה כרבנן אפילו אם יתייקרו פועלים בחצי היום לאתי שחור בו לא תפתיחו לו פתיח שבור ולרב מי מילתי דרב דכין דידו על העליונה איכ' אין ידו כיד בעל הבית וכן מוכיח פסק האימורי (שם) דסובר כרבנן בשכיר יום ולא בקבלתו.

כי לי בני ישראל עבדים. ג"ל שרמי מותר אדם להשכיר עצמו ודוקא עבד עברי שאינו יכול לחזור בו ואינו יוצא קודם זמנו אלא בשטר שחורו עובר משום עבדי הם: **א"ל** יתקן המגוביה מציאה לחבירו קנה חבירו. ואע"ג דאיתי ליה לרבי יתקן פסק הכותב (כתובות דף פה. ושם ר"ה אמר) ובפ"ק גיטין (דף יא.) ושם ר"ה התופס תופס לבצע"ה לא קני היינו דוקא חיבא דלא שייך מנו דוכי לנפשיה דאין הלוח חייב כלום לתופס אבל במציאה דאיבא מנו קנה. **ולא** אמר זכי לי. וא"ת דבפ"ק גיטין (שם) קאמר ר' יתקן כל האומר תנו באומר זכי ור"ל דשאני התם ודעת אחרת מקנה אותה.

ארבע אמות קונות לו בכל מקום. וא"ת באלו גערות (כתובות דף יא. ושם ר"ה א.) דאמר גבי גונב כס בשבת היה מגרר ויוצא פטר אישור שבת ואישור גניבה באין פאחד וקאמר אי דאיהו פטר אישור שבת וישור גניבה למה ארבע אמות קונות לו ור"ל דבגניבה לא לא תקנו רבנן דקני אלא במציאה דלא לייתי לאנציו ובגט משום עינוגא ולרב ששת דאמר בסמוך דבריה:

מתני' דקני היא. ואשמועינן רישא דחיבא דוכי ביה איהו אמרין מנו וסיפא אשמועינן דחיבא דלא יכין ביה איהו מנו דאי בעי וכו' לא אמרי': **הא**. מתני' דהקא מני: דאמר תחילה. האי אני וביתו בה דקאמר תחילה קאמר ליה מתחילה הגבהתיה לצורכי ולא לצררך ולעולם המגוביה מציאה לחבירו קנה חבירו ודמיא דמנעו לעני: ה"י נמי מסתברא. וביתו תחילה משעת הגבהה קאמר מתני': פ"ק קנ"ג

סיפא וכו'. וא"ת תחילה דיספא לא משעת הגבהה קאמר אלא אני וביתו תחילה קודם שנתמיה לך נתמיהה לכותב בה. **למה** היה תחילה פשיטא דאפילו לא אמר תחילה בפירוש מסתמא תחילה קאמר ומי מצי' למימר אני וזכה בה עבשיו ותלא אינה בידה אלא לאו קמ"ל. **למה** דרישא דמגוביה דקנתי קנה בה כדאמר תחילה ואשמועינן סיפא דאם משנתנה לו טען לו אותה טעה ואמר אני הגבהתי מתחילה לצורכי לא אמר כלום דגלי דעתיא שנתנה לו דאדעתיא דדאי אגבהה: **ואידך**. רב נתקן אמר לך ודקני סיפא תחילה: **לגלוי**. רישא. למימר דוקא קנתי ומסיפא תחילה קנתי ורישא לא תקני דוקא הוא: **סיפא**. דלא אפשר בלא תחילה אמר אני וביתו תחילה קודם שנתמיה לך לא אמר ליה דגלי דעתיא כשנתנה לו דאדעתיא דהיא אנבהה ורישא דלא אמר תחילה ואפי' וזכה בה: **ה"ו**. **תופס** לבצע"ה חוב במקום שחביל לאחריים. **באדם** קבא מאליו תופס ממון חבירו שחביל חוב שיש לאחר עליו וקני לקדם עד שלא יתפסנו בעל חוב אחר ונמנא תופס לו קב בתפסינה ואת את הנהיגם לאחריים: **קב** לאחריים. מפיסי את האחריים כמו אין חבין לאדם (כתובות דף י"א.) אם קנה. כדאמר בכתובות דלאו כל מנייה ה"לית קופין מאליו וקב בלאו מאחר שלא עשאו אותו ונהיש שליח לתפוס: **נפש עמי** חיה. דלא נשכר עמו אלא לניבשו ועימדו וקנא חוביה המציאה אין זה ממלאכת בעל הבית והשפעה המציאה יקבה לו משכרו שכב פועלת נובשו ועימדו כל שעת הגבהה: **אמר** לו עשה עמי מלאכה היום. כל מלאכה שהוא עושה מלאכת בעל הבית היא וקנה בעל הבית שליח המגוביה מציאה לחבירו קנה חבירו. כי הדר ביה מעמא אחרניא הוא. **הא** דאמר דכי הדר ביה תרשות הדין לאו מישום דעבד אשתיקא הוא כינו בעל הבית הוא אלא כדאמר חסדא רבא אמר שכל בעל כעבד שאם קב לעובד לו שקרו מקאן ואילך ולחזור בו לחזור בו: **ואם** האמר משתנינו. דקנתי אני וביתו קנה בה ומשמע לו אני וזכה בה עבשיו עבא בה ואע"פ שהגביה לצורך חבירו היינו עשויים משום דקנתי ואמר לחבירו תנה לי ולא אמר וזכה אתה לי בהגבהתך נמנא שלא עשאו שליח להקנות להגבהתה עד שעת נתנה הדין קודם נתנה הדר בו לי. **היא**. עלה חובותי אמר סיבותיו דבר הפקר אין אחר רשאי לתפוס: **אמר אבי מותיב ר' חייא**. עלה חובותי מתני' דמסתב פיהא: **ואמר** רבא מותיב ר' יעקב. עלה מתני' דסדר נדקין: **נפל**. אחר מן הגנבים מקצת פיהא. שליטת כבד וזיק (לה) על השאר.

כדי לקנות ליקנו ליה. בני נפל לו עליה אמות קונות ארבע אמות דתקן ליה רבנן בגניפיה ניקא ליה דקנתי. **לא** נתקנו לאקנותי ארבע אמות כקמיה כסבור שניפילתו; **קנה** לו.

לא תקינו ארבע אמות אתי שפירי: **מַעְבְּרִין** אותו הימנה. אפי' רשע לא מיקר ויע' דעני המתפרק בחרדה ובא אחר ונטלו נקרא רשע (קדושין דף טג. ושם ר"ה עני) היינו משום דאפטר ליה למיטרה ולמזבן ארעא אחריתי אכל במציאה אב בהפקד דליבא למימר הכי אפילו רשע לא מיקר ויע' תוספות בבא בתרא דף כא. ד"ה מרחיקין:

רבי יוחנן אמר יש לה ד' אמות. תימה דלמקן מסיק משום דלמ"ה מצינא מגט אלקא שיך קנן ד' אמות בגט ובפרק הוריק גיטין דף ע"ג ושם ד"ה ר"י קאמר ר"י קרוב לה אפילו מאה אמה ורובלה שלמה קרמו וכו' ור"ל דבר' אמות שלה אפילו יבול לשומר כמות מגורשת וחוץ לד' אמות צריך שחובל היא לשמרה. **ת"ל**

תמצא בכל בידו פרט וכלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט ור"ל שדך ידן וכו' המצא המצא הד"ל
 כל פרט וכלל כדאמרינן במורה (בי"ק דף ס"ה)
 ושם כל מקום שבמצא שני כללות השמוכין זה לזה השל פרט ביניהם וכן בסמוך גבי גט דמרבית גגה ומתנון בקדה י"ל ושלמה חור וכולל
ואי משום שליחות א"כ מצינו שליח לדבר עבירה. וא"ת מה צריך להוכיח ממה דאין שליח כ"י אמאי לא מוכיח מדאיתרבאי חצר מקרא ידיו בדברקמך גבי נמי מוכיח דחצר משום ידה איתרבאי ומדאיתרבאי מקרא א"ת ולא עביר שהם הוכיחו ידיו דבסקמך מכת הדיקא מוכיח דמשה גגה וחצרה בקדה להתגרש אפילו בעל קרחה או אפילו היא שוקה ואי שטעם שליחות לא הוקה מתגרשת בעל קרחה ולא קטנה אלא כ"י אי אפשר להוכיח ממה ד' אמות בקדה אבא קונה הגניבה בעל קרחה ולא אם הוא קטן:
אין שליח לדבר עבירה. בפ' האיש מקדש (קדושין דף מג.) איבא דלמ"ה משיחתי חוץ דכתיב ויהי א"ל שליחו ואלים קדושה משום דהוקה ליה מעילה וטביחה שני כדכתיב ה'קאים כפאדך דיש שליח ואין מלמד:
אשה ועבר דאי חייבא גינהו. ולא תאמר והתנן יצא רבא הבוסן (בי"ק דף ט"ז) השולח את הבערה ביד חרש שטעה וקטן פטור ואמאי ותא לאו גבי חייבא גינהו ור"ל והתקם משום דלאו גבי שליחות גינהו:

א גבי לא עביר. וא"ת ותא חייבא (בי"ק דף ע"ט ושם) הוקה מושבו ויצא ונתן ברשות בגללים פטור הגביהו ואו הוציא מרשות בגלים ומתו חייב ופרש"י בלשון אחר שאמר גב לשומר שאלו חייב שיש לו בינה קרנה ותתא עליו שומר חכם וזהו הוציא השומר מרשות בגלים ומת חייב הגבב ממשכית השומר ואמאי ותא אי בעי לא עביר ור"ל כיון שאין השומר יודע שהוא גבב וקנה ליה קחצר דבעל קרחה מותיב ביה.

דאמר לישראל קדוש לי אשה גרושה. וא"ת ואפי' אמר לכתוב נמי ור"ל לכתוב מקרי בר חייבא הואיל ואם משום לעצמו חייב אכל ושקרא אע"ג עובר משום לפני עור לא תתן משולל כשמקדשה לכתוב כיון דאי מקדשה לעצמו לא מותיב לא מקרי בר חייבא ותא מאי נ"מ בן למד אי בעי עביר ובין למד שליח בר חייבא לא לקי על קדושתו לרבא דאמר בעשרה יחסין (קדושין דף ע"ח) קדוש אינו לוקה בעל לוקה ור"ל דכי בעל אח"כ לוקה אף על הקדושין בדמובה כריש מנחה דרו.ה ושם א"ר י"ל דאף לרבי נפקא מתוך דאי יש שליחות חלו הקדושין ואין שליחות אין חלו הקדושין **א"כ** י"ל קטן. והיה דהוקה מצי לממר אקפי' לי גדול אלא שהגדול לא יניח עצמו לוקה בדאמר פרק אלו חן הלוקח (מכות דף כ"ג) דאדחד הניקוף ואחד המקמי חייב ואע"ג דמוקי לה התם כי ניקף מסייע ליה

ח"ג כי תקון ליה רבנן גלעמא. כגון בסמקא שהוא רשות לכל אדם או בהרה"ו או בצדדי רשות הרבים והיא הפקר לרבים למשור לנזכר הצריכין לצאת מן הדחק. לא תקון ליה רבנן. שפיר אין לאדם שם ד' אמות מיוחדות שהרבה חברים יש לו בתוכה עומדים אצלו דקטנה אין לה חצר. אם נרק לה בעלה יש לה חצרה להתגרש בה

רב פפא אמר כי תקינו ליה רבנן ארבע אמות בעלמא בשדה דבעל תפית לא תקינו ליה רבנן ואע"ג דזכה ליה רחמנא בגוה פי זכה ליה רחמנא לחלוכי בה ולקנומי פיאח למיתוי חצירו לא זכה ליה רחמנא אמר רבא מותיב ר' יעקב בר אידי ויטוין ראה את המציעא והכל מה וקא זבא אחר והחזיק בה זה שהחזיק בה וזכה לה ואי אמרת ארבע אמות של אדם קונות לו בכל מקום קננו ליה ארבע אמות ידויה הובא במאי עסקינו דלא אמר אקני ואי תקון רבנן כי לא אמר מאי הוי פיון דנפל עליה גלי דעתיה דכנפילה ניקחא ליה דנקני בארבע אמות לא ניקחא ליה דנקני רב ששת אמר כי תקינו רבנן בסמקא דלא דחקו רבים ברשות הרבים דקא דחקו רבים לא תקינו רבנן והא בכל מקום קאמר כל מקום לאתווי צדידי רשות הרבים ואמר ריש לקיש משום אבא כהן ברדלא קטנה אין לה חצר ואין לה ארבע אמות ור' יוחנן משום ר' ינאי אמר יש לה חצר ויש לה ארבע אמות במאי קמפילגי מר סבר חצר משום ידה איתרבאי פי הויב דאית לה יד חצר נמי אית לה ומר סבר חצר משום שליחות איתרבאי וכי הויב דשליחות לית לה חצר נמי לית לה מי איבא מאן דאמר חצר משום שליחות איתרבאי והתניא בידו אין לי אלא ידו וגו' חצירו וקריפו מנין ת"ל המצא תמצא מפל מקום או סלקא דעתך חצר משום שליחות איתרבאי אם פן מצינו שליח לדבר עבירה וקיימא לו אין שליח לדבר עבירה אמר רבינא הובא אמרינן דאין שליח לדבר עבירה הובא דשליח בר חייבא הוא אבל בחצר דלאו בר חייבא הוא מיתייב שולחו אלא משעה האומר לאשה ועבר צאו גבבו לי דלאו גבי חייבא גינהו הכי נמי דמיתייב שולחו אמרת אשה ועבר בני חייבא גינהו והשתא מיהא לית להו לשלומי דתנן נתגלשה האשה וישתחרר העבד עבד אמר הובא

אמרין אין שליח לדבר עבירה דאי בעי עביר ואי בעי לא עביר אבל חצר דבעל קרחה מותיב בה מצינו רבא דאמר חצר משום שליחות איתרבאי וקריפו מנין ת"ל המצא תמצא מפל מקום או סלקא דעתך חצר משום שליחות איתרבאי אם פן מצינו שליח לדבר עבירה וקיימא לו אין שליח לדבר עבירה אמר רבינא הובא אמרינן דאין שליח לדבר עבירה הובא דשליח בר חייבא הוא אבל בחצר דלאו בר חייבא הוא מיתייב שולחו אלא משעה האומר לאשה ועבר צאו גבבו לי דלאו גבי חייבא גינהו הכי נמי דמיתייב שולחו אמרת אשה ועבר בני חייבא גינהו והשתא מיהא לית להו לשלומי דתנן נתגלשה האשה וישתחרר העבד עבד אמר הובא

אמרין אין שליח לדבר עבירה דאי בעי עביר ואי בעי לא עביר אבל חצר דבעל קרחה מותיב בה מצינו רבא דאמר חצר משום שליחות איתרבאי וקריפו מנין ת"ל המצא תמצא מפל מקום או סלקא דעתך חצר משום שליחות איתרבאי אם פן מצינו שליח לדבר עבירה וקיימא לו אין שליח לדבר עבירה אמר רבינא הובא אמרינן דאין שליח לדבר עבירה הובא דשליח בר חייבא הוא אבל בחצר דלאו בר חייבא הוא מיתייב שולחו אלא משעה האומר לאשה ועבר צאו גבבו לי דלאו גבי חייבא גינהו הכי נמי דמיתייב שולחו אמרת אשה ועבר בני חייבא גינהו והשתא מיהא לית להו לשלומי דתנן נתגלשה האשה וישתחרר העבד עבד אמר הובא

אמרין אין שליח לדבר עבירה דאי בעי עביר ואי בעי לא עביר אבל חצר דבעל קרחה מותיב בה מצינו רבא דאמר חצר משום שליחות איתרבאי וקריפו מנין ת"ל המצא תמצא מפל מקום או סלקא דעתך חצר משום שליחות איתרבאי אם פן מצינו שליח לדבר עבירה וקיימא לו אין שליח לדבר עבירה אמר רבינא הובא אמרינן דאין שליח לדבר עבירה הובא דשליח בר חייבא הוא אבל בחצר דלאו בר חייבא הוא מיתייב שולחו אלא משעה האומר לאשה ועבר צאו גבבו לי דלאו גבי חייבא גינהו הכי נמי דמיתייב שולחו אמרת אשה ועבר בני חייבא גינהו והשתא מיהא לית להו לשלומי דתנן נתגלשה האשה וישתחרר העבד עבד אמר הובא

אמרין אין שליח לדבר עבירה דאי בעי עביר ואי בעי לא עביר אבל חצר דבעל קרחה מותיב בה מצינו רבא דאמר חצר משום שליחות איתרבאי וקריפו מנין ת"ל המצא תמצא מפל מקום או סלקא דעתך חצר משום שליחות איתרבאי אם פן מצינו שליח לדבר עבירה וקיימא לו אין שליח לדבר עבירה אמר רבינא הובא אמרינן דאין שליח לדבר עבירה הובא דשליח בר חייבא הוא אבל בחצר דלאו בר חייבא הוא מיתייב שולחו אלא משעה האומר לאשה ועבר צאו גבבו לי דלאו גבי חייבא גינהו הכי נמי דמיתייב שולחו אמרת אשה ועבר בני חייבא גינהו והשתא מיהא לית להו לשלומי דתנן נתגלשה האשה וישתחרר העבד עבד אמר הובא

אמרין אין שליח לדבר עבירה דאי בעי עביר ואי בעי לא עביר אבל חצר דבעל קרחה מותיב בה מצינו רבא דאמר חצר משום שליחות איתרבאי וקריפו מנין ת"ל המצא תמצא מפל מקום או סלקא דעתך חצר משום שליחות איתרבאי אם פן מצינו שליח לדבר עבירה וקיימא לו אין שליח לדבר עבירה אמר רבינא הובא אמרינן דאין שליח לדבר עבירה הובא דשליח בר חייבא הוא אבל בחצר דלאו בר חייבא הוא מיתייב שולחו אלא משעה האומר לאשה ועבר צאו גבבו לי דלאו גבי חייבא גינהו הכי נמי דמיתייב שולחו אמרת אשה ועבר בני חייבא גינהו והשתא מיהא לית להו לשלומי דתנן נתגלשה האשה וישתחרר העבד עבד אמר הובא

אמרין אין שליח לדבר עבירה דאי בעי עביר ואי בעי לא עביר אבל חצר דבעל קרחה מותיב בה מצינו רבא דאמר חצר משום שליחות איתרבאי וקריפו מנין ת"ל המצא תמצא מפל מקום או סלקא דעתך חצר משום שליחות איתרבאי אם פן מצינו שליח לדבר עבירה וקיימא לו אין שליח לדבר עבירה אמר רבינא הובא אמרינן דאין שליח לדבר עבירה הובא דשליח בר חייבא הוא אבל בחצר דלאו בר חייבא הוא מיתייב שולחו אלא משעה האומר לאשה ועבר צאו גבבו לי דלאו גבי חייבא גינהו הכי נמי דמיתייב שולחו אמרת אשה ועבר בני חייבא גינהו והשתא מיהא לית להו לשלומי דתנן נתגלשה האשה וישתחרר העבד עבד אמר הובא

אמרין אין שליח לדבר עבירה דאי בעי עביר ואי בעי לא עביר אבל חצר דבעל קרחה מותיב בה מצינו רבא דאמר חצר משום שליחות איתרבאי וקריפו מנין ת"ל המצא תמצא מפל מקום או סלקא דעתך חצר משום שליחות איתרבאי אם פן מצינו שליח לדבר עבירה וקיימא לו אין שליח לדבר עבירה אמר רבינא הובא אמרינן דאין שליח לדבר עבירה הובא דשליח בר חייבא הוא אבל בחצר דלאו בר חייבא הוא מיתייב שולחו אלא משעה האומר לאשה ועבר צאו גבבו לי דלאו גבי חייבא גינהו הכי נמי דמיתייב שולחו אמרת אשה ועבר בני חייבא גינהו והשתא מיהא לית להו לשלומי דתנן נתגלשה האשה וישתחרר העבד עבד אמר הובא

אמרין אין שליח לדבר עבירה דאי בעי עביר ואי בעי לא עביר אבל חצר דבעל קרחה מותיב בה מצינו רבא דאמר חצר משום שליחות איתרבאי וקריפו מנין ת"ל המצא תמצא מפל מקום או סלקא דעתך חצר משום שליחות איתרבאי אם פן מצינו שליח לדבר עבירה וקיימא לו אין שליח לדבר עבירה אמר רבינא הובא אמרינן דאין שליח לדבר עבירה הובא דשליח בר חייבא הוא אבל בחצר דלאו בר חייבא הוא מיתייב שולחו אלא משעה האומר לאשה ועבר צאו גבבו לי דלאו גבי חייבא גינהו הכי נמי דמיתייב שולחו אמרת אשה ועבר בני חייבא גינהו והשתא מיהא לית להו לשלומי דתנן נתגלשה האשה וישתחרר העבד עבד אמר הובא

אמרין אין שליח לדבר עבירה דאי בעי עביר ואי בעי לא עביר אבל חצר דבעל קרחה מותיב בה מצינו רבא דאמר חצר משום שליחות איתרבאי וקריפו מנין ת"ל המצא תמצא מפל מקום או סלקא דעתך חצר משום שליחות איתרבאי אם פן מצינו שליח לדבר עבירה וקיימא לו אין שליח לדבר עבירה אמר רבינא הובא אמרינן דאין שליח לדבר עבירה הובא דשליח בר חייבא הוא אבל בחצר דלאו בר חייבא הוא מיתייב שולחו אלא משעה האומר לאשה ועבר צאו גבבו לי דלאו גבי חייבא גינהו הכי נמי דמיתייב שולחו אמרת אשה ועבר בני חייבא גינהו והשתא מיהא לית להו לשלומי דתנן נתגלשה האשה וישתחרר העבד עבד אמר הובא

פרק טז הלכה ה מתני' מצילין סל מלא כפרות אף על פי שיש בו מאה סעודות ועגול של דבלה והכית של יין ואומר לאחרים בואו והצילו לכם אם היו פקחין עושין עמו השבון לאחר שבת, ולא יכין מצילין אותן להציר המערבת, בן בתירה אומר אף לשאינה מערבת:

פרק טז הלכה ד גמרא מתניתין דרבי יוסי דאמר לעולם מצילין מזון שלש סעודות. מפון שפלה גוף אחד כמי שפלה סעודה אחת:

ואומר לאחרים בואו והצילו לכם. שפן דרפן להזמין אורחים בשבת:

אם היו פקחין עושין עמו השבון לאחר השבת. תמן תנינן מניח טליתו אצלו ועושה עמו השבון לאחר שבת. תמן את אמר משפונייה גבייה. הכא מה אית לך. אמר רבי אבא כרי לכו שנינו נקרא פקח:

[דף פ"א ע"א]

פרק טז הלכה ה מתני' ולשם הוא מוציא את כל כלי תשמישו ולובש כל מה שהוא יכול ללבוש ועומף כל שהוא יכול לעטף יוסי אומר שמונה עשר כלים. וחזור ולובש ומוציא ואומר לאחרים בואו והצילו עמי:

פרק טז הלכה ה גמרא רבי יוסי אומר שמונה עשר כלים. ואלו הן מקטורן נוקלי ופונדא ופיליון ומעפורת וקולבין של פשתן וחלוק של צמר ושתי אמפלויות. שני סכריקין ושני אכריקין. שני מנגעלין וכובע שפראשו והגור שבמתניו וסודרין שעל זרועותיו:

ואומר לאחרים בואו והצילו עמי. שפן דרפן להשאיל כלים בשבת:

פרק טז הלכה ו מתני' ר"ש בן ננס אומר פורשין עור של גדי על גבי שידה תכה ומגדל שאחו בהם את האור מפני שהוא מותר. עושין מחיצה בכל הפלים בין מלאים בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדלקה, רבי יוסה אומר בכלי חרש חדשים מלאים מים שאינן יכולים לקבל בהן את האור והן מתבקעין ומכבין את הדלקה:

פרק טז הלכה ו גמרא כיני מתניתין משניאחו האור בהן. רבי ירמיה רבי בא בר ממל בשם רב ספר שאחו בו האור מצד אחד נותן מים מצד השני ואם פכה פכה. אחו בו האור משני צדדין הושיטו וקורא בו ואם פכה פכה. טלית שאחו בו האור מצד אחד נותן מים מצד שני ואם פכה פכה. אחו פה האור מב' צדדין נוטלה ומתעטף בה ואם פכתה פכתה. רבי שמואל בשם רבי זירא דרבי יוסה היא. אמר רבי יוסה הנה סכרינן מימר מה פליגין מימר רבי יוסה ורבנן בשעשה מחיצה של כלים. אבל אם עשה מחיצה של מים לא. ממה דמר רבי שמואל בשם רבי זעירא דרבי יוסה היא הדיא אמרה אפילו עשה מחיצה של מים היא הפחלקת:

פרק טז הלכה ז מתני' עב"ם שבא לכבות אין אומרים לו פכה או אל תכבה מפני שאין שביתתו עליה אבל קמן שבא לכבות אין שומעין לו שפן שביתתו עליה:

פָּרַק מִזוֹ הַלֵּכָה ז' גְּמָרָא בְּיָמֵי רַבִּי אַמִּי נִפְלְגָה דְלָקָה בְּכַפֵּר, אָפִיק רַבִּי אִימִי כְרוּז בְּשׁוּקֵי דְאַרְמָאֵי וְמָר
מֵאֵן דְעֵבֵד לֹא מִסְסִיד. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בִּי רַבִּי יוֹסֵה קוּמִי רַבִּי יוֹסֵה סַבְנָה הִיתֵה. אִם הִיתֵה סַבְנָה
אָפִילוֹ רַבִּי אַמִּי יִטְפִי. וְלֹא כֵן תַּנְיִי. כָּל דְבָר שְׂאִישׁ בּוֹ סַבְנָה אֵין אֹמְרִים יַעֲשֵׂוּ דְבָרִים הִלְלוּ בְנֵשִׁים
וּבְקַטְמִנִים אֶלְא אָפִילוֹ בְּגְדוּלִים אָפִילוֹ בִּישְׂרָאֵל. מַעֲשֵׂה שְׁנִפְלָה דְלָקָה בְּחֶצֶר יוֹסִי כֵן סִימָאֵי בְּשִׁיחִין וַיְרֵדוּ
בְּנֵי קוּצְרָה שֶׁל צִיפּוּרִין לְכַבּוֹת וְלֹא הִנִּיחַ לָהֶן. אָמַר לָהֶן הִנִּיחוּ לְגַבְאֵי שְׂנִינְבָה חוּבוֹ. מִיֵּד קָשַׁר עָלָיו
הַעֲנָן וְכִיבְהוּ. כְּמוֹצְאֵי שַׁבָּת שְׁלַח לְכָל חַד מֵהֶם סָלַע וְלֹאִיפְרָבוּם שְׁלַחֵן חֲמוּשִׁים דִּינָר. אָמְרוּ חֲכָמִים לֹא
הָיָה צְרִיף לַעֲשׂוֹת כֵּן. חַד נִפְתִּי הָוָה בְּמַגּוּרָה דְרַבִּי יוֹנָה נִפְתִּילַת דְלָקָה בְּמַגּוּרָה דְרַבִּי יוֹנָה. אֲזַל הַהוּא
נִפְתִּיחָא בְּעֵי מִטְפִּייתָהּ וְלֹא שִׁבְקִיה. אָמַר לִיהַּ בְּגֵדָה מִדְּלִי. אָמַר לִיהַּ אֵין וְאִישְׁתִּיזִיב בּוּלִיַת. רַבִּי יוֹדֵן
דְכָפַר אִימִי

[דף פ"א ע"ב]

פָּרַם גּוּלְתִיָּה עַל גְּדִישָׁא וְנִזְרָא עֲרָקָא מִינְהּ:

אָבַל קָטָן שֶׁבֵּא לְכַבּוֹת אֵין שׁוּמְעִין לוֹ. וְלֹא כֵן תַּנְיִי. רָאוּ אוֹתוֹ יוֹצֵא וּמְלַקֵּט עֲשָׂבִים אֵין אֶתְּ זָקוּק לוֹ.
תַּמָּן אֵין לוֹ צוּרָה בְּעֲשָׂבִים. כָּרַם הִכָּא יֵשׁ לוֹ צוּרָה כְּפוּי:

פָּרַק מִזוֹ הַלֵּכָה ח' מִתַּנְיִי כּוּפִין קַעֲרָה ע"ג הַנֵּר בְּשִׁבִיל שְׁלֵא תִאָּחוּז בְּקוֹרָה וְעַל צוּאָה שֶׁל קָטָן וְעַל
עַקְרָב שְׁלֵא תִשְׂוֵה, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֵׂה בָּא לְפָנֵי רַבִּין יוֹחָנָן כֵּן זָכָאֵי בְּעַרְבֵי וְאָמַר חוֹשְׁשָׁנִי אֲנִי לוֹ
מִחֲטָאֵת:

פָּרַק מִזוֹ הַלֵּכָה ח' גְּמָרָא יֵבֵא כִּי דִמַּר רַבִּי שְׁמַעוֹן בִּי רַבִּי יֵבֵאֵי אֲנִי לֹא שְׁמַעֲתִי מֵאֲבָא אַחוּתִי אִמְרָה
לִי מִשְׁמוֹ בִּיצָה שְׁנוּלְדָה בִּי"ט סוּמְכִין לָהּ בְּשִׁבִיל שְׁלֵא תִתְגַּלְגַּל. אָבַל אֵין כּוּפִין עָלֶיהָ אֶת הַכְּלִי. שְׁמוּאֵל
אָמַר אַף כּוּפִין עָלֶיהָ אֶת הַכְּלִי:

וְעַל צוּאָה שֶׁל קָטָן. וְלֹא מֵאָבַל תְּרַנְגוּלִין אֵינּוּן:

אָמַר רַבִּי עֲזַרְיָה תַפְתֵּר בְּאֵילִין רְכִיכָה. שְׁלֵא יְבוֹאוּ לִידֵי מְרוּה:

וְעַל עַקְרָב שְׁלֵא תִשְׂוֵה, מַעֲשֵׂה בָּא לְפָנֵי רַבִּין יוֹחָנָן כֵּן זָכָאֵי בְּעַרְבֵי וְאָמַר חוֹשְׁשָׁנִי אֲנִי לוֹ מִחֲטָאֵת. רַבִּי
עוּלָא אָמַר שְׁמוּנָה עֶשֶׂר שְׁנֵין עָבִיד הָוִי יְחִיב בְּהֵדָא עַרְבֵי וְלֹא אֶתָּא קוּמוּי אֶלְא אֵילִין תְּרִין עֵיבְדֵי
אָמַר גְּלִיל גְּלִיל שְׁנָאֵת הַתּוֹרָה סוּפָה לַעֲשׂוֹת בְּמִסְקִין:

פָּרַק מִזוֹ הַלֵּכָה ט' מִתַּנְיִי עֶבְוִים שְׁתַּדְלִיק אֶת הַנֵּר מִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל אִסּוּר,
מִילָא מִים לְהַשְׁקוֹת בְּהִמְתּוֹ מִשְׁקָה אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל וְאִם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל אִסּוּר, עֲשֵׂה עֶבְוִים כְּבֶשׂ לִירֵד
בּוֹ יֵרֵד אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל וְאִם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל אִסּוּר, מַעֲשֵׂה בְר"ג וְזִקְנִים שְׁחִיו בְּאֵין בְּסַפִּינָה וְעֲשֵׂה עֶבְוִים
כְּבֶשׂ לִירֵד בּוֹ וַיְרֵדוּ בּוֹ זִקְנִים:

פָּרַק מִזוֹ הַלֵּכָה ט' גְּמָרָא לְצוּרְכוֹ וְלַעֲרָה יִשְׂרָאֵל נִשְׁמַעֵינָה מִן הָרָא שְׁמוּאֵל אִיקְבַּל גְּבִי חַד פְּרָסִי אִיטְפִי

בוֹצֵינָא אָזל תהוּא פָּרְסִי בְּעָא מְדַלְקֵתִיה וְהַפֵּךְ שְׁמוּאֵל אַפּוּי בֵּינּוֹן דְּחֻזִּיתִיה מִתְּעַפֵּק בְּשִׁטְרוּתָיו יַדַּע דְּלֹא
בְּגִינִיה אֲדַלְקֵת. וְהַפֵּךְ שְׁמוּאֵל אַפּוּי. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא הֲדָא אֲמַרְה לְצוּרְפוּ וּלְצִרְדָּה יִשְׂרָאֵל אָסוּר.
אָמַר רַבִּי יוֹנָה שְׁנַיִיא הִיא שְׂאִין מְטַרְיָחִין עַל הָאָדָם לְצִאת מִבֵּיתוֹ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִשּׁוּם שְׂאִין
מְטַרְיָחִין עַל הָאָדָם לְצִאת מִבֵּיתוֹ לְמַה הַפֵּךְ שְׁמוּאֵל אַפּוּי. אָמְרוּ לוֹ מַה אָנּוּ לִירַד. אָמַר לְהֵן הוּאֵיל וְלֹא
בְּשִׁבְלֵנוּ עֲשֵׂה מִתְּרִין אָנּוּ לִירַד:

[דף פ"ב ע"א]

פרק שבעה עשר

הלכה א' מתני' כל הכלים נטלין בשבת ודלתותיהון עמוהן אף על פי שנתפרקו בשבת ואינן דומין לדלתות הבית לפי שאינן מן המוכן:

גמרא דלתות הבית דרובה ודלתות הכלים דרובן. דלתות הבית דרובה שאף על פי שנתפרקו מערב שבת אסור לטלטלן בשבת. דלתות הכלים דרובה שאף על פי שנתפרקו בשבת נטלין בשבת: לפי שאינן מן המוכן. ואין תשמישון אלא על גבי קרקע.

רבי אבהו בשם רבי אלעזר: בראשונה היו כל הכלים נטלין בשבת. כיון שנהשדו להיות מחללין ימים טובים ושבתות. הדיא היא דכתוב (נחמיה יא) **במים ההמה ראיתי ביהודה דורכים גתות בשבת ועמסים על החמורים וגו'.** ואסרו להן הכל. כיון שנגדרו היו מתירין להן והולכין עד שהתירו להן את הכל. הויז מן המסר הגדול ויתד של מקרישה. רבי יוסה אומר: אף הציפרין. רבן שמעון בן גמליאל אומר אף ההויגן.

מדוכה אם יש בה שום מטלטלין אותה ואם לאו אין מטלטלין אותה. רבן שמעון בן גמליאל אומר אם היתה מדוכה קטנה נתנת על גבי השלחן הרי היא כקערה ומטלטלין אותה בשבת. רבי יוסי רבי אילא בשם רבי אלעזר. רבי יעקב בר אחא בשם רבי אלעזר קודם להתרת כלים שנו.

תמן תנינן קלוסטרין רבי יהושע אומר שומטה מפתח זו ותולה בתברו בשבת. רבי טרפון אומר הרי היא ככל הכלים ומיטלטלת בתצר. דבי רבי ינאי אמרי בתצר שלא עירבה היא מתניתין. אם בתצר שלא עירבה הדיא היא דתנינן הרי היא ככל הכלים ומיטלטלת בתצר. רבי יוסה בשם רבי ירמיה רבי הנניה מטיי בה בשם רבי אלעזר קודם להתרת כלים שנו. אי קודם להתרת כלים שנו הדיא היא דתנינן הרי היא ככל הכלים ומיטלטלת בתצר. בשלשה כלים המטלטלין בתצר. ואלו הן סבין קטנה ומקצוע של דבלה וזומי ליקטרין.

תצוצרות תוקע השלישית בראש הנג ומניחה במקומה. ולא כלי הוא. אומר רבי יודן קודם להתרת כלים שנו.

רבי זעירא בשם רבי אלעזר קנים ומקלות קודם להתרת כלים שנו.

[דף פ"ב ע"ב]

לוחיון של ספינה אין מטלטלין אותן בשבת. ואם היו מכסים על גבי כלי או על גבי אוכלין הרי הן

בכסוי כל הכלים ומטלטלין אותן בשבת.

אמר בימי רבי לא אף על גב דתימר בכסוי כלים והוא שיהא עליהן תאר כלי.

כל שנפל בשנים מטלטלין אותן בשנים בארבעה וחמשה. אסור. אמר רבי זעירא מבינן דאת אמר בשנים מתר. אפילו בארבעה וחמשה מתר. מה דמר רבי מנא אמר רבי יוסה הוון טלייא טעונין ספסלה. דרבי יודה בר פזי וסבייא מסייעין להון. רבי לעזר בשם רבי הנינה מעשה היה ומטלטלו קרון של בית רבי בשבת. ולא כלי הוא. שלא תאמר הואיל ואין תשמישן אלא על גב מקומן אין מטלטלין אותן בשבת.

רבי יהודה בשם שמואל קפות הגדולות וסוגין הגדולים מטלטלין אותן בשבת. שלא תאמר הואיל ותשמישם במקומן אין מטלטלין אותן.

רבי אבא בשם שמואל מכבש מפות מטלטלין אותן בשבת. רבי בא בשם רב ככד העליון והתחתון מטלטלים אותן הוין מן העומדים. אמר רבי בא הדי דתימר בעומדים ששם אכל בעומדים שכן מתר.

רבי זעירא בשם רב יהודה בשם רב קנים וחקלים של קוריים מטלטלין אותן בשבת. מה דרבי יוסה אמר רבי יוחנן שאל לרבי יהודה בן לוי מהו לטלטל כלי קוריים בשבת אמר ליה מטלטלין. רבי יהודה בן פזי לא אמר בן אלא רבי יוחנן שאל לרבי יהודה בן לוי מהו לטלטל כלי קוריים בשבת אמר ליה אין מטלטלין. אמר ליה למה אמר ליה מפני שאין מטלטלין:

הלכה ב מתני' נוטל אדם קרנף לפצע בו אגוזים קורדום לתותף בו את הדבילה מגרה לגור בה את הנבינה מגרפה לגרף בה את הגרונרות את הרחת ואת המלגו לתת עליו לקטן את הכוש ואת הפרכד לתחב בו מחט של יד לטול בה את הקוץ ושל סקאין לפתוח בו את הדלת:

ומרא הא שלא לפצע בו לא, מתניתין דרבי נחמיה דאמר רבי נחמיה אין נטלין שלא לצורף.

רבי בא רבי יודא רבי חנינא בר שלמנא בשם רב. מודין חכמים לרבי נחמיה בנוירא ובמזורה ובמכנה. בנוירא דו עצר ביה. במזורה דו חכט ביה. במכנה דו כתיש ביה.

כלי המיוחד לאסור מטלטלין אותן לצורף. להיתר בין לצורף בין שלא לצורף. אמר רבי יוסה ראה עד איכן הקלו בשבת. שאפילו דברים שאין תשמישן לשם שבת התירו אותן לשם שבת. דמר רבי לעזר דלופקי למה היא טמאה. מפני שהשמש אוכל עליה. בסיס דידיה למה היא טמאה מפני שהשמש עומד עליה. ראה עד איכן התמירו בטמאה. שאפילו דברים שאין תשמישן לשם טבלה.

[דף פ"ג ע"א]

טמאו אותן לשם טבלה:

את הרהרתי ואת המלגזו לתת עליו לקטן הכוש והפרכד לתחב בו. אמר רבי סימון שרא לי רבי אבהו מיסב קלורית בשבת. רבי בא בר כהן בשם רב ששנת מתניתין אמרה בן. מחט של יד לפול בה את הקויז וילכו מה בין קויז לזה.

רבי בא בעא קומי רבי מנא מהו מיגבלתה ביום טוב. אמר ליה אינו אוכל נפש:

הלכה ג מתני' קנה של זיתים אם יש קשר בראשו מקבל טמאה ואם לאו אינו מקבל טמאה בין ביד ובין ביד נטל בשבת:

גמרא דבי רבי ינאי אמרי קנה שהתקינו להיות בודק הזיתים. כיצד הנה יודע אם מלכלך במשקה בידוע שנגמרה מלאכת המעטן. ואי לא בידוע שלא נגמרה מלאכת המעטן. אמר ליה רבי מנא לא תני שמואל אלא להיות שולח בו הזיתין.

קנה שהתקינו להיות פוקק בו החלון נימר אם הנה קשור ותלוי פוקקין בו ואי לא אין פוקקין בו. רבן שמעון בן גמליאל אומר מיתקן אף על פי שאינו קשור ותלוי.

ולא בן אמר רבי יוחנן משכני חילפי והראני נגר משל בית רבי קשור אף על פי שאינו תלוי.

אמר רבי יודן מביין שנטולו ונותנו לתוך ידו נעשה במפתח:

הלכה ד מתני' כל הכלים נטלין בשבת חוץ מן המסר הגדול ויתד של מחרישה,

כל הכלים נטלין לצורה ושלא לצורה רבי נחמיה אומר אין נטלין אלא לצורה:

גמרא רב יהודה בשם רב הלכה ברבי נחמיה דאמר אין נטלין אלא לצורה. רבי יוחנן ורבנן דתמן חד אמר לצורה לצורה גופו. שלא לצורה שלא לצורה גופו. רבי נחמיה אומר אין נטלין אלא לצורה גופו. וחרנה אמר לצורה לצורה גופו ולצורה מקומו. שלא לצורה שלא לצורה גופו ושלא לצורה מקומו. רבי נחמיה אומר אין נטלין אלא לצורה גופו ולצורה מקומו. תני: אמר רבי יודן לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הכלאים שמשלטלין אותן שלא לצורה. ועל הריקנין שיש בדעתו למלותן. על מה נחלקו על שאין בדעתו למלותן. שבית שמאי אוסרין ובית הלל מתירין.

אתי דבית שמאי ברבי נחמיה. את אמרת הלכה ברבי נחמיה ולא הלכה בבית שמאי:

הלכה ה מתני' כל הכלים הנטלין בשבת שבריהן נטלין ובלבד שיהיו עושין מעין מלאכה, שברי ערבה לכפות בהן את פי החכית ושל זכוכית לכפות בהן את פי הפה,

רבי יהודה אומר ובלבד שיהיו עושין מעין מלאכתן שברי ערבה

[דף פ"ג ע"ב]

לצוק לתוכן מקפה ושל זכוכית לצוק בתוכן שמן:

גמרא תמן תנינן זכוכית לגרוד בה ראש הפרכד. והכא הוא אמר הבין.

רבי אחא רבי מיישא בשם רבנן דקיסרי פאן בעבה פאן בתדה.

ואית דבעי מימר פאן במטלטל פאן במוציא:

הלכה ז מתני' האבן שבקירוויא אם ממלאין בה ואינה נופלת ממלאין בה ואם לאו אין ממלאין בה.

זמורה שהיא קשורה בטפיה ממלאין בה בשבת:

גמרא אנו תנינן האבן בתוכה.

תני דבי רבי והאובלין והאבן בתוכה.

רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו אתפלגון רבי תיאי בר יוסף ורבי יוחנן. רבי תיאי בר יוסף

במתניתין. רבי יוחנן פהדא דתני דבי רבי. מתניתין פליגא על רבי יוחנן האבן שבקירויה. אם

ממלאין בה ואינה נופלת ממלאין בה. פיון שהיא אפיצה לה בגופה היא.

ויספא פליגא על רבי תיאי בר יוסף ואם לאו אין ממלאין בה. אמר רבי יודן פיון שהיא עשויה להכביד

נעשה במטלטל קירוויא על גב האבן. מה עבד לה רבי יוחנן נעשה במטלטל קירוויא עצמה.

מתניתין פליגא על רבי יוחנן נוטל אדם בנו והאבן בידו בלבלה והאבן בתוכה. ותני דבי רבי האבן

והאובלין בתוכה. רבי פהן בשם רבנן דתמן תינוק עשו אותו באובלין.

תמן אמרין עשו האבן ביד התינוק בקמיע ממחה ביד תינוק:

הלכה ז מתני' רבי אלעזר אומר פקס החלון בזמן שהוא קשור ותלוי פוקקין בו ואם לאו אין פוקקין

בו ותקמים אומרים בין כך ובין כך פוקקין בו.

כל פסוויי הכלים שיש להן בית אהיזה נטלין בשבת אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בפיסוויי

תפרקעות אבל בפיסוויי הכלים בין כך ובין כך נטלין בשבת:

גמרא אינהו נגר הנגרר. אמר רבי יוחנן קשור אף על פי שאינו תלוי. אמר רבי יוחנן משכני חילפי

והראני נגר משל בית רבי קשור אף על פי שאינו תלוי.

אמר רבי יוחנן אתיאי יהודיאי דהכא

[דף פ"ד ע"א]

בסתמא דתמן. ויהודיאי דתמן בסתמא דהכא. רבי יוסי בעי קומי רבי ירמיה הוה עבדין עובדא. אמר

ליה מן מה דמר רבי יוחנן משכני חילפי והראני נגר משל בית רבי קשור אף על פי שאינו תלוי. הדיא

אמרה כרבי יודן עבדין עובדא.

אתא רבי חונא בשם רבי שמואל הלכה פרבי יודה עד שיחא קשור בדלת רבי ינאי רבי אמר אמר
עד שיחא קשור בדלת בדבר שהוא יכול להעמידו. ניגרייא דרבי לעזר הוה קטר בגמי.

נשמש אסור. נקמו רבי יעקב בר אחא בשם רבנן מודהו בראשי אצבעותיו:

כל פסוי הפלים כו'. אבא בר כהנא רב הייה בר אשי בשם רב הלכה כרבי יוסי:

הדרן עלון פל הפלים

הלכה א מתני' מפנין אפילו ארבע וחקש קפות של תבן ושל תבואה מפני האוהרים ומפני בטול
בית המדרש אבל לא את האוצר,

מפנין תרומה טהורה ודמאי ומעשר ראשון שנמלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו והתורמם
תיבש מפני שהוא מאכל לעניים אבל לא את הטבל ולא את מעשר ראשון שלא נמלה תרומתו ולא
את מעשר שני והקדש שלא נפדו לא את הלויף ולא את החרדל, רבן שמעון בן גמליאל מתיר בלויף
מפני שהוא מאכל לעזרבים:

גמרא רבי זעירא שאל לרבי יאשיה במה הוא שיעור הקפות. אמר ליה גלמד סתום מן המפרש.
דתנינן תמן בשלש קפות של שלש שלש סאין תורמין את הלשבה. תמן תנינן המוציא זין כדי מזינת
הכוס. רבי זעירא שאל לרבי יאשיה במה הוא שיעור הכוסות. אמר ליה ילמד סתום מן המפרש. דתני
רבי חייה ארבע פוסות של פסח ושנן רביעית זין איטלקי.

מהו לפנות מן האוצר בסדר הזה. נשמענה מן תדא ושוןי שלא יגע באוצר. אבל עושה הוא שכייל
נכנס ויוצא.

אית תניי תניי מטלטלים את הדימוע. אית תניי תניי אין מטלטלים. אמר רבי אלעזר מטלטלין
במדימוע בתרומה טהורה. ומאן דאמר אין מטלטלין לתרומה טמאה.

[דף פ"ד ע"ב]

ובאותו שיש בו כדי להעלות. אבל באותו שאין בו כדי להעלות לא.

מאן תנא מטלטלין רבי אלעזר. דתנן רבי אלעזר אומר סאה שנמלה היא סאה שעלת.

אמר רבי אלעזר אדם עומד מערב שבת ואומר הרי זו תרומה למחר. ואין אדם עומד בשבת ואומר
הרי זו תרומה למחר. רבי יוסי בי רבי בון אומר אין אדם עומד ערב שבת ואומר הרי זה תרומה
למחר.

מתניתא פליגא על רבי יוסי בי רבי בון לגין טבול יום ומלאהו מן החבית מעשר טבל. אם אמר הרי
זה תרומה למחר משתתשך הרי זה תרומה למחר אם אמר הרי זה ערוב לא אמר כלום. פתר לה

לשעבר. והתני רבי הויה אומר אית לך מימר לשעבר. תור בו רבי יוסי בי רבי בון מהדא.

[דף פ"ה ע"א]

מאי גדון מכבר לשאפרשנה הניע עצמו שהיתה תרומה טהורה מכבר לכשאוכלנה. הניע עצמו שהיתה תרומה טמאה מכבר לכשאניחנה בזוית.

תני: מטלטלין אחד תרומה טהורה ואחד תרומה טמאה. אמר רבי זעירה הדיא אמרה טבל שיש עליו. תני: מתר למטלו ביצד עושה נותן עיניו במקצתו ואכל השאר.

תני: מטלטלין החרדל מפני שהוא מאכל יונים. ואת החצב מפני שהוא מאכל צבאים. ואת הזכוכית מפני שהוא מאכל נעמיות. אמר רבי נתן אם בן יטלטלו הזמורות מפני שהפילין אוכלין אותן:

רבן שמעון בן גמליאל מתיר בלוח מפני שהוא מאכל לעורכים. מה אגן קיימין אם בשיש לו מאותו המין ואותו המין מצוי בשוק דברי הכל מתר. אם בשאין לו מאותו המין ואין אותו המין מצוי בשוק דברי הכל אסור. אלא בגן קיימין בשיש לו מאותו המין ואין אותו המין מצוי בשוק. רבנן אמרין מפנין שאין אותו המין מצוי בשוק במי שאין לו מאותו המין. ורבן שמעון בן גמליאל אמר מפנין שיש לו מאותו המין במי שאותו המין מצוי בשוק.

אמר רבי זעירה לא אתייה אלא ברבי הנינא דאמר עולין היינו עם רבי לחמת גרר. והיה אומר לנו בררו לכם חלוקי אבנים ואתם מתרין למטלטלם למחר. אמר רבי יוסה שנייה היא הכא שהוא ככסא:

הלכה ב מתני' חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים אם התקינן למאכל בהמה מטלטלין אותן ואם לאו אין מטלטלים אותן.

כופין את הפל לפני האפרוחים כדי שיעלו ושיירדו.

תרגלת שברחה דוחין אותה עד שתפנס ומדדין עגלים וסויהים ברשות הרבים

[דף פ"ה ע"ב]

והאשה מדדה את בנה.

אמר רבי יהודה אימתי בזמן שהוא נוטל רגלו אחת ומניח אחת אכל אם היה גורר אסור:

אמרא התיב רבי לעזר והתנינן חבילי קש. וקש לאו כמפוזר הוא.

מתניתין פליגא על מאן דמר פל המיוחד לאסור אסור. דתנינן האבן שעל פי החבית מטה על צדה ונופלת. רבי בא בשם רב הויה בר אשי פתר לה בשוכה. כמתניתין פליגא על מאן דמר פל המיוחד לאסור אסור. דתנינן כופין סל לפני האפרוחים שיעלו ושיירדו. ותני עלה עלו מאליהן אסור למטלתה.

אמר רבי בון בר הניה קומי רבי זעירא תפתר במאוס. אמר ליה והתני רבי הושעיה אפילו סאה אפילו תרקב. אית לך מימר סאה ותרקב מאוסין הו:

הלכה ג מתני' אין מילדין את הבתמה ביום טוב אבל מסעדין.

ומילדין את האשה בשבת וקורין לה חכמה ממקום למקום ומחללין עליה את השבת.

וקושרים את הטיבור רבי יוסי אומר אף חותכין וכל צורכי מילה עושין בשבת:

גמרא אינהו הסייע מביא וין ונופת לתוך הוטמו ונותן ידו למטה ומקבל ושומט דדיה ונותן לתוך פיו.

רבן שמעון בן גמליאל אומר אף מרחמין על הבתמה ביום טוב. כיצד עושה נותן גוש של מלח על

רחמה והיא רוצה להניק בנה:

וקוראין לה חכמה ממקום למקום. פיי דתנינן תמן ולא זו בלבד אלא אפילו חכמה הבאה לילד:

ומחללין עליה את השבת. שמואל אמר עושין לה מדורה אפילו בתקופת תמוז:

וקושרין את הטיבור. בהדא אמתיה דבר קפרא נפקא מילדה בשבת. אתת ושאלת לרבי אמר לה

אזלו ושאלו לתיתא. אמרה ליה ליבא חייא. אמר לה זילי עבידי במנהגה אמרה ליה ליבא מנהג

אמר לה איזילי התוך כרבי יוסי.

ביני מתניתין וכל צרכי תיה נעשין בשבת.

תני: השיליא הזאת בשבת עשירין

[דף פ"ו ע"א]

טומנין אותן בשמן. והעניים טומנין אותן בתבן וחול. אלו ואלו טומנין אותן בארץ כדי לתן ערבון

לארץ:

הדון עלך מפנין

פרק י"ט

הלכה א מתני' רבי אליעזר אומר אם לא הביא בלי מערב שבת מביא בשבת מגולה ובספנה

מכסהו על פי עדים.

ועוד אמר רבי אליעזר פורתין עצים לעשות פחמים לעשות ברזל.

בלל אמר רבי עקיבה כל מלאכה שאפשר לה לעשות מערב שבת אינה דוחה את השבת מילה שאי

אפשר לה לעשות מערב שבת דוחה את השבת:

גמרא אמר רבי יוחנן הוינן סברין מימר בכל הדברים חלוק רבי אליעזר. ממה שצריך רבי אליעזר

לדרוש בפורין. מה בפורין שנאמר (ויקרא ב) בעומר דוחין השבת. אף בפורין שנאמר בשתי הלחם דוחין את השבת. הדיא אמרה לא בכל הדברים הלוק רבי אליעזר. ולמה צריך רבי אליעזר לדרוש בפורין בפורין אלא על ידי שעקר דחיינתן שבת ומכשיריהן מלאכה. התיבון והתני לולב ומכשיריו דוחין את השבת. אמר רבי יונה להביאו מראש הדקל. והתני שופר ומכשיריו דוחין את השבת להביאו מהוין לתחום. ותני בן אין מגרדין ולא מגרדין ולא מפרכין. תני בשם רבי אליעזר לולב ומכשיריו דוחין את השבת.

אמר רבי יונה סלקה מתניתין. תני: מעשה היה והורה רבי פרבי אליעזר. אמר רבי יוחנן חבורה היתה מקשה מה ראה רבי להניח דברי חכמים ולעשות פרבי אליעזר. אמר רבי הושעיא שאלנו את רבי יהודה הגזר ואמר לנו במבוי שאינו מפלש כהדא תנינן אסור למלטל מתוכו לכתים ומפתים לתוכו. אמר רבי אבהו קימתייה בתינוק ובאיזמל ששבתו במבוי. ואינו אסור למלטלו בכל המבוי.

בעון קומי רבי יוסי כפחה דאתמר

[דף פ"ו ע"ב]

בכלים ששבתו בכל החצר מטלטלין אותן בכל החצר ודכוותה כלים ששבתו במבוי מטלטלין אותן בכל המבוי בשבת. שאלון ליה ולא אגיבון דלא הוה רבי יוסי אמר אלא כל מילה באתרה. בד אתון לערובין אמר לון בשם רבי יוחנן כלים ששבתו במבוי מטלטלין אותן בכל המבוי. ודכוותה כלים ששבתו בחצר מטלטלין אותן בכל החצר. רב אמר אין מטלטלין אותו אלא בארבע אמות.

אמר רבי יוסה בי רבי בון רב כדעתיה ורבי יוחנן כדעתיה. רבי יוחנן דו אמר קורה בלא שתוף מתרת. הוא דאמר מטלטלין אותן בכל המבוי. רב דו אמר אין קורה מתרת בלא שתוף. הוא דאמר אין מטלטלין אותן אלא בארבע אמות. על דעתיה דרבי יוחנן לאיזה דבר משתתפין בכל המבוי. אמר רבי יוסה בי רבי בון כדי לעשות כל הרשויות אהת.

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי סבין של מילה עושה לה חולה ומביאה. בר מרינה הוה ליה עובדא שאל לרבי סימון ושרא שאל לרבי אמי ואמר ואיקפד רבי סימון. ולא בן תני: נשאל לחכם והתיר וישאל לחכם אחר שמו ואמר. אמר רבי יודן הכין הוה עובדא שאל לרבי אמי ואמר ליה. לרבי סימון ושרא איקפד רבי אמי כהדא תני נשאל לחכם ואמר אל ישאל לחכם אחר שמו יתיר.

בימי רבי ירמיה איגשון מפתחיה דסדרא רובא אתון ושאלון ליה אמר לון כד תחמון שטפא עבר אייתנין דרף חולה. חייליה דרבי ירמיה מהדא כל חולה שנעשית בין לדעת בין שלא לדעת הרי זו חולה. רבי יודא בר פזי הורי להביאן דרף מנעלין. רבי חיננא בר פפא הורי לעשות חולה ולהביאו דרף מנעלין.

רבי שמואל בר אבדומי הוה ליה עובדא למיגזר לרב ששעה בריה אנשון מייתי אזמל. שאל לרבי מנא אמר לו ידחה למחר. שאל לרבי יצחק בר אלעזר אמר לון משחוק קונדיטון לא אנשיתון ומייתי איזמיל אנשיתון. ידחה למחר.

רבי יוסה בי רבי בון בשם רב חונה מתניתין אמרה בן שאסור לעשות חולה דתנינן רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מערב שבת מביאו בשבת מוגלה שאם אומר את בן שופתר לעשות אף הוא אינו מוצא לעשות חולה ומביאו.

שאלו להלל תמן מה לעשות לעם שלא הביאו סביניהן עמהם. אמר להן הלכה שמעתי ושכחתי אלא תניחו להן לישראל אם אינן נביאים בני נביאים הן. מיד כל מי שהיה פסחו טלה היה

[דף כ"ז ע"א]

תוחבה בגינתה. גדי היה קושרו בקרניו. ונמצאו פסחיהן מביאין סביניהן עמהן. כיון שראה מעשה נזכר הלכה. אמר להן כך שמעתי מפי שמעיה ואבטליון. רבי זעירא בשם רבי אלעזר כל תורה שאין לה בית אב אינה תורה.

תמן תנינן רכב עליה נשען עליה נתלה עליה עבר בה נהר. קפל עליה המוסרה טליתו עליה פסולה. תדא ילפה מההיא ומהיא ילפה מהדא. תדא ילפה מההיא שאם תלה בה סבין לשחוט בשירה. ומהיא ילפה מהדא שכל עבודה שהיא לשם קדשים אינה עבודה.

יתירו להן על ידי חולה. אלא כרבי אמי. ואפילו תימר כרבי סימון בשם שזעלקמה זו כך נעלקמה זו. אמר רבי אבין והלא אי אפשר לשני שבועות שלא חל ארבעה עשר להיות בשבת. ולמה נעלקמה הלכה מהן. כדי לתן גדלה להלל.

תני רבי אליעזר אומר: בשם שהשחיטה דוחה שבת כך מכשירי שחיטה דוחין את השבת. אמר לו רבי עקיבה: לא אם אמרת בשחיטה שאי אפשר לעשות מערב שבת. תאמר במכשירי שחיטה שאפשר לעשותן מערב שבת. אמר לו רבי אליעזר: אמורי צבור יוכיחו שיכול לעשות מערב שבת. ודוחין את השבת. מה לי מכשירי שחיטה לפני שחיטה. מה לי מכשירי שחיטה לאחר שחיטה. אמר לו רבי עקיבה: מה לי מכשירי שחיטה לאחר שחיטה שבבך דחת שחיטה את השבת. ודחו מכשירי שחיטה לפני שחיטה שעדיין לא דחת שחיטה את השבת. דבר אחר: שפוא ימצא תזבח פסול ונמצא דוחה שבת בלא שחיטה. גבי תינוק מה אית לה. שפוא יחלה תינוק ונמצא דוחה שבת בלא מילה.

התיבון: הרי מזבח שנפל בשבת הרי אינו ראוי לבנות בשבת. מין מזבח ראוי לבנות מאתמול. הנה עצמה שחל ארבעה עשר להיות בשבת. הרי אינו ראוי להוות בשבת. מין הווייה ראוייה להוות מאתמול:

הלכה ב מתני' עושין כל צרכי מילה. מוחלין ופורעין ומוציין ונותנין עליה אספלגית וכמן אם לא שחק מערב שבת

[דף פ"ז ע"ב]

לועם בשניו ונותן אם לא טרף יין ושמן נותן זה לעצמו וזה לעצמו.

אין עושין לה חלוק לכתחלה אבל כורף עליה כמרטוט, אם לא התקין מערב שבת כורף על אצבעו ומביא אפילו מחצר אחרת:

גמרא (בראשית יו) **המול ימול**. מכן לשני מילות אחת למילה ואחת לפריעה. אחת למילה ואחת לציצים. עד גדון כרבי עקיבה דו אמר לשונות רבוין הן. כרבי ישמעאל דו אמר לשונות כפולות הן התורה דברה רבתה כדרבה. (בראשית לא) **הלוך הלכת**. **נכסף נכספת**. (בראשית ט) **גנב גנבת**. מכן ליה אמר רבי יודה בן פזי (שמות ד) **אז אמרה חתן דמים למולת**. מכן לשני מילות אחת למילה ואחת לפריעה. אחת למילה ואחת לציצים.

רב אמר (בראשית יו) **המול ימול** מכן לנולד כשהוא מהול שצריך להטיף מפניו דם ברית. המול ימול מכן לישראל ערל שלא ימול. ואין צריך לומר עב"ם ערל.

אמר רבי לוי בתיב (שם) **ואתה את בריתי תשומר**. כל שפיצא בך. תני: ישראל מל את הכותי. וכותי אינו מל את ישראל מפני שמתכוון לשם הר גריזים דברי רבי יודן. אמר רבי יוסי וכי היכן מצינו שמילה צריכה כוונה יהא מל והולך לשם הר גריזים עד שתצא נפשו:

המשוה לא ימול שלא יבוא לידי סכנה דברי רבי יודה. אמר לו רבי יוסי הרבה משוכין היה בימי בן בזיבא וכלן מלו ותינו הולידו בנים ובנות. והמשוה ושנולד מהול וגר שנתגר כשהוא מהול צריך להטיף מפניו דם ברית.

תני: אמר רבי שמעון בן אלעזר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הנולד מהול שצריך להטיף מפניו דם ברית שהיא ערלה כבושה. על מה נחלקו על שנתגר מהול שבית שמאי אומר שצריך להטיף מפניו דם ברית. ובית הלל אומרים אינו צריך להטיף מפניו דם ברית. רבי יצחק בר נחמן בשם רבי הושעיה הלכה כדברי התלמיד.

אתא עובדא קומי רב ימר מן דתנינן מפני שהיא ערלה כבושה הדיא אמרה ערל ברור הוא ודוחין עליו את השבת. רבי אבהו אמר אין דוחין עליו את השבת וצריך להטיף מפניו דם ברית.

רבי אדא בר אבהו איתיליד ליה חד בר בי מימסמים ביה מית. רבי אבין אמר נעשה פצוע דכא ונתענה עליו ומת. רבנן דקיסרין מרין ברות שפכה נעשה ונתענה ומת.

רבי יוחנן בר מריה בעי נתערבו מלמטון מהו לחזור ולערוות עליהן מלמעלן:

הלכה ג מתני' מרחיצין את הקטן לפני המילה ולאחר המילה ומזלפין עליו ביד אכל לא בכלי.

רבי אליעזר בן עזריה אומר מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת שנאמר

(בראשית לד) **ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים.**

ספק ואנדרוגינים אין מחללין עליו את השבת

[דף ב"ח ע"א]

רבי יהודה מתיר באנדרוגינים:

גמרא אנו תנינן מרחיצין את הקטן. תני דבית רבי מרחיצין את המילה. רבי אבהו בשם רבי יוחנן

הלכה כמי שהוא אומר מרחיצין את המילה.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן הלכה כמי שהוא אומר מרחיצין את הקטן.

אמר רבי יוסה על ברחד את אומר מרחיצין את הקטן. תני שמואל אין מונעין לא שמן ולא חמין מעל

גבי מכה בשבת. אמר רבי יוסי כל שעה. רבי זעירא רבי בא אומר ליה תני מתניתך ולא עוד אלא

שמזלפין מים על גבי מכה בשבת. אם אומר את שמרחיצין את המילה מה בין מכתו של גדול ומכתו

של קטן.

רבי אבהו בשם רבי אלעזר הלכה כרבי אלעזר בן עזריה. רבי בון בשם רבי אבהו טעמא דרבי

אלעזר בן עזריה ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים בהיותו כואב אין פתיב פאן אלא בהיותם

כואבים. מלמד שכל איברייהם כואבין עליהן.

רבי יעקב בר אחא אומר רבי אלעזר ורבי יוחנן מפקדין להיתא כל שקויין דעבדין לחולה בשבתא.

עבדין אפילו ביום השלישי שחל להיות בשבת. שמואל אומר מפני הפכנה מחמין לו חמין. רבי יוסי

בר בון בשם רבנן דתמן מחמין לו חמין בשבת. ותני בן מחמין הוא אדם אלוניתית ונותנה על גבי

גבי מעיים בשבת. לא יפול אדם ערבה מלאה חמין ויתננה על גבי מעים בשבת. רבי יהושע בן לוי

אמר לית פאן אלא מתר:

ספק ואנדרוגינים אין מחללין עליהן את השבת רבי יהודה מתיר באנדרוגינים. תמן תנינן הכל תיביבין

בראיה הויז מחרש שוטה וקטן טוימטום ואנדרוגינים. מה אומר ביה רבי יודה נשמעינה מן הדא רבי

יוחנן בן דתבאי אומר משום רבי יהודה אף הסוימא. ולית בר נש אומר אף אלא מכיל דו מודי על

קדמיתא. מחלפה שיטת רבי יהודה תמן הוא אומר פרט וכה הוא אומר לרבנות. רבי יהודה ורבנן

מקרא אחד דרשו. רבי יהודה דרש זכר. ורבנן דרשו (בראשית לד) מה תלמוד לומר זכר עד שיהא פלו

מִסְכַּת קְדוּשִׁין פְּרָק שְׁלִישִׁי

א. האומר לאשה: הרי את מקדשת לי בפקדון שיש לי בידך, הלכה ומצאתו שנגנב או שאבד, אם נשתיר בידה שוה פרוטה - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת. ובמלוה, אף על פי שנשתיר בידה שוה פרוטה - אינה מקדשת. רבי שמעון ברבי אליעזר אומר: מלוה כפקדון, אם נשתיר בידה שוה פרוטה - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת.

ב. האומר לאשה: 'הרי את מקדשת לי על מנת שאדבר עליך לשלטון ואעשה עמך כפועל', ונתן לה שוה פרוטה - הרי זו מקדשת מיד, עד שיאמר: 'לא דברתי ולא עשיתי'; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אם נתקם התנאי - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין תנאי בכתובים שאינו כפול.

ג. 'על מנת שאדבר עליך לשלטון', אם דבר עמה כדרך המדברים - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת. 'במה שאדבר עליך לשלטון', אם דבר עמה בשוה פרוטה - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת.

ד. 'על מנת שאעשה עמך כפועל', אם עשה עמה בשוה פרוטה - מקדשת. ובפעלה שאעשה עמך, אם עשה עמה בשוה פרוטה - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת. 'על מנת שאעשה עמך בפעלה למחר', עשה עמה בשוה פרוטה - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת.

ה. 'על מנת שיש לי מאתים זוז' - הרי זו מקדשת, שמא יש לו בסוף העולם. 'על מנת שיש לי במקום פלוני', אם יש לו באותו מקום - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת. 'על מנת שיש לי ביד פלוני', אף על פי שאמר אין לו בידי - מקדשת, שמא עשו קונניא. 'עד שיאמר: יש לו ביד'. אם אמר 'יש לו ביד' - מקדשת ואם לאו - אינה מקדשת.

ו. 'על מנת שאראך מאתים זוז', אם הראה על השלחן - אינה מקדשת, שלא אמר להראותן אלא משלו. 'על מנת שיש לי בית כור עפר' - הרי זו מקדשת, שמא יש לו בסוף העולם. 'על מנת שיש לי בית כור במקום פלוני', אם יש לו באותו מקום - מקדשת, ואם לאו - אינה מקדשת. 'על מנת שאראך בית כור עפר', אם הראה בבקעה - אינה מקדשת, שלא אמר להראות אלא משלו.

ז. 'על מנת שירצה פלוני', אף על פי שאמר 'איני רוצה' - מקדשת, שמא ירצה לאחר שעה. 'עד שיאמר רוצה אני', אם אמר 'רוצה אני' - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת. על מנת שירצה אבא, אף על פי שלא רצה האב - הרי זו מקדשת, שמא יתרוצה האב לאחר שעה. מת האב - מקדשת, שמא יתרוצה האב שעה אחת לפני מיתתו. מת הבן, זה היה מעשה ובאו ולמדו את האב שיאמר 'איני רוצה'.

ח. כל תנאי שיש בו מעשה בתחלתו - תנאו בטל. כיצד? 'הריני חולצך על מנת שירצה אבא', אף על פי שלא רצה האב - הרי זו מקדשת. 'הריני בועלך על מנת שירצה אבא', אף על פי שלא רצה האב - מקדשת. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר: רצה האב - מקדשת. לא רצה - אינה מקדשת, שלא היתה בעילה אלא מחמת תנאי הראשון. כולל אמר רבי שמעון בן אלעזר: כל תנאי שאפשר לעשות בה ובשלושה, והתנה עמה - תנאו קיים. וכל תנאי שאי אפשר לעשות אלא בגופה, והתנה עמה - תנאו בטל. כיצד? 'הריני מגרשך על מנת שירצה אבא', רצה האב - מגרשת, ואם לאו - אינה מגרשת. 'הריני מקדשך על מנת שירצה אבא', רצה האב - מקדשת. לא רצה האב - אינה מקדשת.

ט. 'על מנת שאם מתי לא תהא זקוקה ליבם' - הרי זו מקדשת ובטל תנאו,

רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: אף על פי שבבבלי - לא קנה, שלא היתה בעילה אלא מחמת קדושין הראשונים.

ה. המקדש בגזלה ובפקדון, או שחטף ממנה סלע וקדשה בו - הרי זו מקדשת. אומר לה: התקדשי לי בסלע שיש בידיך - אינה מקדשת. כיצד יעשה? יטלנו מידה, ויחזור ויתן לה, ויאמר: 'הרי את מקדשת לי'.

ו. המקדש בבשר מעשר, אפלו לאחר שחיטה - אינה מקדשת. בעצמיו, בגידיו, בקרניו, בטפלו, בדמו, בחלבו, ובעורו, ובגזתו - הרי זו מקדשת. המקדש, בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים - אינה מקדשת. בהקדש במזיד - קדש מפני שמעל. בשוגג - לא מעל; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אם יש לו בהן טובת הנאה שוה פרוטה - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת. אומר רבי: נראין דברי רבי יהודה בהקדש, ודברי רבי מאיר במעשר שני.

ז. המקדש ביין נסוף, ובעבודת כוכבים, ובעיר הנדחת ויושביה, בעורות לבובין, באשרה ופרותיה, בבימוס ומה שעליה, במרקולים ומה שעליו, ובכל דבר שחל עליו אסור עבודת כוכבים, כלם אף על פי שמכרן, וקדש בדמיהן - אינה מקדשת. במי חטאת ובאפר חטאת - מקדשת. רבי יהודה אומר: אם יש לו בהן טובת הנאה שוה פרוטה - מקדשת, ואם לאו - אינה מקדשת.

ח. האומר לאשה: 'הרי את מקדשת לי לאחר שאתגיר', או 'לאחר שתתגירי', 'לאחר שאשתחרר', 'לאחר שתשתחררי', 'לאחר שימות בעליך', 'לאחר שתמות אחותך', או 'לאחר שיהלך לך יבמיד', בכלם, אף על פי שנתקיים התנאי - אינה מקדשת.

שהתנה על מה שכתוב בתורה, וכל המתנה על מה שכתוב בתורה - תנאו בטל. 'על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה' - הרי זו מקדשת, ותנאו קיים. זה הכלל: כל המתנה על מה שכתוב בתורה בדבר שהוא של ממוז - תנאו קיים, בדבר שאינו של ממוז - תנאו בטל.

י. 'על מנת שאני עשיר', אין אומרים כעשיר שבבבלי, אלא כל שבני עירו קורין כן. 'על מנת שאני תלמיד חכם', אין אומרים כשמעון בן עזאי, ולא כשמעון בן זומא, אלא כל שבני עירו קורין כן. 'בדינר זה של כסף', ונמצא של זהב - אינה מקדשת. כיצד יעשה? יטלנו הימנה, ויחזור ויתנו לה, ויאמר: 'הרי את מקדשת לי'.

מִסַּכַּת קְדוּשִׁין פֶּרֶק רִבְעִי

א. הנותן רשות לשלשה לקדש לו אשה. רבי נתן אומר, בית שמאי אומרים: יכולין שנים להעשות עדים, ואחד שליח. בית הלל אומרים: שלשתן שלוחין, ואין יכולין להעיד.

ב. האומר לשלוחו: 'צא וקדש לי אשה פלונית במקום פלוני', הלך וקדש במקום אחר - אינה מקדשת. 'הרי היא במקום פלוני', והלך וקדשה במקום אחר - הרי זו מקדשת. רבי אליעזר אומר: בכלן - הרי זו מקדשת, עד שיאמר: 'אי אפשי שתקדשנה לי אלא במקום פלוני'.

ג. האומר לחברו: 'צא וקדש לי אשה פלונית', הלך וקדשה לעצמו - מקדשת לשני. 'מעכשו ולאחר שלשים יום', ובא אחר וקדשה בתוך שלשים יום - מקדשת לשני. כיצד יעשה? אחד נותן גט ואחד כונס. אם היו שני אחים - נפסלה מזה ומזה.

ד. המקדש בטעות ובפחות משוה פרוטה, וכן קטן שקדש, אף על פי ששלח סבלונות לאחר מכאן - אינה מקדשת, שמחמת קדושין הראשונים שלח. ואם בעל - קנה.

לְבַא זֶה בְּזָה; דְּבָרֵי רַבֵּי מַאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אַרְבַּע קֵהֳלוֹת הֵן: קֵהֳל כֹּהֲנִים, קֵהֳל לְוִיִּם, קֵהֳל יִשְׂרָאֵל, קֵהֳל גֵרִים. וְהַשְּׂאֵר – מִתְּרִים לְבַא זֶה בְּזָה. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: שְׁלֹשׁ קֵהֳלוֹת הֵן: קֵהֳל כֹּהֲנִים, קֵהֳל לְוִיִּם, קֵהֳל יִשְׂרָאֵל. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אֹמֵר: כָּל הָאֶסוּרִין בְּקֵהֳל – וְדָאן בּוֹדְאָן מִתָּר, וְדָאן בְּסַפְקָן, סַפְקָן בּוֹדְאָן, וְסַפְקָן בְּסַפְקָן – אֶסוּר.

ב. אֵלוֹ הֵן הַסְּפָקוֹת: שְׁתּוּקֵי, וְאֶסוּפֵי וְכוּתֵי. וְכֵן הִיָּה רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אֹמֵר: מִמְזֵר לֹא יִשָּׂא אֶת מִמְזֵרָת, כּוּתֵי לֹא יִשָּׂא אֶת כּוּתֵית, וְכֵן שְׁתּוּקֵי וְאֶסוּפֵי כִּיּוֹצֵא בְהֵן.

ג. גֵּר וְעַבְד מְשַׁחֲרֵר – מִתְּרִין בְּמִמְזֵרָת וְהוּלָד מִמְזֵר; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: גֵּר לֹא יִשָּׂא מִמְזֵרָת, גֵּר וְעַבְד מְשַׁחֲרֵר וְחָלַל מִתְּרִין בְּכֹהֲנֵת. אֵיזוֹ הִיא עֶסָה? כָּל שְׂאִין בָּהּ לֹא מִשׁוּם נְתִינּוֹת וְלֹא מִשׁוּם מִמְזֵרָת, וְלֹא מִשׁוּם עַבְדֵי מְלָכִים. אָמַר רַבִּי מַאִיר: שְׁמַעְתִּי, כָּל שְׂאִין בָּהּ אֶחָד מִכָּל אֵלוֹ – כְּשֶׁרָה לְכֹהֲנָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֶעֶזֶר אֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי מַאִיר, וְכֵן הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מְנַסֵּיאַ אֹמֵר כְּדַבְּרֵיו: מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ עֶסָה פְּסוּלָה לְכֹהֲנָה? מִפְּנֵי שֶׁסֶפֶק חֲלָלִים שְׁנִטְמְעוּ בָּהּ, מִכִּירִין יִשְׂרָאֵל נְתִינִין וּמִמְזֵרִין שְׂבִינֵיהֶן, וְאִין מְכִירִין חֲלָלִים שְׂבִינֵיהֶן.

ד. בַּת חָלַל זָכָר – פְּסוּלָה מִן הַכֹּהֲנָה לְעוֹלָם. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: בַּת גֵּר זָכָר כֹּבֵת חָלַל זָכָר, וּפְסוּלָה מִן הַכֹּהֲנָה. עֶסָה פְּסוּלָה מִן הַכֹּהֲנָה. נִשְׂאֵת לְיִשְׂרָאֵל – בַּתָּה כְּשֶׁרָה לְכֹהֲנָה. גִּיּוֹרֵת וְחָלְלָה – פְּסוּלָה לְכֹהֲנָה. נִשְׂאֵת לְיִשְׂרָאֵל – בַּתָּה כְּשֶׁרָה לְכֹהֲנָה. שְׁבוּיָה – פְּסוּלָה לְכֹהֲנָה. נִשְׂאֵת לְיִשְׂרָאֵל – בַּתָּה כְּשֶׁרָה לְכֹהֲנָה. שְׁפָחָה – פְּסוּלָה לְכֹהֲנָה. נִשְׂאֵת לְיִשְׂרָאֵל – בַּתָּה כְּשֶׁרָה לְכֹהֲנָה. נִמְצְאוּ יִשְׂרָאֵל מְקוּהָ לְכֹהֲנִים, וְשְׁפָחָה מְקוּהָ לְכָל הַפְּסוּלִין.

ה. נְתִינִין וּמִמְזֵרִין טְהוּרִין לְעֵתִיד לְבַא; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. רַבִּי מַאִיר אֹמֵר: אִין

ט. 'קִדְשֵׁתִי אֶת בְּתִי וְאִינִי יוֹדַע לְמִי קִדְשֵׁתִי', בָּא אֶחָד וְאָמַר: 'אִנִּי קִדְשֵׁתִי' – נֶאֱמַן לְכַנְסָה. אִם מִשְׁכַּנְסָה, בָּא אֶחָד וְאָמַר: 'אִנִּי קִדְשֵׁתִי' – לֹא כָּל הַיָּמָנוּ לְאֶסְרָה. 'קִדְשֵׁתִי אֶת בְּתִי' – הַקְּטָנוֹת בְּכָלֵל וְלֹא הַגְּדוּלוֹת בְּכָלֵל. 'נִתְקַדְּשָׁה בְּתִי' – אִין הַקְּטָנוֹת בְּכָלֵל. 'גִּרְשֵׁתִי אֶת בְּתִי' – הַקְּטָנוֹת בְּכָלֵל וְאִין הַגְּדוּלוֹת בְּכָלֵל. 'נִתְגַּרְשָׁה בְּתִי' – אִין הַקְּטָנוֹת בְּכָלֵל. 'נִשְׁבִּית וּפְדִיתִי', או 'שְׁנַבְעָלָה לְאֶחָד מִן הַפְּסוּלִין' – לֹא כָּל הַיָּמָנוּ לְאֶסְרָה. 'קִדְשֵׁתִי אֶת בְּתִי', וְהִיָּה לוֹ עֶשֶׂר בָּנוֹת – כָּלֵן אֶסוּרוֹת מִן הַסְּפָק. אִם אָמַר 'גְּדוּלָה' – לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֲלֵא גְדוּלָה. וְאִם אָמַר 'קְטָנָה' – לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֲלֵא קְטָנָה.

י. שְׁנֵי אַחִים שֶׁקִּדְּשׁוּ שְׁתֵּי אַחִיוֹת, זֶה אֵינּוּ יוֹדַע לְאֵיזוֹ קִדַּשׁ, וְזֶה אֵינּוּ יוֹדַע לְאֵיזוֹ קִדַּשׁ – שְׁנֵיהֶם אֶסוּרִין מִן הַסְּפָק. אִם הֵיוּ עֶסוּקִין בְּגְדוּלָה לְגְדוּל וּבְקְטָנָה לְקְטָן, אֹמֵר אֲנִי: גְדוּלָה לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֲלֵא לְגְדוּל, וְקְטָנָה לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֲלֵא לְקְטָן.

יא. 'קִדְשֵׁתִיךְ', וְהִיא אֹמֶרֶת: 'לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֲלֵא בְּתִי' – הוּא אֶסוּר בְּקִרְוּבוֹת גְּדוּלָה וְהַגְּדוּלָה מִתְּרָת בְּקִרְוֵי, וּמִתְּרָת בְּקִרְוּבוֹת קְטָנָה, וְקְטָנָה אֶסוּרָה בְּקִרְוֵי. 'קִדְשֵׁתִי אֶת בְּתִיךְ', וְהִיא אֹמֶרֶת: 'לֹא קִדַּשְׁתְּ אֲלֵא אוֹתִי' – אֶסוּר בְּקִרְוּבוֹת קְטָנָה וְקְטָנָה מִתְּרָת בְּקִרְוֵי, וּמִתְּרָת בְּקִרְוּבוֹת גְּדוּלָה וְגְדוּלָה אֶסוּרָה בְּקִרְוֵי.

יב. כֹּהֲנֵת וּלְוִיָּה וְיִשְׂרָאֵלִית שְׁנִשְׂאוּ לְגֵר – הוּלָד גֵּר. לְעַבְד מְשַׁחֲרֵר – הוּלָד עַבְד מְשַׁחֲרֵר. כּוּתֵי וְעַבְד שְׂבָאוּ עַל בַּת יִשְׂרָאֵל וְהוּלִידָה בֶּן – הוּלָד מִמְזֵר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: אִין מִמְזֵר אֲלֵא מִן הָאִשָּׁה שְׂאֶסוּרָה אֶסוּר עֲרוּהָ וְחִיבִין עָלֶיהָ כְּרַת.

מִסְכַּת קְדוּשִׁין פְּרָק חֲמִישִׁי

א. גֵּרִי, וְחִרוּרִי, מִמְזֵרִי, וְנִתְיָנִי, שְׁתּוּקֵי, וְאֶסוּפֵי, וְכָל הָאֶסוּרִין לְבַא בְּקֵהֳל – מִתְּרִים

טְהוּרִין. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי: וְהֵלֵא כִּכְר נֶאֱמַר (יְחֻזְקָא לֹ, כַה): "וְזוֹרְקֵי עֲלֵיכֶם מִים טְהוּרִים וְטָהַרְתֶּם"?! אָמַר לוֹ רַבִּי מֵאִיר: (שָׁם): "מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם". אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מַה תִּלְמוּד לֹמַר "אֲטַהֵר אֶתְכֶם"? - אֶפְלוּ מִן הַנְּתִיבוֹת וּמִן הַמְּזוֹרוֹת.

ו. מִצְרֵי שְׁנֹשָׁא מִצְרִית, אֲדוּמֵי שְׁנֹשָׁא אֲדוּמִית, רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי - אֶסוּר, וְשְׁלִישִׁי - מִתָּר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּנִימִין גֵּר מִצְרֵי, הִיָּה לִי חֵבֵר, מִתְלַמְּיָדֵי רַבִּי עֲקִיבָה, וְאָמַר: אֲנִי גֵר מִצְרֵי, וְנִשְׂאֵתִי אֲנִי אִשָּׁה גֵיזְרַת מִצְרִית, וְהִרִנִּי הוֹלֵךְ לְהִשְׂאֵי אִשָּׁה לְבָנִי בַת גֵּיזְרַת מִצְרֵי, כְּדֵי שִׁיְהִי בֶן בְּנֵי כֶּשֶׁר לְבֵא בְּקָהֶל, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים כג): "דוֹר שְׁלִישִׁי יָבֵא לָהֶם בְּקָהֶל ה'". אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: בְּנִימִין, טְעִית! הֲלֹכָה הִיא, מִשְׁעֵלָה סִנְחָרִיב וּבִלְבָל אֶת כָּל הָאֲמוֹת, לֹא עֲמוּנִים וְלֹא מוֹאָבִים בְּמִקוּמָן, וְלֹא מִצְרֵי וְאֲדוּמֵי בְּמִקוּמָן, אֲלֹא עֲמוּנֵי נוֹשָׂא מִצְרִית, וּמִצְרֵי נוֹשָׂא עֲמוּנִית, וְאֶחָד מִכָּל אֵלֹו נוֹשָׂא אַחַת מִכָּל מִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה, וְאֶחָד מִכָּל מִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה נוֹשָׂא אַחַת מִכָּל אֵלֹו - הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחֵר הַיּוֹלֵד.

ז. לֹוִיָּהּ וְיִשְׂרָאֵלִית מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶם עוֹד אַחַת - הֵרִי שְׁתִּים עֲשָׂרָה. בְּדַק אֶת הָאֵם - אֵין צְרִיף לְבִדּוֹק אֶת הַבָּנִים. בְּדַק אֶת הַבָּנִים - אֵין צְרִיף לְבִדּוֹק אֶת הָאֵם. בְּדַק אֶת הַגְּדוּלִים - אֵין צְרִיף לְבִדּוֹק אֶת הַקְּטָנִים. בְּדַק אֶת הַקְּטָנִים - אֵין צְרִיף לְבִדּוֹק אֶת הַגְּדוּלִים. בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּאִשָּׁה אַחַת, אֲבָל בְּשֵׁתֵי נָשִׁים, בְּדַק אֶת הָאֵם - צְרִיף לְבִדּוֹק אֶת הַבָּנִים. בְּדַק אֶת הַבָּנִים - צְרִיף לְבִדּוֹק אֶת הָאֵם. בְּדַק אֶת הַגְּדוּלִים - צְרִיף לְבִדּוֹק אֶת הַקְּטָנִים. בְּדַק אֶת הַקְּטָנִים - צְרִיף לְבִדּוֹק אֶת הַגְּדוּלִים.

ח. הָאוֹמֵר: 'בְּנֵי זֶה, מִמְזוֹר' - אֵין נֶאֱמָן. 'בְּנֵי זֶה, בֶּן גְּרוּשָׁה' אוּ 'בֶּן חֲלוּצָה' - עַל הַקְּטָן נֶאֱמָן, עַל הַגְּדוֹל - אֵין נֶאֱמָן; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֶפְלוּ שְׁנֵיהֶם

אוֹמְרִים עַל הָעֶבֶר שְׁבַמְעִיָּה 'מִמְזוֹר' - אֵין נֶאֱמָנִים.

ט. מִי שִׁיַּצָּא הוּא וְאִשְׁתּוֹ לְמַדִּינַת הַיָּם, וּבָא הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּבְנָיו, וְאָמַר: 'אִשָּׁה שִׁיַּצְתָּה עִמִּי לְמַדִּינַת הַיָּם' - הֵרִי הִיא זֹו, וְאֵלֹו בְּנֵיהָ - אֵין צְרִיף לְהִבְיֵא רְאִיָּה, לֹא עַל הָאִשָּׁה וְלֹא עַל הַבָּנִים. 'מִתָּה וְאֵלֹו בְּנֵיהָ' - צְרִיף לְהִבְיֵא רְאִיָּה עַל הַבָּנִים, וְאֵין צְרִיף לְהִבְיֵא רְאִיָּה עַל הָאִשָּׁה. 'אֵלֹו בְּנֵי אִשָּׁה שְׁנִשְׂאֵתִי בְּמַדִּינַת הַיָּם, הֵרִי הִיא זֹו וְאֵלֹו בְּנֵיהָ' - צְרִיף לְהִבְיֵא רְאִיָּה עַל הָאִשָּׁה וְאֵין צְרִיף לְהִבְיֵא רְאִיָּה עַל הַבָּנִים, וּמִבְיֵא רְאִיָּה עַל הַגְּדוּלִים וְאֵינוּ מִבְיֵא רְאִיָּה עַל הַקְּטָנִים, בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּאִשָּׁה אַחַת, אֲבָל בְּשֵׁתֵי נָשִׁים - מִבְיֵא רְאִיָּה עַל הָאִשָּׁה, וְעַל הַבָּנִים, וְעַל הַגְּדוּלִים, וְעַל הַקְּטָנִים.

י. מִתְיַחַדַּת אִשָּׁה אַחַת עִם שְׁנֵי אֲנָשִׁים, אֶפְלוּ שְׁנֵיהֶם כּוֹתִים, אֶפְלוּ שְׁנֵיהֶם עֲבָדִים, אֶפְלוּ אֶחָד כּוֹתֵי וְאֶחָד עֶבֶד, חוּץ מִן הַקְּטָן, שְׂאִינָהּ בּוֹשָׁה לְשִׁמֵּשׁ כְּנַגְדּוֹ. אַחֲתוֹו וְחֲמוֹתוֹו וְשָׂאָר כָּל עֲרִיּוֹת שְׁבַתוֹרָה - לֹא יִתְיַחַד עִמָּהֶן, אֲלֹא עַל פִּי שְׁנַיִם. אֲבָל הִיא לֹא תִתְיַחַד אֶפְלוּ עִם מֵאָה עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אִף מִי שִׁישׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים, וְאֵין שְׂרוּיָן אֶצְלוֹ - לֹא יִלְמַד סוֹפְרִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רִוָק לֹא יִרְעָה בְּהִמָּה דְקָה, וְלֹא יִשְׁנוּ שְׁנֵי רִוָקִים בְּטַלִּית אַחַת. וְחֻכְמִים מִתִּירִין. אָמְרוּ לוֹ: לֹא נִחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל כֶּף.

יא. הִיָּה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: יֵשׁ אִישׁ וְאִשָּׁה שְׂמוּלִידִין חֲמֵשׁ אֲמוֹת, כִּיצַד? עוֹבֵד כּוֹכְבִים שִׁישׁ לוֹ עֶבֶד וְשִׁפְחָה, וְלָהֶם שְׁנֵי בָנִים. נִתְגַּיֵר אֶחָד מֵהֶם, נִמְצָא אֶחָד גֵּר וְאֶחָד עוֹבֵד כּוֹכְבִים. נִתְגַּיֵר רֶבֶן וּגְיָרָן לְעֶבְדִים, וְהוֹלִידוּ בֶן - הַיּוֹלֵד עֶבֶד. נִשְׁתַּחֲרַר אֶחָד מֵהֶן וְהוֹלִידוּ בֶן - הַיּוֹלֵד מִמְזוֹר. נִשְׁתַּחֲרַרָה שִׁפְחָה, וּבָא עֲלֶיהָ אוֹתוֹ עֶבֶד וְהוֹלִידוּ בֶן - הַיּוֹלֵד מִשְׁחָרָר. נִשְׁתַּחֲרַרוּ שְׁנֵיהֶם וְהוֹלִידוּ בֶן - הַיּוֹלֵד עֶבֶד מִשְׁחָרָר. יֵשׁ שְׂמוּכָר אֶת אָבִיו לִתְּן לְאִמּוֹ כְּתֻבָּה,

ביצד? מי שיש לו עבד ושפחה, והולידו בן, שחרר שפחתו ונשאה, וכתב כל נכסיו לבנה, זה הוא שמוכר את אביו לתן לאמו כתבה.

יב. כל שעסקו עם הנשים - לא יתיחד עם הנשים. כגון הצורפין, והסריקון, והגרדיים, והרכלים, והגרע, והחייטים, והספרין, והכוכסין, והנוקרות, והבלן, וברסקי. רבי מאיר אומר: אין לך אמנות שעוברת מן העולם, אלא אשרי מי שרואה את הוריו באמנות מעלה. אוי לו למי שרואה את הוריו באמנות פגומה. רבי מאיר אומר: לעולם ילמד את בנו אמנות נקיה וקלה, ויבקש רחמים לפני מי שהנכסים שלו, שאין לך אמנות שאין בה עניות ועשירות, להודיעך, שאין עשר ועני מן האמנות.

יג. רבי שמעון בן אלעזר אומר: מימי לא ראיתי ארי סבל, צבי קיץ, שועל חנוני, זאב מוכר קדרות, ובהמה חיה ועוף שיש להם אמנות. והם מתפרנסין שלא בצער! והן לא נבראו אלא לשמשני! ואני לשמש את קוני. והלא דברים קל וחמר: מה אלו, שלא נבראו אלא לשמשני - הרי הן מתפרנסין שלא בצער! אני, שנבראתי לשמש את קוני - אינו דין שאתפרנס שלא בצער? אלא שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי.

יד. רבי נהוראי אומר: מניח אני כל אמנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה, שאוכלין שכרה בעולם הזה, והקרן קיימת להם לעולם הבא, לפי שכל אמנות שבעולם אין עומדין לאדם אלא בנערותו, בזמן שכחו עליו, אבל אם בא לידי חלי או לידי זקנה או לידי מדת היסורין, אין עושה מלאכה, לסוף שמת ברעב. אבל תורה, משמרתו לאדם מכל רע בנערותו, ונותנת לו אחרית ותקנה בזקנותו, בזקנותו מהו אומר (תהלים צב, טו): "עוד ינובון בשביה" וגו'. בנערותו מהו אומר (ישעיה

מ, לא): "וקני ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים" וגו'. וכן אתה מוצא באברהם אבינו, שברכו המקום בזקנותו יתר מנערותו, שנאמר (בראשית כד, א): "ואברהם זקן בא בימים וה' ברח את אברהם מפל". רבי מאיר אומר: שלא היתה לו בת. רבי אומר משם רבי יהודה אומר: שהיתה לו בת. רבי אלעזר המודעי אומר: זו אצטגנינות שהיתה בלבו של אברהם אבינו, שהכל היו באין לפניו. רבי שמעון בן יוחאי אומר: זו מרגלית טובה שהיתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרוצה אותה מיד מתרפא, משמת אברהם אבינו נטלה המקום ותלאה בגלגל חמה. דבר אחר: שלא מרד עשו בימיו. דבר אחר: שעשה ישמעאל תשובה בימיו. אחרים אומרים: בת היה לאברהם אבינו ויבכלי שמה. וברכו המקום בזקנותו יתר מנערותו, וכל כף למה? מפני שעשה את התורה עד שלא באת, שנאמר (בראשית כו, ה): "יעקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורתיו"; 'תורתיו' לא נאמר אלא 'ותורתיו', מלמד שנתגלו לו טעמי תורה ודקדוקיה.

מסכת נדרים פרק ראשון

א. האומר 'מינה' - הרי זו שבועה. 'שמאלה' - הרי זו שבועה. 'בשם' - הרי זו שבועה. 'לשם' - הרי זה קרבן.

ב. 'כנדבת רשעים' - לא אמר כלום; שאין רשעים מתנדבין כנדבת כשרים. רבי יהודה אומר: נדר בנזיר, שחסידים הראשונים היו מתאווין להביא קרבן חטאת. ולפי שאין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידם, מה היו עושין? עומדין ומתנדבין נזירות למקום. רבי שמעון בן גמליאל אומר: 'כנדבת כשרין' - לא נדר בנזיר, שחסידים הראשונים לא היו מתנדבין נזירות, אלא הרוצה להביא עולה - מתנדב, ומביא שלמים, ומביא תודה. וארבעה מיני לחמים מתנדב ומביא. אבל בנזירות לא

הַתְּנַדְבוּ, מִפְּנֵי שֶׁהֵן צְרִיכִין כַּפָּרָה עֲלֵיהֶן, שְׁנֹאֹמֵר (בַּמִּדְבָּר ו, יא): "וְכַפֵּר עֲלֵיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנֶּפֶשׁ".

א, ג, הָאוֹמֵר: 'אֲנִי נוֹדֵר' - הָרִי זֶה מִתֵּר. 'כִּכְרִי הִיִּתִי נוֹדֵר' - הָרִי זֶה אֲסוּר. 'קִרְבֵּן, אִם טוֹעַמוֹ אֲנִי' - מִתֵּר. 'לֹא קִרְבֵּן וְלֹא טוֹעַמוֹ אֲנִי' - אֲסוּר.

ד. רִבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הָאוֹמֵר 'בְּמוֹהֵי' - לֹא אָמַר כָּלוּם. וּדְאָמַר: 'מוֹהֵה מוֹהֵי' - הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיִן לְשִׁבּוּעָה.

ה. וְכֵן הָיָה רִבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ נוֹדְרִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה, אָמַר אֶחָד מֵהֶן לְחֵבְרוֹ: 'כִּכְרִי זֶה קִרְבֵּן אִם טוֹעַמוֹ אֲנִי'. אָמַר לוֹ חֵבְרוֹ: 'אִינוֹ קִרְבֵּן אִם טוֹעַמוֹ אֶתָּה'. 'הָרִינִי נֹזֵר אִם אוֹכַל כֶּכֶר זוֹ'. אָמַר לוֹ חֵבְרוֹ: 'אֲנִי נֹזֵר אִם תֹּאכַל' - כָּל שִׁבְטֵלּוֹ דְּבָרָיו - אֲסוּר.

ו. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָאוֹמֵר 'בִּירוּשָׁלַיִם' - לֹא אָמַר כָּלוּם, עַד שֶׁיִּדַּר בְּדָבָר הַקָּרֵב בִּירוּשָׁלַיִם. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי יְהוּדָה, בְּאוֹמֵר: הָא קִרְבֵּן, וְהָא עוֹלָה, וְהָא מִנְחָה, וְהָא חֲטָאֵת. 'תּוֹדָה וּשְׁלָמִים שְׁאִינוֹ אוֹכַל לָךְ' - שְׁמַתֵּר, שְׁלֹא נֹדֵר אֶלָּא בְּחַיֵּי קִרְבֵּן.

ז. 'ירוּשָׁלַיִם', 'לִירוּשָׁלַיִם', 'בִּירוּשָׁלַיִם'. 'הֵיכַל', 'לְהֵיכַל', 'בְּהֵיכַל'. 'מִזְבֵּחַ', 'לְמִזְבֵּחַ', 'כַּמִּזְבֵּחַ'. 'אִימְרָא', 'לְאִימְרָא', 'כְּאִימְרָא'. 'דִּירִים', 'לְדִירִים', 'כְּדִירִים'. 'עֵצִים', 'לְעֵצִים', 'כַּעֲצִים'. 'אִישִׁים', 'לְאִישִׁים', 'כְּאִישִׁים'. 'בְּזִיכִין', 'לְבְּזִיכִין', 'כְּבְּזִיכִין'. כָּלֵן שְׁאֹכַל לָךְ - אֲסוּר. 'לֹא אוֹכַל לָךְ' - מִתֵּר. 'חֲלִין', 'הַחֲלוּלִין', 'כַּחֲלִין'. בֵּין 'שְׁאֹכַל לָךְ' בֵּין 'שְׁלֹא אוֹכַל לָךְ' - מִתֵּר. 'לֹא חֲלִין שְׁאֹכַל לָךְ' - אֲסוּר לְחֲלִין. 'לֹא אֹכַל לָךְ', 'לֹא יֹאכַל לָךְ' - מִתֵּר. 'לְקִרְבֵּן לֹא אוֹכַל לָךְ'; רַבִּי טַרְפוּן אוֹסֵר. 'הָרִי עָלַי כַּכּוֹר'; רַבִּי יַעֲקֹב אוֹסֵר, וְרַבִּי יְהוּדָה מִתֵּר. 'הָרִי הוּא עָלַי' - אִף עַל פִּי שְׁלֹא הַזְכִּיר קִרְבֵּן - הָרִי זֶה נֹדֵר. 'הָרִי אֶת עָלַי

כַּכְּשֵׁר אֲמִי', 'כַּכְּשֵׁר אַחֲוֹתִי', 'כַּעֲרֻלָּה', 'וְכַכְּלָאֵי הַכֶּרֶם' - מִתֵּר, שְׁלֹא הַקְּדִישׁ כָּלוּם.

ח. הַנוֹדֵר בַּתּוֹרָה - לֹא אָמַר כָּלוּם. 'בְּמָה שְׁכָתוּב בָּהּ' - אֲסוּר. 'אֲסוּר בַּתּוֹרָה וּבְמָה שְׁכָתוּב בָּהּ' - אֲסוּר.

ט. אֵיזָה הוּא 'אֲסוּר' הָאֹמֵר בַּתּוֹרָה? הָאוֹמֵר: 'הָרִי עָלַי שְׁלֹא לְאָכּוֹל בְּשָׂר', 'שְׁלֹא אֲשֶׁתָּה יַיִן', 'כִּיּוֹם שְׁמַת בּוֹ רַבּוֹ', 'כִּיּוֹם שְׁנֵהֲרַג גְּדֻלָּיָה בֶּן אַחִיקָם', 'כִּיּוֹם שְׂרָאִיתִי יְרוּשָׁלַיִם בְּחִרְבָּנָה' - אֲסוּר.

י. חִמֵּר בְּנִדְרִים מִכְּשׁוּבוֹעוֹת, שֶׁהַנִּדְרִים נוֹהֲגִין בְּרִשׁוּת וּבְמִצְוָה, מֵה שְׁאִין כֵּן בְּשִׁבּוּעוֹת. חִמֵּר בְּשִׁבּוּעוֹת מִבְּנִדְרִים, שֶׁהַשִּׁבּוּעוֹת נוֹהֲגִת בְּדָבָר שֵׁישׁ בּוֹ מִמֶּשׁ וּבְדָבָר שְׁאִין בּוֹ מִמֶּשׁ, מֵה שְׁאִין כֵּן בְּנִדְרִים. בְּנִדְרִים כִּיצַד? אָמַר: 'קוֹנֵם סֶכָּה שְׁאִינוֹ עוֹשֶׂה', 'לוֹלֵב שְׁאִינוֹ נוֹטֵל', 'תְּפִלִּין שְׁאִינוֹ נוֹתֵן' - אֲסוּר בְּנִדְרִים וּמִתֵּר בְּשִׁבּוּעוֹת. כִּיצַד? אָמַר: 'קוֹנֵם שְׁאִינוֹ יִשֵּׁן, שְׁאִינוֹ מְדַבֵּר, שְׁאִינוֹ מְהַלֵּךְ' - אֲסוּר בְּשִׁבּוּעוֹת וּמִתֵּר בְּנִדְרִים. 'קוֹנֵם פִּי מְדַבֵּר עִמָּךְ, יָדִי עוֹשֶׂה עִמָּךְ, רַגְלִי מְהַלֵּכֶת עִמָּךְ' - אֲסוּר בְּנִדְרִים וְאֲסוּר בְּשִׁבּוּעוֹת.

יא סֵתֵם נִדְרִים לְהַחֲמִיר, מֵה רְאִיתָה לְדוֹר? אָמַר: אִינוֹ יוֹדֵעַ, אֶלָּא שְׂרָאִיתִי חֲבָרִי שֶׁהָיוּ נוֹדְרִין כֵּךְ - אֲסוּר. מִי שֶׁנִּדְרָה וְעָבַר עַל נִדְרוֹ - אִין נִשְׁאַלֵּין לוֹ, עַד שֶׁיִּנְהַג אֲסוּר כִּיּוֹם שֶׁנִּהַג בְּהֵן הַתֵּר; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁנִּדְרוֹ לְזִמְן מְרַבָּה, אֶבֶל בְּזִמְן שֶׁנִּדְרוֹ לְזִמְן מוֹעֵט - דִּיו שְׁלִישִׁים יוֹם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סֵתֵם תְּרוּמָה בִּיהוּדָה - אֲסוּרָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוּק אוֹמֵר: סֵתֵם חֲרָמִין: בְּגֻלִיל - אֲסוּרִין, וּבִיהוּדָה - מִתְרִין.

מִסְכַּת נְדָרִים פָּרָק שְׁנַיִ

ב, א רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: הַרוּצָה לְהִדִּיר אֶת חֵבְרוֹ שְׁיֹאכַל אֶצְלוֹ, וְהִלָּה נֹדֵר שְׁלֹא יֹאכַל אֶצְלוֹ, אִף עַל פִּי שְׁשִׁנְיָהִם נוֹדְרִין, זֶה כְּנֶגֶד זֶה - הָרִי אֵלּוּ נִדְרֵי זְרוּזִין.

בב נְדָרֵי הַבַּאי. אָמַר: 'קוֹנֵם אִם לֹא נִמְנִיתִי עַל פֶּסַח שְׂאֵלֶיהָ שְׁלוֹ שׁוֹקֶלֶת עֲשָׂרִים לִיטְרִין', 'אִם לֹא שְׂתִיתִי יַיִן שְׁלוֹגוּ יָפָה דִּינָר זָהָב', 'אִם לֹא רָאִיתִי נֶחֶשׁ שְׁעָבִיו כְּקוֹרֵת בֵּית הַבַּד', כֶּשֶׁם שְׁנֵדְרֵי הַבַּאי מִתְרוֹת, כֶּךָ שְׁבוּעוֹת הַבַּאי מִתְרוֹת.

בג תּוֹלִין לַהֲרָגִין, לַחֲרָמִין, לְמוֹכְסִין, לַתְרוּמָה וְלִכּוֹתֵי, וְלִבֵּית הַמֶּלֶךְ, וְאִין תּוֹלִין לְהֵן לְיִשְׂרָאֵל.

בד 'הָרִי נְטִיעוֹת הָאֵלוֹ קָרְבָן עַד שִׁיקְצָצוּ', 'טְלִית זֹו קָרְבָן עַד שִׁתְּשָׂרְף', 'פָּרָה זֹו קָרְבָן עַד שִׁתְּשַׁחַט' - כִּיּוֹן שְׁנִקְצָצוּ, וְכִיּוֹן שְׁנִשְׁחָטָה, וְכִיּוֹן שְׁנִשְׁחָטָה - יוֹצֵא לְחֵלִין.

בה הַנּוֹדֵר מִיִּשְׂרָאֵל - אֲסוּר בְּגֵרִים. מִן הַגֵּרִים - מִתֵּר בְּיִשְׂרָאֵל. הַנּוֹדֵר מִיִּשְׂרָאֵל - אֲסוּר בְּכַהֲנִים וּבִלְוִיִּם. מִכַּהֲנִים וְלִוִּים - מִתֵּר בְּיִשְׂרָאֵל. הַנּוֹדֵר מִן הַכַּהֲנִים - מִתֵּר בְּלוִוִּים. מִן הַלְוִיִּם - מִתֵּר בְּכַהֲנִים. מֵאוֹכְלֵי הַשֶּׁמֶן; רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר אֶף בְּכוֹתִים, שִׁישְׂרָאֵל נִהְיִין לוֹ. לּוֹקַח בֵּיתֵר וּמוֹכֵר בְּפָחוֹת, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִין שׁוֹמְעִין לוֹ.

בו אִינוֹ אוֹמֵר (שׁוֹפְטִים יד): "כִּי אָתָּה הוֹלֵךְ לְקַחַת אִשָּׁה מִפְּלִשְׁתִּים", עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים מִגְּלֵי עַרְיוֹת שׁוֹפְכֵי דָמִים לֹא נֶאֱמַר, אֲלֵא הָעֲרָלִים. וְכֵן מְצִינוּ שְׁלֹא נִתְחַתֵּם גְּזוֹר דִּין שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אֲלֵא הָעֲרָלִים, שְׁנֶאֱמַר (יְחִזְקִאל לב): "כֹּלֵם עֲרָלִים" וְגו'. רַבִּי אוֹמֵר: גְּדוּלָה מִלָּה, שְׁכַל מְצוּוֹת שְׁעֵשָׂה אַבְרָהָם אַבִּינוּ, לֹא נִקְרָא שְׁלֵם, עַד שְׁמַל, שְׁנֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית יז): "הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים". דְּבַר אַחַר: גְּדוּלָה מִלָּה, שְׁאֵלְמָלָא הִיא, לֹא נִתְקִימוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שְׁנֶאֱמַר (יְרֵמְיָהוּ לג): "אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי".

בז אִין בֵּין הַמּוֹדֵר הַנָּאָה מִחֲבֵרוֹ סֵתֵם לְמוֹדֵר הַיִּמְנּוֹ מֵאֲכָל אֲלֵא דְרִיסַת הַרְגֵל, וְכֻלָּים שְׂאִין עוֹשִׂין בְּהֵן אֲכָל נֶפֶשׁ. הַמּוֹדֵר הַנָּאָה מִחֲבֵרוֹ וּמַת - מְבִיא לוֹ אָרוֹן

וְתִכְרִיכִין, חֲלִילִין וּמְקוֹנְנוֹת, שְׂאִין הַנָּאָה לְמִתִּים. מְעוֹדוֹת - עוֹדוֹת מְמוֹן וְעוֹדוֹת נֶפֶשׁוֹת. חוּלָה - נִכְנָס לְבַקְרוֹ. הָיָה לוֹ חוּלָה - אִינוֹ נִכְנָס וּמְבַקְרוֹ, וְשׁוֹאֵל בְּשְׁלוֹמוֹ. הָיָה כֵהֵן - זוֹרֵק עָלָיו דָּם חֲטָאתוֹ וְדָם אֲשָׁמוֹ מִפְּנֵי דְרִכֵּי שְׁלוֹם, וְרוֹחֵץ עִמּוֹ בְּמַרְחֵץ, וְיִשֵּׁן עִמּוֹ בְּמִטָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַל הַקְּטָנָה בִּימּוֹת הַחֲמָה וְעַל הַגְּדוּלָה בִּימּוֹת הַגְּשָׁמִים, רוֹחֵץ עִמּוֹ בְּאִמְבָּטֵי גְדוּלָה וּמוֹזֵעַ עִמּוֹ בְּמַרְחֵץ קְטָנָה.

בח הַמּוֹדֵר הַנָּאָה מִחֲבֵרוֹ בְּפְנֵי שְׁבִיעִית - לֹא יוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְאִינוֹ אוֹכֵל מִן הַנְּטִיעוֹת. בְּשְׁבִיעִית - יוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְאוֹכֵל מִן הַנְּטִיעוֹת.

בט 'דְּבַר זֶה הַקִּדְשׁ', וְאֲכָלָה, בֵּין הוּא בֵּין חֲבֵרוֹ - הָרִי זֶה מְעַל, לְפִיכֶךָ יֵשׁ לָהּ פְּדִיוֹן. אִם אָמַר: 'הָרִי הוּא עָלַי', וְאֲכָלָה - מְעַל בְּטוֹבַת הַנָּאָה. אֲכָלָה אַחַר - הָרִי זֶה לֹא מְעַל, לְפִיכֶךָ אִין לָהּ פְּדִיוֹן; דְּבַרֵּי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: זֶה לֹא מְעַל, וְהָלָה נוֹטֵל וְאוֹכֵל. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: שְׁנֵדְרוֹ קֵדָם לְהַפְּקָרוֹ.

בי כֶּשֶׁם שְׁשִׁנְיָהִם אֲסוּרִים לְדוֹר בְּחֻצָּר, כֶּךָ שְׁנִיָּהִם אֲסוּרִין לְדוֹר בְּמִבּוּי. כֶּשֶׁם שְׁשִׁנְיָהִם אֲסוּרִין לְגִדְל תַּנְגּוּלִין, כֶּךָ שְׁנִיָּהִם אֲסוּרִין לְגִדְל בְּהֵמָה דְקָה.

ביא הָיָה אֶחָד מֵהֵן רֵאוּי לְהַדִּיר אַחֲרֵים הַנָּאָה עַל חֲלָקוֹ - כּוֹפִין אֶת הַרְגִיל לְמַכּוֹר אֶת חֲלָקוֹ. רַחֲבָה שְׁדֵרֶךְ הַרְבִּים מִפְּסֻקְתָּה - הָרִי הוּא שֶׁל עוֹלֵי כָּבֵל, אִין דֵּרֶךְ הַרְבִּים מִפְּסֻקְתָּה - הָרִי הוּא שֶׁל אֲנָשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר.

ביב הַמּוֹדֵר הַנָּאָה מְעִירוֹ אוֹ מְבַנֵּי עִירוֹ, וּבָא אַחַר וַיֵּשֶׁב שָׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם - מִתֵּר בוֹ. מִיּוֹשְׁבֵי עִירוֹ וּבָא אַחַר וַיֵּשֶׁב שָׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם - אֲסוּר בוֹ. הַמּוֹדֵר הַנָּאָה מִחֲבֵרוֹ בְּפְנֵי - אִין נִשְׁאֲלִין לוֹ אֲלֵא בְּפְנֵיו, שְׁלֹא בְּפְנֵיו - נִשְׁאֲלִין לוֹ בְּפְנֵיו וְלֹא בְּפְנֵיו.

מִסְכַּת נְדָרִים פָּרָק שְׁלִישִׁי

ג, א הַנּוֹדֵר מִן הַתְּבַשִּׁיל - אָסוּר בְּצִלֵּי וּבִשְׁלֵקוֹת וּבִמְבַשֵּׁל וְאָסוּר בְּאֵימְרוֹת רְכוּת, מִפְּנֵי שֶׁהַחֹלִים אוֹכְלִין בְּהֵן פֶּתִן.

ג, ב הַנּוֹדֵר מִן הַיּוֹרֵד לְקַדְרָה - מֵתֵר בַּיּוֹרֵד לְאֶלְפֶס. בַּיּוֹרֵד לְאֶלְפֶס - אָסוּר בַּיּוֹרֵד לְקַדְרָה. מִן הַנּוֹעֲשִׂין בַּקַּדְרָה - מֵתֵר בְּנֹעֲשִׂין בְּאֶלְפֶס. מִן הַנּוֹעֲשִׂין בְּאֶלְפֶס - מֵתֵר בְּנֹעֲשִׂין בַּקַּדְרָה. מִן הַיּוֹרֵד לְתַנּוּר - אֵין אָסוּר אֶלָּא מִן הַפֶּת בְּלִבָּד. מִן הַנּוֹעֲשִׂין בְּתַנּוּר - אָסוּר בְּכָל הַנּוֹעֲשִׂין בְּתַנּוּר. הַנּוֹדֵר מִן הַקָּיִם - מֵתֵר בְּגִבְיָהּ. מִן הַגִּבְיָהּ - מֵתֵר בְּקִיָּם. הַנּוֹדֵר מִן הַרְטָב - מֵתֵר בְּקִיפָה. מִן הַקִּיפָה - מֵתֵר בְּרְטָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אָמַר 'קוֹנֵם בֶּשֶׁר שְׂאֵנֵי טוֹעִים' - אָסוּר בּוֹ בְּרְטָבוֹ וּבְקִיפָה. 'מִן הַשָּׁמֶן' - מֵתֵר בְּשָׁמֶן שְׁמֵשְׁמִין. וּמִקוֹם שְׁמֵסֵתְפָקִין בְּשָׁמֶן שְׁמֵשְׁמִין - אָסוּר אִף בְּשָׁמֶן שְׁמֵשְׁמִין.

ג, ג רַבִּי יְהוּדָה בֵּן בְּתִירָה אוֹמֵר: כָּל שֵׁשׁ תּוֹלְדָתוֹ קְרוּיָה עָלָיו וְנִדֵּר מִמֶּנּוּ - אָסוּר פְּיוּצָא בּוֹ. מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוֹ - אָסוּר בּוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֵת שְׁדַרְכוֹ לְאָכּוֹל וְדַרְךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְאָכּוֹל, וְנִדֵּר הַיִּמְנוֹ - מֵתֵר בַּיּוֹצֵא הַיִּמְנוֹ. מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוֹ - מֵתֵר בּוֹ. אֵת שְׂאִין דְּרָכוֹ לְאָכּוֹל, אֲבָל דַּרְךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְאָכּוֹל וְנִדֵּר מִמֶּנּוּ, לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא בַּיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ.

ג, ד הַנּוֹדֵר מִן הַצָּמֵר - מֵתֵר בְּפִשְׁתָּן. מִן הַפִּשְׁתָּן - מֵתֵר בְּצָמֵר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֵת שְׁדַרְכוֹ לְהִתְכַּסּוֹת, וְדַרְךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהִתְכַּסּוֹת, וְנִדֵּר הַיִּמְנוֹ - אָסוּר בַּיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ. מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוֹ - אָסוּר בּוֹ. אֵת שְׁדַרְכוֹ לְהִתְכַּסּוֹת וְאֵין דַּרְךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהִתְכַּסּוֹת, וְנִדֵּר הַיִּמְנוֹ - מֵתֵר בַּיּוֹצֵא הַיִּמְנוֹ. מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוֹ - מֵתֵר בּוֹ. אֵת שְׂאִין דְּרָכוֹ לְהִתְכַּסּוֹת, אֲבָל דַּרְךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהִתְכַּסּוֹת וְנִדֵּר מִמֶּנּוּ - לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא בַּיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ.

ג, ה הַנּוֹדֵר מִן הַבֶּשֶׂר - אָסוּר בְּכָל מִין בֶּשֶׂר. אָסוּר בְּרֹאשׁ וּבְרַגְלִים וּבְקַרְבִּים וּבְקַנְהָ בְּעוֹפוֹת, וּמֵתֵר בְּבֶשֶׂר דְּגָיִם וּחֲגָבִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַנּוֹדֵר מִן הַבֶּשֶׂר אָסוּר בְּכָל מִין בֶּשֶׂר, וּמֵתֵר בְּרֹאשׁ וּבְרַגְלִים וּבְקַרְבִּים, וּבְקַנְהָ, וּבְעוֹפוֹת, וּמֵתֵר בְּבֶשֶׂר דְּגָיִם וּחֲגָבִים. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: קְרִבִּין לֹאוּ בֶּשֶׂר וְאֶכְלִיהוֹן לֹאוּ אֵינֵשׁ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: קוֹנֵם דָּג שְׂאֵנֵי טוֹעִים אָסוּר בְּגִדּוּלִים וּמֵתֵר בְּקֻטְנִים, דְּגָיִם שְׂאֵנֵי טוֹעִים - אָסוּר בְּגִדּוּלִים וְאָסוּר בְּקֻטְנִים.

ג, ו הַנּוֹדֵר מִן הַיָּרֵק בְּשָׁבִיעִית - אָסוּר בַּיָּרֵקוֹת שְׂדֵה. מִן הַדְּלוּעִין - אֵין אָסוּר אֶלָּא דְּלַעַת יְוֹנִית בְּלִבָּד. מִן הַכְּרוּב - אָסוּר בְּאֶסְפְּרָגִיס. מִן הָאֶסְפְּרָגִיס - מֵתֵר בְּכְרוּב. מִן הַכְּרִישִׁין, מְקוֹם שְׁקוֹרִין לְקַפְלוּטוֹת כְּרִישִׁין - אָסוּר בְּקַפְלוּטוֹת. מִן הַקַּפְלוּטוֹת - מֵתֵר בְּכְרִישִׁין. מִן הַבְּצָלִים - אָסוּר בְּכִנִּי בְּצָלִין. וְרַבִּי יוֹסִי מֵתִיר. מִבְּנֵי בְּצָלִים - מֵתֵר בְּבְצָלִים. מִן הַעֲדָשִׁים - אָסוּר בְּאֵשִׁישִׁים. וְרַבִּי יוֹסִי מֵתִיר. מִן הָאֵשִׁישִׁים - מֵתֵר בְּעֲדָשִׁים. מִן הַשּׁוּם - אָסוּר בְּמַקְפָּה. וְרַבִּי יוֹסִי מֵתִיר בְּמַקְפָּה. בְּמַקְפָּה - מֵתֵר בְּשׁוּם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קוֹנֵם גְּרִיס שְׂאֵנֵי טוֹעִים - מֵתֵר בַּחֲזִין וְאָסוּר בְּמִבְשָׁלִים. חֹטֵה שְׂאֵנֵי טוֹעִים - מֵתֵר לְכוֹס וְאָסוּר לְאֶפּוֹת. חֹטֵן שְׂאֵנֵי טוֹעִים - אָסוּר לְכוֹס וְאָסוּר לְאֶפּוֹת.

מִסְכַּת נְדָרִים פָּרָק רְבִיעִי

ד, א הַנּוֹדֵר מִפְּרוֹת הַשְּׂנֵה - אָסוּר בְּכָל פְּרוֹת הַשְּׂנֵה, וּמֵתֵר בְּגִדִּים וּבִטְלָאִים, וּבַחֲלָב, וּבְגוֹזְלוֹת. אִם אָמַר: "גְּדוּלֵי שְׂנֵה שְׂאֵנֵי טוֹעִים" - אָסוּר בְּכֻלָּן. הַנּוֹדֵר מִן הַקֵּיץ - אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִן הַתְּאֵנָה בְּלִבָּד. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: עֲנָבִים בְּכָלל תְּאֵנִים. הַנּוֹדֵר מִן הַתְּאֵנִים - אָסוּר בְּקִשׁוּאִין וּבְדְלוּעִין וּבְמִלְפָּפוֹנוֹת, וּמֵתֵר בְּפְרוֹת הָאֵילָן. הַנּוֹדֵר מִן הַתִּירוֹשׁ - אָסוּר בְּכָל מִינֵי מְתִיקָה, וּמֵתֵר בַּיִין. הַנּוֹדֵר מִן הַתְּבַלִּין - אָסוּר בַּחֲזִין וּמֵתֵר בְּמִבְשָׁלִין. אִם אָמַר:

"הרי הן על פי והרי הן עלי" – אסור בהן, בין חיינן בין מבשלין.

דב, הנודר מן הפת – אינו אסור אלא בפת הבא מחמשת המינין בלבד. הנודר מן הדגן אסור אף בפול המצרי יבש ומתור בלח ומתור בארז ובחלקיה ובטרגיס ובטיסני. הנודר מן הכסות אסור בפנדא¹, ובפסקייא, ובסקורטיא, ובקטבלא, ואנפילא, ובמפליא, ובמכנסים וכובע. ומתור בשק וביריעה ובחמילה.

דג, כיצד? אמר רבי יהודה: הכל לפי הנודר. היה לבוש צמר והצר², ואמר: "קונם צמר עולה עלי" – אסור ללבש ומתור לטעון. היה טעון פשתן והזיע, ואמר: "קונם פשתן עולה עלי" – מתור ללבש ואסור לטען.

דד, "קונם כפר זה שאני טועם אם אלה למקום פלוני למחר", אם אכל – הרי הוא לא ילך. אם הלך – הרי הוא ב"לא יחל דברו", אף נדרים שאמרנו מתרין, מנין שלא יהא אדם נודר בהן על מנת לבטלן? תלמוד לומר (במדבר ל): "לא יחל דברו" – שלא יעשה דבריו חלין. דבר אחר: "לא יחל דברו" – אפלו חכם אין מפר נדרו לעצמו.

דה, אמר לו: "השאלני קרדמך!" אמר: "קרדם שאני קנוי קונם"³. "נכסים עלי אם יש לי קרדם" – בידוע שאין לו קרדם. הנודר עד הקיץ בגליל וירד לעמקים, אף על פי שהגיע הקיץ בעמקים – אסור עד שיגיע הקיץ בגליל.

דו, אמר רבי יוסי: בראשונה היו אומרים – המודר הנאה מחברו סתם עד הפסח אסור עד שחייטת הפסח. משחרב בית המקדש אמרו: 'כל היום כלו אסור! זה הכלל: כל שזמנו קבוע, ואמר 'עד לפני' – רבי מאיר אומר: אסור עד שיגיע. רבי יוסי אומר: אסור עד שיצא, עד שיפסקו גשמים, עד לילי יום טוב הראשון של פסח, עד שייעקרו סכות – אסור עד לילי יום טוב אחרון של חג. עד אדר הראשון, אם היתה שנה מעברת – נותנין לו עד אדר שני (בספר אחר: אסור עד אדר שני).

דז, האומר לחברו: 'קונם שאני נהנה לך אם אין אתה בא ונוטל לבניך כור אחד חטים ושתי חבית של יין' וארעו אנס או משתה או גשמים – מתור. ואם לאו – לעולם אסור עד שיפר את נדרו על פי חכם; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אף זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, יאמר לו: "כלום אמרת אלא מפני כבודי? זהו כבודי!" וכן האומר לחברו: "קונם שאי אתה נהנה לי אם אי אתה נותן לבני כור אחד של חטים ושתי חביות של יין".

דח, היה מסרב בחברו שיאכל אצלו בתוך המשתה, ואמר: "קונם לביתך שאני נכנס" – בתוך המשתה אסור. לאחר המשתה – מתור. רבי יהודה אומר: היה מסרב בחברו בתוך הרגל שיאכל אצלו, ואמר: קונם לביתך שאני נכנס, בתוך הרגל – אסור. לאחר הרגל – מתור. היה מסרב בחברו שיאכל אצלו במשתה, ואמר: קונם ביתך שאני נכנס – תוך המשתה אסור. לאחר המשתה – מתור. אמר: "קונם לביתך שאני נכנס, וטפת צונן שאני טועם לך" – מתור לכנס ולרחץ עמו בצונן, ואסור לאכול ולשתות.

1 אבנט הלול שהוגרים בו.

2 חגר"א גרים והצנה – היינו שהיה לו קר

ובפנים לא תקנו כי לא מוכן איד לתקן.

3 אם קניתי קרדום – יהא קרדום זה אסור עלי

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה ית כל כְּנֹשֶׁת דְּבַנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לְהוֹן וַיִּתְּנֵם דְּפָקִיד יְיָ לְמַעַבְד יְתֵהוֹן:

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה – לְמַחֲרָת יוֹם הַכַּפּוּרִים כְּשֶׁיִּרְד מִן הַקֶּהַר. וְהוּא לְשׁוֹן הַפְּעִיל, שְׂאִינוּ אוֹסֵף אַנְשִׁים בְּיָדֵים, אֲלֵא הוּן נְאֻסְפִין עַל פִּי דְבוּרוֹ; וְתַרְגּוּמוֹ "וְאֶכְנִישׁ".

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה יוֹמִין תְּתַעַבְד עֲבִידְתָּא וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה יְהִי לְכֶם קֹדֶשׁ שַׁבָּת שַׁבְתוֹן לִי-הוּא כְּלִי-הַעֲשֵׂה בּוֹ עֲבִידְתָּא יְתִקְטִיל:

שַׁשְׁת יָמִים – הַקָּדִים לְהֶם אֲזַחְרַת שַׁבָּת לְצוּוֵי מְלֹאכֶת הַמְּשָׁכָן, לֹמַר שְׂאִינוּ דוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְתָּא וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְיָ לְמַעַבְד יְתֵהוֹן:

לֹא תַבְעֲרוּ אִשׁ – יֵשׁ מְרֻבּוֹתֵינוּ אוֹמְרִים: הַבְּעָרָה לְלֹא יִצְאָת, וְיֵשׁ אוֹמְרִים: לְסַלֵּק יִצְאָת.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה לְכָל כְּנֹשֶׁת דְּבַנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִימַר דִּין פְּתַגְמָא דְּפָקִיד יְיָ לְמִימַר:

זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' – לִי לֹאמַר לְכֶם.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְתָּא וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְיָ לְמַעַבְד יְתֵהוֹן:

נְדִיב לְבוֹ – עַל שֵׁם שְׁלֹבּוֹ נוֹדְבוֹ, קְרוֹי נְדִיב לְב. כְּכַר פְּרִשְׁתִּי נְדַבַת הַמְּשָׁכָן וּמְלֹאכְתוֹ בְּמִקּוֹם צְנוּתָם.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וַאֲרַגְנָא וַצְּבַע זְהוּרִי וּבוּיָץ וּמַעֲזִי:

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה דְּדַכְרֵי מְסַמְקֵי וּמַשְׁכֵּי סְסֻגּוּנָא וְאַעֲזֵי שְׁטִין:

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה לְאַנְהָרוּתָא וּבוֹסְמֵיָא לְמַשַּׁח רְבוּתָא וְלִקְטָרֶת הַסַּמִּים:

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וַאֲבָנֵי שְׁהֵם וַאֲבָנֵי מְלֹאִים לְאַפּוֹד וְלַחֲשׁוֹן:

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה לְכָל חַפְיָמֵי לְבָא דְּבַכּוֹן יִיתוֹן וְיַעֲבְדוֹן יְתֵהוֹן פֶּל דְּפָקִיד יְיָ:

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה יְתֵהוֹן מְשַׁכְּנָא יְתֵהוֹן חוּפְאֵיהּ פּוּרְפוּהִי דְּפוּהִי עֲבָרוּהִי עֲמוּדוּהִי וְסַמְכוּהִי:

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה – יְרִיעוֹת הַתְּחַתּוֹנוֹת הַנְּרָאוֹת בְּתוֹכּוֹ קְרוּוִים מְשָׁכָן. אֶת אֶהְלוֹ – הִיא אֶהְל יְרִיעוֹת עֲזִים הַעֲשׂוֹי לַגַּג. וְאֶת מְכַסְּהוֹ – מְכַסֵּה עוֹרוֹת אֵילִים וְהַתְּחָשִׁים.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וַאֲתֵהָאָרְן וְאֶת-בְּדִיו וְאֶת-הַפְּתָרֶת וְאֶת פְּרֹכֶת הַמְּסָדָה:

וְאֶת פְּרֹכֶת הַמְּסָדָה – פְּרֹכֶת הַמְּחִיצָה. כָּל דְּבַר הַמַּגּוֹן, בֵּין מְלַמְעֵלָה בֵּין מְכַנְגָד, קְרוּי מְסָדָה וְסָדָה; וְכֹן: "שְׁכַת בַּעֲדוֹ", "הַגְּנִי שֹׁף אֶת דְּרַכָּה".

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וַאֲתֵהָאָרְן וְאֶת-בְּדִיו וְאֶת-הַפְּתָרֶת וְאֶת פְּרֹכֶת הַמְּסָדָה:

לְחֶם הַפָּנִים – כְּכַר פְּרִשְׁתִּי, עַל שֵׁם שְׁהִיוּ לוֹ פָּנִים לְכָאן וּלְכָאן, שְׁהוּא עֲשׂוֹי כְּמִין תְּבָה פְּרוּצָה.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם:
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וַאֲתֵהָאָרְן וְאֶת-בְּדִיו וְאֶת-הַפְּתָרֶת וְאֶת פְּרֹכֶת הַמְּסָדָה:

ואת פליה – מלקסום ומחטות. גרותיה – לוצי"ש ׀ בלע"ז, ביזכים שהשמן והפתילות נתונין בהן. ואת שמן המאור – אף הוא צריך סכמי לב, שהוא משנה משאר שמנים, כמו שמפורש במנחות: מגרגרו בראש הנית, והוא פתית ונד.

ואת מזבח הקטרת ואת בדיו ואת שמן המשחה ואת מדבחה דקטרת בוסמיא ואת אריחיה ואת משחא ואת קטרת הסמים ואת מסד הפתח לפתח המשכן: דרבותא ואת קטרת בוסמיא ואת פרסא דתרעא לתרע משכנא:

מסד הפתח – וילון שלפני המזרח, שלא היו שם קרשים ולא יריעות.

את ׀ מזבח העלה ואת מכבד הנחשת אשר-לו את-בדיו ואת-כל-כליו את-הכיר ואת-כפו: ית מדבחה דעלתא וית סרדא דנחשא דיליה ית אריחיה וית כל מגוהי ית פיורא וית בסיסיה:

את קלעי החצר את-עמדיו ואת-אדניה ואת מסד ושער החצר: ית סרדי דרתא ית עמודיה וית סמכהא וית פרסא דתרע דרתא:

את עמדיו ואת אדניה – הרי חצר קרוי כאן לשון זכר ולשון נקבה; וכן דברים הרבה. ואת מסד השער – וילון פרוש לצד המזרח, עשרים אמה אמצעיות של רחב החצר, שהיה תלשים רחב. וסתומין הימנו לצד צפון חמש עשרה אמה, וכן לדרום, שנאמר: "וחמש עשרה אמה קלעים לפתח".

את-יתדת המשכן ואת-יתדת החצר ואת-מיתריהם: ית ספי משכנא וית ספי דרתא וית אטוניהו: יתדות – לתקע ולקשר בהם סופי היריעות בארץ, שלא ינועו ברוח. מיתריהם – חבלים לקשר.

את-בגדי השרד לשרת בקדש את-בגדי הקדש לאהרן הפהו ואת-בגדי בגיו לכהן: ית לבושי שמושא לשמשא בקודשא ית לבושי קודשא לאהרן פהנא וית לבושי בנוהי לשמשא:

בגדי השרד – לכסות הארון והשלחן והמנורה והמזבחות בשעת סלוק מסעות.

וניצאו כל-עדת בני-ישראל מלפני משה: ונפקו כל כנשתא דבני ישראל מן קדם משה: שני

ויבאו כל-איש אשר-נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את-תרומת י-הוה למלאכת אהל מועד ולכל-עבדתו ולבגדי הקדש: ואתו כל גבר דאתרעי לביה וכל דאשלימת רוחיה עמיה איתיאו ית אפרשותא קדם יי לעבידת משכן זמנא ולכל פולחניה וללבושי קודשא:

ויבאו האנשים על-הנשים כל ׀ נדיב לב הביאו חח ונדם וטבעת וכומז כל-פלי זהב וכל-איש אשר הגיף תנופת זהב לי-הוה: ומיתן גובריא על נשיא כל דאתרעי לביה איתיאו שירין ושבין ועזקן ומחוד כל מן דזהב וכל גבר דארים ארמות דהבא קדם יי:

על הנשים – עם הנשים וסמוכין אליהם. חח – הוא תכשיט של זהב עגל, נתון על הזרוע; והוא הצמיד. וכומז – פלי זהב הוא, נתון כנגד אותו מקום לאשה. ורבותינו פרשו שם "כומז", כאן מקום זמה.

וכל-איש אשר-נמצא אתו תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וערת אילם מאדמים וערת תחשים הביאו: וכל גבר דאשתכח עמיה תכלא וארגנא וצבע זהורי ובוץ ומעזי ומשפי דדכרי מסמקי ומשפי ססגונא איתיאו:

וכל איש אשר נמצא אתו – תכלת או ארגמן או תולעת שני או עורות אילים או תחשים, כלם הביאו.

כל-מרים תרומת כסף ונחשת הביאו את תרומת י-הוה וכל אשר נמצא אתו עצי שטים לכל-מלאכת העבודה הביאו: כל דארים ארמות כסף ונחש איתיאו ית אפרשותא קדם יי וכל דאשתכח עמיה אעי שטין לכל עבידת פולחנא איתיאו:

וכל-אשה חכמת-לב בגדיה טוו וביאו מטנה את-תכלת ואת-הארגמן את-תולעת השני ואת-השש: וכל אתתא חכימת לבא בידהא עזלא ומיתן כד עזיל ית תכלא וית ארגנא ית צבע זהורי וית בוץא:

וְכָל-הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לְבִן אֲתָנָה בְּחֻמָּה טָוּוּ אֵת-
הָעֵינָיִם: וְכָל נְשִׂיא דְאֲתָרְעִי לְבָהוֹן עֲמָהוֹן בְּחֻמָּא עֲזָלוּ יְת
מַעֲזִיא:

טָוּוּ אֵת הָעֵינָיִם – היא היתה אֲמָנוּת יִתְרָה, שְׁמַעַל גְּבֵי הָעֵינָיִם הָיוּ טָוּוּיִן אוֹתָם.

וְהַנְּשָׂאִים הִבִּיאוּ אֵת אַבְנֵי הַשֵּׁהָם וְאֵת אַבְנֵי הַמְּלֵאִים
לְאִפּוֹד וּלְחֹשֶׁן: וְרַבְרַבִּיא אִיתִיאוּ יְת אַבְנֵי בּוּרְלָא וְיְת אַבְנֵי אִשְׁלָמוּתָא
לְשִׁקְעָא בְּאִיפּוֹדָא וּבְחֹשֶׁןָא:

וְהַנְּשָׂאִים הִבִּיאוּ – אָמַר רַבִּי נֶתָן: מָה רָאוּ נְשִׂאִים לְהַתְנַדֵּב בְּחֻמָּתָא הַמְּזַבֵּחַ בְּתַחֲלָה, וּבְמִלְאֶתָהּ הַמִּשְׁכָּן לֹא הִתְנַדְּבוּ בְּתַחֲלָה? אֵלָּא כִּי אָמְרוּ
נְשִׂאִים: יִתְנַדְּבוּ צְבוּר מִה שְׁמַתְנַדְּבִים, וּמִה שְׁמַחֲסָרִים – אָנוּ מִשְׁלִימִין אוֹתוֹ. כִּינּוּן שֶׁהַשְּׁלִימוּ צְבוּר אֵת הַכֹּל, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהַמְּלֵאכָה הִיְתָה דַּיִם",
אָמְרוּ נְשִׂאִים: מָה עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת? "הִבִּיאוּ אֵת אַבְנֵי הַשֵּׁהָם" וְגוֹמֵר. לְכִי הִתְנַדְּבוּ בְּחֻמָּתָא הַמְּזַבֵּחַ תַּחֲלָה. וּלְפִי שְׁנַתְעַצְלוּ מִתַּחֲלָה, נְחַסְרָה אוֹת
מִשְׁמָם: "וְהַנְּשָׂאִים" כְּתִיב.

וְאֵת-הַבָּשָׂם וְאֵת-הַשֶּׁמֶן לְמֵאֹר וּלְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה
וּלְקַטְרֵת הַסָּמִים: וְיְת בּוּסְמָא וְיְת מִשְׁחָא לְאַנְהָרוּתָא וּלְמִשַׁח רְבוּתָא
וּלְקַטְרֵת בּוּסְמִיא:

כָּל-אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר נָדַב לָבָם אֲתָם לְהִבְיֹא לְכָל-
הַמְּלֵאכָה אֲשֶׁר צִוָּה י-הוָה לַעֲשׂוֹת בְּיַד-מֹשֶׁה
הִבִּיאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל נִדְבָה לִי-הוָה:

שְׁלִישִׁי וְיִתְרָה שָׁלַח מִרְיָם הִנֵּה.
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּ קָרָא י-הוָה בְּשֵׁם
בְּצַלְלָל בֶּן-אוּרִי בֶן-חֹר לְמַטֵּה יְהוּדָה:

חֹר – בְּנֵה שָׁל מִרְיָם הִנֵּה.
וַיִּמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ א-לֹהִים בְּחֻמָּה בְּתַבּוּנָה וּבְדַעַת
וּבְכָל-מְלָאכָה: וְאֲשֵׁלִים עֲמִיה רוּחַ מִן קָדָם יְיָ בְּחֻמָּא בְּסוּכְלַתְנוּ
וּבְמַדְעָא וּבְכָל עֲבִידָא:

וּלְחֹשֶׁב מַחְשָׁבַת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת:
וּבַתְרַשֵׁת אָבֹן לְמִלְאֵת וּבַתְרַשֵׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל-
מְלָאכָת מַחְשָׁבַת: וְלֹא-לֶפָא אֲמַנּוֹן לְמַעַבְדַּ בְּדַהֲבָא וּבְכֶסֶף וּבַנְּחֹשֶׁא:
וּבְאוּמָנוּת אָבֹן טָבָא לְאִשְׁלָמָא וּבַנְּגָרוּת אַעֲא לְמַעַבְדַּ
בְּכָל עֲבִידַת אוּמָנּוֹן:

וּלְהוֹרֹת נֶתָן בְּלָבוֹ הוּא וְאַהֲלִיאֵב בֶּן-אַחִיסָמֶד
לְמַטֵּה-דָּן: וְלֹא-לֶפָא יְהֵב בְּלַבִּיה הוּא וְאַהֲלִיאֵב בֶּר אַחִיסָמֶד
לְשִׁבְטָא דָּדָן:
וְאַהֲלִיאֵב – מִשְׁבֵּט דָּן, מִן הַיְרֻדִין שְׁבִיבְטָיִם, מִבְּנֵי הַשְּׁפָחוֹת. וְהַשְּׁנֵהוּ הַמְּקוֹם לְבְּצַלְלָל לְמִלְאֶתָהּ הַמִּשְׁכָּן, וְהוּא מְגֹדֹלֵי הַשְּׁבִטִים, לְקַיִם מִה
שֶׁנֶּאֱמַר: "וְלֹא נִכְר שׁוֹעַ לְפָנַי דָּל".

מִלָּא אֲתָם חֻמָּת-לֵב לַעֲשׂוֹת כָּל-מְלָאכָת
תְּרַשׁ וְחֹשֶׁב וְרָקִם בְּתַבְּלָת וּבְאַרְגָּמָן בְּתוֹלְעַת הַשָּׁנִי
וּבְנִשׁ וְאַרְגָּ עֲשִׂי כָּל-מְלָאכָה וְחֹשְׁבֵי מַחְשָׁבַת:
אֲשֵׁלִים עֲמָהוֹן חֲפִימוֹת לְפָא לְמַעַבְדַּ כָּל עֲבִידַת נְגָר
וְאוּמָן וְצִיִּיר בְּתַכְלָא וּבְאַרְגָּנָא בְּצַבֵּעַ זְהוּרִי וּבְבוּצָא
וּמְחֵי עֲבָדֵי כָּל עֲבִידָא וּמְלִפֵי אוּמָנּוֹן:

וְעִשָּׂה בְּצַלְלָל וְאַהֲלִיאֵב וְכָל אִישׁ חֻמָּת-לֵב אֲשֶׁר
נָתַן י-הוָה חֻמָּה וְתַבּוּנָה בְּהִמָּה לְדַעַת לַעֲשׂוֹת אֵת-
כָּל-מְלָאכָת עֲבַדַת הַקָּדָשׁ לְכָל אֲשֶׁר-צִוָּה י-הוָה:
וְיַעֲבִיד בְּצַלְלָל וְאַהֲלִיאֵב וְכָל גְּבַר חֲפִים לְפָא דִּיהֵב יְיָ
חֻמָּתָא וְסוּכְלַתְנוּתָא בְּהוֹן לְמַדְעָא לְמַעַבְדַּ יְת כָּל
עֲבִידַת פּוֹלְחָן קוֹדֶשֶׁא לְכָל דְּפַקִּיד יְיָ:

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל-בְּצַלְלָל וְאֶל-אַהֲלִיאֵב וְאֶל כָּל-אִישׁ
חֻמָּת-לֵב אֲשֶׁר נָתַן י-הוָה חֻמָּה בְּלָבוֹ כָּל אֲשֶׁר
נָשָׂאוּ לָבוֹ לְקַרְבָּה אֶל-הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ:
וּקְרָא מֹשֶׁה לְבְּצַלְלָל וְלְאַהֲלִיאֵב וְלְכָל גְּבַר חֲפִים לְפָא
דִּיהֵב יְיָ חֻמָּתָא בְּלַבִּיה כָּל דְּאֲתָרְעִי לְבִיה לְמַקְרַב
לְעֲבִידַתָא לְמַעַבְדַּ יְתָהּ:

וּנְסִיבוּ מִן קֶדֶם מִשָּׁה ית כָּל אַפְרָשׁוֹתָא דְאִיתִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעִבְדַת פּוֹלְחַן קוֹדֶשׁא לְמַעְבַּד יְתָה וְאֲנּוּן מִיתָן לִיה עוֹד נְדָבְתָא בְּצַפְרָא בְּצַפְרָא:

וַיִּקְחׁוּ מִלִּפְנֵי מִשָּׁה אֶת כָּל־הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הֵבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִלְאכַת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהֵם הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר:

וְאֵתוּ כָּל חֲפִימֵי דְעִבְדִּין ית כָּל עִבְדַת קוֹדֶשׁא גְבַר גְּבַר מַעְבִּידְתִּיה דְאֲנּוּן עִבְדִּין:

וַיָּבֹאוּ כָּל־הַחֲכָמִים הַעֲשִׂים אֶת כָּל־מִלְאכַת הַקֹּדֶשׁ אִישׁ־אִישׁ מִמִּלְאכְתּוֹ אֲשֶׁר־הֵמָּה עֹשִׂים:

וְאָמְרוּ לְמִשָּׁה לְמִימַר מִסָּגֵן עֲמָא לְאִיתָהּ מִסַּת פּוֹלְחָנָא לְעִבְדַתָּא דְפִקִּיד יִי לְמַעְבַּד יְתָה:

וַיֹּאמְרוּ אֶל־מִשָּׁה לֵאמֹר מֵרַבִּים הָעָם לְהֵבִיא מִדֵּי הָעֲבֹדָה לְמִלְאכָה אֲשֶׁר־צִוָּה יְ-הוָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ:

מדי העבודה – יותר מפדי צרף העבודה.

וּפִקִּיד מִשָּׁה וְאֵעֲבְרוּ כְרוֹז בְּמִשְׁרִיתָא לְמִימַר גְּבַר וְאֵתָא לֹא יַעְבְּדוּן עוֹד עִבְדַתָּא לְאַפְרָשׁוֹת קוֹדֶשׁא וּפְסַק עֲמָא מִלְאִיתָהּ:

וַיִּצְוּ מִשָּׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּמַחְנֵה לֵאמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אֶל־יַעֲשׂוּ־עוֹד מִלְאכָה לְתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּפְּלֵא הָעָם מִהָבִיא:

ויפלא – לשון מניעה.

וְעִבְדַתָּא הֵנָּה מִסַּת לְכָל עִבְדַתָּא לְמַעְבַּד יְתָה וַיִּתְּרָת:

וְהַמְּלָאכָה הַיְתָה דַּיָּם לְכָל־הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהוֹתֵר:

וְהַמְּלָאכָה הַיְתָה דַּיָּם לְכָל הַמְּלָאכָה – וּמִלְאכַת הַהֶבְאָה הַיְתָה דַּיָּם שֶׁל עוֹשֵׂי הַמִּשְׁכָּן לְכָל הַמְּלָאכָה שֶׁל מִשְׁכָּן לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ וְלְהוֹתֵר. וְהוֹתֵר – כְּמוֹ "וְהִכְבַּד אֶת לְבוֹ"; "וְהִכּוֹת אֶת מוֹאֵב".

פְּרִשְׁת הִרְיַעוֹת

רביעי

וְעִבְדוּ כָּל חֲפִימֵי לְבָא בְּעִבְדֵי עִבְדַתָּא ית מִשְׁכְּנָא עֲשׂוּר יְרִיעֵן דְבוּץ שְׁזִיר וְתַכְלָא וְאַרְגָּמָא וְצַבֵּע זְהוּרִי צוֹרֵת כְּרוּבִין עוֹבְד אוּמָן עִבַד יְתָהוּן:

וַיַּעֲשׂוּ כָּל־חֲכָמֵי־לֵב בְּעֲשׂוֹי הַמְּלָאכָה אֶת־הַמִּשְׁכָּן עֲשׂוּר יְרִיעֹת נָשׁ מְשֻׁזָּר וְתַכְלֵת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי כְּרָבִים מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב עֲשֵׂה אֹתָם:

אוּרְכָא דִירִיעֵתָא חֲדָא עֲשִׂרִין וְתַמְנֵי אַמִּין וּפּוֹתֵנָא אַרְבַּע אַמִּין דִירִיעֵתָא חֲדָא מִשְׁתַּתָּא חֲדָא לְכָל יְרִיעֵתָא:

אַרְבַּע הִרְיַעָה הָאֶחָת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בְּאַמָּה וְרִחַב אַרְבַּע בְּאַמָּה הִרְיַעָה הָאֶחָת מִדָּה אֶחָת לְכָל־הִרְיַעֹת:

וְלִפְיָ ית חֲמִישׁ יְרִיעֵן חֲדָא עִם חֲדָא וְחֲמִישׁ יְרִיעֵן לְפִיָּה חֲדָא עִם חֲדָא:

וַיַּחֲבֵר אֶת־חֲמִישׁ הִרְיַעֹת אֶחָת אֶל־אֶחָת וְחֲמִישׁ יְרִיעֹת חֲבֵר אֶחָת אֶל־אֶחָת:

וְעִבַד עֲנוּבִין דְתַכְלָא עַל סַפְתָּא דִירִיעֵתָא חֲדָא מִסְטְרָא בֵּית לּוּפֵי כּוּן עִבַד בְּסַפְתָּא דִירִיעֵתָא בְּסַטְרָא בֵּית לּוּפֵי תַנְיָנָא:

וַיַּעַשׂ לְלֹאֵת תַּכְלֵת עַל שַׁפְּת הִרְיַעָה הָאֶחָת מִקְצֵה בַּמַּחְבֵּרַת כּוּן עֲשֵׂה בַשַּׁפְּת הִרְיַעָה הַקִּיצוּנָה בַּמַּחְבֵּרַת הַשְּׁגִית:

חֲמִישִׁין עֲנוּבִין עִבַד בִּירִיעֵתָא חֲדָא וְחֲמִישִׁין עֲנוּבִין עִבַד בְּסַטְרָא דִירִיעֵתָא דְבֵּית לּוּפֵי תַנְיָנָא מִכּוּנוֹן עֲנוּבִיָּא חֲדָא לְקַבִּיל חֲדָא:

חֲמִישִׁים לְלֹאֵת עֲשֵׂה בִירִיעָה הָאֶחָת וְחֲמִישִׁים לְלֹאֵת עֲשֵׂה בַקְצֵה הִרְיַעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֵּרַת הַשְּׁגִית מִקַּבִּילַת הַלְּלֹאֵת אֶחָת אֶל־אֶחָת:

וְעִבַד חֲמִישִׁין פּוּרְפִין דְדֶהֱב וְלִפְיָ ית יְרִיעֵתָא חֲדָא עִם חֲדָא בְּפוּרְפִיָּא וְהוּה מִשְׁכְּנָא חַד:

וַיַּעַשׂ חֲמִישִׁים קַרְסֵי זָהָב וַיַּחֲבֵר אֶת־הִרְיַעֹת אֶחָת אֶל־אֶחָת בַּקַּרְסִים וַיְהִי הַמִּשְׁכָּן אֶחָד:

וְעִבַד יְרִיעֵן דְמַעֲזִי לְפָרְסָא עַל מִשְׁכְּנָא חֲדָא עֲשָׂרִי יְרִיעֵן עִבַד יְתָהוּן:

וַיַּעַשׂ יְרִיעֹת עֲזִים לְאַהֶל עַל־הַמִּשְׁכָּן עֲשֵׁת־עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת עֲשֵׂה אֹתָם:

אָרְךָ הַיְרִיעָה הָאֶחָת שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה וְאַרְבַּע אַמּוֹת רָחֵב
הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אֶחָת לַעֲשֵׂתִי עֲשֶׂהָ יְרִיעֹת:

אֲרָכָא דִירִיעָתָא חָדָא תְּלַתִּין אַמִּין וְאַרְבַּע אַמִּין פּוֹתִיא
דִירִיעָתָא חָדָא מִשְׁתַּתָּא חָדָא לַחְדָא עֲשָׂרִי יְרִיעֹן:

וַיַּחְבֵּר אֶת־חֲמֹשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד וְאֶת־שֵׁשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד:

וּלְפִיָּה יָת חֲמִישׁ יְרִיעֹן לַחֹד וְיָת שֵׁשׁ יְרִיעֹן לַחֹד:

וַיַּעַשׂ לְלֵאָה תְּחִישִׁים עַל שַׁפְּת הַיְרִיעָה הַקִּיצָנָה
בַּמַּחְבֵּרָת וְתְחִישִׁים לְלֵאָה עֲשֶׂה עַל־שַׁפְּת הַיְרִיעָה
הַחֲבֵרָת הַשְּׁנִיָּת:

וְעַבְד עֲנוּבִין חֲמִשִּׁין עַל סַפְתָּא דִירִיעָתָא בְּסַטְרָא בֵּית
לוּפִי וְחֲמִשִּׁין עֲנוּבִין עַבְד עַל סַפְתָּא דִירִיעָתָא דְּבֵית
לוּפִי תַנְיָנָא:

וַיַּעַשׂ קַרְסֵי גַחֲשֹׁת חֲמִשִּׁים לְחַבֵּר אֶת־הָאֵהָל לְהֵלֵת
אֶחָד:

וְעַבְד פּוֹרְפִין דְּנַחֲשׁ חֲמִשִּׁין לְלַפְפֵּא יָת מִשְׁכָּנָא לְמַהוּי
חַד:

וַיַּעַשׂ מַכְסֵה לְאֵהָל עֶרְת אֵילָם מְאֻדָּמִים וּמַכְסֵה עֶרְת
תְּחִישִׁים מְלַמְעָלָה:

וְעַבְד חוּפָאָה לְמִשְׁכָּנָא דְּמִשְׁפִּי דְּכָרִי מְסַמְקִי וְחוּפָאָה
דְּמִשְׁפִּי סְסוּגוּנָא מְלַעִילָא:

חמישי

פְּרִשְׁת הַקְּרָשִׁים

וַיַּעַשׂ אֶת־הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכָּן עֲצֵי זָהָב וְעֲצֵי שֵׁטִים עִמָּדִים:

וְעַבְד יָת דַּפְּיָא לְמִשְׁכָּנָא דְּאֵעִי שֵׁטִין קִימִין:

עֲשֶׂה אֶמֶת אָרְךָ תִּקְרָשׁ וְאַמָּה וְחֻצֵי הָאַמָּה רָחֵב
תִּקְרָשׁ הָאֶחָד:

עֲשֶׂה אַמִּין אֲרָכָא דְּזַפָּא וְאַמְתָּא וּפְלָגוֹת אַמְתָּא
פּוֹתִיא דְּזַפָּא חַד:

שְׁתֵּי יָדַת לְקָרְשׁ הָאֶחָד מִשְׁלֵבַת אַחַת אֶל־אַחַת כֹּן
עֲשֶׂה לְכָל קְרָשֵׁי הַמִּשְׁכָּן:

תָּרִין צִירִין לְזַפָּא חַד מִשׁוֹלְבִין חַד לְקַבִּיל חַד כֹּן עַבְד
לְכָל דַּפֵּי מִשְׁכָּנָא:

וַיַּעַשׂ אֶת־הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכָּן עֲשָׂרִים קְרָשִׁים לַפָּאָת
גִּבְבֵי תִימְנָה:

וְעַבְד יָת דַּפְּיָא לְמִשְׁכָּנָא עֲשָׂרִין דַּפִּין לְרוּחַ עֵיבֵר
דְּרוּמָא:

וְאַרְבָּעִים אֲדָנִי־כֶסֶף עֲשֶׂה תַחַת עֲשָׂרִים הַקְּרָשִׁים
שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת־תִּקְרָשׁ הָאֶחָד לְשְׁתֵּי יָדָתָיו וְשְׁנֵי
אֲדָנִים תַּחַת־תִּקְרָשׁ הָאֶחָד לְשְׁתֵּי יָדָתָיו:

וְאַרְבָּעִין סְמָכִין דְּכֶסֶף עַבְד תַּחוֹת עֲשָׂרִין דַּפִּין תָּרִין
סְמָכִין תַּחוֹת דַּפָּא חַד לְתָרִין צִירוּהֵי וְתָרִין סְמָכִין
תַּחוֹת דַּפָּא חַד לְתָרִין צִירוּהֵי:

וּלְצַלַּע הַמִּשְׁכָּן הַשְּׁנִיָּת לַפָּאָת צַפּוֹן עֲשֶׂה עֲשָׂרִים
קְרָשִׁים:

וּלְסַטְר מִשְׁכָּנָא תַנְיָנָא לְרוּחַ צַפּוֹנָא עַבְד עֲשָׂרִין דַּפִּין:

וְאַרְבָּעִים אֲדָנִיָּהֶם כֶּסֶף שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקְּרָשׁ
הָאֶחָד וְשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקְּרָשׁ הָאֶחָד:

וְאַרְבָּעִין סְמָכִיָּהוֹן דְּכֶסֶף תָּרִין סְמָכִין תַּחוֹת דַּפָּא חַד
וְתָרִין סְמָכִין תַּחוֹת דַּפָּא חַד:

וּלְיַרְכַּתֵּי הַמִּשְׁכָּן גִּמָּה עֲשֶׂה שְׁשֵׁה קְרָשִׁים:

וּלְסִיפֵי מִשְׁכָּנָא מְעַרְבָּא עַבְד שְׁתָּא דַּפִּין:

וְשְׁנֵי קְרָשִׁים עֲשֶׂה לְמַקְצַעַת הַמִּשְׁכָּן בִּיַּרְכַּתֵּיהֶם:

וְתָרִין דַּפִּין עַבְד לְזַוְיָת מִשְׁכָּנָא בְּסוּפְהוֹן:

וְהָיוּ תוֹאַמִּם מְלִמְטָה וְיִחַדְּו יִהְיוּ תַמִּים אֶל־רֵאשׁוֹ אֶל־
הַטְּבַעַת הָאֶחָת כֹּן עֲשֶׂה לְשְׁנֵיהֶם לְשְׁנֵי הַמַּקְצַעַת:

וְהָיוּ מְכוּנִין מְלַרַע וְכַחְדָּא הָיוּ מְכוּנִין בְּרִישֵׁיהוֹן
בְּעַזְקָתָא חָדָא כֹּן עַבְד לְתַרְוִיָּהוֹן לְתַרְמִין זַוְוִן:

וְהָיוּ שְׁמֹנֶה קְרָשִׁים וְאֲדָנִיָּהֶם כֶּסֶף שְׁשֵׁה עֲשָׂר
אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקְּרָשׁ הָאֶחָד:

וְהָיוּ תַמְנִיָּא דַּפִּין וְסְמָכִיָּהוֹן דְּכֶסֶף שְׁתַּת עֲשָׂר סְמָכִין
תָּרִין סְמָכִין תָּרִין סְמָכִין תַּחוֹת דַּפָּא חַד:

ונעש בריחי עצי שטים חמשה לקרשי צלע- המשכן האחת:	ועבד עברי דאעי שטין חמשא לדפי סטר משפנא חד:
וחמשה בריחם לקרשי צלע-המשכן השנית וחמשה בריחם לקרשי המשכן לירכתים גמה:	וחמשא עברין לדפי סטר משפנא תגננא וחמשא עברין לדפי משפנא לסופהון מערבא:
ונעש את-הברית התיכן לברית בתוך הקרשים מן- הקצה אל-הקצה:	ועבד ית עברא מציעעה לאעברא בגו דפניא מן סיפי לסיפי:
ואת-הקרשים צפה זהב ואת-טבעתם עשה זהב בתיים לבריחם ויצף את-הבריחם זהב:	ות דפניא חפא דהבא וית עזקתהון עבד דהבא אתרא לעבריא וחפא ית עבריא דהבא:
ולעש את-הפרכת תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה חושב עשה אתה פרכים:	ועבד ית פרוכתא דתכלא וארגנא וצבע זהורי ובוץ שזיר עובד אומן עבד יתה צורת פרוכין:
ונעש לה ארבעה עמודי שטים ויצפם זהב וניהם זהב ויצק להם ארבעה אדני-כסה:	ועבד לה ארבעא עמודי שטין וחפננו דהבא וניהון דהבא ואמיד להון ארבעא סמכין דכסה:
ונעש מסוד לפתח האהל תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה רקם:	ועבד פרסא לתרע משפנא דתכלא וארגנא וצבע זהורי ובוץ שזיר עובד צייר:
ואת-עמודיו חמשה ואת-נויהם וצפה ראשיהם וחשקיהם זהב ואדניהם חמשה גחשת:	ות עמודוהי חמשא וית וניהון וחפי רישיהון וכבושיהון דהבא וסמכיהון חמשא דגחשא:
ונעש בצלאל את-הארן עצי שטים אמתיים וחצי ארפו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו:	ועבד בצלאל ית ארונא דאעי שטין תרתין אמין ופלגא אורפיה ואמתא ופלגא פותייה ואמתא רומייה:
ונעש בצלאל – לפי שנתן נפשו על המלאכה יותר משאר חכמים, נקראת על שמו.	
ויצפהו זהב טהור מבית ומחוץ ויעש לו גר זהב סביב:	וחפיה דהב דכי מגיו ומברא ועבד ליה זיר דדהב סחור סחור:
ויצק לו ארבע טבעת זהב על ארבע פעמתיו ושתי טבעת על-צלעו האחת ושתי טבעת על-צלעו השנית:	ואמיד ליה ארבע עזקן דדהב על ארבע נונתיה ותרתין עזקן על סטריה חד ותרתין עזקן על סטריה תגננא:
ונעש בקי עצי שטים ויצף אתם זהב:	ועבד אריחי דאעי שטין וחפא יתהון דהבא:
ויבא את-הבדים בטבעת על צלעת הארון לשאת את-הארן:	ואעיל ית אריחיא בעזקתא על סטרי ארונא למטל ית ארונא:
ונעש כפרת זהב טהור אמתיים וחצי ארפה ואמה וחצי רחבה:	ועבד כפורתא דדהב דכי תרתין אמין ופלגא אורפה ואמתא ופלגא פותייה:
ונעש שני כרבים זהב מקשה עשה אתם משגי קצות הכפרת:	ועבד תרין פרוכין דדהב נגיד עבד יתהון מתרין סטרי כפורתא:
כרוב-אחד מקצה מזוה וכרוב-אחד מקצה מזוה מן- הכפרת עשה את-הכרבים משגי קצוותו קצותיו:	פרובא חד מסטרא מפא וכרובא חד מסטרא מפא מן כפורתא עבד ית פרוכיא מתרין סטרוהי:

ויהיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם עליהפפרת ופניהם איש אל-אחיו אל-הפפרת היו פני הכרבים:	והו כרוביא פריסיו גדפיהו לעילא מטלן בגדפיהו על כפורתא ואפיהו חד לקביל חד לקביל כפורתא הו אפי כרוביא:
ויעש את-השלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קמתו:	ועבד ית פתורא דאעי שטין תרתין אמין אורכיה ואמתא פותייה ואמתא ופלגא רומייה:
ויצף אתו זקב טהור ויעש לו זר זקב סביב:	וחפא יתיה דהב דכי ועבד ליה זיר דדהב סחור סחור:
ויעש לו מסגרת טפח סביב ויעש זר-זקב למסגרתו סביב:	ועבד ליה גדנפא רומייה פושפא סחור סחור ועבד זיר דדהב לגדנפיה סחור סחור:
ויצק לו ארבע טבעת זקב ויתן את-הטבעת על ארבע הפאת אשר לארבע רגליו:	ואתיף ליה ארבע עזקן דדהב ויהב ית עזקתא על ארבע זוקתא דלארבע רגלויה:
לעמל המסגרת היו הטבעת בתיים לבדים לשאת את-השלחן:	לקביל גדנפא הוואה עזקתא אתרא לאריתיא למטל ית פתורא:
ויעש את-הבדים עצי שטים ויצף אתם זקב לשאת את-השלחן:	ועבד ית אריתיא דאעי שטין וחפא יתהו דהבא למטל ית פתורא:
ויעש את-הפלים אשר על-השלחן את-קערותיו ואת-כפתיו ואת מנקיותיו ואת-הקשות אשר יסוף בהן זקב טהור:	ועבד ית מניא דעל פתורא ית מגסוהי וית בזכוהי וית מכילתיה וית קסותא דיתנסוף בהו דדהב דכי:

פרשת המנורה

שישי

ויעש את-המנרה זקב טהור מקשה עשה את-המנרה זרקה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה היו:	ועבד ית מנרתא דדהב דכי נגיד עבד ית מנרתא שדה וקנה פלידהא חזורהא ושושנהא מנה הו:
וששה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה מצדה השני:	ושמא קניו נפקין מסטרהא תלתא קני מנרתא מסטרה חד ותלתא קני מנרתא מסטרה תגנינא:
ושלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח ושלשה גבעים משקדים בקנה אחד כפתר ופרח פן לששת הקנים היצאים מן-המנרה:	תלתא כלידיו מציריו בקניא חד חזור ושושן ותלתא כלידיו מציריו בקניא חד חזור ושושן פן לשמא קניו דנפקין מן מנרתא:
ובמנרה ארבעה גבעים משקדים כפתריה ופרחיה: וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה לששת הקנים היצאים ממנה:	ובמנרתא ארבעא כלידיו מציריו חזורהא ושושנהא: וחזור תחות תרין קניו דמנה וחזור תחות תרין קניו דמנה וחזור תחות תרין קניו דמנה לשמא קניו דנפקין מנה:
כפתריהם וקנתם ממנה היו כלה מקשה אחת זקב טהור:	חזוריהו וקניהו מנה הו כולה נגידא חדא דדהב דכי:
ויעש את-נרתייה שבועה ומלקחיה ומחתתיה זקב טהור:	ועבד ית בוצינהא שבועא וציבתהא ומחתתהא דדהב דכי:

כָּפַר זָהָב טְהוֹר עָשָׂה אֹתָהּ וְאֵת כָּל־כְּלִיָּהּ:

כָּפַר דְּזָהָב דְּכִיָּא עֲבַד יְתֵה וְיֵת כָּל מְנַהָּא:

וַיַּעַשׂ אֶת־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת עֲצֵי שִׁטִּים אִמָּה אַרְכּוֹ וְאִמָּה רְחִבּוֹ רְבֹוע וְאִמְתַּלְּמִם קָמְתּוּ מִמֶּנּוּ הָיוּ קַרְנֹתָיו:

וְעֲבַד יֵת מִדְּבַחָא דְקִטְרֵת בּוֹסְמִיָּא דְאָעִי שְׁטִין אִמְתָּא אֹרְכִיָּה וְאִמְתָּא פּוֹתִיָּיָה מְרַבַּע וְתַרְתִּין אִמִּין רוּמִיָּה מְנִיָּה הַנּוֹאָה קַרְנוֹהִי:

וַיִּצַף אֹתוֹ זָהָב טְהוֹר אֶת־גָּגוֹ וְאֶת־קִירֹתָיו סָבִיב וְאֶת־קַרְנֹתָיו וַיַּעַשׂ לוֹ זָר זָהָב סָבִיב:

וַחֲפָא יְתֵיָה דְזָהָב דְכִי יֵת אֲגָרִיָּה וְיֵת פּוֹתְלוֹהִי סְחוֹר סְחוֹר וְיֵת קַרְנוֹהִי וְעֲבַד לִיה זִיר דְזָהָב סְחוֹר סְחוֹר:

וַיִּשְׁתִּי טַבְעֹת זָהָב עָשָׂה־לּוֹ ׀ מִתַּחַת לְזָרוֹ עַל שְׁתֵּי צַלְעֹתָיו עַל שְׁנֵי צַדָּיו לְבָתִּים לְבָדִים לְשֹׂאת אֹתוֹ בְּהֵם:

וְתַרְתִּין עֲזָקוֹן דְזָהָב עֲבַד לִיה מְלָרַע לְזִירִיָּה עַל תַּרְתִּין וְזִימִיָּה עַל תַּרְתִּין סְטְרוֹהִי לְאַתְרָא לְאַרִיחִיָּא לְמַטְל יְתֵיָה בְּהוֹן:

וַיַּעַשׂ אֶת־הַבְּדִים עֲצֵי שִׁטִּים וַיִּצַף אֹתָם זָהָב:

וְעֲבַד יֵת אֲרִיחִיָּא דְאָעִי שְׁטִין וַחֲפָא יְתֵהוֹן דְזָהָב:

וַיַּעַשׂ אֶת־שֹׁמֵן הַמִּשְׁחָה קֹדֶשׁ וְאֶת־קְטֹרֶת הַסָּמִים טְהוֹר מַעֲשֵׂה רִקְח:

וְעֲבַד יֵת מִשְׁחָא דְרַבּוּתָא קוּדְשָׁא וְיֵת קְטֹרֶת בּוֹסְמִיָּא דְכִי עוֹבַד בּוֹסְמִינוּ:

שביעי

פְּרֻשַׁת מִזְבַּח הָעוֹלָה

וַיַּעַשׂ אֶת־מִזְבַּח הָעוֹלָה עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשׁ אַמּוֹת אַרְכּוֹ וְחֲמִשׁ־אַמּוֹת רְחִיבּוֹ רְבֹוע וְשָׁלֹשׁ אַמּוֹת קָמְתּוֹ:

וְעֲבַד יֵת מִדְּבַחָא דְעֹלָתָא דְאָעִי שְׁטִין חֲמִישׁ אִמִּין אֹרְכִיָּה וְחֲמִישׁ אִמִּין פּוֹתִיָּיָה מְרַבַּע וְתַלַּת אִמִּין רוּמִיָּה:

וַיַּעַשׂ קַרְנֹתָיו עַל אַרְבַּע פְּנֵיתָיו מִמֶּנּוּ הָיוּ קַרְנֹתָיו וַיִּצַף אֹתוֹ נְחֹשֶׁת:

וְעֲבַד קַרְנוֹהִי עַל אַרְבַּע זְוִנְתֵיָה מְנִיָּה הַנּוֹאָה קַרְנוֹהִי וַחֲפָא יְתֵיָה נְחֹשֶׁא:

וַיַּעַשׂ אֶת־כָּל־כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ אֶת־הַסִּירֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמְזַרְקֹת אֶת־הַמְזַלְגֹת וְאֶת־הַמַּחְתֹּת כָּל־כְּלָיו עָשָׂה נְחֹשֶׁת:

וְעֲבַד יֵת כָּל מְנֵי מִדְּבַחָא יֵת פְּסַכְתִּירֹתָא וְיֵת מְגַרּוּפִיתָא וְיֵת מְזַרְקִיָּא יֵת צַנּוּרִיתָא וְיֵת מַחְתִּיתָא כָּל מְנוֹהִי עֲבַד נְחֹשֶׁא:

וַיַּעַשׂ לַמִּזְבֵּחַ מִכְבָּר מַעֲשֵׂה רְשֵׁת נְחֹשֶׁת תַּחַת כַּרְכַּבּוֹ מְלֻמָּטָה עַד־תַּחְצִיּוֹ:

וְעֲבַד לַמִּדְבַּחָא סְרָדָא עוֹבַד מְצַדְתָּא דְנְחֹשֶׁא תַּחַת סוּבִיבִיָּה מְלָרַע עַד פְּלַגִּיָּה:

וַיִּצַק אַרְבַּע טַבְעֹת בְּאַרְבַּע הַקְּצוֹת לַמִּכְבָּר הַנְּחֹשֶׁת בְּתִים לְבָדִים:

וְאִתִּיד אַרְבַּע עֲזָקוֹן בְּאַרְבַּע זְוִנְתָא לְסְרָדָא דְנְחֹשֶׁא אֹתְרָא לְאַרִיחִיָּא:

וַיַּעַשׂ אֶת־הַבְּדִים עֲצֵי שִׁטִּים וַיִּצַף אֹתָם נְחֹשֶׁת:

וְעֲבַד יֵת אֲרִיחִיָּא דְאָעִי שְׁטִין וַחֲפָא יְתֵהוֹן נְחֹשֶׁא:

וַיָּבֵא אֶת־הַבְּדִים בְּטַבְעֹת עַל צַלְעֹת הַמִּזְבֵּחַ לְשֹׂאת אֹתוֹ בְּהֵם נָכוֹב לַחַת עָשָׂה אֹתוֹ:

וְאֵעִיל יֵת אֲרִיחִיָּא בְּעֻזְקָתָא עַל סְטְרֵי מִדְּבַחָא לְמַטְל יְתֵיָה בְּהוֹן חֲלִיל לִוְחִין עֲבַד יְתֵיָה:

נְכוֹב לַחַת – "נְכוֹב" הוּא חֲלוּל; נְכוֹן: "וְעִבְדוּ אַרְבַּע אֲצִבְעוֹת נְכוֹב". נְכוֹב לַחַת – הַלּוּחֹת שֶׁל עֲצֵי שִׁטִּים לְכָל רוּחַ, וְהַחֲלִיל בְּאַמְצַע.

וַיַּעַשׂ אֶת הַפְּנִיר נְחֹשֶׁת וְאֵת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֵת הַצְּבָאֹת אֲשֶׁר צָבְאוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

וְעֲבַד יֵת פְּנִירָא דְנְחֹשֶׁא וְיֵת בְּסִיסִיָּה דְנְחֹשֶׁא בְּמַחְזִית נְשִׂיָּא דְאִתְּנִן לְצַלְאָה בְּתַרְע מִשְׁכַּן זְמַנָּא:

בְּמִרְאֵת הַצְּבָאֹת – בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּיָדוֹן מִרְאוֹת, שְׂרֹאוֹת בְּהוֹן כְּשֶׁהוֹן מִתְקַשְׁטוֹת; וְאִף אוֹתוֹן לֹא עָכְבוּ מִלְּהִבִּיא לְנִדְבַת הַמִּשְׁכָּן. וְהִיָּה מוֹאֵס מִשָּׂה בְּהוֹן, מִפְּנֵי שֶׁעֲשׂוּיִים לְיִצְרַר הֲרַע. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: קַבֵּל, כִּי אֵלּוֹ חֲבִיבִין עָלֶי מִן הַכָּל, שְׁעַל דִּיִּהֶם הַעֲמִידוֹ הַנְּשִׂים צְ-בָאוֹת רַבּוֹת בְּמַצְרִים. כְּשֶׁהָיוּ בְּעֻלְיָהוֹן גַּעֲמִים בְּעֻבּוֹדַת פְּרָד, הָיוּ הוֹלְכוֹת וּמוֹלִיכוֹת לָהֶם מֵאֲכָל וּמִשְׁתָּהּ, וּמֵאֲכִילוֹת אוֹתָם; וְנוֹטְלוֹת הַמִּרְאֹת, וְכָל אֶסֶת רוּאָה

עצמה עם בעלה במראה, ומשדלתו בדברים לומר: אני נאה ממך! ומתוך כך מביאות לבעליהם לידי תאונה, ונזקקות להם, ומתעברות ויולדות שם, שנאמר: "תחת התפוס עורתיך". וזהו שנאמר: **במראת הצבאת**. ונעשה הפיור מהם, שהוא לשום שלום בין איש לאשתו, להשקות ממים שבתוכו למי שקנא לה בעלה ונסתרה. ותדע לה שהן מראות ממש, שהרי נאמר: "ויחשת התנופה שבעים כפר וגומר ויעש בה" וגומר, וכיור וכו' לא הזכירו שם; למדת שלא היה נחשת של פיור מנחשת התנופה. כך דרש רבי תנחומא. וכן תרגם אונקלוס: "במתחזית נשיא", והוא תרגום של 'מראות', מירידור"ש בלע"ז. וכן מצינו בישעיה, "והגליונים", מתרגמינו "ומחזיתא". אשר צבאו – להביא נדבחו.

ויעש את החצר לפאת וגב תימנה קלעי החצר
שש משור מאה באמה:
ועבד ית דרתא לרוח עיבר דרומא סרדי דרתא דבוץ
שזיר מאה אמין:

עמודיהם עשרים ואדניהם עשרים נחשת ווי
העמודים וחשקיהם כסף:
עמודיהון עשרין וסמכיהון עשרין דנחשא ווי
עמודיא וכבושיהון כסף:

ולפאת צפון מאה באמה עמודיהם עשרים ואדניהם
עשרים נחשת ווי העמודים וחשקיהם כסף:
ולרוח צפונא מאה אמין עמודיהון עשרין וסמכיהון
עשרין דנחשא ווי עמודיא וכבושיהון כסף:

ולפאת-זם קלעים חמשים באמה עמודיהם עשרה
ואדניהם עשרה ווי העמודים וחשקיהם כסף:
ולרוח מערבא סרדי חמשים אמין עמודיהון עשרא
וסמכיהון עשרא ווי עמודיא וכבושיהון כסף:

ולפאת קדמה מזרחה חמשים אמה:
ולרוח קדומא מזרחא חמשים אמין:

קלעים חמש-עשרה אמה אל-הפתח עמודיהם
שלשה ואדניהם שלשה:
סרדי חמש עשרה אמין לעברא עמודיהון תלתא
וסמכיהון תלתא:

ולפתח השנית מזה ומזה לשער החצר קלעים חמש
עשרה אמה עמודיהם שלשה ואדניהם שלשה:
ולעברא תנינא מכא ומכא לתרע דרתא סרדי חמש
עשרה אמין עמודיהון תלתא וסמכיהון תלתא:

כל-קלעי החצר סביב שש משור:
כל סרדי דרתא סחור סחור דבוץ שזיר:

והאדנים לעמודים נחשת ווי העמודים וחשקיהם
כסף וצפוי ראשיהם כסף והם מחשקים כסף כל
עמדי החצר:
וסמכיא לעמודיא דנחשא ווי עמודיא וכבושיהון
כסף וחפוי רישיהון כסף ואנון מכובשין כסף כל
עמודי דרתא:

ומסך שער החצר מעשה רלם תכלת וארגמן
ותולעת שני ושש משור ועשרים אמה ארך וקומה
ברחב חמש אמות לעמת קלעי החצר:
ופרסא דתרע דרתא עובד צפיר דתכלא וארגנא וצבע
זהורי ובוץ שזיר ועשרין אמין אורכא ורומא
בפותיא חמש אמין לקביל סרדי דרתא:

לעמת קלעי החצר – כמדת קלעי החצר.
ועמדיהם ארבעה ואדניהם ארבעה נחשת ווייהם
כסף וצפוי ראשיהם וחשקיהם כסף:
ועמודיהון ארבעה וסמכיהון ארבעה דנחשא ווייהון
כסף וחפוי רישיהון וכבושיהון כסף:

וכל-היתלת למשפן ולחצר סביב נחשת:
וכל ספיא למשפנא ולדרתא סחור סחור דנחשא:

כז *למחלקות לשערים לקרחים משלמיהו בן
קרא מן-בני אסף: ולמשלמיהו בנים זכריהו
הבכור ודיעאל השני זכריהו השלישי יתניאל
הרביעי: ועילם החמישי יהוחנן הששי
אליהועיני השביעי: ולעבד אדם בנים שמעיה
הבכור יהוזבד השני יואח השלישי ושכר
הרביעי ונתנאל החמישי: עמואל הששי
יששכר השביעי פעלתי השמיני פי ברכו
א-להים: ולשמעיה בנו נולד בנים הממשלים
לבית אביהם פי-גבורי חיל המה: בני שמעיה
עֹתָנִי ורפאל ועוזבד אלזבד אחיו בני-חיל
אליהו וסמכיהו: כֹּל-אלה מבני | עבד אדם
המה ובניהם ואחיהם איש-חיל בכה לעבדה
ששים ושנים לעבד אדם: ולמשלמיהו בנים
ואחים בני-חיל שמונה עשר: ולחסה מן-בני
מררי בנים שמרי הראש פי לא-היה בכור
וישימהו אביהו לראש: חלקיהו השני טבליהו
השלישי זכריהו הרביעי כֹּל-בנים ואחים לחסה
שלשה עשר: לאלה מחלקות השערים לראשי
הגברים משמרות לעמת אחיהם לשרת בבית
י-הוה: ויפילו גורלות פקטון בגדול לבית
אבותם לשער ושער: ויפל הגורל מזרחה
לשלמיהו וזכריהו בנו יועץ | בשכל הפילו
גורלות ויצא גורלו צפונה: לעבד אדם נגפה
ולבניו בית האספים: לשפים ולחסה למערב
עם שער שלכת במסלה העולה משמר לעמת
משמר: למזרח הלזים ששה לצפונה לזים
ארבעה לנגפה לזים ארבעה ולאספים שנים
שנים: לפרפר למערב ארבעה למסלה שנים
לפרפר: אלה מחלקות השערים לבני הקרחי
ולבני מררי: וחלזים אחיה עלי-אצרות בית
הא-להים ולאצרות הקדשים: בני לעדן בני
הגרשמי לעדן ראשי האבות לעדן הגרשמי
יחיאלי: בני יחיאלי זתם ויואל אחיו עלי-
אצרות בית י-הוה: לעמרמו ליצחרי
לחברוני לעזיאל: ושכאל בן-גרשום בן-

משנה נגיד עלי-אצרות: ואחיו לאליעזר
רחביהו בנו וישעיהו בנו וירם בנו וזכרי בנו
ושלמות ושלמית בנו: הוא שלמות ואחיו על
כֹּל-לאצרות הקדשים אשר הקדיש דויד המלך
וראשי האבות לשרי-האלפים והמאות ושרי
הצבא: מן-המחמזות ומן-השלל הקדישו
לחוק לבית י-הוה: וכל הקדיש שמואל
הראה ושאל בן-קיש ואבנר בן-נר ויואב בן-
צרויה כל המקדיש על יד-שלמית ואחיו:
ליצחרי פנניהו ובניו למלאכה החיצונה עלי-
ישראל לשטרים ולשפטים: לחברוני השלישי
ואחיו בני-חיל אלה ושבעי-מאות על פקדת
ישראל מעבד לירדן מערבה לכל מלאכת
י-הוה ולעבדת המלך: לחברוני יריה הראש
לחברוני לתדתיו לאבות בשנת הארבעים
למלכות דויד נדרשו וימצא בהם גבורי חיל
ביעזר גלעד: ואחיו בני-חיל אלפים ושבע
מאות ראשי האבות ויפקידם דויד המלך עלי-
הראובני והגדי וחצי שבט המנשי לכל-דבר
הא-להים ודבר המלך:
כז *ובני ישראל למספרם ראשי האבות ושרי
האלפים והמאות ושטריהם המשרתים את-
המלך לכל | דבר המחלקות הפאה וחיצאת
חדש בחדש לכל חדשי השנה המחלקת האחת
עשרים וארבעה אלה: על המחלקת הראשונה
לחדש הראשון ישֶׁבֶעם בן-זבדיאל ועל
מחלקתו עשרים וארבעה אלה: מן-בני-פרץ
הראש לכל-שרי הצ-באות לחדש הראשון:
ועל מחלקת | החדש השני דודי האחוחי
ומחלקתו ומקלות הנגיד ועל מחלקתו עשרים
וארבעה אלה: שר הצבא השלישי לחדש
השלישי בניהו בן-יהוידע הבחן ראש ועל
מחלקתו עשרים וארבעה אלה: הוא בניהו
גבור השלשים ועלי-השלשים ומחלקתו
עמוזבד בנו: הרביעי לחדש הרביעי עשהאל

אחי יואב וזבדיה בנו אחריו ועל מחלקתו
עשרים וארבעה אלף: החמישי לחדש
החמישי השר שמהות חזרה ועל מחלקתו
עשרים וארבעה אלף: הששי לחדש הששי
עירא בן-עקש התקועי ועל מחלקתו עשרים
וארבעה אלף: השביעי לחדש השביעי חלן
הפלזני מן-בני אפרים ועל מחלקתו עשרים
וארבעה אלף: השמיני לחדש השמיני סבכי
החשתי לזרחי ועל מחלקתו עשרים וארבעה
אלף: התשיעי לחדש התשיעי אביעזר
הענתותי לבן ימיני ועל מחלקתו עשרים
וארבעה אלף: העשירי לחדש העשירי מהרי
הנטופתי לזרחי ועל מחלקתו עשרים וארבעה
אלף: עשתי-עשר לעשתי עשר החדש בניה
הפרעתי מן-בני אפרים ועל מחלקתו עשרים
וארבעה אלף: השנים עשר לשנים עשר
החדש חלדי הנטופתי לעתניאל ועל מחלקתו
עשרים וארבעה אלף: ועל שבטי ישראל
לראובני נגיד אליעזר בן-זכרי לשמעוני
שפטיהו בן-מעכה: ללוי חשביה בן-קמואל
לאחרן צדוק: ליהודה אליהו מאחי דויד
ליששכר עמרי בן-מיכאל: לזבולן ישמעיהו
בן-עבדיהו לנפתלי ירימות בן-עזריאל: לבני
אפרים הושע בן-עזריהו לחצי שבט מנשה
יואל בן-פריהו: לחצי המנשה גלעד בן-
זכריהו לבנימן יעשיאל בן-אבנר: לדן עזראל
בן-ירחם אלה שרי שבטי ישראל: ולא-נשא
דויד מספרם למפן עשרים שנה ולמטה פי
אמר י-הוה להרבות את-ישראל ככוכבי
השמים: יואב בן-צרויה החל למנות ולא כלה
ויחי בזאת קצף על-ישראל ולא עלה המספר
במספר דברי-הימים למלך דויד: ועל אצרות
המלך עזמות בן-עדיאל ועל האצרות בשדה
בערים ובכפרים ובמגדלות יהונתן בן-עזריהו:
ועל עשי מלאכת השדה לעבדת האדמה עזרי
בן-פלוב: ועל-הפרמים שמעי הרמתי ועל

שבפרמים לאצרות חלן זכדי השכמי: ועל-
הזיתים והשקמים אשר בשפלה בעל חנן
הגדרי ועל-אצרות השמן יועש: ועל-הבקר
הרעים בשרון שטרי שרטי השרוני ועל-הבקר
בעמקים שפט בן-עדלי: ועל-הגמלים אוכל
הישמעלי ועל-האתנות יחדיהו המרנתי: ועל-
הצאן יזיו החגרי בן-אלה שרי הרכוש אשר
למלך דויד: ויהונתן דוד-דויד יועץ איש-
מבין וסופר הוא ויחיאל בן-חכמוני עם-בני
המלך: ואחיתפל יועץ למלך וחושני הארפי רע
המלך: ואחרי אחיתפל יהודע בן-בניהו
ואביתר ושריצבא למלך יואב:

כה ויקהל דויד את-כָּל-שרי ישראל שרי
השבטים ושרי המחלקות המשרתים את-
המלך ושרי האלפים ושרי המאות ושרי כלי-
רכוש ומוקנה למלך ולבניו עם-הסריסים
והגבורים ולכל-גבור חיל אלירושלים: ויקם
דויד המלך על-רגליו ויאמר שמעוני אחי ועמי
אני עם-לכלי לבנות בית מנוחה לארון בריתי
י-הוה ולהרם רגלי א-להינו והכינותי לבנות:
והא-להים אמר לי לא-תבנה בית לשמי פי
איש מלחמות אתה ודמים שפכת: ויבחר
י-הוה א-להי ישראל בןי מפל בית-אבי להיות
למלך על-ישראל לעולם פי ביהודה בחר לנגיד
ובבית יהודה בית אבי ובבני אבי פי רצה
להמליך על-כָּל-ישראל: ומכָּל-בניי פי רבים
בנים נתן לי י-הוה ויבחר בשלמה בני לשבת
על-כִּסֵּא מלכות י-הוה על-ישראל: ויאמר לי
שלמה בנך הוא-יבנה ביתי וחצרותי פי-
בהרתי בן לי לבן ואני אהיה-לו לאב:
והכינותי את-מלכותו עדי-לעולם אם-יחזק
לעשות מצותי ומשפטי פיום הזה: ועתה
לעיני כלי-ישראל קהלי-הזה ובאנוני א-להינו
שמרו ודרשו כָּל-מצוֹת י-הוה א-להיכם
למען תירשו את-הארץ הטובה והנחלתם

לְבַנְיָכֶם אַחֲרֵיכֶם עַד־עוֹלָם: וְאַתָּה שְׁלַמְחָה בְנֵי
דָע אֶת־אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ וְעַבְדֵהוּ בְּלֵב שָׁלֵם
וּבְנַפְשׁ חַפְצָה כִּי כָל־לִבְבוֹת דּוֹרְשׁ יִהְיֶה וְכָל־
יָצַר מַחְשְׁבוֹת מִבֵּין אִם־תִּדְרָשׁוּ וְיִמָּצֵא לָךְ
וְאִם־תִּעְזֹבֵנּוּ יִזְנִיחַךְ לָעַד: רָאֵה | עֲתָה כִּי־
יִהְיֶה בְּחַר בְּךָ לְבָנוֹת־בֵּית לְמַקְדָּשׁ חֹזֵק
וְעֹשֶׂה: וְיִתֵּן דָּוִד לְשְׁלַמְחָה בְּנֹו אֶת־תְּבֻנֹת
הָאוֹלָם וְאֶת־בְּתָרָיו וְגִזְזוֹתָיו וְעֲלִיתָיו וְחֲדָרָיו
הַפְּנִימִים וּבֵית הַכְּפֹרֶת: וְתֵבֻנֹת כָּל אֲשֶׁר
הָיָה בְרוּחַ עֲמוֹ לְחֻצְרוֹת בֵּית־יְהוָה וְלִכְלֵ־
הַלְשָׁבוֹת סָבִיב לְאַצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים
וְלְאַצְרוֹת הַקְּדָשִׁים: וְלִמְחַלְקוֹת הַפְּחָנִים
וְחִלּוּם וְלִכְלֵמְלֹאכֶת עֲבוֹדַת בֵּית־יְהוָה
וְלִכְלֵפְלֵי עֲבוֹדַת בֵּית־יְהוָה: לְזָהָב בְּמִשְׁקַל
לְזָהָב לְכֵלֵי־פְלִי עֲבוֹדָה וְעֲבוֹדָה לְכָל פְּלִי הַכֶּסֶף
בְּמִשְׁקָל לְכֵלֵי־פְלִי עֲבוֹדָה וְעֲבוֹדָה: וּבְמִשְׁקָל
לְמִנְרֹת הַזָּהָב וְנִרְתִּיָהֶם זָהָב בְּמִשְׁקַל־מִנְרָה
וּמִנְרָה וְנִרְתִּיָה וְלְמִנְרֹת הַכֶּסֶף בְּמִשְׁקָל
לְמִנְרָה וְנִרְתִּיָה כַּעֲבוֹדַת מִנְרָה וּמִנְרָה:
וְאֶת־הַזָּהָב מוֹשְׁקָל לְשִׁלְחָנוֹת הַמַּעֲרָכֶת לְשִׁלְחַן
וְשִׁלְחַן וְכֶסֶף לְשִׁלְחָנוֹת הַכֶּסֶף: וְהַמִּזְלָגוֹת
וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַקְּשׁוֹת זָהָב טָהוֹר וְלִכְפֹּרֵי הַזָּהָב
בְּמִשְׁקָל לְכָפּוֹר וְכָפּוֹר וְלִכְפֹּרֵי הַכֶּסֶף בְּמִשְׁקָל
לְכָפּוֹר וְכָפּוֹר: וְלְמִזְבַּח הַקְּטֹרֶת זָהָב מִזְקָק
בְּמִשְׁקָל וְלִתְבֻנֹת הַמְּרַכְּבָה הַפְּרוּבִים זָהָב
לְפָרָשִׁים וְסֻכָּכִים עַל־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה: הַכֹּל
בְּכֶתֶב מִיָּד יְהוָה עָלַי הַשְּׂפִיל כָּל מְלָאכֹת
הַתְּבֻנֹת: וַיֹּאמֶר דָּוִד לְשְׁלַמְחָה בְּנֹו חֹזֵק וְאִמֵּן
וְעֹשֶׂה אֱלֹהֵי־רָא וְאֱלֹהֵי־תַחַת כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי־לֵהִים
אֱלֹהֵי עַמּוֹךְ לֹא יִרְפֶּה וְלֹא יִעֲזֹבְךָ עַד־לְכֻלּוֹת
כֹּל־לְמְלֹאכֶת עֲבוֹדַת בֵּית־יְהוָה: וְהִנֵּה
מַחְלָקוֹת הַפְּחָנִים וְחִלּוּם לְכָל־עֲבוֹדַת בֵּית
הָאֱלֹהִים וְעַמּוֹךְ בְּכָל־מְלָאכָה לְכָל־נְדִיב
בַּחֲבֻמָּה לְכָל־עֲבוֹדָה וְחֻצְרוֹת וְכָל־הָעָם לְכָל־
דְּבָרֶיךָ:

כֹּט וַיֹּאמֶר דָּוִד הַמֶּלֶךְ לְכָל־הַקְּהָל שְׁלַמְחָה בְּנֵי
אֶחָד בְּחַר־בּוֹ אֱלֹהִים נָעַר וְרָדָה וְהַמְּלָאכָה
גְּדוּלָה כִּי לֹא לְאָדָם תְּבִירָה כִּי לִי־הָיָה
אֱלֹהִים: וְכָל־יְפֹתֵי הַכִּינּוֹתַי לְבֵית־אֱלֹהֵי
הַזָּהָב לְזָהָב וְהַכֶּסֶף לְכֶסֶף וְהַנְּחָשֶׁת לְנְחָשֶׁת
הַכְּרֹזֶל לְכְרֹזֶל וְהַעֲצִים לְעֲצִים אֲבִי־שֵׁחָם
וּמְלוֹאִים אֲבִי־סוּדָה וְרִקְמָה וְכָל אֲבָן יִקְרָה
וְאֲבִי־שֵׁשׁ לָרֹב: וְעוֹד בְּרֻצוֹתַי בְּבֵית־אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל סִגְלָה זָהָב וְכֶסֶף נָתַתִּי לְבֵית־אֱלֹהֵי
לְמַעַלְהָ מִכֹּל־לְהַכִּינּוֹתַי לְבֵית הַקְּדָשׁ: שְׁלֹשֶׁת
אַלְפִים כֶּפֶרִי זָהָב מִזָּהָב אוֹפִיר וְשִׁבְעַת אַלְפִים
כֶּפֶר־כֶּסֶף מִזְקָק לְטוֹחַ קִירוֹת תְּבִירָתִים: לְזָהָב
לְזָהָב וְלִכֶּסֶף לְכֶסֶף וְלִכְלֵמְלֹאכָה בְּיַד חֲרָשִׁים
וּמִי מִתְנַדָּב לְמַלְאוֹת יָדוֹ הַיּוֹם לִי־הָיָה:
וַיִּתְּנֻבּוּ שְׂרֵי הָאֲבֹת וְשְׂרֵי | שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל
וְשְׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמְּאֹת וְלְשְׂרֵי מְלָאכֶת הַמֶּלֶךְ:
וַיִּתְּנוּ לְעֲבוֹדַת בֵּית־הָאֱלֹהִים זָהָב כֶּפֶרִים
חֲמִשָּׁת־אַלְפִים וְאַדְרָכָנִים רַבּוֹ וְכֶסֶף כֶּפֶרִים
עֶשְׂרֵת אַלְפִים וְנְחָשֶׁת רַבּוֹ וְשִׁמּוֹנֵת אַלְפִים
כֶּפֶרִים וּבְרֹזֶל מֵאֵה־אַלְפֵי כֶּפֶרִים: וְהַנְּמָצָא אֶתֹו
אַבְנִים נָתַנּוּ לְאוֹצָר בֵּית־יְהוָה עַל יַד־יְהוֹיָאֵל
הַגֵּרֶשְׁנִי: וַיִּשְׁמְחוּ הָעָם עַל־הַתְּנַדָּבָם כִּי בְּלֵב
שָׁלֵם הִתְנַדְּבוּ לִי־הָיָה וְגַם דָּוִד הַמֶּלֶךְ שָׂמַח
שִׂמְחָה גְּדוּלָה: וַיְבָרֶךְ דָּוִד אֶת־יְהוָה לְעֵינָיו
כֹּל־לְהַקְהֵל וַיֹּאמֶר דָּוִד בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינּוּ מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם: לְךָ
יְהוָה הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַח
וְהַחֹדֶד כִּי־כָל בְּשָׂמִים וּבְאֲרָץ לְךָ יְהוָה
הַמְּמַלְכָה וְהַמְּתַנַּשֵּׂא לְכָל לְרָאשׁ: וְהָעֵשֶׂר
וְהַכְּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל וּבִידָךְ כָּחַ
וּגְבוּרָה וּבִידָךְ לְגִדָּל וְלַחֲזֹק לְכָל: וְעַתָּה
אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְחַלְלִים לְשֵׁם
תְּפָאֶרְתֶּךָ: וְכִי מִי אֲנִי וּמִי עַמִּי כִּי־נִעְצָר כָּחַ
לְחַתְנָדָב כֹּזֵאת כִּי־מִמֶּנְךָ חָפַל וּמִיָּדֶךָ נִתְּנָו לָךְ:
כִּי־גֵרִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ וְתוֹשְׁבִים כְּכָל־אַבְתָּיִנוּ
כַּצֵּל יִמִּינוּ עַל־הָאָרֶץ וְאִין מְקוֹה: וְיְהוָה

א-לחינו כל ההמון הזה אשר הכיננו לבנות-
לך בית לשם קדשך מידרך היא הוא ולך הכל:
וידעתי א-לחי פי אתה בחן לבב ומישרים
תרצה אני בישר לבבי התנדבתי כל-אלה
ועתה עמך הנמצא-יפה ראיתי בשמחה
להתנדב-לך: ו-הזה א-לחי אברהם יצחק
וישראל אבותינו שֶׁמְרַהֲזֵאת לעולם ליצר
מחשבות לבב עמך וחכן לבכם אליך:
ולשלמה בני תן לבב שלם לשמור מצותיך
עדותיך וחקיך ולעשות הכל ולבנות הפירה
אשר-הכינותי: ויאמר דויד לכל-הקהל פרכו
נא אתי-הזה א-לחיכם ויברכו כֹּל-הקהל
לו-הזה א-לחי אבותיהם ויקדו וישתחוו
לו-הזה ולמלך: ויזבחו לו-הזה זבחים ויעלו
עלות לו-הזה למחרת היום החוא פרים אלה
אלים אלה פבשים אלה ונספיהם וזבחים לרב
לכל-ישראל: ויאכלו וישתו לפני י-הזה ביום
ההוא בשמחה גדולה וימליכו שנית לשלמה
בן-דויד וימשחו לו-הזה לגנר ולצדוק לכהן:
וישב שלמה עליפסא י-הזה למלך תחת-דויד
אביו ויצלח וישמעו אלו כֹּל-לישראל: וכל-
השרים והגברים וגם כֹּל-בני המלך דויד
נתנו יד תחת שלמה המלך: ויגדל י-הזה את-
שלמה למעלה לעיני כֹּל-לישראל ויתן עליו
חוד מלכות אשר לא-היה עליבֹל-למלך לפניו
על-ישראל: ודויד בן-ישי מלך על-כֹּל-
ישראל: והימים אשר מלך על-ישראל
ארבעים שנה בהכרון מלך שבע שנים
ובירושלם מלך שלשים ושלוש: וילמת
בשיבה טובה שבע ימים עשר וכבוד וימלך
שלמה בנו תחתיו: ודברי דויד המלך
הראשנים והאחרנים הנם פתובים על-דברי
שמואל הראה ועל-דברי נתן הנביא ועל-דברי
גד החזה: עם כֹּל-מלכותו וגבורתו והעתים
אשר עברו עליו ועל-ישראל ועל כֹּל-
ממלכות הארצות:

א ויתחזק שלמה בן-דויד על-מלכותו וי-הזה
א-לחיו עמו ויגדלו למעלה: ויאמר שלמה
לכל-ישראל לשרי האלפים והמאות ולשפטים
ולכל נשיא לכל-ישראל ראשי האבות: וילכו
שלמה וכל-הקהל עמו לבמה אשר בגבעון פי-
שם היה אהל מועד הא-להים אשר עשה משה
עבדי-הזה במדבר: אבל ארון הא-להים
העלה דויד מקרית יערים בהכין לו דויד פי
נטה-לו אהל בירושלם: ומזבח הנחשת אשר
עשה בצלאל בן-אורי בן-חור שם לפני משכן
י-הזה וידרשו שלמה וקהל: ויעל שלמה
שם על-מזבח הנחשת לפני י-הזה אשר לאהל
מועד ויעל עליו עלות אלה: בלילה החוא נראה
א-להים לשלמה ויאמר לו שאל מה אתן-לך:
ויאמר שלמה לא-להים אתה עשית עם-דויד
אבי חסד גדול והמלכתני תחתיו: עתה י-הזה
א-להים יאמן דברך עם דויד אבי פי אתה
המלכתני על-עם רב בעפר הארץ: עתה חכמה
ומדע תן-לי ואצאה לפני העם-הזה ואבואה
בימי ישפט את-עמך הזה הגדול: ויאמר
א-להים לשלמה יען אשר היתה זאת עם-
לבבך ולא-שאלת עשר נכסים וכבוד ואת
נפש שנאיך וגם-ימים רבים לא שאלת
ותשאל-לך חכמה ומדע אשר תשפוט את-עמי
אשר המלכתך עליו: החכמה והמדע נתון לך
ועשר ונכסים וכבוד אתן-לך אשר לא-היה
כן למלכים אשר לפניך ואחרך לא יהיה-כן:
ויבא שלמה לבמה אשר בגבעון בירושלם
מלפני אהל מועד וימלך על-ישראל: ויאסף
שלמה רכב ופרשים ויהי-לו אלה וארבע
מאות רכב ושנים-עשר אלה פרשים ויניחם
בערי הרב ועם-המלך בירושלם: ויתן
המלך את-הכסף ואת-הזהב בירושלם
באבנים ואת הארזים נתן פשקמים אשר-
בשפלה לרב: ומוצא הסוסים אשר לשלמה
ממצרים ומקנא סחרי המלך מקנא יקחו

במחיר: ויָעֲלוּ וַיִּזְצִיאוּ מִמִּצְרַיִם מִרְכָּבָה
בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת פָּסָף וְסוֹם בַּחֲמִשִּׁים וּמֵאָה וְכֹן
לְכָל־מִלְכֵי הַחַתִּים וּמִלְכֵי אֲרָם בְּיָדָם יִזְצִיאוּ:
וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לְבָנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְ-הוָה וּבַיִת
לְמַלְכוּתוֹ:

ב וַיִּסְפָּר שְׁלֹמֹה שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ סָפַל
וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף אִישׁ חָצַב בְּהָר וּמִנְצָחִים עֲלֵיהֶם
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל־
חֹרֵם מִלִּדְ־צֹר לֵאמֹר כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִם־דָּוִד
אָבִי וְתִשְׁלַח־לּוֹ אַרְזִים לְבָנוֹת־לּוֹ בַיִת לְשֹׁכֵת
בּוֹ: **יב הִנֵּה אֲנִי בּוֹנֵה־בַיִת לְשֵׁם יְ-הוָה**
א—לֵהוִי לְהַקְדִּישׁ לוֹ לְהַקְטִיר לְפָנָיו קְטֹרֶת־סַמִּים
וּמַעֲרֹכֶת תְּמִיד וְעֹלוֹת לְפָקֶד וּלְעָרֹב לְשֹׁפְתוֹת
וְלַחֲדָשִׁים וְלִמְזֻעָדָי יְ-הוָה אֶ—לְהִינֵנוּ לְעוֹלָם זֹאת
עַל־יִשְׂרָאֵל: וְחִבִּית אֲשֶׁר־אֲנִי בּוֹנֵה גְדוֹל כִּי־
גְדוֹל אֶ—לְהִינֵנוּ מִכֹּל־לְהֹאֶ—לְהִים: וּמִי יַעֲצֶר־פִּי
לְבָנוֹת־לּוֹ בַיִת כִּי הַשָּׁמַיִם וּשְׁמַי הַשָּׁמַיִם לֹא
יִכְלְפוּהוּ וּמִי אֲנִי אֲשֶׁר אֲבַנְהוּ־לּוֹ בַיִת כִּי אֲבִי־
לְהַקְטִיר לְפָנָיו: וְעַתָּה שְׁלַח־לִי אִישׁ־חָכָם
לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחָשֶׁת וּבַבְּרָזֶל
וּבַאֲרָגוֹן וּבַכְּרִמִּיל וְתַכְלֵת וַיִּדַע לְפַתַּח פִּתְוִיחִים
עִם־הַחֲכָמִים אֲשֶׁר עָמְל בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם
אֲשֶׁר חֵכֵן דָּוִד אָבִי: וַיִּשְׁלַח־לִי עֲצֵי אַרְזִים
בְּרוּשִׁים וְאַלְגֹּמִיִם מִהַלְבָּנוֹן כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי
אֲשֶׁר עֲבָדֶיךָ יוֹדְעִים לְכָרוֹת עֲצֵי לְבָנוֹן וְהִנֵּה
עֲבָדִי עִם־עֲבָדֶיךָ: וְהַחֵכֵן לִי עֲצִים לָרֹב כִּי
הַבַּיִת אֲשֶׁר־אֲנִי בּוֹנֵה גְדוֹל וְחַפְלָא: וְהִנֵּה
לְחֻטְבִּים לְכָרְתִי הָעֲצִים נִתְּתִי חֲטִיב מִפְּוֹת
לְעֲבָדֶיךָ פְּרִים עֲשָׂרִים אֶלֶף וּשְׁעָרִים פְּרִים
עֲשָׂרִים אֶלֶף וַיִּין בַּתִּים עֲשָׂרִים אֶלֶף וְשִׁמּוֹן
בַּתִּים עֲשָׂרִים אֶלֶף: וַיֹּאמֶר חֹרֵם מִלִּדְ־צֹר
בְּכֹתֵב וַיִּשְׁלַח אֶל־שְׁלֹמֹה בְּאַהֲבַת יְ-הוָה אֶת־
עַמּוֹ נְתַנֵּךְ עֲלֵיהֶם מִלִּדְ־: וַיֹּאמֶר חֹרֵם בְּרוּךְ
יְ-הוָה אֶ—לֵהוִי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־הַשָּׁמַיִם
וְאֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לְדָוִד הַמֶּלֶךְ בֶּן חָכָם

וַיִּדַע שְׁכָל וּבִינָה אֲשֶׁר יִבְנֶה־בַיִת לִי—הוָה
וּבַיִת לְמַלְכוּתוֹ: וְעַתָּה שְׁלַח־תִּי אִישׁ־חָכָם יוֹדֵעַ
בִּינָה לְחֹרֵם אָבִי: כִּי־אֵלֶּשׁה מִן־בָּנוֹת דָּוִד וְאָבִיו
אִישׁ־צָרִי יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב־וּבַכֶּסֶף בְּנַחֲשֶׁת
בַּבְּרָזֶל בְּאַבְנִים וּבְעֲצִים בְּאֲרָגָן בְּתַכְלֵת
וּבַבּוּיֵן וּבַכְּרִמִּיל וּלְפַתַּח כֹּל־לְפִתּוֹחַ וְלַחֲשֹׁב
כֹּל־לִמְחַשְׁבֵּת אֲשֶׁר יִנְתֶן־לוֹ עִם־חֲכָמָיִךָ וְחֲכָמָי
אֲדָנִי דָוִד אָבִיךָ: וְעַתָּה הַחֲטִיב וְהַשְׁעָרִים
הַשִּׁמּוֹן וְהַיִּין אֲשֶׁר אָמַר אֲדָנִי יִשְׁלַח לְעֲבָדָיו:
וְאַנְהֵנוּ נְכָרֹת עֲצִים מִן־הַלְבָּנוֹן בְּכָל־צָרְפָךָ
וּנְבִיאֵם לְךָ רַפְסָדוֹת עֲלֵיָם יָפוּ וְאַתָּה תַעֲלֶה
אֹתָם יְרוּשָׁלַם: וַיִּסְפָּר שְׁלֹמֹה כֹּל־לְהֹאֲנָשִׁים
הַגִּירִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַסִּפָּר אֲשֶׁר
סָפַרָם דָּוִד אָבִיו וַיִּמְצְאוּ מֵאָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף
וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: וַיַּעַשׂ מֵהֶם
שִׁבְעִים אֶלֶף סָפַל וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף חָצַב בְּהָר
וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת מִנְצָחִים לְהַעֲבִיד
אֶת־הָעָם:

ג וַיִּחַל שְׁלֹמֹה לְבָנוֹת אֶת־בַּיִת־יְ-הוָה
בִּירוּשָׁלַם בְּהָר הַמְּזוֹרֶה אֲשֶׁר נֹרָאָה לְדָוִד
אָבִיהוּ אֲשֶׁר חֵכֵן בְּמָקוֹם דָּוִד בְּגֵרֵן אֲרָגוֹן
הַיְבוּסִי: וַיִּחַל לְבָנוֹת בַּחֲדָשׁ הַשָּׁנִי בַשָּׁנִי
בַּשָּׁנָת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ: וְאַלֶּה הוֹסֵד שְׁלֹמֹה
לְבָנוֹת אֶת־בַּיִת הָאֶ—לְהִים הָאֲרָךְ אֲמֹת בַּמְּזוֹהַ
הָרֵאשׁוֹנָה אֲמֹת שָׁשִׁים וָרֶחֶב אֲמֹת עֲשָׂרִים:
וְהָאוֹלָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲרָךְ עַל־פְּנֵי רֶחֶב־
הַבַּיִת אֲמֹת עֲשָׂרִים וְחֻגְבָה מֵאָה וְעֲשָׂרִים
וַיִּצְפְּהוּ מִפְּנִימָה זָהָב טָהוֹר: וְאֵת | הַבַּיִת
הַגְּדוֹל חִפְּהָ עֵין פְּרוּשִׁים וַיִּחַפְּהוּ זָהָב טוֹב וַיַּעַל
עָלָיו תְּמֹרִים וְשָׁרְשָׁרוֹת: וַיִּצָּף אֶת־הַבַּיִת אֶבֶן
יָקָרָה לְתַפְאֲרָתָהּ וְהַזָּהָב זָהָב פְּרוּשִׁים: וַיִּחַף אֶת־
הַבַּיִת הַקְּרוֹת הַסְּפִיָם וּקִירוֹתָיו וְדִלְתוֹתָיו זָהָב
וּפִתְחָה פְּרוּשִׁים עַל־הַקְּרוֹת: וַיַּעַשׂ אֶת־בַּיִת־
קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים אַרְבָּו עַל־פְּנֵי רֶחֶב־הַבַּיִת אֲמֹת
עֲשָׂרִים וָרֶחֶב אֲמֹת עֲשָׂרִים וַיִּחַפְּהוּ זָהָב טוֹב

לְכַפְּרִים שֵׁשׁ מֵאוֹת: וּמִשְׁקַל לְמִסְמְרוֹת
לְשִׁקְלִים חֲמִשִּׁים זָהָב וְהַעֲלִיזוֹת חֶפֶה זָהָב: וַיַּעַשׂ
בְּבֵית־קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים כְּרוּבִים שְׁנַיִם מַעֲשֵׂה
צַעֲצָעִים וַיַּצְפּוּ אֹתָם זָהָב: וּכְנָפֵי הַכְּרוּבִים
אַרְבַּע אַמּוֹת עֶשְׂרִים כָּנָף הָאֶחָד לְאַמּוֹת חֲמִשׁ
מִגְּעֵת לְקִיר הַבַּיִת וְהַכָּנָף הָאַחֶרֶת אַמּוֹת חֲמִשׁ
מִגְּיַע לְכָנָף הַכְּרוּב הָאַחֵר: וּכְנָף הַכְּרוּב הָאֶחָד
אַמּוֹת חֲמִשׁ מִגְּיַע לְקִיר הַבַּיִת וְהַכָּנָף הָאַחֶרֶת
אַמּוֹת חֲמִשׁ דְּבִקָּה לְכָנָף הַכְּרוּב הָאַחֵר: בְּנָפִי
הַכְּרוּבִים הָאֵלֶּה פָּרְשִׁים אַמּוֹת עֶשְׂרִים וְהֵם
עֹמְדִים עַל־רִגְלֵיהֶם וּפְנֵיהֶם לַבַּיִת: וַיַּעַשׂ אֶת־
הַפְּרָכֶת תְּבֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְכֹרְמִיל וְבוּיָן וַיַּעַל
עָלָיו כְּרוּבִים: וַיַּעַשׂ לְפָנֵי הַבַּיִת עַמּוּדִים שְׁנַיִם
אַמּוֹת שְׁלֹשִׁים וְחֲמִשׁ אַרְךָ וְהַצֵּפֶת אֲשֶׁר־עַל־
רֹאשׁוֹ אַמּוֹת חֲמִשׁ: וַיַּעַשׂ שָׁרְשָׁרוֹת בְּדָבִיר
וַיִּתֵּן עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים וַיַּעַשׂ רִמּוֹנִים מֵאֹה
וַיִּתֵּן בְּשָׁרְשָׁרוֹת: וַיִּקֶּם אֶת־הָעַמּוּדִים עַל־פְּנֵי
הַחֵיכָל אֶחָד מִיָּמִין וְאֶחָד מִחֲשִׁמָּאוֹל וַיִּקְרָא
שֵׁם־הַיָּמִינִי הַיָּמִינִי יָכִין וְשֵׁם הַשְּׂמֹאלִי בַּעֲז:

ד וַיַּעַשׂ מִזְבֵּחַ נְחֹשֶׁת עֶשְׂרִים אַמָּה אַרְבֹּ
וְעֶשְׂרִים אַמָּה רָחֳבּוֹ וְעֶשֶׂר אַמּוֹת קוֹמָתוֹ:
וַיַּעַשׂ אֶת־הַיָּם מוֹצֵק עֶשֶׂר בְּאַמָּה מִשְׁפָּתוֹ אֶל־
שְׁפָתוֹ עָגוּל | סָבִיב וְחֲמִשׁ בְּאַמָּה קוֹמָתוֹ וְקוֹ
שְׁלֹשִׁים בְּאַמָּה יָסֵב אֹתוֹ סָבִיב: וּדְמֹת בְּקָרִים
תַּחַת לוֹ סָבִיב סָבִיב סוֹבְבִים אֹתוֹ עֶשֶׂר בְּאַמָּה
מְקִיפִים אֶת־הַיָּם סָבִיב שְׁנַיִם טוּרִים הַבֶּקֶר
יִצְוִקִים בְּמִצְקָתוֹ: עוֹמֵד עַל־שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּקָר
שְׁלֹשָׁה פָּנִים צְפוּנָה וּשְׁלוֹשָׁה פָּנִים לְמָה
וּשְׁלֹשָׁה | פָּנִים נֹגֵבָה וּשְׁלֹשָׁה פָּנִים מִזְרָחָה וְהַיָּם
עֲלֵיהֶם מִלְּמַעְלָה וְכֹל־אֲחֵרֵיהֶם בַּיִתָּה: וַעֲבִי
טֶפֶח וּשְׁפָתוֹ כְּמַעֲשֵׂה שְׁפַת־כּוֹס פָּרַח שׁוֹשֶׁנָּה
מִחֲזִיק בֵּתִים שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים יָכִיל: וַיַּעַשׂ
בַּיּוֹרִים עֶשְׂרֵה וַיִּתֵּן חֲמִשָּׁה מִיָּמִין וְחֲמִשָּׁה
מִחֲשִׁמָּאוֹל לְרַחֲצָה בָּהֶם אֶת־מַעֲשֵׂה הָעוֹלָה יְדִיחוּ
בָּם וְהַיָּם לְרַחֲצָה לַכֹּהֲנִים בּוֹ: וַיַּעַשׂ אֶת־מִנְרֹת

הַזָּהָב עֶשֶׂר כְּמוֹשֶׁפֶטֶם וַיִּתֵּן בַּחֵיכָל חֲמִשׁ מִיָּמִין
וְחֲמִשׁ מִחֲשִׁמָּאוֹל: וַיַּעַשׂ שְׁלֹחַנוֹת עֶשְׂרֵה וַיִּנְח
בַּחֵיכָל חֲמִשָּׁה מִיָּמִין וְחֲמִשָּׁה מִחֲשִׁמָּאוֹל וַיַּעַשׂ
מִזְרְקֵי זָהָב מֵאֹה: וַיַּעַשׂ חֲצֵר הַכֹּהֲנִים וְהָעֲזָרָה
הַגְּדוֹלָה וְדִלְתוֹת לְעֲזָרָה וְדִלְתוֹתֵיהֶם צִפָּה
נְחֹשֶׁת: וְאֶת־הַיָּם נָתַן מִכְּתָף הַיָּמִינִית קִדְמָה
מִמּוֹל נֹגֵבָה: וַיַּעַשׂ חוֹרֵם אֶת־הַפִּיּוֹת וְאֶת־
הַיָּעִים וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת וַיְכַל חוֹרֵם לַעֲשׂוֹת אֶת־
הַמְּלֶאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה לְמִלְּךָ שְׁלֹמֹה בְּבֵית
הָאֱלֹהִים: וְעַמּוּדִים שְׁנַיִם וְהַגְּלוֹת וְהַפְּתָרוֹת
עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים שְׁתֵּים וְהַשְּׂבָכוֹת שְׁתֵּים
לְכַפּוֹת אֶת־שְׁתֵּי גִלּוֹת הַפְּתָרוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ
הָעַמּוּדִים: וְאֶת־הַרְמוּזִים אַרְבַּע מֵאוֹת לְשְׁתֵּי
הַשְּׂבָכוֹת שְׁנַיִם טוּרִים רִמּוֹנִים לְשְׂבָכָה הָאַחֶת
לְכַפּוֹת אֶת־שְׁתֵּי גִלּוֹת הַפְּתָרוֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
הָעַמּוּדִים: וְאֶת־הַמְּכַנּוֹת עָשָׂה וְאֶת־הַפִּיּוֹת
עָשָׂה עַל־הַמְּכַנּוֹת: וְאֶת־הַיָּם אֶחָד וְאֶת־הַבֶּקֶר
שְׁנַיִם־עֶשֶׂר תַּחֲתָיו: וְאֶת־הַפִּיּוֹת וְאֶת־הַיָּעִים
וְאֶת־הַמִּזְלָגוֹת וְאֶת־כְּלֵי־פִלִּיָּהֶם עָשָׂה חוֹרֵם
אָבִיו לְמִלְּךָ שְׁלֹמֹה לְבַיִת יְיָ—הַזֶּה נְחֹשֶׁת מְרוּקָה:
בְּכַבֵּר הִירְדֵן יִצְקֶם הַמִּלְּךָ בַּעֲבִי הָאֲדָמָה בֵּין
סָבוֹת וּבֵין צִרְדָּתָה: וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה כָּל־הַפְּלִים
הָאֵלֶּה לְרֵב מְאֹד כִּי לֹא נִחְקַר מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת:
וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֶת כָּל־הַפְּלִים אֲשֶׁר בַּיִת
הָאֱלֹהִים וְאֶת מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת־הַשְּׁלֹחַנוֹת
וְעֲלֵיהֶם לֶחֶם הַפָּנִים: וְאֶת־הַמִּנְרֹת וְנִרְתֵּיהֶם
לְבַעֲרֵם כְּמִשְׁפֵּט לְפָנֵי הַדָּבִיר זָהָב סָגוּר:
וְהַפְּרָח וְהַנְּרֹת וְהַמְּלָקָחִים זָהָב הוּא מְכֻלּוֹת
זָהָב: וְהַמִּזְמָרוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַכַּפּוֹת
וְהַפְּתָרוֹת זָהָב סָגוּר וּפְתַח הַבַּיִת וְדִלְתוֹתָיו
הַפְּנִימִיּוֹת לְקֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים וְדִלְתֵי הַבַּיִת לְחֵיכָל
זָהָב:

ה וַתִּשְׁלַם כָּל־הַמְּלֶאכָה אֲשֶׁר־עָשָׂה שְׁלֹמֹה
לְבַיִת יְיָ—הַזֶּה וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה אֶת־קֹדְשָׁיו | דָּוִד
אָבִיו וְאֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֶת־כָּל־הַפְּלִים

נָתַן בְּאַצְרוֹת בַּיִת הָאֵל-לְהִים: אֲזַי יִקְהִיל שְׁלֹמֹה
אֶת-זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת-כָּל-רֹאשֵׁי הַמִּטּוֹת
נְשִׂאֵי הָאֲבוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל-יְרוּשָׁלַם
לְהַעֲלוֹת אֶת-אֲרוֹן בְּרִית-יְיָ-הוֹה מֵעִיר דָּוִד הַיָּא
צִיּוֹן: וַיִּקְהֲלוּ אֶל-הַמֶּלֶךְ כָּל-אִישׁ יִשְׂרָאֵל בַּחַג
הַיָּא הַחֲדָשׁ הַשְּׁבַעִי: וַיָּבֵאוּ כָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּשְׂאוּ הַלְוִיִם אֶת-הָאֲרוֹן: וַיַּעֲלוּ אֶת-הָאֲרוֹן
וְאֶת-אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת-כָּל-כֵּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר
בָּאֹהֶל הָעֵלֹו אִתְּם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִם: וְהַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה וְכָל-עַדֹת יִשְׂרָאֵל הִנּוּעֲדִים עָלָיו לְפָנֵי
הָאֲרוֹן מִזְבָּחִים צֹאן וּבָקָר אֲשֶׁר לֹא-יִסְפְּרוּ וְלֹא
יִמְנֹו מֵרֹב: וַיָּבִיאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת-אֲרוֹן בְּרִית-
יְיָ-הוֹה אֶל-מְקוֹמוֹ אֶל-דְּבִיר הַבַּיִת אֶל-קֹדֶשׁ
הַקֹּדֶשִׁים אֶל-תַּחַת פְּנֵי הַכְּרוֹבִים: וַיְהִי
הַכְּרוֹבִים פְּרָשִׁים בְּנָפִים עַל-מְקוֹם הָאֲרוֹן וַיִּכְסּוּ
הַכְּרוֹבִים עַל-הָאֲרוֹן וְעַל-בְּדָיו מִלְמַעְלָה:
וַיֹּאדְיִכוּ הַכְּרוֹבִים וַיִּרְאוּ רֹאשֵׁי הַכְּרוֹבִים מִן-
הָאֲרוֹן עַל-פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יִראוּ הַחוּצָה וַיְהִי-
שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: אֵין בְּאֲרוֹן רַק שְׁנֵי הַלְהוֹת
אֲשֶׁר-נָתַן מֹשֶׁה בְּחֹרֵב אֲשֶׁר פָּרַת יְיָ-הוֹה עִם-
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם: וַיְהִי בְצֵאת
הַכֹּהֲנִים מִן-הַקֹּדֶשׁ כִּי כָּל-הַכֹּהֲנִים הִנְמַצְאִים
הַתְּקַדְּשׁוּ אֵין לְשִׁמּוֹר לְמַחְלָקוֹת: וְהַלְוִיִם
הַמְשַׁרְרִים לְכָלֵם לְאַסָּף לְחִימֹן לְיֹדָתָן וְלְבַנְיָהֵם
וְלְאַחֵיהֶם מִלְבָּשִׁים פּוֹיץ בְּמַצְלָתִים וּבְנִבְלִים
וּבְנֹרוֹת עֹמְדִים מִזְרַח לְמוֹזָבַח וְעַמָּהם פְּהַנִּים
לְמֵאָה וְעֶשְׂרִים מַחְצָרִים מַחְצָרִים בְּחַצְצְרוֹת:
וַיְהִי כְּאֶחָד לְמַחְצָרִים לְמַחְצָרִים וְלְמִשְׁרָרִים
לְחַשְׁמִיעַ קוֹל-אֶחָד לְהַלֵּל וּלְהַדוֹת לִי-הוֹה
וּבְהָרִים קוֹל בְּחַצְצְרוֹת וּבְמַצְלָתִים וּבְכֵלֵי
הַשִּׁיר וּבְהַלֵּל לִי-הוֹה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ
וְהַבַּיִת מִלֵּא עֵנָן בַּיִת יְיָ-הוֹה: וְלֹא-יָבִלוּ
הַכֹּהֲנִים לְעַמּוֹד לְשֶׁרֶת מִפְּנֵי הָעֵנָן כִּי-מִלֵּא
כְּבוֹדֵי-הוֹה אֶת-בַּיִת הָאֵל-לְהִים:

ו אֲזַי אָמַר שְׁלֹמֹה יְיָ-הוֹה אָמַר לְשִׁבּוֹן בְּעַרְפֶּל:

וַאֲנִי בְּנִיתִי בַּיִת-זֶבֶל לָךְ וּמְכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ
עוֹלָמִים: וַיִּסַּב הַמֶּלֶךְ אֶת-פָּנָיו וַיְבָרֶךְ אֶת כָּל-
קְהַל יִשְׂרָאֵל וְכָל-קְהַל יִשְׂרָאֵל עֹמְדִים: וַיֹּאמֶר
בְּרוּךְ יְיָ-הוֹה אֵל-לְהִי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּפִיו
אֶת דָּוִד אָבִי וּבְיָדָיו מִלֵּא לְאֹמְרִים: מִן-הַיּוֹם
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת-עַמִּי מִמִּצְרָיִם לֹא-
בְּחַרְתִּי בְּעִיר מִכָּל שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל לְבָנוֹת בַּיִת
לְהוֹת שְׁמִי שָׁם וְלֹא-בְחַרְתִּי בְּאִישׁ לְהוֹת נָגִיד
עַל-עַמִּי יִשְׂרָאֵל: וַאֲבַחֵר בִּירוּשָׁלַם לְהוֹת
שְׁמִי שָׁם וַאֲבַחֵר בְּדָוִד לְהוֹת עַל-עַמִּי יִשְׂרָאֵל:
וַיְהִי עִם-לִבְבִי דָוִד אָבִי לְבָנוֹת בַּיִת לְשִׁם
יְיָ-הוֹה אֵל-לְהִי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר יְיָ-הוֹה אֵל-דָּוִד
אָבִי יַעַן אֲשֶׁר הָיָה עִם-לִבְבִי לְבָנוֹת בַּיִת לְשְׁמִי
הַטִּיבֹוֹת כִּי הָיָה עִם-לִבְבִי: רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה
הַבַּיִת כִּי בְנָה הוֹצֵא מִחֻלְעִיךָ הוֹאֵי-יִבְנֶה הַבַּיִת
לְשְׁמִי: וַיִּקָּם יְיָ-הוֹה אֶת-דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר וַאֲקוּם
תַּחַת דָּוִד אָבִי וְאֹשֵׁב | עַל-כִּפֹּא יִשְׂרָאֵל בְּאֲשֶׁר
דִּבֶּר יְיָ-הוֹה וַאֲבַנְנָה הַבַּיִת לְשִׁם יְיָ-הוֹה אֵל-לְהִי
יִשְׂרָאֵל: וְאֲשִׁים שָׁם אֶת-הָאֲרוֹן אֲשֶׁר-שָׁם
בְּרִית יְיָ-הוֹה אֲשֶׁר פָּרַת עִם-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
וַיַּעֲמֹד לְפָנָי מִזְבַּח יְיָ-הוֹה נֶגֶד כָּל-קְהַל
יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׁ כַּפָּיו: כִּי-עָשָׂה שְׁלֹמֹה כִּיֹּר
נְחֹשֶׁת וַיִּתְנַחֵוּ בְּתוֹךְ הָעֹזָרָה חֲמֵשׁ אַמּוֹת אַרְפּוֹ
וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת רַחְבּוֹ וְאַמּוֹת שְׁלוֹשׁ קוֹמָתוֹ
וַיַּעֲמֹד עָלָיו וַיְבָרֶךְ עַל-כַּרְפּוֹ נֶגֶד כָּל-קְהַל
יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׁ כַּפָּיו חַשְׁמִיעָה: וַיֹּאמֶר יְיָ-הוֹה
אֵל-לְהִי יִשְׂרָאֵל אֵין-כְּמוֹךָ אֵל-לְהִים בְּשָׁמַיִם
וּבָאָרֶץ שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד לְעַבְדֶיךָ הַהֲלָכִים
לְפָנֶיךָ בְּכָל-לֵבָם: אֲשֶׁר שָׁמַרְתָּ לְעַבְדֶּךָ דָּוִד
אָבִי אֶת אֲשֶׁר-דִּבַּרְתָּ לוֹ וְתַדְבֵּר בְּפִיךָ וּבִידְךָ
מִלֵּאתָ כִּיֹּם הַזֶּה: וְעַתָּה יְיָ-הוֹה | אֵל-לְהִי
יִשְׂרָאֵל שֹׁמֵר לְעַבְדֶּךָ דָּוִד אָבִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
לוֹ לְאֹמֵר לֹא-יִפְרַת לָךְ אִישׁ מִלְּפָנָי יוֹשֵׁב עַל-
כִּפֹּא יִשְׂרָאֵל רַק אִם-יִשְׁמְרוּ בְנֵיךָ אֶת-דִּרְכָּם
לְלַכֵּת בְּתוֹרָתִי כַּאֲשֶׁר חָלַכְתָּ לְפָנָי: וְעַתָּה
יְיָ-הוֹה אֵל-לְהִי יִשְׂרָאֵל יֵאֱמֹן דְּבָרֶךְ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ

לְעַבְדְּךָ לְדָוִד׃ כִּי הָאֱמֹנִים יֹשְׁבֵי אֶל־לְחֵים אֶת־
הָאָדָם עַל־הָאָרֶץ הִנֵּה שָׁמַיִם וּשְׁמַיִם הַשָּׁמַיִם לֹא
יִכְלְכְלוּךָ אִם כִּי־חַפְזֵי הַזֶּה אֲשֶׁר בְּנִיתִי׃
וּפְלִיטָה אֱלֹהֵי־תְפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֱלֹהֵי־חַנּוּתוֹ יְיָ־הוּא
אֶל־לְחֵי לְשִׁמְעֵ אֶל־הַרְגָה וְאֱלֹהֵי־תְפִלָּה אֲשֶׁר
עַבְדְּךָ מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ׃ לַחַיּוֹת עֵינֶיךָ פְתַחוּת
אֶל־חַפְזֵי הַזֶּה יוֹמָם וּלְלַיְלָה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
אָמַרְתָּ לְשׁוֹם שְׁמֹךְ שָׁם לְשִׁמּוֹעַ אֱלֹהֵי־תְפִלָּה
אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל עַבְדְּךָ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ וְשִׁמְעֵתָ
אֱלֹהֵי־חַנּוּנֵי עַבְדְּךָ וְעַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתְפַּלְלוּ
אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְאַתָּה תִשְׁמָע מִמָּקוֹם שַׁבְּתֶךָ
מִן־הַשָּׁמַיִם וְשִׁמְעֵתָ וְסַלַּחְתָּ׃ בְּאֵם־יִחַטֵּא אִישׁ
לְרַעְהוֹ וְנִשְׂאֵי־כּוֹ אֵלָה לְהַאֲלֹתוֹ וּכְבֹד אֵלָה לְפָנָי
מִזְבַּחְךָ בַּבַּיִת הַזֶּה׃ וְאַתָּה תִשְׁמָע מִן־הַשָּׁמַיִם
וְעֲשִׂיתָ וְשִׁפְטֵת אֶת־עַבְדְּךָ לְחָשִׁיב לְרָשָׁע לְתֵת
דָּרָבוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְלַחֲצִדִּיק צְדִיק לְתֵת לוֹ כְּצַדִּיקוֹ׃
וְאֵם־יִנְגַּף עַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל לְפָנָי אֹיֵב כִּי יִחַטֵּאוּ־
לָךְ וְשָׁבוּ וְהוֹדוּ אֶת־שִׁמְךָ וְהִתְפַּלְלוּ וְהִתְחַנְּנוּ
לְפָנֶיךָ בַּבַּיִת הַזֶּה׃ וְאַתָּה תִשְׁמָע מִן־הַשָּׁמַיִם
וְסַלַּחְתָּ לְחַטֵּאת עַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל וְחָשִׁיבוֹתֶם אֶל־
הָאָדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לָהֶם וּלְאַבְתֵּיהֶם׃ בְּהַעֲצֹר
הַשָּׁמַיִם וּלְאַיִהִיָּה מָטָר כִּי יִחַטֵּאוּ־לָךְ וְהִתְפַּלְלוּ
אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹדוּ אֶת־שִׁמְךָ מִחַטֵּאתֶם
יְשׁוּבוּן כִּי תַעֲנֶם׃ וְאַתָּה תִשְׁמָע הַשָּׁמַיִם
וְסַלַּחְתָּ לְחַטֵּאת עַבְדְּךָ וְעַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל כִּי תוֹרֵם
אֶל־הַדָּרָךְ חַטּוּבָה אֲשֶׁר יִלְכוּ־בָהּ וְנָתַתָּה מָטָר
עַל־אַרְצֶךָ אֲשֶׁר־נָתַתָּה לְעַמּוֹךְ לְנַחֲלָה׃ רָעַב כִּי־
יִהְיֶה בְּאַרְץ דְּבַר כִּי־יִהְיֶה שִׁדְפוֹן וְיִרְקוֹן אֲרֻבָּה
וְחִסִּיל כִּי יִהְיֶה כִּי יִצְרִילוּ אֹיְבָיו בְּאַרְץ שְׁעָרָיו
כִּי־לִנְגַע וְכִי־לִמְחָלָה׃ כִּי־לִתְפִלָּה כָּל־יִתְחַנֵּף
אֲשֶׁר יִהְיֶה לְכָל־הָאָדָם וּלְכָל עַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
יִדְעוּ אִישׁ נִגְעוּ וּמִבְּאֵבוֹ וּפְרָשׁ בְּפִיו אֶל־חַפְזֵי
הַזֶּה׃ וְאַתָּה תִשְׁמָע מִן־הַשָּׁמַיִם מִכּוֹן שַׁבְּתֶךָ
וְסַלַּחְתָּ וְנָתַתָּה לְאִישׁ כְּכִלְדַּרְכּוֹ אֲשֶׁר תִּדַע
אֶת־לִבָּבוֹ כִּי אַתָּה לְבַדְּךָ יִדְעֵת אֶת־לִבָּב בְּנֵי
הָאָדָם׃ לְמַעַן יִירָאוּךָ לְלַכֵּת בְּדַרְכֶיךָ כִּי־לִ

הַלְמִים אֲשֶׁר־הֵם חַיִּים עַל־פָּנָי הָאָדָמָה אֲשֶׁר
נָתַתָּה לְאַבְתֵּינֵינוּ׃ וְגַם אֶל־הַנְּכָרִי אֲשֶׁר לֹא
מֵעַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל הוּא וּכְבֹד מֵאַרְץ רְחוֹקָה לְמַעַן
שְׁמֹךְ הַגָּדוֹל וְיִדְרַךְ חַחֲזָקָה וְזוֹרְעַךְ הַנְּטוּיָה וּכְבֹדוֹ
וְהִתְפַּלְלוּ אֶל־חַפְזֵי הַזֶּה׃ וְאַתָּה תִשְׁמָע מִן־
הַשָּׁמַיִם מִמִּכּוֹן שַׁבְּתֶךָ וְעֲשִׂיתָ כְּכָל אֲשֶׁר־יִקְרָא
אֵלֶיךָ הַנְּכָרִי לְמַעַן יִדְעוּ כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת־
שִׁמְךָ וְלִירָאָה אֶתְךָ כְּעַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל וּלְדַעַת כִּי־
שְׁמֹךְ נִקְרָא עַל־חַפְזֵי הַזֶּה אֲשֶׁר בְּנִיתִי׃ כִּי־
יֵצֵא עַמּוֹךְ לְמַלְחָמָה עַל־אֹיְבָיו בְּדַרְכֶּךָ אֲשֶׁר
תִּשְׁלַחֵם וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דָּרָךְ הָעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר
בְּחָרְתָּ בָּהּ וְחַפְזֵי אֲשֶׁר־בְּנִיתִי לְשִׁמְךָ׃
וְשִׁמְעֵתָ מִן־הַשָּׁמַיִם אֶת־יִתְפַּלְתֶּם וְאַתִּי־תִחַנְּתֶם
וְעֲשִׂיתָ מִשְׁפָּטֶם׃ כִּי יִחַטֵּאוּ־לָךְ כִּי אֵין אָדָם
אֲשֶׁר לֹא־יִחַטֵּא וְאַנְפַּתְךָ בָּם וְנָתַתָּם לְפָנָי אֹיֵב
וְשָׁבוּם שׁוֹבֵי־הֵם אֶל־אַרְץ רְחוֹקָה אוֹ קְרוֹבָה׃
וְחָשִׁיבוּ אֶל־לִבְכֶם בְּאַרְץ אֲשֶׁר נִשְׁפְּרוּ־שָׁם
וְשָׁבוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בְּאַרְץ שְׁכִינֵם לֵאמֹר
חָטֵאנוּ הָעוֹיְנוּ וְרָשָׁעֵנוּ׃ וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ בְּכָל־לִפְפֵם
וּבְכָל־נַפְשָׁם בְּאַרְץ שְׁכִינֵם אֲשֶׁר־שָׁבוּ אֲתֶם
וְהִתְפַּלְלוּ דָּרָךְ אֲרָצֶם אֲשֶׁר נָתַתָּה לְאַבְוֹתֶם
וְהָעִיר אֲשֶׁר בְּחָרְתָּ וּלְבַיִת אֲשֶׁר־בְּנִיתִי לְשִׁמְךָ׃
וְשִׁמְעֵתָ מִן־הַשָּׁמַיִם מִמִּכּוֹן שַׁבְּתֶךָ אֶת־
תְּפִלַּתֶם וְאַתִּי־תִחַנְּתֵיהֶם וְעֲשִׂיתָ מִשְׁפָּטֶם
וְסַלַּחְתָּ לְעַמּוֹךְ אֲשֶׁר חָטֵאוּ־לָךְ׃ עַתָּה אֶל־לְחֵי
יִהְיוּ־נָא עֵינֶיךָ פְתַחוּת וְאַזְנוֹיְךָ קְשׁוּבוֹת לְתְפִלַּת
הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה קוּמָה יְיָ־הוּא אֶל־לְחֵים
לְנוֹחֶךָ אֶתָּה וְאַרְוֹן עֶגְוֶה כְּהַנְיָךְ יְיָ־הוּא אֶל־לְחֵים
יִלְבְּשׁוּ תְשׁוּעָה וְחִסְדֶיךָ יִשְׁמְחוּ בְשׁוֹב׃
יְיָ־הוּא אֶל־לְחֵים אֱלֹהֵי־תְשׁוּבָה פָּנָי מִשִּׁיחֶךָ וְכָרָה
לְחִסְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ׃

ז וּכְכִלְזֹת שְׁלֹמֹה לְהִתְפַּלֵּל וְהָאֵשׁ יִרְדָּה
מִהַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל הָעֵלָה וְהַזְּבָחִים וּכְכֹד יְיָ־הוּא
מִלֵּא אֶת־חַפְזֵי־הַזֶּה׃ וְלֹא יִכְלוּ הַכַּהֲנִים לְבֹדֵא אֶל־
בַּיִת יְיָ־הוּא כִּי־מִלֵּא כְּכֹדֵי־הוּא אֶת־חַפְזֵי־

י-הוה: וְכָל | בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רֹאִים בְּרֹדֶת הָאֵשׁ
וּבְכֹד וְ-הוה עַל-הַבַּיִת וַיִּכְרְעוּ אַפְּסִים אֶרְצָה
עַל-הֶרְצָפָה וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ וְהָדוּת לִי-הוה כִּי טוֹב כִּי
לְעוֹלָם חֶסֶד: וְהַמֶּלֶךְ וְכָל-הָעָם זָבָח וְזָבַח
לְפָנָי י-הוה: וַיִּזְבַּח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אֶת-זָבַח
הַבֶּקֶר עֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם אֵלֶּף וְצֹאן מֵאָה וְעֶשְׂרִים
אֵלֶּף וַיִּחַנְכוּ אֶת-בַּיִת הָא-לֹהִים הַמֶּלֶךְ וְכָל-
הָעָם: וְהַכֹּהֲנִים עַל-מִשְׁמֹרֶתָם עֹמְדִים וְהַלְוִיִּם
בְּכָל-יְשִׁיר י-הוה אֲשֶׁר עָשָׂה דָוִד הַמֶּלֶךְ
לְהָדוּת לִי-הוה כִּי-לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ בַּהֲלֵל דָּוִד
בְּיָדָם וְהַכֹּהֲנִים מִחֻצֹת נְגִדָם וְכָל-יִשְׂרָאֵל
עֹמְדִים: וַיִּקְדַּשׁ שְׁלֹמֹה אֶת-תּוֹךְ הַחֹצֵר אֲשֶׁר
לְפָנָי בֵּית-י-הוה כִּי-עָשָׂה שָׁם הָעֹלֹת וְאֵת
חֻלְבֵי הַשְּׁלָמִים כִּי-מִזְבֵּחַ הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה
שְׁלֹמֹה לֹא יָכוֹל לְהַכִּיל אֶת-הָעֹלָה וְאֶת-הַמִּנְחָה
וְאֶת-הַחֻלְבִּים: וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֶת-הָחֹג בַּעֲת
הַחַיָּא שִׁבְעַת יָמִים וְכָל-יִשְׂרָאֵל עָמְדוּ קָהָל גָּדוֹל
מְאֹד מִלְּכֹוֹא חֶמֶת עַד-נֶחֱל מִצְרַיִם: וַיַּעֲשׂוּ
בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֵרֶת כִּי | חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ עָשׂוּ
שִׁבְעַת יָמִים וְחֹג שִׁבְעַת יָמִים: וּבַיּוֹם עֲשָׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי שָׁלַח אֶת-הָעָם
לְאַהֲלֵיהֶם שְׂמֹחִים וְטוֹבִי לֵב עַל-הַטּוֹבָה אֲשֶׁר
עָשָׂה י-הוה לְדָוִד וְלְשְׁלֹמֹה וְלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ:
וַיִּבֶל שְׁלֹמֹה אֶת-בַּיִת י-הוה וְאֶת-בַּיִת הַמֶּלֶךְ
וְאֵת כָּל-הַבָּא עַל-לֵב שְׁלֹמֹה לַעֲשׂוֹת בְּבֵית-י-
הוה וּבְבֵיתוֹ הַצְּלִיחַ: וַיִּירָא י-הוה אֶל-שְׁלֹמֹה
בַּלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ שָׁמַעְתִּי אֶת-תְּפִלָּתְךָ וּבַחֲרָתִי
בַּמָּקוֹם הַזֶּה לִי לְבַיִת זָבַח: הֵן אֶעֱצֹר הַשָּׁמַיִם
וְלֹא-יִהְיֶה מָטָר וְהָיָא-צִנּוּה עַל-חֹגְב לְאִכּוֹל
הָאָרֶץ וְאִם-יֵאשְׁלַח דְּבַר בְּעַמִּי: וַיִּכְנַעו עַמִּי
אֲשֶׁר נִקְרְאוּ-שְׁמִי עֲלֵיהֶם וַיִּתְפַּלְּלוּ וַיִּבְקְשׂוּ פָנָי
וַיֵּשְׁבוּ מִדְּרַבְיָהֶם הָרָעִים וְאֲנִי אֲשַׁמַּע מִן-
הַשָּׁמַיִם וְאֶסְלַח לְחַטָּאתָם וְאֶרְפָּא אֶת-אֶרְצָם:
עָתָה עֵינִי יְהִי פֶתַח הוֹת וְאֲנִי קֹשֶׁבוֹת לְתַפְּלַת
הַמָּקוֹם הַזֶּה: וְעָתָה בַּחֲרָתִי וְהַקְּדֹשְׁתִּי אֶת-
הַבַּיִת הַזֶּה לְחַיּוֹת-שְׁמִי שָׁם עַד-עוֹלָם וְהָיָו עֵינִי

וְלָבִי שָׁם כָּל-יְהִימִים: וְאֵתָה אִם-תִּלְדָּךְ לְפָנָי
כְּאֲשֶׁר הִלְדָּךְ דָּוִד אָבִיךָ וְלַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר
צִוִּיתִךָ וְחָקִי וּמִשְׁפָּטִי תִשְׁמֹר: וְהַקִּימוֹתִי אֵת
כְּפֹא מַלְכוּתְךָ כְּאֲשֶׁר כָּרָתִי לְדָוִד אָבִיךָ לֵאמֹר
לֹא-יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל: וְאִם-
תִּשׁוּבוּן אַתֶּם וְעֹזְבֵתֶם הַקּוֹתִי וּמִצְוֹתִי אֲשֶׁר
נָתַתִּי לְפָנֵיכֶם וְהִלַּכְתֶּם וְעַבַּדְתֶּם א-לֹהִים
אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְנָתַשְׁתִּים מֵעַל
אֲדָמָתִי אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וְאֶת-הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר
הַקְּדֹשְׁתִּי לְשִׁמִּי אֲשַׁלְּךָ מֵעַל פָּנָי וְאֶתְנַנְנוּ לְמִשְׁלַל
וְלִשְׁנִינָה בְּכָל-הָעַמִּים: וְהַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר הָיָה
עָלְיוֹן לְכָל-עֵבֶר עָלְיוֹ יֵשֶׁם וְאֵמֶר בְּפֹא עָשָׂה י-
הוה כְּכֹה לְאָרֶץ הַזֹּאת וְלַבַּיִת הַזֶּה: וְאֵמְרוּ עַל
אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת-י-הוה | א-לֹהֵי אֲבֹתֵיהֶם אֲשֶׁר
הוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיַּחֲזִיקוּ בָא-לֹהִים
אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם וַיַּעֲבֹדוּם עַל-כֵּן הֵבִיא
עֲלֵיהֶם אֵת כָּל-לְהֶרְעָה הַזֹּאת:

ח וַיְהִי מִקֵּץ | עֲשָׂרִים שָׁנָה אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה
אֶת-בַּיִת י-הוה וְאֶת-בַּיִתוֹ: וְהָעָרִים אֲשֶׁר נָתַן
חֹרֵם לְשְׁלֹמֹה בָּנָה שְׁלֹמֹה אֶתֶם וַיּוֹשֵׁב שָׁם אֶת-
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּלְךְ שְׁלֹמֹה חֶמֶת צוֹבָה וַיַּחֲזֹק
עָלֶיהָ: וַיִּבֶן אֶת-תְּדֹמָר בַּמִּדְבָּר וְאֵת כָּל-לְעָרֵי
הַמִּסְכָּנוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בַּחֲמַת: וַיִּבֶן אֶת-בַּיִת
חֹרֹן הָעָלְיוֹן וְאֶת-בַּיִת חֹרֹן הַתַּחְתּוֹן עָרֵי
מִצּוֹר חוֹמוֹת דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ: וְאֶת-בַּעֲלָת וְאֵת
כָּל-לְעָרֵי הַמִּסְכָּנוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לְשְׁלֹמֹה וְאֵת
כָּל-לְעָרֵי תְּרֻבָּה וְאֵת עָרֵי הַפְּרָשִׁים וְאֵת | כָּל-
חֶשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חֶשֶׁק לְבָנוֹת בִּירוּשָׁלַיִם
וּבְלִבְנוֹן וּבְכָל אֶרֶץ מִמְּשָׁלָתוֹ: כָּל-לְהָעָם
הַנּוֹתָר מִן-יְהוֹתִי וְהָאֲמֹרִי וְהַפְּרָזִי וְהַחֲוִי
וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר לֹא מִיִּשְׂרָאֵל חֶמֶה: מִן-בְּנֵיהֶם
אֲשֶׁר נֹתְרוּ אַחֲרֵיהֶם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא-כְלוּם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלֵם שְׁלֹמֹה לְמַסַּע עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וּמִן-
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא-נָתַן שְׁלֹמֹה לַעֲבָדִים
לְמַלְאכָתוֹ כִּי-יִמְחָה אֲנָשִׁי מִלְּחָמָה וְשָׂרֵי

שְׁלִישֵׁי וְשָׁרֵי רִבְבוֹ וּפְרָשָׁיו: וְאֵלֶּה שָׂרֵי
הַנְּצִיבִים הַנְּצִיבִים אֲשֶׁר-לְמִלְכָּה שְׁלֹמֹה הַמְּשִׁיבִים
וּמְאֹתָיִם הָרָדִים בָּעָם: וְאֶת-בֵּית-פְּרַעְיָה הָעֵלָּה
שְׁלֹמֹה מִעֵיר דָּוִד לְבֵית אֲשֶׁר בָּנְהִלָּה בִּי אָמַר
לֹא-תֵשֵׁב אִשָּׁה לִי בְּבֵית דָּוִד מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל כִּי-
קִדַּשׁ הָיָה אֲשֶׁר-בָּאָה-אֵלֵיהֶם אֲרוֹן יְ-הוָה: וְאִז
הָעֵלָּה שְׁלֹמֹה עֲלוֹת לִי-הוּא עַל מִזְבֵּחַ יְ-הוָה
אֲשֶׁר בָּנָה לְפָנָי הָאֵלֹהִים: וּבְדַבְרֵי-יָוֵם בְּיוֹם
לְהַעֲלוֹת כְּמִצְוַת מֹשֶׁה לְשַׁבְּתוֹת וְלַחֲדָשִׁים
וְלַמּוֹעֲדוֹת שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה בַּחֹג הַמִּצְוֹת
וּבַחֹג הַשְּׁבָעוֹת וּבַחֹג הַסֻּכּוֹת: וַיַּעֲמֵד כְּמִשְׁפַּט
דָּוִד-אָבִיו אֶת-מַחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים עַל-עַבְדָּתָם
וְהַלְוִיִּם עַל-מְשֻׁמְרוֹתָם לְהִלָּל וּלְשַׁרֵּת נֶגֶד
הַכֹּהֲנִים לְדַבְרֵי-יָוֵם בְּיוֹמוֹ וְהַשְּׁעָרִים
בְּמַחְלְקוֹתָם לְשַׁעַר וְשַׁעַר כִּי כֹן מִצְוֹת דָּוִד
אִישֵׁי-הָאֵל-לְהִיָּם: וְלֹא סָרוּ מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ עַל-
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְכָל-דָּבָר וְלֹא-צָרוֹת: וְתַכֵּן
כִּי לְמַלְאכַת שְׁלֹמֹה עַד-חַיָּוִם מוֹסֵד בֵּית-יְ-הוָה
וְעַד-כִּלְתּוֹ שָׁלֵם בֵּית יְ-הוָה: וְאִז הָלַךְ שְׁלֹמֹה
לְעַצְיוֹן-גִּבְרָ וְאֶל-אֵילֹת עַל-שֵׁפֶת הַיָּם בְּאֶרֶץ
אֲדוּם: וַיִּשְׁלַח-לוֹ חֹרֵם בְּיַד-עַבְדָּיו אֲנִיּוֹת
אֲנִיּוֹת וְעַבְדִּים יוֹדְעֵי יָם וַיָּבֹאוּ עִם-עַבְדָּיו
שְׁלֹמֹה אוֹפִירָה וַיִּקְחוּ מִשָּׁם אַרְבַּע-מֵאוֹת
וַחֲמִשִּׁים כֶּפֶר זָהָב וַיָּבִיאוּ אֶל-הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה:

ט וּמִלֶּפֶת-שֹׁבָא שָׁמְעָה אֶת-שִׁמְעַן שְׁלֹמֹה
וַתָּבֹא לְנִסּוֹת אֶת-שְׁלֹמֹה בַּחֲדָוֹת בִּירוּשָׁלַיִם
בַּחִיל כֶּבֶד מְאֹד וְגַמְלִים נִשְׂאִים בְּשָׁמַיִם וְזָהָב
לָרֶב וְאֶבֶן יִקְרָה וַתָּבֹא אֶל-שְׁלֹמֹה וַתְּדַבֵּר עִמּוֹ
אֵת כִּי לֹא-אֲשֶׁר הָיָה עִם-לְבָבָהּ: וַיִּגְדֹּלָה שְׁלֹמֹה
אֶת-כִּי לִדְבָרֶיהָ וְלֹא-יִנְעָלָם דָּבָר מִשְׁלֹמֹה אֲשֶׁר
לֹא הִגִּיד לָהּ: וַתֵּרָא מִלֶּפֶת-שֹׁבָא אֵת חַכְמַת
שְׁלֹמֹה וְהַבֵּית אֲשֶׁר בָּנָה: וּמֵאֲכַל שְׁלַחְתּוֹ
וּמִזֶּשֶׁב עַבְדָּיו וּמִעַמּוּד מִשְׁרָתָיו וּמִלְבוּשֵׁיהֶם
וּמִשְׁקִיו וּמִלְבוּשֵׁיהֶם וְעַלְתּוֹ אֲשֶׁר יַעֲלֶה בֵּית
יְ-הוָה וְלֹא-יִהְיֶה עוֹד בְּהָ רוּחַ: וַתֹּאמֶר אֶל-

הַמֶּלֶךְ אֲמַת הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּאָרְצֵי עַל-
דְּבָרֶיךָ וְעַל-חַכְמַתְךָ: וְלֹא-הִיאֲמַנְתִּי לְדַבְרֵיהֶם
עַד אֲשֶׁר-בָּאתִי וַתֵּרְאִינִי עֵינָי וְהִנֵּה לֹא הִגִּיד-
לִי חֲצִי מִרְבִּית חַכְמַתְךָ יִסְפֹּת עַל-הַשְּׁמוּעָה
אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי: אֲשֶׁרִי אֲנִשִּׁיךָ וְאֲשֶׁרִי עַבְדֶּיךָ
אֵלֶּה הָעַמּוּדִים לְפָנֶיךָ תְּמִיד וְשֹׁמְעִים אֶת-
חַכְמַתְךָ: יְהִי יְ-הוָה אֵל-לְהִיךָ בְּרוּךְ אֲשֶׁר | חֲפִץ
בְּךָ לְתַתֵּךְ עַל-כִּסְאוֹ לְמִלְכָּה לִי-הוּא אֵל-לְהִיךָ
בְּאַהֲבַת אֵל-לְהִיךָ אֶת-יִשְׂרָאֵל לְהַעֲמִידוֹ לְעוֹלָם
וַיִּתֵּן עֲלֵיהֶם לְמִלְכָּה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּצְדָקָה:
וְתַתֵּן לְמִלְכָּה מֵאֵחָ וְעֵשְׂרִים | כֶּפֶר זָהָב וּבְשָׁמַיִם
לָרֶב מְאֹד וְאֶבֶן יִקְרָה וְלֹא חָיָה כִּפְשָׁם הַחֹוּא
אֲשֶׁר-נָתַנָּה מִלֶּפֶת-שֹׁבָא לְמִלְכָּה שְׁלֹמֹה: וְגַם-
עַבְדֵי חִירָם חֹרֵם וְעַבְדֵי שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר-הִבִּיאוּ
זָהָב מֵאוֹפִיר הִבִּיאוּ עֲצֵי אֶלְגוֹמִים וְאֶבֶן יִקְרָה:
וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת-עֲצֵי הָאֶלְגוֹמִים מִסְּלוֹת
לְבֵית-יְ-הוָה וְלְבֵית הַמֶּלֶךְ וּבְנֵרוֹת וּנְבָלִים
לְשָׂרִים וְלֹא-נִרְאוּ כֶּהֱם לְפָנָי בְּאֶרֶץ יְהוּדָה:
וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה נָתַן לְמִלֶּפֶת-שֹׁבָא אֶת-כִּי לִ-
חֲפָצָהּ אֲשֶׁר שָׂאָלָה מִלְּבָד אֲשֶׁר-הִבִּיאה אֶל-
הַמֶּלֶךְ וְתַחֲכֹד וְתִלְכָּה לְאַרְצָהּ הִיא וְעַבְדֶּיהָ: וַיְהִי
מִשְׁקַל זָהָב אֲשֶׁר-בָּא לְשְׁלֹמֹה בַּשָּׁנָה אַחַת
שֵׁשׁ מֵאוֹת וְשָׁשִׁים וְשָׁשׁ כֶּפֶרִי זָהָב: לְבָד
מֵאֲנָשֵׁי הַתָּרִים וְהַסֹּחְרִים מִבִּיָּאִים וּכְלִי-מִלְכֵי
עָרִב וּפְחוֹת הָאֶרֶץ מִבִּיָּאִים זָהָב וְכֶסֶף לְשְׁלֹמֹה:
וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵאוֹתִים צִנְהָ זָהָב שְׁחֹוט
שֵׁשׁ מֵאוֹת זָהָב שְׁחֹוט יַעֲלֶה עַל-הַצִּנְהָ הָאֶחָת:
וַיִּשְׁלַח-מֵאוֹת מַגִּנִּים זָהָב שְׁחֹוט שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
זָהָב יַעֲלֶה עַל-הַמִּגֵּן הָאֶחָת וַיִּתְּנֵם הַמֶּלֶךְ בְּבֵית
יַעַר הַלְּבָנוֹן: וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּסֵּא-שֵׁן גָּדוֹל
וַיַּצְפֹּהוּ זָהָב טְהוֹר: וְשֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכִסֵּא וּכְבֹּשׁ
בְּזָהָב לְכִסֵּא מֵאֲחֹזִים וַיְדוֹת מִזָּה וּמִזָּה עַל-
מְקוֹם הַשִּׁבְתָּה וּשְׁנַיִם אֲרִיּוֹת עַמּוּדִים אֲצֵל
חֲדָוֹת: וְשְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲרִיּוֹת עַמּוּדִים שָׁם עַל-
שֵׁשׁ הַמַּעֲלוֹת מִזָּה וּמִזָּה לֹא-יִנְעָשָׂה כֹּן לְכָל-
מִמְלָכָה: וְכָל כָּלִי מִשְׁקָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה זָהָב וְכָל

כְּלִי בֵּית־יַעַר הַלְּבָנוֹן זָהָב סָגוּר אֵין כֶּסֶף נְחָשֶׁב
בִּימֵי שְׁלֹמֹה לְמֵאוֹמָה: כִּי־אֲנִיֹּת לְמִלְךָ
הַלְּבוֹת תְּרַשִׁישׁ עִם עַבְדֵי חוֹרָם אַחַת לְשִׁלוֹשׁ
שָׁנִים תָּבוֹאנָה | אֲנִיֹּת תְּרַשִׁישׁ נְשֹׂאת זָהָב
וְכֶסֶף שְׁנֵהֲבִים וְקוֹפִים וְתוֹפִיִּים: כִּי־גִדְלָה הַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה מִכָּל מַלְכֵי הָאָרֶץ לְעֹשֶׂר וְחֻכְמָה: כִּי־כָל
מַלְכֵי הָאָרֶץ מִבְּקָשִׁים אֶת־פָּנָי שְׁלֹמֹה לְשִׁמְעַ
אֶת־חֻכְמָתוֹ אֲשֶׁר־נָתַן הָאֱלֹהִים בְּלִבּוֹ: וְהֵם
מִבְּוֹאִים אִישׁ מִנְּחָתוֹ כְּלִי כֶּסֶף וְכִלֵי זָהָב
וּשְׁלֵמוֹת נֶשֶׁק וּבְשָׂמִים סוּסִים וּפְרָדִים דְּבַר־
שָׁנָה בְּשָׁנָה: וַיְהִי לְשְׁלֹמֹה אַרְבַּעַת אֲלָפִים
אֲרִיֹת סוּסִים וּמִרְפָּבוֹת וּשְׁנַיִם־עֶשְׂרֵת אֲלָפֵי
פָּרָשִׁים וַיִּנְיַחֵם בְּעָרֵי הָרֶכֶב וְעַם־הַמֶּלֶךְ
בִּירוּשָׁלָּיִם: וַיְהִי מוֹשֵׁל בְּכָל־הַמְּלָכִים מִן־
הַנְּהַר וְעַד־אֲרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְעַד גְּבוּל מִצְרָיִם:
וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת־הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלָּיִם כַּאֲבָנִים
וְאֶת הָאֲרָזִים נָתַן כְּשִׂקְמוֹם אֲשֶׁר־בְּשִׁפְלָה לְרֹב:
וּמִוֹצִיאִים סוּסִים מִמִּצְרָיִם לְשְׁלֹמֹה וּמִכּוֹל־
הָאֲרָצוֹת: וַיִּשְׂאֵל דְּבָרֵי שְׁלֹמֹה הָרֵאשִׁנִּים
וְהָאֲחֵרִימִים הֵלֵא־הֵם כְּתוּבִים עַל־דְּבָרֵי נָתַן
הַנְּבִיא וְעַל־נְבוּאָת אַחִיָּה הַשִּׁילוֹנִי וּבַחֲזוֹת
יַעֲדֵי יַעֲדוּ חֲזוֹה עַל־יְרֻבְעָם בֶּן־נְבָט: וַיִּמְלֹךְ
שְׁלֹמֹה בִירוּשָׁלָּיִם עַל־כּוֹל־יִשְׂרָאֵל אַרְבַּעִים
שָׁנָה: וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה עִם־אִבְתָּיו וַיִּקְבְּרֻהוּ
בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ רְחַבְעָם בֶּנוֹ תַּחֲתָיו:

י וַיִּלְךְ רְחַבְעָם שְׂכֵמָה כִּי שָׁכַם פָּאֵו כָּל־יִשְׂרָאֵל
לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ: וַיְהִי כְּשִׁמְעַ יְרֻבְעָם בֶּן־נְבָט
וְהוּא בְּמִצְרָיִם אֲשֶׁר בָּרַח מִפָּנָי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ
וַיִּשְׁכַּב יְרֻבְעָם מִמִּצְרָיִם: וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָאֵלֹו
וַיָּבֵא יְרֻבְעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל וַיִּדְבְּרוּ אֶל־רְחַבְעָם
לֵאמֹר: אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת־עַלְנוֹ וְעַתָּה הִקְלָה
מִעֲבוֹדַת אָבִיךָ הִקְשָׁה וּמִעַלֹו חֲבָד אֲשֶׁר־נָתַן
עָלֵינוּ וְנַעֲבֹדֶךָ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים
וְשׁוּבוּ אֵלָי וַיִּלְךְ הָעָם: וַיִּוָּעֵן הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם
אֶת־הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר־הָיוּ עִמָּדִים לְפָנָי שְׁלֹמֹה אָבִיו

בְּהִיתוֹ חֵי לֵאמֹר אֵיךְ אַתֶּם נוֹעְצִים לְהַשִּׁיב
לְעַם־הַזֶּה דְּבַר: וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם־תִּתְּהִיחַ
לְטוֹב לְהָעָם הַזֶּה וּרְצִיתֶם וּדְבַרְתֶּם אֲלֵהֶם דְּבָרִים
טוֹבִים וְהָיוּ לְךָ עַבְדִּים כִּי־לְחַיִּימֹם: וַיַּעֲזֹב אֶת־
עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר יַעֲצָהוּ וַיִּוָּעֵן אֶת־הַיְלָדִים
אֲשֶׁר גִּדְּלוּ אֹתוֹ הַעַמְדִים לְפָנָיו: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
מָה אַתֶּם נוֹעְצִים וְנָשִׁיב דְּבַר אֶת־הָעָם הַזֶּה
אֲשֶׁר דְּבָרוּ אֵלָי לֵאמֹר הִקְלָה מִן־הָעֵל אֲשֶׁר־נָתַן
אָבִיךָ עָלֵינוּ: וַיִּדְבְּרוּ אֹתוֹ הַיְלָדִים אֲשֶׁר גִּדְּלוּ
אֹתוֹ לֵאמֹר כַּהֲתֵאמַר לְעַם אֲשֶׁר־דְּבָרוּ אֵלֶיךָ
לֵאמֹר אָבִיךָ הַכְּבִיד אֶת־עַלְנוֹ וְאֵתָה הִקְלָה
מִעַלְנוֹ כַּהֲתֵאמַר אֲלֵהֶם קִטְנֵי עָבָה מִמֶּ־תָנִי
אָבִי: וַעֲתָה אָבִי הַעַמְדִים עֲלֵיכֶם עַל כָּבֹד וְאֲנִי
אֲסִיף עַל־עַלְכֶם אָבִי יִסֵּר אֶתְכֶם בְּשׁוֹטִים וְאֲנִי
בְּעַקְרָפִים: וַיָּבֵא יְרֻבְעָם וְכָל־הָעָם אֶל־רְחַבְעָם
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כַּאֲשֶׁר דְּבַר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר שׁוּבוּ
אֵלָי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי: וַיַּעֲנֵם הַמֶּלֶךְ קִשָּׁה וַיַּעֲזֹב
הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת עֲצַת הַזְּקֵנִים: וַיִּדְבַּר אֲלֵהֶם
כְּעֲצַת הַיְלָדִים לֵאמֹר אֲכַבִּיד אֶת־עַלְכֶם וְאֲנִי
אֲסִיף עָלֵיכֶם אָבִי יִסֵּר אֶתְכֶם בְּשׁוֹטִים וְאֲנִי
בְּעַקְרָפִים: וְלֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם כִּי־הִיְתָה
נִסְכָּה מִעַם הָאֱלֹהִים לְמַעַן הַקִּים יְהוָה אֶת־
דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דְּבַר בְּיַד אַחִיָּהוּ הַשִּׁילוֹנִי אֶל־יְרֻבְעָם
בֶּן־נְבָט: וְכָל־יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ לְהֵם
וַיִּשְׁיבוּ הָעָם אֶת־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר מַה־לָּנוּ חֵלֶק
בְּדָוִד וְלֹא־נִחַלָה בְּכֹן־יִשְׁי אִישׁ לְאֹהֲלֶיךָ
יִשְׂרָאֵל עַתָּה רָאָה בֵּיתְךָ דָּוִד וַיִּלְךְ כּוֹל־יִשְׂרָאֵל
לְאֹהֲלָיו: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה
וַיִּמְלֹךְ עֲלֵיהֶם רְחַבְעָם: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם
אֶת־הַדָּרִם אֲשֶׁר עַל־הַפֶּסֶם וַיְרַגְּמוּ־בּוֹ בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל אָבֹן וַיָּמָת וְהַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם הִתְאַמֵּן
לְעֲלוֹת בְּמִרְפְּכָה לָנוֹם יְרוּשָׁלָּיִם: וַיִּפְשְׁעוּ
יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִד עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

הלכות שבועות פרק ד

כפר זו, שבועה שלא אכלנה, ואכלה-אינו חייב אלא אחת.

ד, ט וכן אם אמר שבועה שלא אכל היום, וחרז ונשבע על הכפר שלא יאכלנה, ואכלה פלה באותו היום-אינו חייב אלא אחת. וכן כל פיוצא בזה, שאין שבועה חלה על שבועה.

ד, י אכל אם נשבע על הכפר שלא יאכלנה, וחרז ונשבע שניה שלא יאכל כלום, או שלא יאכל כפר זו, ואכלה פלה-חייב שתיים: שבשעה שנשבע בתחלה שלא יאכלנה, אינו חייב עד שיאכל פלה; וכשחרז ונשבע שלא יאכל, או שלא יאכל אותה-משיאכל ממנה פזית יתחייב, וכשיאכל פלה יתחייב בשבועה ראשונה.

ד, יא שבועה שלא אכל תאנים, וחרז ונשבע על התאנים ועל הענבים-חייב על התאנים שתיים: שהרי פלל התאנים שנאסרו בשבועה ראשונה עם הענבים שהיו מתרין, ומתוך שחלה שבועה שניה על הענבים חלה על התאנים, ונתחייבו בשתי שבועות, כמו שבארנו בהלכות מאכלות אסורות.

ד, יב שבועה שלא אכל שמונה, שבועה שלא אכל תשעה, שבועה שלא אכל עשרה-בין שאכל שמונה, בין שאכל תשעה, בין שאכל עשרה-אינו חייב אלא אחת.

ד, יג שבועה שלא אכל עשרה, שבועה שלא אכל תשעה, שבועה שלא אכל שמונה-אם אכל עשרה-חייב שלוש, על כל שבועה ושבועה אחת. וכן אם אכל תשעה, חייב שתיים; אכל שמונה, חייב אחת.

ד, יד שבועה שלא אכל תאנים, וחרז ונשבע שלא יאכל תאנים וענבים כאחד, ושגג ואכל תאנים, והפריש קרבן, ואחר כך שגג ואכל ענבים-אינו חייב על הענבים: מפני שהן פתצי שעור, ואין מביאין קרבן על חצי שעור.

ד, טו וכן הנשבע שלא יאכל עשר, וחרז ונשבע שלא יאכל עשר ותשע, ואכל עשר והפריש קרבן, וחרז ושגג ואכל תשע-הרי זה פתצי שעור, ואין מביאין קרבן על חצי שעור: שענגן שבועה אחרונה, שלא יאכל תשע עשרה.

ד, טז שבועה שלא אכל כפר זו הגדולה, אם אכלתי כפר זו הקטנה, ושכח תנאי זה בעת שאכל הקטנה, ואכל אחר כך הגדולה במזיד-חייב; אכל את הקטנה

ד, א מי שנשבע שלא יאכל היום כלום, ואכל פחות מפזית-פטור: שאין אכילה פחותה מפזית, והרי הוא כאוכל חצי שעור מגבלות וטרפות וכיוצא בהן. ואם אמר שבועה שלא אכל דבר זה, ואכלו-חייב, ואפלו היה דבר שנשבע עליו זרע חרדל אחד או פחות ממנו. נשבע שלא יטעם כלום, ואכל כל שהוא-חייב.

ד, ב מי שנשבע שלא יאכל היום, ושתה-חייב, ששתיה בכלל אכילה. לפיכך אם אכל, ושתה-אינו חייב אלא מלקות אחת, אם היה מזיד; או מטאת אחת, אם היה שוגג. נשבע שלא ישתה היום-הרי זה מתר לאכל, שאין אכילה בכלל שתיה. וכמה ישתה ויהיה חייב-יראה לי שאינו חייב עד שישתה רביעית, כשאר האסורין.

ד, ג שבועה שלא אכל היום, ואכל מינין הרבה, או שבועה שלא אשתה היום, ושתה מיני משקין הרבה-אינו חייב אלא אחת. ואפלו אמר שבועה שלא אכל היום בשר ופת וקטנית, ואכל הכל-אינו חייב אלא אחת; וכלן מצטרפין לכזית.

ד, ד שבועה שלא אכל ושתה, ואכל ושתה-חייב שתיים: שהשתיה, בכלל אכילה, והואיל ופרש ואמר ושתה אשתה, גלה דעתו שלא כלל השתיה בכלל האכילה-ונמצא פנשבע על זה בפני עצמו, ועל זה בפני עצמו; ולפיכך חייב שתיים.

ד, ה וכן האומר שבועה שלא אכל פת חטים ופת שעורים ופת פסמין, ואכלן-חייב על כל אחת ואחת: שלא אמר פת ופת ופת, אלא לחלק ולחייב על כל אחת ואחת.

ד, ו היה חברו מסרב בו לאכל אצלו ואמר לו, בוא ושתה עמי יין וחלב ודבש, ואמר שבועה שאיני שותה יין וחלב ודבש-חייב על כל אחד ואחד בפני עצמו: שהיה לו לומר שבועה שאיני שותה כלום, או מה שאמרתי; ומשחרז ופרט, גלה דעתו שחייב עצמו שבועה על כל מין ומין בפני עצמו.

ד, ז לפיכך אין מצטרפין זה עם זה, ואינו חייב עד שיאכל כשעור ממין אחד: הואיל והן חלוקין לחטאות, הרי הן כחלב ודם, שאינן מצטרפין לכזית, כמו שנתבאר בהלכות מאכלות אסורות.

ד, ח שבועה שלא אכל כפר זו, או שלא אכל אותה-בין שאכל ממנה פזית, חייב; שבועה שלא אכלנה, אינו חייב עד שיאכל את פלה. אמר שבועה שלא אכל

והוא זוכר התנאי, ויודע שבאכילתה תאסר הגדולה, ושכח ואכל את הגדולה, וכמזמנה לו שעדין לא נאסרה-פטור. אכל שתיקה בשגגה, פטור; שתיקה במזיד, בין שאכל הגדולה בתחלה בין באחרונה-חייב. דיז וכן אם תלין זו בזו, ונשבע ואמר שבועה שלא אכל אחת מהן, אם אכלתי האחרת, ושכח התנאי ואכל אחת מהן, ואכל השניה בזדון-חייב; הראשונה בזדון, והשניה בשגגה-פטור. שתיקה בשגגה, פטור; שתיקה בזדון, חייב.

דיח שבועה שאכל כפר זו היום, ועבר היום ולא אכלה-בשוגג, מביא קרבן עולה ויורד; במזיד, אינו לוקה-שהרי לא עשה מעשה, ואף על פי שעבר על

הלכות שבועות פרק ה

שבועת שקר. ומפני מה לוקה אם נשבע שאכל והוא לא אכל, או שלא אכל והוא אכל, ואף על פי שלא עשה מעשה-מפני שמעט שבועתו, נשבע לשקר; אבל אם נשבע שיעשה והוא לא עשה, אינה שבועת שקר משעת שבועה.

דיט מי שאמר לחברו שבועה שלא אכל לך, או שבועה שאכל לך, או שהיה מסרב בו לאכל אצלו והוא נמנע, ונשבע ואמר שבועה שאכל לך, וכן האומר לא שבועה לא אכל לך-פל אלו אסורין, והרי נשבע שלא יאכל אצלו; ואם אמר פל הלשונות האלו, ועבר ואכל-אינו חייב אלא אחת.

לאכילה, ושטה משקים שאינן ראויין לשתיקה-פטור; אכל דברים האסורין מן התורה באכילה, כגון שאכל פזית גבלות וטרפות שקצים ורמשים-פטור משום שבועת בטוי.

הו שבועה שאכל, ואכל אכלין שאינן ראויין לאכילה, ושטה משקין שאינן ראויין לשתיקה, או שאכל גבלות וטרפות וכיוצא בהן-פטור משבועת בטוי, שהרי יצא ידי אכילה: מאחר שהן חשובין אצלו, אכילתן שמה אכילה.

הז שבועה שלא אכלתי, והוא אכל דברים שאינן ראויין לאכילה, או גבלות וטרפות-חייב, שאכילתן שמה אכילה: שכבר חשובין הן אצלו, שהרי אכלן. אבל להבא שנשבע שלא יאכל, ונקרא נקרה ואכלן-אינה אכילה, כמו שבארנו.

הח שבועה שלא אכל פל שהוא מגבלות וטרפות, ואכל פחות מפזית-חייב בשבועה, שהרי אינו משבע על חצי שעור מהר סיני. שבועה שאכל פחות מפזית גבלה וטרפה, חייב בשבועה.

הט שבועה שלא אכל עפר וכיוצא בו מדברים שאינן ראויין לאכילה-אם אכל פזית, חייב; אכל פחות מפזית, הרי זה ספק-שמה יתחייב בכל שהוא, מפני שאין זה דרכו לאכילה כדי להצריכו שעור.

הי וכן הנשבע שלא לאכל חרצון, ואכל ממנו פחות מפזית-הרי זה ספק. הנה הנשבע נזיר שהוא אסור בחרצון בכזית, ואכל פחות מפזית-אינו חייב בשבועת בטוי: שאין דעתו בשבועתו אלא על פזית שהוא משבע עליו, ואין שבועה חלה עליו. לפיכך אם פרש ואמר, שבועה שלא אכל חרצון אחד, ואכלו-חייב.

הא מי שנשבע שזרק איש פלוני צרור לים, והוא לא זרק, או שלא זרק, והוא זרק-הרי זה חייב בשבועת בטוי: ואף על פי שאינו בלהבא, שהרי אינו יכול להשבע שיזרק וישל א זרק איש פלוני. וכל מי שנשבע על אחרים שיעשו כן וכך, או שלא יעשו-ואפלו היו בניו או אשתו-אינו חייב בשבועת בטוי, שהרי אין בידו לא לקיים ולא לבטל; ומפני אותו מפת מרדות-שהרי אין בידו לקיים שבועה זו, ונמצא גורם לשבועת שוא.

הב ולמה אינו לוקה משום שבועת שוא-שהרי אפשר לאותן אחרים שישמעו ממנו ותתקיים שבועתו, ונמצא כשמתרין בו בעת שנשבע התראת ספק, שאין לוקין עליה אלא אם הנה לאו שפה מפרש, כמו שיתבאר בהלכות סנהדרין.

הג ואין אותן אחרים נזקקין לקיים דברי זה הנשבע, אלא אם כן ענו אמן כמו שבארנו. ואם קימו דבריו-הרי אלו משבחין, שלא הרגילו להוציא שבועה לשוא.

הד במה דברים אמורים, בשנשבע על דבר שאינו ברשותו, כגון שנשבע ראובן על שמעון שלא ילך בסחורה או שלא יאכל בשר, וכיוצא בזה; אבל אם נשבע ראובן שלא יפנס שמעון בביתי, ושלא ינהה מנכסי, ועבר שמעון ונכנס לביתו שלראובן, ונהנה מנכסיו שלא מדעת ראובן-ראובן פטור, שהרי הוא אנוס; ושמעון חייב, שעבר על דבר האסור לו לעשותו-שלא נשבע זה אלא על דבר שהוא ברשותו. וכן פל כיוצא בזה.

הה שבועה שלא אכל, ואכל אכלין שאינן ראויין

ה, היא שבועה שלא אכל תמרים ונבלות וטרפות, ואכל פזית נבלה או טרפה-חייב אף משום שבועת בטוי: שהרי כלל דברים האסורין, עם דברים המתירין, ומתוך שחלה שבועה על התמרים, חלה על דברים האסורים כמו שבארנו.

ה, יב אבל אם נשבע שלא יאכל נבלה וטרפה וכיוצא בהן, בין אכל בין לא אכל-אין פאן חיוב שבועה כלל, לא שבועת בטוי ולא שבועת שוא. נשבע שיאכל נבלה וטרפה וכיוצא בהן מאסורי תורה-הרי זה לוקה משום שבועת שוא, בין אכל בין לא אכל.

ה, יג שבועה שאכל כפר זו, שבועה שלא אכלנה-השנייה שבועת שוא, שהרי מצוה עליו לאכלה; ולוקה על שבועה שנייה, בין אכל בין לא אכל. ואם לא אכלה, חייב אף בשבועת בטוי.

ה, יד שבועה שלא אכל כפר זו, שבועה שאכלנה-השנייה שבועת שוא, שהרי זו אסורה עליו לאכלה; ולוקה על שבועה שנייה זו, בין אכלה בין לא אכלה. ואם אכלה, לוקה אף משום שבועת בטוי.

ה, טו וכן כל הנשבע לבטל את המצוה, ולא בטל-פטור משבועת בטוי, ולוקה משום שבועת שוא; ועושה המצוה שנשבע לבטלה. פיצד-פגון שנשבע שלא יעשה ספה, וישלם ילבש תפלין, וישלם יתן צדקה. וכן הנשבע לחברו שלא יעיד לך עדות זו שאני יודעה, או שלא יעיד לך אם אדע לך עדות-הרי זה לוקה משום שבועת שוא, מפני שהוא מצוה להעיד; וכן האומר לחברו שבועה שלא אדע לך עדות-הרי זה שבועת שוא, שאין בידי שלא ידע לו עדות. וכן כל פיוצא בזה.

ה, טז נשבע לקיים את המצוה, ולא קיים-פטור משבועת בטוי. פיצד: פגון שנשבע שיעשה לולב או ספה, או שיתן צדקה לעני, או שיעיד לו אם ידע לו עדות, ולא עשה ולא נתן-הרי זה פטור משום שבועת בטוי, שאין שבועת בטוי חלה אלא על דברי הרשות, שאם רצה עושה ואם לא רצה אינו עושה, שנאמר "להרע או להיטיב". לפיכך כל הנשבע להרע לאחרים, פטור משבועת בטוי: פגון שנשבע שיפכה פלוני, או יקללנו, או יגזל ממונו, או ימסרנו ביד אנסי-מפני שהוא מצוה שלא לעשות. ויראה לי, שהוא לוקה משום שבועת שוא.

ה, יז נשבע להרע לעצמו, פגון שנשבע שיתחבל בעצמו-אף על פי שאינו רשאי, שבועה חלה עליו;

ואם לא הרע, חייב משום שבועת בטוי. נשבע להיטיב לאחרים הטבה שבדין לעשותה-פגון שידבר עליו לשלטון, או יכבדנו-שבועה חלה עליו; ואם עבר ולא עשה, חייב משום שבועת בטוי.

ה, יח נשבע שלא יאכל מצה שנה או שתים, הרי זה אסור לאכל מצה בלילי הפסח; ואם אכל, חייב משום שבועת בטוי. ואין זו שבועת שוא-שהרי לא נשבע שלא יאכל מצה בלילי הפסח, אלא כלל עתים שאכילת מצה בהם רשות עם עת שאכילת מצה בו מצוה, ומתוך שחלה שבועה על שאר הימים, חלה על לילי הפסח. וכן כל פיוצא בזה, פגון שנשבע שלא ישב בצל ספה לעולם, או שלא יעלה עליו בגד שנה או שתים.

ה, יט נשבע שהניח תפלין היום, או לא הניח, שנתעטף פלוני בציצית, או לא נתעטף-הרי זה שבועת בטוי לשעבר: שזה מגיד דבר שנעשה, ולא נשבע על המצוה לא לקימה ולא לבטלה.

ה, כ נשבע שלא יישן שלושה ימים, או שלא יאכל פלום שבועת ימים, וכיוצא בזה שהיא שבועת שוא-אין אומרים יעור זה עד שיצטער, ויצום זה עד שיצטער, ולא יהיה בו פוח לסבל, ואחר כך יאכל או יישן; אלא מלקין אותו מיד משום שבועת שוא, ויישן ויאכל בכל עת שירצה.

ה, כא נשבע שראה גמל פורח באויר-אמרו לו היאך נשבעת לשוא, ואמר עוף גדול ראיתי, ומגדלו קראתיו גמל, וכך היה בדעתי-אין זה פלום, שאין כל אדם קוראין גמל אלא לגמל, ובטלה דעתו אצל כל אדם; ולוקה. וכן כל פיוצא בזה.

ה, כב דבר ידוע אצל החכמים בעלי שכל ומדע, שהשמש גדולה מן הארץ מאה ושבעים פעמים. נשבע אחד מן העם שהשמש גדולה מן הארץ, אינו לוקה משום שבועת שוא-שאף על פי שהדבר פן הוא, אין דבר זה גלוי וידוע לכל העם אלא לגדולי הנבונים בלבד; ואינו חייב אלא אם נשבע על דבר שגלוי וידוע לשלושה בני אדם משאר העם, פגון איש שהוא איש ואבן שהוא אבן.

ה, כג וכן אם נשבע שהשמש קטנה מן הארץ-אינו לוקה, ואף על פי שאין הדבר פן: מפני שאין זה ידוע לכל אדם, ואינו כמי שנשבע על האיש שהוא אשה-שהרי לא נשבע אלא על ראית עיניו, שהרי הוא רואה אותה קטנה. וכן כל פיוצא בזה מדברי חשבון

הלכות שבועות פרק ו

ו,א מי שנשבע שבועת בטוי, ונחם על שבועתו, וראה שהוא מצטער אם קים שבועה זו, ונהפכה דעתו לדעת אחרת, או שגלד לו דבר שלא היה בדעתו בשעת השבועה, ונחם בגללו-הרי זה נשאל לחכם אחד, או לשלושה הדיוטות במקום שאין שם חכם, ומתירין לו שבועתו; ויהיה מתר לעשות דבר שנשבע שלא לעשותו, או שלא לעשות דבר שנשבע לעשותו. וזה הוא הנקרא המת שבועות; ודבר זה, אין לו עיקר כלל בתורה שבכתב.

ו,ב אלא כף למדו ממושה רבנו מפי הקבלה, שזה שפתיב "לא יחל, דברו"- שלא יחל הוא בעצמו, דרך קלות ראש בשאט בנפש פענן שנאמר "וחללת את-שם אלהיך"; אבל אם נחם וחר בו, חכם מתיר לו. ואין אדם יכול להתיר שבועת עצמו. ואין אדם רשאי להתיר שבועה או נדר, במקום שיש בו גדול ממנו בחכמה; ובמקום שיש בו רבו, אסור לו להתיר אלא מדעת רבו.

ו,ג זה שנשבע-הוא שכיבוא לפני החכם להתיר לו, בין איש בין אשה; ואינו עושה שליח להשאל לו על נדרו. והבעל נעשה שליח לחרטת אשתו, ומתירין לה-ויבלבד, שיהיו השלושה מקבצים; אבל לא יקבץ אותן להתיר לה לכתחלה, ואינו נעשה שליח להתיר נדר לאשתו.

ו,ד פיצד מתירין: יבוא הנשבע לחכם המבכה, או לשלושה הדיוטות אם אין שם ממחה; ואומר אני נשבעתי על כך וכך, ונחמתי, ואלו הייתי יודע שאני מצטער בדבר זה עד פה או שיארע לי כך וכך, לא הייתי נשבע, ואלו הייתה דעתי בעת השבועה כמו עתה, לא הייתי נשבע. והחכם או גדול השלושה אומר לו, וכבר נחמת, והוא אומר הין; חוזר ואומר שרוי לך, או מתר לך, או מחול לך, וכן כל כיוצא בענין זה בכל לשון.

ו,ה אבל אם אמר לו, מופר לך, או נעקרה שבועתך, וכל כיוצא בענין זה-לא אמר כלום: שאין מפר אלא הבעל או האב, אבל החכם אינו אומר אלא לשון המת ומחילה.

ו,ו הקרובים פשרים להתיר נדרים ושבועות, ומתירין בלילה ומעומד-שאין המת הנה דין. לפיכך נשאלין לשבועות ונדרים בשבת, אם היו לצרף השבת, כגון

שמתירו לו שבועתו, כדי שיאכל וישתה היום; ואפלו היה לו פנאי להתיר שבועתו או נדרו מערב שבת, הרי זה מתיר בשבת, הואיל והוא לצרף השבת.

ו,ז ראובן שהשביע לשמעון וענה אמן, או קבל השבועה, ונחם שמעון על שבועתו, ונשאל עליה-אין מתירין לו, אלא בפני ראובן שהשביעו. וכן אם נשבע ראובן או נדר שלא ינהג בשמעון, או שלא ינהג שמעון בו, ונחם, ונשאל לחכם-אין מתירין לו, אלא בפני שמעון שנדר ממנו הנהגה; ואפלו היה שמעון קטן או גוי, אין מתירין לו אלא בפניו-כדי שיודע הנדר שהתיר זה נדרו או שבועתו, ולפיכך ינהג לו.

ו,ח אחד הנשבע בינו לבין עצמו, ואחד הנשבע ברבים, ואפלו נשבע בשם המיוחד, בה' אלהי ישראל, ונחם-הרי זה נשאל על שבועתו, ומתירין לו; נשבע על דעת רבים, או שנדר על דעת רבים-אין מתירין לו לעולם, אלא לדבר מצוה.

ו,ט פיצד: נשבע ותלה שבועתו בדעת רבים שלא ינהג בפלוני לעולם, והצרכו בני אותה העיר ללמד תורה, או למי שימול את בנייהם, או שיזבח להם, ולא נמצא אלא זה בלבד-הרי זה נשאל לחכם או לשלושה הדיוטות, ומתירין לו שבועתו, ועושה להם מצוות אלו, ונוטל שכרו מאותן האנשים שנשבע שלא ינהג מהם.

ו,י מי שנשבע, ולא נחם על שבועתו, וכא לבית דין לקים שבועתו-אם ראו הדיינים שהמת שבועה זו גורם למצוה ולשלום בין איש לאשתו, בין אדם לחברו, ושקיום שבועה זו גורם לעברה, ולקטטה-פותחין לו פתח, ונושאים ונותנין עמו בדבר, ומודיעין לו דברים שגורמת שבועתו, עד שיתנחם: אם נחם בדבריהם, מתירין לו; ואם לא נחם ועמד במריו, הרי זה יקים שבועתו.

ו,יא אין פותחין בנולד. פיצד: נשבע שלא ינהג בפלוני, ונעשה סופר העיר-הואיל ולא נחם על שבועתו, אין פותחין לו בדבר זה; אפלו אמר הוא מעצמו, אלו הייתי יודע, לא הייתי נשבע-אין מתירין לו, הואיל ועדין לא נחם, אלא רצונו שלא ינהג לו, ולא נעשה זה סופר. אבל אם נחם הוא מעצמו מפני הנולד, ונהפכה דעתו-מתירין לו. וכן כל

ו, יב פיצד: נשבע שיגרש את אשתו, או שלא יהנה ישראל מונכסיו, או שלא יאכל בשר ולא ישתה יין שלושים יום, וכיוצא בזה-אומרין לו, בני, אם תגרש את אשתך, אתה מוציא לעז על בניך, ואומרין העם מפני מה נתגרשה אמן שלא לו, ולמחר קוראין להם בני גרושה; ושמה תנשא לאחר, ואי אתה יכול להתזירה; וכיוצא בדברים אלו.

ו, יג וכן זה שנשבעת שלא יהנה ישראל מונכסיה-למחר יצטרך זה, ותהיה עובר על "וחי אחיך, עמך", "והחזקת בו", או "פתח תפתח", וכיוצא בהן. וזה שנשבעת שלא תאכל בשר ולא תשתה יין שלושים יום-הרי אתה פוגע בגל, ומבטל שמחת יום טוב וענג שבת. אם אמר אלו הייתי יודע זה, לא הייתי נשבע-מתירין לו; ואם אמר אף על פי כן לא נתמתני, ורוצה אני בכל זה-אין מתירין לו.

ו, יד מי שנשבע על דבר, ונשבע שלא יתיר שבועה זו, ונחם-הרי זה נשאל על השבועה האחרונה תחלה, שנשבע שלא יתיר; ואחר כך ישאל על הראשונה.

ו, טו נשבע שלא ידבר עם פלוני, ונשבע אחר כך שאם ישאל על שבועה זו ויתירה, יהיה אסור לשתות יין לעולם, ונחם-הרי זה נשאל על השבועה הראשונה, ומתירה; ואחר כך ישאל על השנייה, שאין מתירין נדר או שבועה שעדין לא חלו. לפיכך אם היה עומד בניסן, ונשבע שלא יאכל בשר

שלושים יום מראש חדש אדר, ונחם-אינו נשאל, עד שיפנס אדר.

ו, טז נשבע שלא יהנה לפלוני, ושלא יהנה לחכם שישאל לו על שבועה זו-נשאל על הראשונה, ואחר כך ישאל על השנייה. נשבע שלא יהנה לפלוני, והרי הוא נזיר אם נשאל על שבועה זו-ישאל על שבועתו תחלה, ואחר כך על נזירותו. וכן כל פיוצא בזה.

ו, יז שבועה שלא אכל היום, שבועה שלא אכל היום, שבועה שלא אכל היום, או שאמר על כפר זו, שבועה שלא אכלה, שבועה שלא אכלה, שבועה שלא אכלה, ונשאל על שבועה ראשונה והתרה-הרי זה חייב משום שבועה שנייה; וכן אם נשאל על השנייה, חייב משום שלישית. נשאל על השלישית בלבד, חייב משום ראשונה ושנייה; נשאל על השנייה, חייב משום ראשונה. אם פן מפני מה אמרו, אין שבועה חלה על שבועה: שאם לא נשאל ואכלה-אינו חייב אלא אחת, כמו שבארנו.

ו, יח מי שנשבע שבועת בטוי להבא, ושקר בשבועתו, כגון שנשבע שלא יאכל פת זו ואכלה, ואחר שאכלה קדם שיביא קרבנו אם היה שוגג, או קדם שילקה אם היה מזיד, נחם ונשאל לחכם, והתירה לו-הרי זה פטור מן הקרבן, או מן המלקות. ולא עוד אלא אפלו כפתוהו ללקות, ונשאל והתירו לו קדם שניתחילו להלקותו-הרי זה פטור.

הלכות שבועות פרק ז

את-עמיתו. או-מצא אבדה", הפל מטלטלין שאם יודה בהן יוציא ממון מתחת ידו: וצאו קרקעות שאינו מטלטלין, והרי הן לפני בעליהן ובחזקתן; וצאו עבדים, שהקשו לקרקעות, וצאו שטרות, שאין גופן ממון.

ז, א אחד הנשבע, אחר שתבעו בעל הממון, או הנשבע מעצמו, אף על פי שלא תבעו. פיצד: כגון שקדם ואמר, למה אתה הולך אחרי, כלום יש לך בידי ממון, שבועה שאין לך בידי ממון-הרי זה חייב בשבועת הפקדון, הואיל וכפר ונשבע, אף על פי שלא תבעו זה.

ז, ב אחד הנשבע לבעל הממון עצמו, או לשלוחו הבא בהרשאתו-ששלוחו שלאדם, כמותו. ואינו חייב בשבועת הפקדון, עד שישביעו בלשון שהיא מכירה. ז, ג הנשבע שבועת הפקדון במזיד-אף על פי שנשבע

ז, א התובע חברו בממון שאם הודה בו יהיה חייב לשלם, וכפר ונשבע, או שהשביעו התובע, וכפר-הרי זה הנתבע חייב בשבועת הפקדון, אף על פי שלא ענה אמן: שבשבועת הפקדון, אחד הנשבע מפי עצמו, ואחד שהשביעו אחר וכפר-אף על פי שלא ענה אמן, חייב, שכפירתו אחר שהשביעו התובע, כענין אמן.

ז, ב תבעו בממון שאם יודה לו ויאמר פן הדבר לא יהיה חייב לשלם, כגון שתבעו בקנס, שאין אדם משלם קנס על פי עצמו, וכפר ונשבע-הרי זה פטור משבועת הפקדון, וחייב משום שבועת בטוי.

ז, ג וכן אם תבעו בקרקע או בעבד או בשטר, וכפר ונשבע-פטור משבועת הפקדון; וחייב בשבועת בטוי, שהרי נשבע על שקר. ולמה נפטר משבועת הפקדון, והרי זה אלו הודה היה משלם מה שכפר בו: לפי שנאמר "בפקדון, או-בתשומת יד או בגזל, או, עשק

לשקר, והתרו בו עדים בשעת שבוועתו-אינו לוקה, אלא מביא אשמו בלבד: שהרי הכתוב הוציאנו מפלל מחיבי מלקות, וחיבו אשם בין בנדון בין בשנגה, כמו שבארנו.

ז, כפר ונשבע ארבעה או חמשה פעמים, או שהשביעו התובע ארבעה וחמשה פעמים, והוא כופר על כל אחת ואחת, בין בבית דין שלא בבית דין-הרי זה חייב קרבן אשם על כל שבוועה ושבוועה: שאלו הודיה אחר שפפר-היה חייב לשלם, אף על פי שפפר בבית דין; ונמצא פוטר עצמו בכל כפירה וכפירה מן התשלומין, ולפיכך חייב על כל שבוועה ושבוועה.

זח, הווי חמשה תובעין אותו ואמרין לו, הן לנו פקדון שיש לנו בידך, שבוועה שאין לכם ביד-אינו חייב אלא קרבן אחד; שבוועה שאין לך ביד, לא לך, ולא לך, ולא לך, ולא לך-חייב על כל אחת ואחת.

זט, אמר לו חברו, הן לי פקדון ותשומת יד וגזל ואבדה שיש לי בידך, שבוועה שאין לך ביד-אינו חייב אלא אחת; ואפלו היה לו בידו פרוטה אחת מכלן, הרי אלו מצטרפין וחיוב. שבוועה שאין לך ביד פקדון ותשומת יד וגזל ואבדה, חייב על כל אחת ואחת.

הלכות שבוועת פירק ח

ח, א הגונב שורו שלחברו וטבחו או מכרו, ותבעו בעל השור ואמר לו, גנבת שורי וטבחתי או מכרתי, והוא אומר גנבתיו אבל לא טבחתי ולא מכרתי, ונשבע-הרי זה פטור משבוועת הפקדון: שאלו הודיה מעצמו שטבח או מכר-לא היה משלם תשלומי ארבעה וחמשה, מפני שהוא קנס כמו שיתבאר בהלכות גנבה. ונמצא זה כמי שלא כפר ממון, ולפיכך פטור משבוועת הפקדון; וחיוב בשבוועת בטוי-שהרי נשבע על שקר שלא טבח, והוא טבח.

חב, וכן האומר לחברו המית שורך את עבדי, וכפר ונשבע, והעבד שתבע רבו ואמר לו הפלת שני וסמית עיני, וכפר ונשבע-פטור משבוועת הפקדון: שאלו הודיה לו-לא היה משלם, מפני שהוא קנס. אבל חייב בשבוועת בטוי. וכן כל פיוצא בזה.

חג, התובע חברו בדבר שיש בו קנס, שאינו משלם אותו על פי עצמו כמו שבארנו, ויש בו ממון שהוא משלם אותו על פי עצמו, וכפר בכל הדבר ונשבע-הרי זה חייב משום שבוועת הפקדון.

חד, פיצד: תבעו ואמר לו, אנסת או פתית בתי, והוא

ז, הן לי חטים ושעורים וכסמין שיש לי בידך, שבוועה שאין לך ביד-אינו חייב אלא אחת; שבוועה שאין לך ביד חטים ושעורים וכסמין-חייב על כל אחת ואחת.

זיא, הווי חמשה תובעין אותו ואמרין לו, הן לנו פקדון גזל ואבדה ותשומת יד שיש לנו בידך, ואמר לאחד מהן, שבוועה שאין לך ביד פקדון וגזל ואבדה ותשומת יד, ולא לך, ולא לך, ולא לך-הרי זה חייב על כל טענה וטענה, לכל אחד ואחד; ונמצא זה חייב עשרים אשם.

זיב, טען שאבד הפקדון, או כפר בו, ונשבע, ואחר כך הודה, וחסר וטען שאבד ונשבע, וחסר והודה-משלם הקרן הראשון, וחמש אחד על כל שבוועה ושבוועה: שנאמר "וחמשתיו יסף עליו", התורה רבתה חמשיין הרבה על קרן אחד. פיצד: היה הקרן ארבעה וכפר ונשבע והודה, וחסר וטען שאבד ונשבע והודה, וחסר וטען שאבד ונשבע והודה-משלם שבעה. וכן כל פיוצא בזה.

זיג, פחות מפרוטה, אינו ממון; לפיכך התובע חברו בפחות מפרוטה, או בפחות משונה פרוטה, וכפר ונשבע-פטור משבוועת הפקדון, וחיוב בשבוועת בטוי.

אומר לא אנסתי ולא פתיתי, ונשבע-חייב בשבוועת הפקדון: שאף על פי שאינו משלם קנס על פי עצמו, אלו הודיה לו-היה משלם בשת ופגם על פי עצמו.

ח, וכן האומר לחברו, גנבת שורי, והוא אומר לא גנבת, ונשבע-חייב בשבוועת הפקדון: שאף על פי שאינו משלם כפל בהודאתו, משלם הוא את הקרן בהודאתו.

חו, האומר לחברו עשית בי חבורה, והוא אומר לא עשיתי, המית שורך את שורי, והוא אומר לא המית, ונשבע-חייב בשבוועת הפקדון: שאלו הודיה, היה חייב לשלם.

חז, נתן שורו לשומר חנם, ומת השור-תבעו ואמר לו, היכן שורי שהפקדתי אצלך, אמר לו לא הפקדת אצלי כלום, או שאמר לו הפקדת ונגנב, או אבד, ונשבע-הרי זה פטור משבוועת הפקדון: שאלו הודיה ואמר הדבר פשהיה-לא היה חייב לשלם ממון, מפני שהוא שומר חנם. אבל חייב הוא משום שבוועת בטוי, שהרי נשבע על שקר. וכן כל פיוצא בזה.

חח, השאיל שורו לחברו, ותבעו ואמר לו, היכן שורי

ששאלת ממני, ויהי השור מת, ואמר לו השואל, נגנב או אבד, ונשבע על זה-הרי זה פטור משבועת הפקדון: שהרי לא פטר עצמו מן התשלומין בכפירתו, ומכל מקום חייב הוא לשלם בין שמת או נגנב או אבד או נשבע-מפני שהוא שואל, כמו שיתבאר במקומו. אבל חייב הוא משום שבועת בטוי, שהרי נשבע על שקר. וכן כל פיוצא בזה.

ח, ט זה הכלל: כל שאינו פוטר עצמו מן התשלומין אלא בכפירה זו, ונשבע-בין מפי עצמו, בין שהשביעו התובע וכפר-הרי זה חייב בשבועת הפקדון, אף על פי שלא ענה אמן ולא הוציא שבועה מפיו.

ח, י הגונב שור חברו, ותבעו ואמר לו, שורי גנבת, והוא אומר לא גנבתי, מה טיבו אצלה, אתה הפקדתו אצלי, ונשבע-חייב בשבועת הפקדון: שאלו הודה שגנבו, היה חייב לשלם דמי השור מכל מקום; ועכשו שאמר פקדון הוא, הרי פטר עצמו בכפירה זו מן הגנבה ומן האבדה, שאם נגנב השור או אבד אחר הודאה זו, היה פטור מלשלם.

ח, יא וכן אם טען ששכרו, ונשבע-חייב בשבועת הפקדון: שהרי פטר עצמו מן השבועה, ומן המתה. וכן אם טען ואמר, השאלתהו לי, ונשבע-חייב בשבועת הפקדון: שהרי פטר עצמו מן המתה בשעת מלאכה, כמו שיתבאר בהלכות שאלה.

ח, יב לפיכך אם אמר לו לא גנבתי, אלא אתה הפקדת אצלי, או שכרתי לשמרו, או השאלתהו לי, ויהי שורף לפניה קחהו, ונשבע על זה-הרי זה פטור משבועת הפקדון: שהרי הודה בקרו, ולא פטר עצמו

בכפירה זו מכלום.

ח, יג וכן אם אמר לו אתה מכרתו לי, ועדין לא נתתי דמיו-אם תרצה קח דמיו, או הרי שורף לפניה; או שאמר לו אתה נתתו לי, בשכר מלאכה שאעשה לך-אם תרצה שאעשה לך, או קחנו ולך. תועה בדרך מצאתיו, ולא ידעתי שהוא שלך, עכשו שיזעתי, קחנו ולך, או שאמר אחר פרתי רץ, ויהי הוא לפניה, ונשבע על כל טענה מאלו-פטור משבועת הפקדון, שהרי לא פטר עצמו מכלום; וחיוב בשבועת בטוי, שהרי נשבע על שקר.

ח, יד מי שהיה חייב ממון לשני שתפין, ותבעו אחד מהן, וכפר בו, ונשבע-חייב בשבועת הפקדון, שהרי כפר ממון. תבעוהו שניהם, והודה בכל לאחד מהם ואמר, לא לויתי אלא מזה לבדו, ונשבע-פטור משבועת הפקדון, שהרי לא פטר עצמו מכלום; אבל חייב בשבועת בטוי.

ח, טו וכן מי שהיתה עליו מלוה בשטר, וכפר בה ונשבע-פטור משבועת הפקדון: שהרי בשטר נשתעבד הקרקע, ונמצא זה כופר בקרקע; וכבר בארנו שהכופר בקרקע, פטור משבועת הפקדון, וחיוב בשבועת בטוי, שהרי נשבע על שקר.

ח, טז היתה עליו מלוה בעדים בלבד, וכפר ונשבע-חייב בשבועת הפקדון, שהרי פטר עצמו בכפירתו מלשלם עתה. ואף על פי שפשיבואו העדים, יתחייב לשלם, ונמצא שלא הועילה לו כפירתו-הרי הועילה בעתה; ושפא לא יבואו עדים, או יבואו ולא תתקיים עדותו, או יפסלו, ולפיכך חייב.

הלכות שבועות פ"ק ט

מקום שניגיד ויועיל, הוא שאם לא נגיד שם יתחייב. ט, ד תבען בעדות שאינה מחייבת ממון, או בעדות קרקעות, או עבדים, או שטרות, וכפרו ונשבעו-פטורין משבועת העדות: שאינן חייבין אלא על כפירת עדות ממון שדומה לפקדון ותשומת יד וגזל ואבדה שפרטן הפתוב בפרשה, שהן מטלטלין שגופן ממון; וכשיעידו לזה, יתן זה.

ט, ה וכן המשביע עדי קנס, וכפרו-פטורין משבועת העדות: מפני שאם קדם הנתבע והודה בקנס-יפטר מלשלם, ואף על פי שפאו העדים אחר פן והעידו. נמצאו העדים שלא חייבו זה בעדותו לבדה, אלא עדותו עם כפירת הנתבע היא המחייבת אותו; והואיל

ט, א התובע עדין להעיד לו עדות שיתחייב הנתבע בעדותו לבדה לתן לתובע זה ממון המטלטל, וכפרו בעדותו ונשבעו-בין שגשבעו בבית דין, בין שגשבעו חוץ לבית דין-הרי אלו חייבין משום שבועת העדות, שהרי הפסידוהו ממון בכפירתם.

ט, ב וכן אם השביען התובע, וכפרו בו-אף על פי שלא נשבעו הן, ולא ענו אמן אחר שבועתו-פיון שפפרו, הרי אלו חייבין: והוא, שישביען בבית דין.

ט, ג אין העדים חייבין בשבועת העדות, עד שיכפרו בעדותן בבית דין-בין שגשבעו או השביען בבית דין, בין שגשבעו או השביען חוץ לבית דין-הכפירה בבית דין בלבד: שנאמר "אם-לוא נגיד, ונשא עונו"

ואם הוֹדָה, לא תועיל עדותן-אם כִּפְרוּ בָּהּ וּנְשַׁבְעוּ, פְּטוּרִין.

ט, מִשְׁבִּיעֶכֶם אָנִי שֶׁתְּבוֹאוּ וְתַעֲיִדוּ לִי שֵׁישׁ לִי בְּיַד פְּלוֹנִי תִשְׁלֹמִי כִּפְלִי, וְתִשְׁלֹמִי אַרְבַּעַה וְחֲמִשָּׁה, וְכִפְרוּ-חֲבִיבִין בְּשִׁבְעַת הָעֵדוֹת: מִפְּנֵי הַקֶּרֶן שֶׁהוּא מִמּוֹן, לֹא מִפְּנֵי הַכֶּפֶל שֶׁהוּא קִנְס. וְכֵן אִם הִשְׁבִּיעַן שֶׁיַּעֲיִדוּ לּוֹ שֶׁאֵינֶס פְּלוֹנִי אוֹ פֶּתַח בַּתּוֹ, וְכִפְרוּ-חֲבִיבִין בְּשִׁבְעַת הָעֵדוֹת: מִפְּנֵי הַבִּשְׁתׁ וְהַפְּגַם שֶׁאִם הוֹדָה בְּהֵן הִנְתַּבַּע מִשְׁלֵם, לֹא מִפְּנֵי הַקִּנְס. וְכֵן כָּל פְּיוּצָא בְּזֵה.

טז, אִין הָעֵדִים חֲבִיבִין בְּשִׁבְעַת הָעֵדוֹת, עַד שֶׁיִּכְפְּרוּ וְיִשְׁבְּעוּ אַחַר תְּבִיעַת בַּעַל הַדִּין עֲצָמוֹ אוֹ שְׁלוּחוֹ; אֲבָל אִם קָדְמוּ וּנְשַׁבְּעוּ קִדָּם שֶׁיִּתְבַּעֵם, פְּטוּרִין מִשִּׁבְעַת הָעֵדוֹת. פְּיֻצָּד: רָאוּ הַתּוֹבֵעַ הוֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶן, אָמְרוּ לוֹ, לָמָּה אַתָּה בָּא אַחֲרֵינוּ, שְׁבִיעַה שָׂאִין אָנוּ יוֹדְעִין לָךְ עֵדוֹת-הָרִי אֵלּוֹ פְּטוּרִין מִשִּׁבְעַת הָעֵדוֹת: מִפְּנֵי שֶׁלֹּא תִבְעַן הַתּוֹבֵעַ, אֲלֵא הֵם קָדְמוּ וּנְשַׁבְּעוּ בַּתְּבִיעַת עֲצָמָן. טז, וְכֵן אִם הִשְׁבִּיעַן הִנְתַּבַּע, שֶׁאִם תִּדְעוּ לָזֶה שֶׁתּוֹבֵעַ אוֹתִי עֵדוֹת, שֶׁתְּבוֹאוּ וְתַעֲיִדוּ לוֹ, וְכִפְרוּ-הָרִי אֵלּוֹ פְּטוּרִין מִשִּׁבְעַת הָעֵדוֹת, עַד שֶׁיִּשְׁבִּיעֵם הַתּוֹבֵעַ. וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר אִם הִשְׁבִּיעַן שֶׁיִּבְאוּ וְיַעֲיִדוּ שֵׁישׁ לְפְלוֹנִי בְּיַד פְּלוֹנִי מִמּוֹן, וְכִפְרוּ-שֶׁהֵן פְּטוּרִין, שָׂאִין זֶה תּוֹבֵעַ דִּין עֲצָמוֹ.

טז, וְכֵן אִם קָדְמָה שְׁבִיעַה לְעֵדוֹת-הָרִי אֵלּוֹ פְּטוּרִין מִשִּׁבְעַת הָעֵדוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר "וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים, וְהוּא עֵד": שֶׁקָּדְמָה עֵדוֹת לְשִׁבְעַת הָעֵדוֹת, לֹא שֶׁקָּדְמָה שְׁבִיעַה לְעֵדוֹת. פְּיֻצָּד: מִשְׁבִּיעַ אָנִי עֲלֵיכֶם כְּשֶׁתִּדְעוּן לִי עֵדוֹת שֶׁתְּבוֹאוּ וְתַעֲיִדוּנִי, וְאָמְרוּ אָמֵן, וְיִדְעוּ לוֹ עֵדוֹת אַחַר כֵּן, וְתִבְעֵם לְהַעֲיִד וְכִפְרוּ בּוֹ-הָרִי אֵלּוֹ פְּטוּרִין מִשִּׁבְעַת הָעֵדוֹת.

טז, אִין הָעֵדִים חֲבִיבִין בְּשִׁבְעַת הָעֵדוֹת, עַד שֶׁיִּיחַד אוֹתָם הַתּוֹבֵעַ וְיִשְׁבִּיעֵם אוֹ יִשְׁבְּעוּ. פְּיֻצָּד: עֲמַד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְאָמַר, מִשְׁבִּיעַ אָנִי כָּל מִי שֶׁיִּדְעַע לִי עֵדוֹת שֶׁיִּבְאוּ וְיַעֲיִד לִי, וְעָנוּ כָּלֵם אָמֵן, וְעָדִיו בְּכִלְלוֹן, וְאַחַר כֵּן תִּבְעַע עָדִיו, וְכִפְרוּ בּוֹ-הָרִי אֵלּוֹ פְּטוּרִין מִשִּׁבְעַת הָעֵדוֹת, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא יִחַד עָדִיו בְּשִׁבְעַת הָעֵדוֹת בְּפְנֵי עֲצָמָן.

טז, יֵא אֲבָל אִם אָמַר מִשְׁבִּיעַ אָנִי כָּל הָעוֹמְדִים כְּאֵן, שֶׁאִם יִדְעוּ לִי עֵדוֹת שֶׁיִּבְאוּ וְיַעֲיִדוּ לִי, וְהָיוּ עָדִיו בְּכִלְלוֹן, וְכִפְרוּ-הָרִי אֵלּוֹ חֲבִיבִין בְּשִׁבְעַת הָעֵדוֹת, שֶׁהָרִי יִחַד בְּכִלְלוֹ אַחֲרֵיִם.

טז, יֵב וְכֵן אִם אָמַר לְעֵדִים, בּוֹאוּ וְהַעֲיִדוּ לִי שֵׁישׁ לִי מִנֵּה בְּיַד פְּלוֹנִי, וְאַחַר כֵּן עֲמַד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְהִשְׁבִּיעַ

כָּל מִי שֶׁיִּדְעַע לוֹ עֵדוֹת יִבְאוּ וְיַעֲיִד, וְלֹא בָּאוּ וְלֹא הַעֲיִדוּ-הָרִי אֵלּוֹ חֲבִיבִין, שֶׁהָרִי תִבְעַן תַּחֲלָה: וְהוּא שֶׁיִּהְיוּ שֵׁם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְיִהְיֶה שֵׁם בֵּית דִּין. אֲבָל אִם לֹא הָיוּ בְּפְנֵי בֵּית דִּין-אִם עָנוּ אָמֵן, חֲבִיבִין בְּשִׁבְעַת הָעֵדוֹת כְּשֶׁיִּכְפְּרוּ בְּעֵדוֹתָן בְּבֵית דִּין; וְאִם לֹא עָנוּ אָמֵן, אִינָן חֲבִיבִין.

טז, יֵג אֶחָד הַמִּשְׁבִּיעַ עָדִיו בְּשִׁבְעַת הָעֵדוֹת, אוֹ שֶׁאָמַר לָהֵן מִצְוָה אָנִי עֲלֵיכֶם בְּשִׁבְעַת הָעֵדוֹת, אוֹסְרְכֶם אָנִי בְּשִׁבְעַת-הָרִי אֵלּוֹ חֲבִיבִין: וְהוּא שֶׁיִּשְׁבִּיעֵם בְּשֵׁם אוֹ בְּכִנּוּי, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וְאִין הָעֵדִים חֲבִיבִין, עַד שֶׁיִּשְׁבִּיעֵם בְּלִשׁוֹן שֶׁהֵן מִפִּירִין אוֹתָהּ.

טז, יֵד הִנֵּה לְמִדַּת שָׂאִין הָעֵדִים חֲבִיבִין בְּשִׁבְעַת הָעֵדוֹת, אֲלֵא עַל פִּי עֲשָׂרָה דְּבָרִים; וְאֵלּוֹ הֵן-שֶׁיִּתְבַּעֵם הַתּוֹבֵעַ, וְשֶׁתִּהְיֶה עֵדוֹת מִמּוֹן, וְשֶׁיִּהְיֶה מִמּוֹן הַמִּטְלָטֵל, וְשֶׁיִּתְחַיֵּב הִנְתַּבַּע לְשֵׁלֵם בְּעֵדוֹתָן לְבִדָּה אִם הַעֲיִדוּ, וְשֶׁיִּכְפְּרוּ אַחַר שֶׁתִּבְעַן הַתּוֹבֵעַ, וְשֶׁיִּכְפְּרוּ בְּבֵית דִּין, וְשֶׁתִּהְיֶה שֵׁם שְׁבִיעַה בְּשֵׁם אוֹ בְּכִנּוּי, וְשֶׁתִּקְדָּם יִדְעֵת הָעֵדוֹת לְשִׁבְעַת הָעֵדוֹת, וְשֶׁיִּיחַד עָדִיו בְּעַת הַשְׁבִּיעַה אוֹ בְּעַת הַתְּבִיעַה, וְשֶׁתִּהְיֶה הַשְׁבִּיעַה בְּלִשׁוֹן שֶׁהֵן מִפִּירִין אוֹתָהּ.

טז, טו כָּל מְקוֹם שֶׁאָמְרוּ פְּטוּר, מִשִּׁבְעַת הָעֵדוֹת; אֲבָל חֲבִיב בְּשִׁבְעַת בְּטוּי: וְהוּא שֶׁנְּשַׁבְּעַע אוֹ שֶׁעָנָה אָמֵן אִם הִשְׁבִּיעוּ אַחַר, שֶׁהָרִי נִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר. אֲבָל הַמְּחַיֵּב בְּשִׁבְעַת הָעֵדוֹת-אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא נִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר, וְאֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מְזִיד-אִינוּ חֲבִיב מִשׁוּם שְׁבִיעַת בְּטוּי, אֲלֵא מִשׁוּם שְׁבִיעַת הָעֵדוֹת בְּלִבָּד: שֶׁהָרִי הַפְּתוּב הוֹצִיא שְׁבִיעַת הָעֵדוֹת מִכֻּלֵּל שְׁבִיעַת בְּטוּי, לְחִיב הַמְּזִיד בָּהּ כְּשׁוֹגֵג בְּקִרְבּוֹ, לֹא בְּמִלְקוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר "לְאַחַת מֵהֵנָּה"-בְּמִין אֶחָד מִמֵּינֵי שְׁבִיעוֹת אַתָּה מְחַיֵּב הַנְּשַׁבְּעַע, וְאִין אַתָּה מְחַיֵּבוּ בְּשֵׁנֵי מֵינִין עַד שֶׁיִּהְיֶה חֲבִיב בְּדִין שְׁבִיעַת הָעֵדוֹת וּבְדִין שְׁבִיעַת בְּטוּי. טז, טז מִשְׁבִּיעַ אָנִי עֲלֵיכֶם אִם לֹא תְּבוֹאוּ וְתַעֲיִדוּ לִי, שֵׁישׁ לִי בְּיַד פְּלוֹנִי פְּקֻדוֹן וְתִשְׁוֹמֵת יָד גָּזֵל וְאַבְדָּה, שְׁבִיעַה שָׂאִין אָנוּ יוֹדְעִין לָךְ עֵדוֹת-אִינָן חֲבִיבִין אֲלֵא אַחַת; שְׁבִיעַה שָׂאִין אָנוּ יוֹדְעִין לָךְ עֵדוֹת שֵׁישׁ לָךְ בְּיַד פְּלוֹנִי פְּקֻדוֹן וְתִשְׁוֹמֵת יָד גָּזֵל וְאַבְדָּה, חֲבִיבִין עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.

טז, יז מִשְׁבִּיעַ אָנִי עֲלֵיכֶם אִם לֹא תְּבוֹאוּ וְתַעֲיִדוּ לִי, שֵׁישׁ לִי בְּיַד פְּלוֹנִי חֲטִים וְשְׁעוּרִים וְכִסְמִין, שְׁבִיעַה שָׂאִין אָנוּ יוֹדְעִין לָךְ עֵדוֹת-אִינָן חֲבִיבִין אֲלֵא אַחַת; שְׁבִיעַה שָׂאִין אָנוּ יוֹדְעִין לָךְ עֵדוֹת שֵׁישׁ לָךְ בְּיַד פְּלוֹנִי

חטים ושעורים וכסמין, חִיבִין על פל אחת ואחת. וכן
אם תבעו אותן רבים להעיד להם, ואמרו שבועה
שאין אנו יודעין לכם עדות-אינן חִיבִין אלא אחת;
לא לך, ולא לך, ולא לך-חִיבִין על פל אחת ואחת,
כדרך שבארנו בשבועת הפקדון.

ט, יח הנשבע לחברו שהוא יודע לו עדות, ונמצא
שאינו יודע לו עדות-הרי זה פטור. ואין פאן לא
שבועת העדות, ולא שבועת בטוי, מפני שבועת

הלכות שבועות פרק י

י, א היו עדיו או אחד מהן פסול או קרוב לו, ואפלו
מפסולי עדות שלדבריהם, או שהיה אחד מעדיו מלך
שאינו רשאי להעיד, או שהיו עד מפי עד, וכפרו
ונשבעו-פטורין משבועת העדות: שאלו הודו
והעידו, לא היו מחיבין בעדותן ממון.

יב, משביע אני עליכם שתבואו ותעידו לי, שאמר
איש פלוני שיתן לי מאתים זוזי ולא נתן, וכפרו-הרי
אלו פטורין משבועת העדות: שאם העידו בדבר זה,
לא יתחייב הנתבע ממון באמירתו. וכן כל פיוצא בזה.

יג, תבען להעיד לו שהוא פוהן או לוי, או שאינו בן
גרושה או בן חלוצה, וכפרו ונשבעו-פטורין
משבועת העדות: שאלו הודו והעידו, לא היו מחיבין
בעדותן ממון.

יד, תבען שיעידו לו שחבל בו בנו, ושהדליק פלוני
גדישו בשבת, ושאנס פלוני או פתה בתו המארכסה,
וכפרו ונשבעו-פטורין משבועת העדות: שאם העידו
עדות זו, יתחייב הנתבע מיתת בית דין; ואינו חייב
תשלומין, כמו שבארנו בהלכות נערה. וכן כל פיוצא
בזה.

יה, הנה עד אחד, והשביעו וכפר-פטור משבועת
העדות, שאין עדות עד אחד מחייבת ממון.

יו, תבע את שני עדיו שיעידו לו שזנתה אשתו,
וכפרו ונשבעו-הרי אלו חייבין בשבועת העדות:
שאלו העידו-היו מפסידין לה כתבתה, ויפטר זה
שתבען; והרי כפרו בעדות ממון.

יז, תבע עדי קנוי או עדי סתירה, וכפרו ונשבעו-
פטורין משבועת העדות: שאפלו העידו אין פאן
חייב ממון, אלא להשקותה בלבד; ואף על פי שעדות
זו גורמת לה שתפסיד כתבתה אם לא תשתה, דבר
הגורם לממון אינו פממון-שהרי אפשר שתשתה,
ולא תשבר כתבתה.

יח, הרי שקנא לאשתו ונסתרה בעדים, וזנתה בעד

בטוי, אינה אלא בדבר שיש בו לאו והיין: ואם יאמר
שבועה שאיני יודע לך עדות, אין זו שבועת בטוי
אלא שבועת העדות; והואיל ולא זה שיש בה אינה
שבועת בטוי, כך הין שבה שהוא הנשבע שיודע לו
עדות אינה שבועת בטוי.

ט, יט דבר ברור שהנשבע לחברו שהעיד לו, והוא לא
העיד, או שלא העיד לו, והוא העיד-הרי זה חייב
משום שבועת בטוי, ואין פאן שבועת עדות כלל.

אחד אחר הקנוי והסתירה, והשביע עד זה שחיבוא
ועיד, וכפר-חייב בשבועת העדות: שאף על פי שהוא
עד אחד-אלו העיד עדות זו, היתה יוצאה בלא כתבה
כמו שבארנו בהלכות סוטה.

יט, וכן כל עד אחד שמחייב ממון בעדותו-אם כפר
ונשבע, או שהשביעו בבית דין וכפר-חייב משום
שבועת העדות. פיצד: כגון שהיה התובע והנתבע
חשודין על השבועה שאין משביעין אותם, והשביע
לעד אחד שחיבוא ועיד לו, שיש לו בנד זה מנה,
וכפר-הרי זה חייב משום שבועת העדות: שאלו
העיד-היה הנתבע הזה משלם ממון בעדותו, כמו
שיתבאר בהלכות טוען. וכן כל פיוצא בזה.

י, י האשה שהשביעה עד אחד שיעיד לה במיתת
בעלה, וכפר-חייב בשבועת העדות: שאלו העיד,
היתה נשאת ונוטלת כתבתה. במה דברים אמורים,
בשהיה לה לגבות כתבתה מן המטלטלין. אבל אם אין
לה כתבה אלא מן הקרקע, הרי זה פטור משבועת
העדות; וכן אם היו שנים: שהמשביע עדי קרקע,
פטורין כמו שבארנו.

י, יא המשביע עדיו בבית דין, וכפרו שניהם כאחת-
כגון שיתחיל השני לכפר, בתוך כדי דבורו שלחברו-
שניהם חייבין בשבועת העדות, וכל אחד ואחד מביא
חטאתו על שבועתו.

י, יב כפר הראשון, ושהה העד השני יותר מקדי
דבור, ואחר כך כפר-הראשון חייב בשבועת העדות,
והשני פטור משבועת העדות: שאלו הודו זה השני,
לא היתה עדותו מחייבת ממון.

י, יג הודה אחד, וכפר אחד-הכופר חייב, בין שכפר
בתחלה בין שכפר בסוף. כפרו שניהם כאחד, וקדם
האחד והודה בתוך כדי דבור-הרי זה פטור; והעומד
בכפירתו, חייב בשבועת העדות.

י, יד השביע שתי פתי עדים, ושתיהן ראויות להעיד,

וּכְפָרָה פֶת רֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּן כְּפָרָה פֶת שְׁנֵי-הָרֵאשׁוֹנָה מִטּוֹרָה מִשְׁבּוּעַת הָעֵדוּת: מִפְּנֵי שֶׁהָסוּמְכִין עַל עֵדוּת שְׁנֵי, וְאִפְשָׁר לְהוֹצִיא הַמָּמוֹן בְּעֵדוּת הַפֶּת הָאַחֶרֶת; וְנִמְצָא זֶה הַנִּתְבָּע, אֵינוֹ חַיֵּב לְשַׁלֵּם בְּעֵדוּת אֱלוֹ שֶׁכִּפְרוּ לְבַדָּה.

י, טו הִיָּתָה הַפֶּת הַשְּׁנֵי קְרוּבִין לְתוֹבֵעַ אוֹ לְנִתְבָּע בְּנִשְׁוֹתִיהֶן, וְהָרִי הֵן גּוֹסְסוֹת-אֵף הָרֵאשׁוֹנָה חַיֵּבֶת: שֶׁהָרִי הַשְּׁנֵי בָּעֵת כְּפִירַת הָרֵאשׁוֹנָה, לֹא הִיָּתָה רְאוּיָה לְהַעֲיֵד, וְאֵף עַל פִּי שֶׁבְמִהְרָה יִהְיֶה עֲתָה רְאוּיִין, כְּשִׁימוֹתָיו אֱלוֹ הַגּוֹסְסוֹת; וְאִם כְּפָרָה הַשְּׁנֵי אַחַר שְׁמֵתוֹ נִשְׁוֹתִיהֶן, חַיֵּבִין בְּשִׁבּוּעַת הָעֵדוּת.

י, טז הַתּוֹבֵעַ אֶת הָעֵדִים לְהַעֲיֵד לוֹ, וְכִפְרוּ וְהִשְׁבִּיעַן אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה פְּעָמִים, וְהָן עוֹנִין אַחַר כָּל שְׁבּוּעָה וְשְׁבּוּעָה חוּץ לְבֵית דִּין, וְכִשְׁבָּאוּ לְבֵית דִּין הוֹדוּ וְהַעֲיֵדוּ-הָרִי אֱלוֹ פְּטוּרִין מִשְׁבּוּעַת הָעֵדוּת, כְּמוֹ שֶׁבְאַרְנוֹ; וְאִם בָּאוּ לְבֵית דִּין, וְעָמְדוּ בְּכְפִירַתָן-חַיֵּבִין

עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מֵאוֹתָן הַשְּׁבּוּעוֹת שֶׁחוּץ לְבֵית דִּין. י, יז בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁעְנוֹ אָמֵן; אֲבָל אִם לֹא עָנוּ אָמֵן, אֵלֹא כִּפְרוּ עַל כָּל שְׁבּוּעָה וְשְׁבּוּעָה-הוּאִיל וְלֹא הוֹצִיאוּ שְׁבּוּעָה מִפִּיהֶם וְלֹא עָנוּ אָמֵן, הָרִי אֱלוֹ פְּטוּרִים, עַד שֶׁיִּשְׁבָּעִים בְּבֵית דִּין וְיִכְפְּרוּ בּוֹ שֵׁם בְּבֵית דִּין, כְּמוֹ שֶׁבְאַרְנוֹ.

י, יח הַשְּׁבִיעַן בְּבֵית דִּין וְכִפְרוּ, וְחָזַר וְהִשְׁבִּיעַן אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה פְּעָמִים, וְהָן כּוֹפְרִין עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, בֵּין חוּץ לְבֵית דִּין בֵּין בְּפְנֵי בֵית דִּין, וְאִפְלוּ עָנוּ אָמֵן, אוֹ שֶׁנִּשְׁבָּעוּ מִפִּי עֶצְמָן פְּעַם אַחַר פְּעַם-אֵינָן חַיֵּבִין מִשׁוֹם שְׁבּוּעַת הָעֵדוּת אֵלֹא אַחַת: מִפְּנֵי שֶׁאַחַר שֶׁכִּפְרוּ בְּבֵית דִּין-אִם חָזְרוּ וְהוֹדוּ, אֵין עֵדוּתָן מוֹעֵלֶת כְּלוּם.

י, יט נִמְצָאתָ לְמַד, שֶׁכָּל הַשְּׁבּוּעוֹת שֶׁנִּשְׁבָּעוּ אַחַר שֶׁכִּפְרוּ בְּבֵית דִּין-הֵן עַל כְּפִירַת עֵדוּת שְׁאִינָה מְחַיֵּבֶת מָמוֹן, שֶׁהֵן פְּטוּרִין עָלֶיהָ מִשְׁבּוּעַת הָעֵדוּת; וְחַיֵּבִין בְּשִׁבּוּעַת בְּטוּי, כְּמוֹ שֶׁבְאַרְנוֹ.

אנשטאט צו בלייבן פארזויערט מיט די אייגענע צרות און פראבלעמען, און נאר טראכטן פון דעם א נאנצן טאג, דארף מען ענדערש גיין מחזק זיין אנדערע אידן, קרובים און באקאנטע, וועלכע מומשען זיך אויך מיט זייערע פראבלעמען. ווען מען איז מחזק א צווייטן, מען שטארקט א צווייטן אז ער זאל זיך נישט פארלוירן אין זיינע שווערסטע מצבים, ווייל אלעס איז זיכער צום גוטן, און די איינציגסטע עצה איז נאר צו בעטן דעם אייבערשטן. מיט דעם וואס מען איז מחזק אנדערע מענטשן, ווערט מען אליין אויך געשטארקט.

דאס איז די גרעסטע מצוה צו שטארקן און מחזק זיין א צווייטן איד אז ער זאל קיינמאל נישט אויפגעבן, אז ער זאל נישט אוועקלויפן פונעם אייבערשטן און זיך איינערעדן אז דעמאלט וועט ער ווערן פרייליך, נאר פונקט פארקערט, ער זאל נאך מער לויפן צום אייבערשטן. דער רבי זאגט (ליקוטי מוה"רן, חלק א', סימן ק"ו) אויפ'ן פסוק (תהלים ל"ב, א) "אשרי משכיל אל דל", וואויל איז דער וואס געבט אריין שכל אין אן ארימאן. ווער איז אן ארימאן? נישט דער וואס האט נישט קיין געלט, איז אן ארימאן, דער עיקר ארימקייט איז ווען א מענטש האט נישט די ריכטיגע שכל, ער ווייסט נישט אז נאר דער אייבערשטער פירט די וועלט און נאר צו אים דארף מען לויפן ווען מען האט א פראבלעם, ווען א איד איז זוכה אריינגעגעבן דעם שכל אין אן ארימאן, איז דאס די גרעסטע זאך.

חז"ל זאגן (ילקוט איוב, תתק"ח) אז ווען נישט דעם וואס איזב האט זיך אפגעערעדט און געהאט מענות קעגן אייבערשטן אויף זיינע יסורים, וואלט ער זוכה געווען אז אזוי ווי מען זאגט "אלקי אברהם, אלקי יצחק, ואלקי יעקב", וואלט מען אויך געזאגט "אלקי איוב". איזב איז געווען אן ערליכער מענטש, ווען עס איז אבער געקומען אויף אים יסורים, האט ער זיך נישט געקענט דערהאלטן און ער האט גערעדט קעגן אייבערשטן, און דעריבער האט ער פארלוירן די זוכה צו קעגען זיין דער פערטער פוס פון די מרכבה. אנשטאט אים איז געקומען דוד המלך, וואס מען ענדיגט מיט אים די ברכה "מגן דוד". ווייל דוד המלך איז אויך אריבערגעגאנגען פילע צרות זיין נאנץ לעבן, און ער האט זיך יא דערהאלטן, ער איז נאר געקומען צום אייבערשטן יעדעס מאל און זיך אויסגעוויינט צו אים, און נישט נאר וואס ער אליין האט זיך געשטארקט, נאר ער האט נאך אויך געשטארקט און פרייליך געמאכט אלע אידן, און ער האט איבערגעלאזט זיין ספר תהלים וואס ביז היינט ווען א איד האט א צרה נעמט ער דעם תהלים און וויינט זיך אויס דערמיט צום אייבערשטן.

<p>3</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>כג</p> <p>23</p>	<p>6:26 נץ החמה 9:16 סו"ז קר"ש - גר"א 10:13 סו"ז תפלה - גר"א 7:02 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא מציעא ד • ירושלמי: שבת פא • תוספתא: קדושין ג נ"ך: דברי הימים א-כז • רמב"ם: שבועות ד</p>	<p>עלות השחר סו"ז קר"ש - מג"א סו"ז תפלה - מג"א שקיעה בבלי: בבא מציעא ד • ירושלמי: שבת פא • תוספתא: קדושין ג נ"ך: דברי הימים א-כז • רמב"ם: שבועות ד</p>
<p>4</p> <p>שני Monday</p>	<p>כד</p> <p>24</p>	<p>6:25 נץ החמה 9:15 סו"ז קר"ש - גר"א 10:13 סו"ז תפלה - גר"א 7:04 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא מציעא ה • ירושלמי: שבת פב • תוספתא: קדושין ד נ"ך: דברי הימים א-כט • רמב"ם: שבועות ה</p>	<p>עלות השחר סו"ז קר"ש - מג"א סו"ז תפלה - מג"א שקיעה בבלי: בבא מציעא ה • ירושלמי: שבת פב • תוספתא: קדושין ד נ"ך: דברי הימים א-כט • רמב"ם: שבועות ה</p>
<p>5</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>כה</p> <p>25</p>	<p>6:23 נץ החמה 9:15 סו"ז קר"ש - גר"א 10:12 סו"ז תפלה - גר"א 7:05 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא מציעא ו • ירושלמי: שבת פג • תוספתא: קדושין ה נ"ך: דברי הימים ב-א • רמב"ם: שבועות ו</p>	<p>עלות השחר סו"ז קר"ש - מג"א סו"ז תפלה - מג"א שקיעה בבלי: בבא מציעא ו • ירושלמי: שבת פג • תוספתא: קדושין ה נ"ך: דברי הימים ב-א • רמב"ם: שבועות ו</p>
<p>6</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>כו</p> <p>26</p>	<p>6:22 נץ החמה 9:14 סו"ז קר"ש - גר"א 10:11 סו"ז תפלה - גר"א 7:06 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא מציעא ז • ירושלמי: שבת פד • תוספתא: נדרים א נ"ך: דברי הימים ב-ג • רמב"ם: שבועות ז</p>	<p>עלות השחר סו"ז קר"ש - מג"א סו"ז תפלה - מג"א שקיעה בבלי: בבא מציעא ז • ירושלמי: שבת פד • תוספתא: נדרים א נ"ך: דברי הימים ב-ג • רמב"ם: שבועות ז</p>
<p>7</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>כז</p> <p>27</p>	<p>6:20 נץ החמה 9:13 סו"ז קר"ש - גר"א 10:11 סו"ז תפלה - גר"א 7:07 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא מציעא ח • ירושלמי: שבת פה • תוספתא: נדרים ב נ"ך: דברי הימים ב-ו • רמב"ם: שבועות ח</p>	<p>עלות השחר סו"ז קר"ש - מג"א סו"ז תפלה - מג"א שקיעה בבלי: בבא מציעא ח • ירושלמי: שבת פה • תוספתא: נדרים ב נ"ך: דברי הימים ב-ו • רמב"ם: שבועות ח</p>
<p>8</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 5:37 הדלקת הנרות</p>	<p>כח</p> <p>28</p>	<p>6:18 נץ החמה 9:12 סו"ז קר"ש - גר"א 10:10 סו"ז תפלה - גר"א 7:08 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא מציעא ט • ירושלמי: שבת פו • תוספתא: נדרים ג נ"ך: דברי הימים ב-ז • רמב"ם: שבועות ט</p>	<p>עלות השחר סו"ז קר"ש - מג"א סו"ז תפלה - מג"א שקיעה בבלי: בבא מציעא ט • ירושלמי: שבת פו • תוספתא: נדרים ג נ"ך: דברי הימים ב-ז • רמב"ם: שבועות ט</p>
<p>9</p> <p>שבת Shabbos</p> <p>הפטרה: ויכרת יחודיע זמן מוצש"ק 7:09 Shabbos Ends</p>	<p>כט</p> <p>29</p>	<p>Sabbos Shkolim</p> <p>6:17 נץ החמה 9:11 סו"ז קר"ש - גר"א 10:09 סו"ז תפלה - גר"א 7:09 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: בבא מציעא י • ירושלמי: שבת פז • תוספתא: נדרים ד נ"ך: דברי הימים ב-ט • רמב"ם: שבועות י</p>	<p>ויקהל, שקלים, מבה"ח</p> <p>עלות השחר סו"ז קר"ש - מג"א סו"ז תפלה - מג"א שקיעה בבלי: בבא מציעא י • ירושלמי: שבת פז • תוספתא: נדרים ד נ"ך: דברי הימים ב-ט • רמב"ם: שבועות י</p>

מברכים חודש אדר ב' המולד: זונטאג צופרי 13 מינוט און 6 חלקים נאך 10

אפילו ווען א מענטש איז נישט פרייליך, דארף זיך כאטש מאכן אזוי ווי ער איז פרייליך, און דאס וועט ברענגען אז ער וועט טאקע אמת'דיג ווערן פרייליך.
(שיחות הר"ן סימן ע"ד)